

Nr. 9 – 2006
Side 1117 – 1297

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 9
Utgitt 28. juli 2006

Innhold

		Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet		
2006		
Juni	30. Lov nr. 36 om endr. i statsborgerloven mv. (endrede styringsforhold mv.).....	1117
Juni	30. Lov nr. 37 om endr. i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovudansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.)	1118
Juni	30. Lov nr. 38 om endr. i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover.....	1120
Juni	30. Lov nr. 39 om endr. i finansieringsvirksomhetsloven, verdipapirhandelloven og i enkelte andre lover (nytt kapitaldekningsregelverk)	1124
Juni	30. Lov nr. 40 om endr. i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning).....	1127
Juni	30. Lov nr. 41 om endr. i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser	1129
Juni	30. Lov nr. 42 om endr. i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (innføring av tospråklig navn på Troms fylke, norsk og samisk).....	1130
Juni	30. Lov nr. 43 om endr. i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.	1130
Juni	30. Lov nr. 44 om endr. i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (tilpasning til biomedisinkonvensjonen)	1130
Juni	30. Lov nr. 45 om endr. i psykisk helsevernloven og pasientrettighetsloven m.v.	1131
Juni	30. Lov nr. 46 om endr. i forbrukerkjøpsloven (lovregulering av strømvtaler)	1137
Juni	30. Lov nr. 47 om endr. i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS)	1139
Juni	30. Lov nr. 48 om endr. i straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 mv. (straff for å utnytte eller forlede noen til å tigge mv.)	1139
Juni	30. Lov nr. 49 om endr. i straffeloven 1902 og utleveringsloven (gjennomføring av FN-konvensjonen mot korrupsjon)	1140
Juni	30. Lov nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven)	1141
Juni	30. Lov nr. 51 om endr. i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) (organisering av rettshjelpsvirksomhet)	1163
Juni	30. Lov nr. 52 om endr. i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv.	1164
Juni	30. Lov nr. 53 om endr. i straffeprosesslova m.m. (sakshandsaminga i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker m.m.)	1166
Juni	30. Lov nr. 54 om endr. i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond	1167
Juni	30. Lov nr. 55 om endr. i lov 13. juni 1997 nr. 53 om eierskap i medier (medieeierskapsloven)..	1167
Juni	30. Lov nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning	1168
Juni	30. Lov nr. 57 om endr. i opplæringslova	1168
Juni	30. Lov nr. 58 om endr. i foretaksregisterloven, enhetsregisterloven og regnskapsloven (gjennomføring av rådsdirektiv 2003/58/EF).....	1169
Juni	30. Lov nr. 59 om endr. i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).....	1171
Juni	30. Lov nr. 60 om endr. i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover.....	1172
Juni	30. Ikrafts. av lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv. (Nr. 727).....	1264
Juni	30. Deleg. av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet til å samtykke i at personell i Arbeids- og velferdsetaten avgir vitneforklaring for domstolene uten hinder av lovbestemt taushetsplikt (Nr. 733)	1267
Juni	30. Deleg. av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale på statens vegne (Nr. 734)	1268
Juni	30. Deleg. av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter forvaltningsloven § 13d første ledd (Nr. 735).....	1268
Juni	30. Deleg. av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet til å dispensere fra taushetsplikten i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 (Nr. 736).....	1268

Juni	30.	Ikrafts. av lov 30. juni 2006 nr. 60 om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover (Nr. 741)	1269
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 59 om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) (Nr. 742)	1269
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 47 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) (Nr. 746)	1271
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.) (Nr. 747)	1271
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 53 om endringer i straffeprosesslova m.m. (sakshandsaminga i Kommisjonen for gjenoptaking av straffesaker m.m.) (Nr. 748)	1271
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) og lov 30. juni 2006 nr. 36 om endringer i statsborgerloven mv. (endrede styringsforhold mv.) (Nr. 753)	1275
Juni	30.	Deleg. av myndighet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet etter statsborgerloven § 2, § 7, § 8, § 9, § 20, § 24, § 27, § 29 og § 32 (Nr. 755)	1285
Juni	30.	Delvis ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 37 om endringer i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.) (Nr. 760)	1291
Juni	30.	Deleg. av myndighet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og politidepartementet etter utlendingsloven (Nr. 761)	1291
Juni	30.	Ikrafts. av lov 30. juni 2006 nr. 41 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser (Nr. 762)	1292
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning (Nr. 763)	1292
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 57 om endringer i opplæringslova (Nr. 764)	1292
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 54 om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond (Nr. 766)	1294
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 42 om endring i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (innføring av tospråklig navn på Troms fylke, norsk og samisk) (Nr. 767)	1294
Juni	30.	Endr. i delegering av myndighet til Fiskeridirektoratet og Fiskeridirektoratets regionkontor etter deltakerloven (Nr. 770)	1294
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 51 om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) (organisering av rettshjelpsvirksomhet) (Nr. 771)	1295
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 44 om endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (tilpasning til biomedisinkonvensjonen) (Nr. 772)	1295
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 38 om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover (Nr. 773)	1295
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 40 om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning) (Nr. 774)	1295
Juni	30.	Deleg. av myndighet til Finansdepartementet etter lov om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning) (Nr. 775)	1295
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) (Nr. 776)	1296
Juni	30.	Deleg. av myndighet til Finansdepartementet etter forsikringsloven (Nr. 777)	1296
Juni	30.	Ikrafttr. av lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven) (Nr. 778)	1297
Juni	30.	Deleg. av myndighet til Justis- og politidepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet etter SCE-loven (Nr. 779)	1297

Forskrifter

2006

Juni	21.	Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege (Nr. 695)	1178
Juni	22.	Forskrift om grunnsatser for tap av tamrein drept eller skadet av rovvilt reindriftsåret 2005/2006 (Nr. 697)	1203

Juni	26.	Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for enkelte petroleumsanlegg på land (Nr. 703)	1213
Juni	26.	Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for byggeplasser i Osloregionen (Nr. 704).....	1216
Juni	26.	Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for byggeplasser i Hordaland (Nr. 705).....	1219
Juni	23.	Forskrift om fastsetting og endring av oppfostringsbidrag etter lov om barneverntjenester (Nr. 723)	1225
Juni	23.	Forskrift til opplæringslova (Nr. 724).....	1226
Juni	30.	Forskrift om overgangsreglar ved ikraftsetjing av lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv. (Nr. 729)	1266
Juni	30.	Forskrift om inkorporasjon av trygdeforordningene i EØS-avtalen (Nr. 731).....	1267
Juni	30.	Forskrift om at visse vedtak kan ankes direkte inn for Trygderetten (Nr. 743)	1270
Juni	30.	Forskrift om at Arbeids- og velferdsdirektoratet skal være ankemotpart i Trygderetten i visse saker (Nr. 744)	1270
Juni	30.	Forskrift om internrevisjon i Arbeids- og velferdsetaten (Nr. 745)	1270
Juni	30.	Forskrift om bruk av politiarrest (Nr. 749)	1272
Juni	30.	Forskrift om renter ved forsinket betaling (Nr. 752).....	1274
Juni	30.	Forskrift om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften) (Nr. 756).....	1286

Endringsforskrifter

2006

Juni	21.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (Nr. 691)	1174
Juni	21.	Endr. i forskrift om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak (Nr. 692)	1175
Juni	21.	Endr. i forskrift om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon (Nr. 693).....	1177
Juni	21.	Endr. i forskrift om prioritering av helsetjenester, rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, rett til behandling i utlandet og om dispensasjons- og klagenemnd (Nr. 694)	1177
Juni	21.	Endr. i forskrift om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak (Nr. 696)	1202
Juni	22.	Endr. i forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet (Nr. 698).....	1205
Juni	23.	Endr. i forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff (Nr. 699).....	1205
Juni	23.	Endr. i forskrift om tiltak mot hvitvasking av utbytte av straffbare handlinger mv. (Nr. 700)	1212
Juni	22.	Endr. i forskrift om gebyrer for tjenester fra Brønnøysundregistrene (Nr. 701)	1212
Juni	26.	Endr. i forskrift om vartpenger (Nr. 702).....	1212
Juni	27.	Endr. i forskrift om veterinærsvakt (Nr. 706).....	1220
Juni	27.	Endr. i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) (Nr. 708)	1222
Juni	27.	Endr. i forskrift om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) (Nr. 709).....	1223
Juni	27.	Endr. i forskrift om stønad til dekning av utgifter til jordmorhjelp (Nr. 710).....	1224
Juni	29.	Endr. i forskrift om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods (Nr. 726)	1264
Juni	30.	Endr. i forskrift om tomtefeste m.m. (Nr. 728).....	1264
Juni	30.	Endr. i enkelte forskrifter og delegeringsvedtak i forbindelse med lov om arbeids- og velferdsforvaltningen mv. (Nr. 730)	1265
Juni	30.	Endr. i forskrift om ordningen av påtalemyndigheten (Påtaleinstruksen) (Nr. 750).....	1273
Juni	30.	Endr. i alminnelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen) (Nr. 751).....	1274
Juni	27.	Endr. i forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) (Nr. 754).....	1275
Juni	30.	Endr. i forskrift om hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4–10 (Nr. 765).....	1292
Juni	30.	Endr. i forskrift om sosiale tjenester m.v. (Nr. 768)	1293
Juni	30.	Endr. i forskrift om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål (Nr. 769)	1294

Diverse**2006**

Juni	27.	Opph. av forskrift om tilskudd til veterinær spesialvakt for smådyr (Nr. 707).....	1221
Juni	26.	Ikrafttr. av forskrift 24. januar 2006 nr. 68 om endring i forskrift om tinglysing og forskrift 24. januar 2006 nr. 69 om endring i forskrift om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing (Nr. 725).....	1264
Juni	30.	Opph. av delegering av myndighet til Sosialdepartementet etter lov om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd oppheves (Nr. 732).....	1267
Juni	30.	Opph. av delegering av myndighet til Rikstrygdeverket etter lov om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd (Nr. 737).....	1268
Juni	30.	Opph. av delegering av Sosialdepartementets myndighet etter lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 20–8 til å gi forskrifter om folketrygdens organer og deres oppgaver (Nr. 738)	1269
Juni	30.	Opph. av delegering av myndighet til Aetat lokal etter forskrift om dagpenger under arbeidsløshet § 6–2 første ledd (Nr. 739).....	1269
Juni	30.	Opph. av delegering av myndighet til fylkesarbeidskontorene til å oppnevne settarbeidskontor hvor arbeidskontoret er inhabilt – forvaltningsloven § 9 annet ledd (Nr. 740)	1269
Juni	30.	Opph. av res. om bevillinger iht. lov om norsk riksborgarrett (Nr. 757)	1291
Juni	30.	Opph. av resolusjon vedrørende delegasjon av avgjørelsesmyndighet til fylkesmannen i visse statsborgersaker (Nr. 758).....	1291
Juni	30.	Opph. av delegering av myndighet etter lov om norsk riksborgarrett (Nr. 759).....	1291

Rettelser

Nr. 7/2006 s. 962 (i forskrift 19. mai 2006 nr. 546 om endring i forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen)	1297
---	------

Oversikt over rettelser	3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 28. juli 2006

Nr. 9

---

30. juni Lov nr. 36 2006

Lov om endringer i statsborgerloven mv. (endrede styringsforhold mv.).

Ot.prp.nr.71 (2005–2006), Innst.O.nr.64 (2005–2006) og Besl.O.nr.74 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 9. og 13. juni 2006. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende annen lov:

Lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp.

I

I lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap gjøres følgende endringer:

§ 7 skal lyde:

§ 7. Hovedregel om erverv etter søknad

Enhver har etter søknad rett til norsk statsborgerskap dersom søkeren på vedtakstidspunktet

- a) har dokumentert eller på annen måte klarlagt sin identitet, jf. fjerde ledd,
- b) har fylt tolv år,
- c) er og vil forbli bosatt i riket,
- d) fyller vilkårene for bosettingstillatelse i utlendingsloven § 12,
- e) har til sammen syv års opphold i riket i løpet av de siste ti årene, med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet, opphold i en eller flere søknadsperioder medregnet i syvårsperioden, jf. femte ledd,
- f) fyller kravet om norskopplæring fastsatt i § 8,
- g) ikke er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon eller har utholdt karenstid, jf. § 9, og
- h) fyller kravet om løsnung fra annet statsborgerskap fastsatt i § 10.

Søkeren har ikke rett til norsk statsborgerskap etter første ledd dersom hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn taler mot.

Uttømmende politiattest skal følge søknad om statsborgerskap. Poliattiattesten skal også vise forhold som søkeren er siktet eller tiltalt for.

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om kravet til identifikasjon og om politiattest.

Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om beregning av oppholdstid etter reglene i dette kapitlet.

§ 9 første ledd skal lyde:

Den som er ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon har ikke rett til norsk statsborgerskap før det er gått en viss tid (karenstid) fastsatt i forskrift gitt av Kongen. Karenstidens lengde skal avhenge av den ilagte reaksjonen.

§ 20 nytt annet ledd skal lyde:

Politiattest som viser om melderer har vært ilagt frihetsstraff eller strafferettslig særreaksjon i løpet av de siste syv årene, skal følge melding om statsborgerskap. Kongen kan i forskrift gi bestemmelser om politiattest.

§ 27 skal lyde:

§ 27. Saksgang mv.

Søknad om norsk statsborgerskap inngis til politiet eller norsk utenriksstasjon som forbereder saken. Utlendingsdirektoratet avgjør søknaden. Melding om norsk statsborgerskap inngis til politiet som forbereder saken. Utlendingsdirektoratet treffer vedtak om meldingen skal godtas eller ikke.

Vedtak om tilbakekall av statsborgerskap treffes av Utlendingsdirektoratet.

Vedtak som nevnt i første og annet ledd kan påklages til Utlendingsnemnda. Kongen i statsråd er klageinstans i saker hvor departementet har anvendt sin instruksjonsmyndighet etter § 28 annet ledd. Utlendingsloven §§ 38 a og 38 b gjelder tilsvarende ved behandling av saker etter loven her.

Departementet kan beslutte at vedtak truffet av Utlendingsdirektoratet til gunst for den saken gjelder, skal prøves av Utlendingsnemnda. Beslutningen skal treffes senest fire måneder etter at vedtaket ble truffet, være skriftlig og grunnlig. Forvaltningsloven kapittel IV til VI om saksforberedelse, vedtak og klage gjelder ikke for slik beslutning.

Kommer Utlendingsnemnda i en sak etter fjerde ledd til at Utlendingsdirektoratets vedtak er ugyldig, skal den oppheve vedtaket og sende saken tilbake til direktoratet for hel eller delvis ny behandling. § 26 annet ledd annet punktum gjelder tilsvarende. Gyldige vedtak kan ikke oppheves eller endres, men nemnda kan avgi en uttalelse om sakens prinsipielle sider. Utlendingsnemndas vedtak kan ikke påklages.

Når Utlendingsnemnda har truffet vedtak etter loven her til gunst for den saken gjelder, kan departementet ved søksmål få prøvet gyldigheten av vedtaket. Søksmål må være reist innen fire måneder etter at vedtaket ble truffet. Søksmål reises mot den vedtaket er truffet til gunst for. Megling i forliksrådet foretas ikke.

I sak som nevnt i fjerde ledd har den saken gjelder rett til fritt rettsråd uten behovsprøving. I sak som nevnt i sjettemte ledd har vedkommende rett til fri sakførsel uten behovsprøving.

Kongen kan gi regler om hvilke saker som skal behandles i stornemnd, og om myndighet til å avgjøre hvorvidt en sak som er brakt inn for behandling i stornemnda, skal antas til behandling. Kongen kan i forskrift gi nærmere regler om saksforberedelse og om Utlendingsnemndas kompetanse i saker etter fjerde ledd. Kongen kan også gi regler om nemndas nærmere behandling av saker etter loven her.

§ 28 skal lyde:

§ 28. Instruksjonsmyndighet

Departementet kan ikke instruere om avgjørelsen av enkeltsaker. Departementet kan heller ikke instruere Utlendingsnemnda om lovtolkning eller skjønnsutøvelse. Departementet kan instruere om prioritering av saker.

For å ivareta hensynet til rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn kan departementet instruere uavhengig av begrensningene i første ledd.

§ 29 annet ledd skal lyde:

Etter anmodning fra Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda eller departementet plikter politiet å gi opplysninger om den saken gjelder er siktet, tiltalt eller ilagt straff eller særreaksjon for straffbart forhold, dersom opplysningene er nødvendige for behandling av sak etter loven. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om innhenting av slike opplysninger.

II

I lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp gjøres følgende endringer:

§ 11 første ledd nr. 1 skal lyde:

for utlending som har rett til fri rettshjelp etter utlendingsloven § 42 tredje ledd, fjerde ledd første punktum og femte ledd eller for den som har rett til fri rettshjelp etter statsborgerloven § 27 sjuende ledd første punktum.

§ 16 første ledd nr. 4 skal lyde:

for utlending i tilfeller som nevnt i utlendingsloven § 42 første og fjerde ledd annet punktum eller for den som har rett til fri sakførsel etter statsborgerloven § 27 sjuende ledd annet punktum.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 37 2006

Lov om endringer i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovudansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.).

Ot.prp.nr.73 (2005–2006), Innst.O.nr.63 (2005–2006) og Besl.O.nr.75 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 9. og 13. juni 2006. Fremja av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Jf. forordning (EF) nr. 562/2006. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingslova) gjer ein desse endringane:

§ 17 første ledd bokstav e skal lyde:

- e) kan kreves mottatt av et annet land som deltar i samarbeidet i henhold til avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken

stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat,

§ 27 første ledd bokstav j skal lyde:

- j) når det er nødvendig av hensyn til Norges eller annet Schengen-lands nasjonale sikkerhet, offentlige orden, folkehelse eller internasjonale forpliktelser.

§ 34a første ledd første punktum skal lyde:

I den utstrekning Norge er forpliktet til det som deltaker i Schengensamarbeidet og samarbeidet i henhold til avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat, kan utlendingsmyndighetene uten hinder av taushetsplikt oversende opplysninger om enkeltpersoner til myndighetene i land som deltar i slikt samarbeid, som ledd i eller til bruk ved behandling av sak om visum, asyl, bortvisning, utvisning eller oppholdstillatelse.

§ 37 femte ledd skal lyde:

For behandling av fingeravtrykk i henhold til avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat, gjelder reglene i § 37e.

§ 37e første ledd skal lyde:

Som ledd i samarbeidet i henhold til avtalene mellom Norge, Island og Det europeiske fellesskap og mellom Norge, Island og Sveits om kriterier og mekanismer for å avgjøre hvilken stat som er ansvarlig for behandlingen av en asylsøknad som fremlegges i Norge, Island, Sveits eller en medlemsstat, kan fingeravtrykk tas av utlending som har fylt 14 år og som

- a) søker asyl,
- b) uten å bli bortvist, blir anholdt i forbindelse med ulovlig passering av en ytre Schengengrense, eller
- c) oppholder seg ulovlig i riket.

§ 38a fjerde ledd første punktum skal lyde:

Nemnda skal ha nemndmedlemmer oppnevnt av Kongen i statsråd etter forslag fra det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltningen, Utenriksdepartementet, Norges Juristforbund og humanitære organisasjoner.

§ 38b første ledd andre punktum skal lyde:

Det ene medlemmet trekkes ut blant dem som er oppnevnt etter forslag fra det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltningen, Utenriksdepartementet og Norges Juristforbund.

§ 38b andre ledd andre punktum skal lyde:

To av medlemmene trekkes ut blant dem som er oppnevnt etter forslag fra det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltningen, Utenriksdepartementet og Norges Juristforbund.

§ 42 skal lyde:

Retten skal oppnevne prosessfullmektig når den prøver spørsmålet om fengsling etter § 37 sjettede ledd annet punktum eller § 41 femte ledd. Det samme gjelder når retten prøver spørsmålet om pålegg etter § 41 tredje og fjerde ledd, med mindre det ville medføre særlig ulempe eller tidsspille, eller retten finner det ubetenkelig å unnlate å oppnevne prosessfullmektig. Dersom utlendingen allerede har advokat på den offentliges bekostning, skal vedkommende advokat som regel oppnevnes. Oppnevningen faller bort når retten bestemmer det.

Retten skal av eget tiltak og uten behovsprøving gi bevilling til fri sakførsel når prosessfullmektig oppnevnes etter første ledd.

Utlending som har søkt asyl har rett til fritt rettsråd uten behovsprøving ved negativt vedtak fattet av Utlendingsdirektoratet. Dette gjelder likevel ikke der utlendingen klager over bare å ha fått tillatelse etter § 8 annet ledd. Kongen kan i forskrift fastsette ytterligere unntak og gi nærmere regler til utfylling av første punktum, herunder også regler om rett til fritt rettsråd uten behovsprøving i første instans.

I sak som nevnt i § 38 fjerde ledd har utlendingen rett til fritt rettsråd uten behovsprøving. I sak som nevnt i § 38a sjettede ledd har utlending rett til fri sakførsel.

I saker om bortvisning, utvisning og tilbakekall av tillatelse, har utlending rett til fritt rettsråd uten behovsprøving. Dette gjelder likevel ikke i utvisningssaker i henhold til § 29 første ledd bokstav b og c, § 30 annet ledd bokstav b og § 58 annet ledd når det foreligger forhold som nevnt i femte punktum. I andre saker etter loven har utlending rett til ytelser etter lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri retts hjelp når de alminnelige vilkårene er oppfylt. Dersom retten tar til følge begjæring om å holde rettslig avhør etter § 36 i sak hvor utlending har krav på fritt rettsråd, skal også utgiftene til juridisk bistand under bevisopptaket dekkes etter lov om fri retts hjelp.

Dersom det er ytt fri sakførsel og fritt rettsråd uten behovsprøving, og utlendingen har økonomisk evne til selv å dekke utgiftene til dette, kan det offentlige kreve utbetalte beløp helt eller delvis tilbakebetalt. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om slik tilbakebetaling.

II

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan bestemme at dei einskilde føresegnene blir sette i kraft til ulik tid. Endringane i §§ 38a, 38b og 42 tek likevel til å gjelde straks.

30. juni Lov nr. 38 2006

Lov om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover.

Ot.prp.nr.44 (2005–2006), Innst.O.nr.44 (2005–2006) og Besl.O.nr.51 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 16. mai og 1. juni 2006. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven).
- 2 Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker.
- 3 Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker.
- 4 Lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven).
- 5 Lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven).
- 6 Lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling.

I

I lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper, verdipapirhandel m.v. (kredittilsynsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd nr. 18 skal lyde:

18. Autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper.

Nåværende nr. 18 blir ny nr. 19.

§ 9 annet ledd femte og sjette punktum skal lyde:

Fordelingen innen de grupper som omfattes av § 1 første ledd nr. 5, 7, 9, 10, 11, 13, 14, 17 og 18 skjer etter regler som fastsettes av departementet. Når tilsynet følger av § 1 annet ledd eller annen særskilt lovhjemmel, jf § 1 første ledd nr. 19, skjer fordelingen innen den enkelte gruppe etter regler som fastsettes av departementet.

II

Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker § 27 oppheves.

III

Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker § 22 oppheves.

IV

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) skal ny § 2–17 lyde:

§ 2–17. Likviditet

(1) En finansinstitusjon skal sørge for at den til enhver tid har tilstrekkelige likvider til at den kan dekke sine forpliktelser ved forfall.

(2) En finansinstitusjon skal sørge for forsvarlig likviditetsstyring etter retningslinjer fastsatt av styret. Kredittilsynet kan fastsette rapporteringskrav.

(3) Banker, kredittforetak og finansieringsselskaper skal rapportere gjenstående løpetid for poster i balansen og ikke-balanseførte finansielle instrumenter til Kredittilsynet. Kredittilsynet kan fastsette nærmere krav til slik rapportering.

(4) Finner Kredittilsynet at likviditetsrisikoen knyttet til virksomheten ikke er forsvarlig, kan Kredittilsynet gi finansinstitusjonen pålegg som begrenser adgangen til å gi nye lån eller kreditter eller kreve at andre tiltak blir satt i verk for å rette på forholdet.

(5) Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler til gjennomføring av bestemmelsene i paragrafen her. Når særlige grunner foreligger kan departementet fastsette minstekrav til finansinstitusjoners beholdning av likvider.

V

I lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 første ledd skal lyde:

Enhver som i næring påtar seg å føre regnskap for andre, jf. § 2 første ledd, skal være autorisert av Kredittilsynet i samsvar med denne lov.

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Autorisert regnskapsfører skal nytte yrkesbetegnelsen «Autorisert regnskapsfører». Selskap som nevnt i § 6 skal bruke betegnelsen «Autorisert regnskapsførerselskap» i tilknytning til navnet.

§ 2 første og annet ledd skal lyde:

Som regnskapsføring etter denne lov regnes utføring av oppdragsgivers plikter etter regnskaps- og bokføringslovgivningen og utarbeidelse av oppgaver og opplysninger for oppdragsgiver som denne skal gi i henhold til lov eller forskrift.

Autorisert regnskapsfører skal utføre sine oppdrag i samsvar med bestemmelser i og i medhold av lov og i samsvar med god regnskapsføringsskikk.

§ 3 annet ledd annet punktum oppheves.

Nytt § 3 tredje ledd skal lyde:

Kredittilsynet kan i forskrift fastsette bestemmelser om krav til navn, adresse og andre opplysninger om oppdragsgiver og regnskapsfører i oppdragsavtale, regnskapsmateriale og andre dokumenter eller oppgaver som regnskapsføreren utarbeider.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Regnskapsførere – vilkår for autorisasjon

Autoriserte regnskapsførere skal:

1. være bosatt i en EØS-stat,
2. ha fast kontorsted i Norge,
3. være økonomisk vederheftig,
4. ha ført en hederlig vandel,
5. ikke være umyndiggjort,
6. ha gjennomført utdanning i henhold til forskrift som gis av Kredittilsynet,
7. ha 2 års regnskapspraksis i henhold til forskrift som gis av Kredittilsynet.

Kredittilsynet kan gi dispensasjon fra bopelskravet i første ledd nr. 1. Kredittilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet etter første ledd nr. 2 om fast kontorsted i Norge dersom de av regnskapsførers dokumenter som gjelder oppdragsgivere i Norge, oppbevares på et fast sted her i riket på en ordnet og forsvarlig måte. Dokumentene skal være tilgjengelige og tilrettelagt for innsyn av offentlig kontrollmyndighet.

Kredittilsynet kan ved forskrift fastsette bestemmelser om autorisasjon av regnskapsførere med yrkeskvalifikasjoner fra andre land.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Krav til etterutdanning

Autorisert regnskapsfører skal til enhver tid kunne dokumentere tilstrekkelig etterutdanning. Kredittilsynet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kravet til etterutdanning.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Regnskapsførerselskaper – vilkår for autorisasjon

Autoriserte regnskapsførerselskaper skal:

1. ha en daglig leder som er autorisert regnskapsfører,
2. ha som formål å føre regnskap for andre,
3. være økonomisk vederheftig,
4. ha fast kontorsted i Norge.

I oppdragsavtale etter § 3 skal regnskapsførerselskapet utpeke en bestemt autorisert regnskapsfører som ansvarlig regnskapsfører for oppdraget.

Kredittilsynet kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om og unntak fra kravet om at daglig leder skal være autorisert regnskapsfører.

Kredittilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra kravet etter første ledd nr. 4 om fast kontorsted i Norge dersom dokumenter som gjelder oppdragsgivere i Norge, oppbevares på et fast sted her i riket på en ordnet og forsvarlig måte. Dokumentene skal være tilgjengelige og tilrettelagt for innsyn av offentlig kontrollmyndighet.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Tilbakekalling av autorisasjon

Kredittilsynet skal kalle tilbake autorisasjon som regnskapsfører dersom en regnskapsfører ikke lenger oppfyller kravene i § 4 første ledd nr. 1, 2, 3 og 5, jf. § 4 annet ledd.

Kredittilsynet skal kalle tilbake autorisasjon som regnskapsførerselskap dersom selskapet ikke lenger oppfyller kravene i § 6 første ledd og eventuelle bestemmelser gitt i medhold av § 6 tredje ledd.

Kredittilsynet kan kalle tilbake autorisasjon som regnskapsfører dersom regnskapsføreren anses uskikket fordi vedkommende

1. har gjort seg skyldig i straffbar handling og dette må antas å svekke den tillit som er nødvendig for yrkesutøvelsen, eller
  2. grovt eller gjentatte ganger har overtrådt regnskapsførers plikter etter lov eller forskrifter.
- Kredittilsynets adgang til å kalle tilbake autorisasjon etter tredje ledd gjelder tilsvarende for regnskapsførerselskaper.

Tilbakekall etter denne paragraf kan besluttes for en tidsbegrenset periode.

§ 8 skal lyde:

§ 8. *Suspensjon av autorisasjon*

Dersom en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap er siktet for et forhold som kan medføre tilbakekalling av autorisasjon, kan autorisasjonen suspenderes inntil straffesaken er avsluttet.

§ 9 skal lyde:

§ 9. *Klagenemnd*

Departementet kan i forskrift fastsette at en klagenemnd skal avgjøre klager på vedtak etter §§ 4, 6 og 7. Departementet kan i forskrift fastsette at klagenemnden skal avgjøre klager også på andre vedtak etter denne lov.

Forvaltningsloven kommer til anvendelse for klagenemndens virksomhet. Departementet kan fastsette nærmere regler om frister, innholdet av klage, tilsvarende og muntlig forhandling og om klagenemndens sammensetning og virksomhet.

Klagenemndens utgifter til klagebehandling etter første ledd dekkes av Kredittilsynet og utliknes etter kredittilsynsloven § 9 på regnskapsførere og regnskapsførerselskaper som er autorisert etter bestemmelsene i denne lov. Departementet fastsetter medlemmenes godtgjørelse.

Det kan kreves gebyr for behandling av klage som angitt i første ledd. Departementet kan gi nærmere regler om når gebyr skal kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevingen.

§ 10 skal lyde:

§ 10. *Regnskapsførers taushetsplikt*

Regnskapsfører og regnskapsførers medarbeidere har taushetsplikt om alt de under sin virksomhet får kjennskap til med mindre annet følger av eller i medhold av lov, eller den opplysningene gjelder har samtykket til at taushetsplikten ikke skal gjelde. Regnskapsfører og regnskapsførers medarbeidere kan ikke utnytte slike opplysninger i egen virksomhet eller i tjeneste eller arbeid for andre.

En regnskapsfører som foretar kontroll av en annen regnskapsførers regnskapsføreroppdrag, kan i forbindelse med denne kontrollen gis opplysninger og dokumentasjon uten hinder av den andre regnskapsførers taushetsplikt etter første ledd. Taushetsplikten etter første ledd gjelder tilsvarende for den regnskapsfører som foretar kontrollen.

Uten hinder av bestemmelsen i første ledd kan regnskapsfører gi opplysninger og dokumentasjon til ny regnskapsfører når denne regnskapsføreren ber om dette og dette har betydning for regnskapsføreroppdraget.

Taushetsplikt etter første ledd eller avtalt taushetsplikt er ikke til hinder for at regnskapsfører kan avgi forklaring og fremlegge dokumentasjon vedrørende regnskapsføreroppdrag eller andre tjenester for

1. domstol, eller
2. politiet når det er åpnet etterforskning i en straffesak.

Regnskapsfører kan videre underrette politiet dersom det i forbindelse med regnskapsføreroppdrag eller andre tjenester fremkommer forhold som gir grunn til mistanke om at det er foretatt en straffbar handling.

Taushetsplikten gjelder også etter at oppdraget er avsluttet.

§ 11 skal lyde:

§ 11. *Register over regnskapsførere*

Kredittilsynet fører register over autoriserte regnskapsførere og regnskapsførerselskaper som nevnt i denne lov § 1. Registeret skal også inneholde opplysninger om autorisasjoner som er tilbakekalt etter § 7. Kredittilsynet kan i forskrift gi bestemmelser om registerføringen og registerets innhold.

§ 12 skal lyde:

§ 12. *Innsyn i regnskapsmateriale hos oppdragsgiver*

Dersom det er nødvendig for å få gjennomført et forsvarlig tilsyn med en regnskapsfører eller et regnskapsførerselskap, kan Kredittilsynet pålegge oppdragsgiver som nevnt i § 2 første og tredje ledd å la Kredittilsynet få innsyn i oppdragsgivers regnskapsbøker og annet regnskapsmateriale som regnskapsføreren har håndtert i forbindelse med oppdraget. Pålegg etter første punktum kan ikke omfatte regnskapsmateriale som befinner seg hos regnskapsføreren. Oppdragsgiver plikter å legge forholdene praktisk til rette for innsyn fra Kredittilsynet.

Kredittilsynsloven § 10 annet ledd om tvangsmulkt gjelder for pålegg etter første ledd.

§ 13 skal lyde:

§ 13. *Utfylling og gjennomføring*

Kredittilsynet gir forskrift til utfylling og gjennomføring av denne lov.

§ 14 skal lyde:

§ 14. *Straff*

Overtredelse av denne lov og forskrifter gitt med hjemmel i loven straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år, for så vidt ingen strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse.

Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak er fem år.

§§ 15 til 17 oppheves.

VI

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–7 første ledd nytt fjerde punktum skal lyde:

Departementet kan i særlige tilfeller ved forskrift eller enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsen i første punktum.

§ 3–1 tredje ledd skal lyde:

For konsernregnskap eller selskapsregnskap utarbeidet i samsvar med § 3–9, gjelder ikke bestemmelsene i denne lov § 1–4, § 1–9, § 3–2 første, annet og fjerde ledd samt tredje ledd annet og tredje punktum, § 3–2a, § 3–4 første og annet ledd, § 3–6, § 3–8, kapittel 4, kapittel 5, kapittel 6, §§ 7–1 til 7–14, § 7–15 fjerde og femte ledd, § 7–16, § 7–17, §§ 7–19 til 7–25, § 7–28, § 7–29, § 7–33, § 7–34, § 7–35, § 7–36 fjerde til niende ledd og §§ 7–37 til 7–41.

§ 3–9 annet ledd skal lyde:

Departementet fastsetter forskrifter som svarer til kommisjonsforordninger fastsatt i medhold av forordning (EF) nr. 1606/2002 artikkel 3.

§ 8–1 annet ledd første og annet punktum skal lyde:

Årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning utarbeidet på grunnlag av regnskapsplikt etter § 1–2 første ledd nr. 13 (filialregnskap) er ikke offentlige. Dette gjelder også for regnskapspliktig etter § 1–2 første ledd nr. 13 som i tillegg er regnskapspliktig på annet grunnlag.

§ 8–2 annet ledd første punktum skal lyde:

Regnskapspliktig som nevnt i § 1–2 første ledd nr. 13 skal sende inn et eksemplar av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen for det foretaket filialen er en del av slik disse regnskapsdokumentene er utarbeidet, revidert og offentliggjort i henhold til lovgivningen i hjemstaten senest samtidig med at dette årsregnskapet skal offentliggjøres etter lovgivningen i hjemstaten.

VII

I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) skal § 3–6 lyde:

§ 3–6. *Godkjenning av revisorer fra andre land*

Departementet kan ved forskrift fastsette bestemmelser om godkjenning av registrert eller statsautorisert revisor med yrkeskvalifikasjoner fra andre land.

VIII

I lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger (hvitvaskingsloven) skal § 16 første ledd lyde:

Med bøter straffes den som forsettlig overtrer eller medvirker til overtredelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven.

IX

I lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling (forsikringsformidlingsloven) skal § 9–1 lyde:

Dersom det oppstår tvist mellom oppdragsgiver og forsikringsformidler, kan hver av partene kreve å få behandlet denne av kompetent organ som fastsatt i forskrift av departementet. I forskrift kan departementet fastsette nærmere bestemmelser om finansiering av organet, herunder bestemmelser om at utgifter tilknyttet organets virksomhet skal utliknes på forsikringsformidlingsforetakene eller dekkes av partene. Så lenge tvisten er til behandling i organet, kan ingen av partene bringe tvisten inn for domstolene. En sak som er realitetsbehandlet av organet, kan bringes direkte inn for domstolene.

X

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelsene i loven kan settes i kraft til ulik tid.

Departementet kan fastsette overgangsbestemmelser.

30. juni Lov nr. 39 2006**Lov om endringer i finansieringsvirksomhetsloven, verdipapirhandelloven og i enkelte andre lover (nytt kapitaldekningsregelverk).**

Ot.prp.nr.66 (2005–2006), Innst.O.nr.71 (2005–2006) og Besl.O.nr.81 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 13. og 16. juni 2006. Fremmet av Finansdepartementet. Kunnngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker.
- 2 Lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker.

I

I lov 24. mai 1961 nr. 1 om sparebanker gjøres følgende endring:

§ 25 oppheves.

II

I lov 24. mai 1961 nr. 2 om forretningsbanker gjøres følgende endring:

§ 21 første til tredje ledd oppheves. Gjeldende fjerde ledd blir nytt første ledd.

III

I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2–9 skal lyde:

§ 2–9. Krav til virksomheten

En finansinstitusjon skal til enhver tid oppfylle de krav til kapital som følger av §§ 2–9 a og 2–9 b, samt forskrift og enkeltvedtak gitt i medhold av disse bestemmelsene. §§ 2–9 a til 2–9 d gjelder ikke forsikringselskaper og pensjonsforetak med mindre annet er fastsatt ved forskrift gitt av departementet.

En finansinstitusjon skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Dette innebærer blant annet at institusjonen skal ha:

- a) klar organisasjonsstruktur,
- b) klar ansvarsfordeling,
- c) klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger,
- d) hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko institusjonen er, eller kan bli eksponert for.

Finansinstitusjonens styrings- og kontrollordninger samt retningslinjer og rutiner skal stå i forhold til risikoen ved og omfanget av virksomheten i institusjonen.

Ny § 2–9 a skal lyde:

§ 2–9 a. Beregnet kapitalkrav

En finansinstitusjons ansvarlige kapital skal til enhver tid utgjøre minst åtte prosent av et beregningsgrunnlag etter regler fastsatt i forskrift.

Beregningsgrunnlaget for kravet til ansvarlig kapital skal tilsvare summen av beregningsgrunnlagene for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Beregningsgrunnlaget for kredittrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i risikovekter fastsatt i forskrift (standard metode) eller med utgangspunkt i risikoparametere helt eller delvis fastsatt av institusjonen selv på bakgrunn av interne målemetoder for klassifisering og kvantifisering av kredittrisiko (internbasert rating metode – IRB).

Beregningsgrunnlaget for markedsrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i regler fastsatt i forskrift, eller med utgangspunkt i interne målemetoder.

Beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko skal fastsettes som: en andel av gjennomsnittlig inntekt (basis metode), en andel av inntekten innenfor de ulike forretningsområder multiplisert med en indikator på tapserfaring fastsatt av departementet (sjablongmetode) eller på bakgrunn av interne målemetoder for operasjonell risiko (avanserte metoder).

Interne risikostyringsmetoder for blant annet kredittrisiko og markedsrisiko, samt avanserte metoder for operasjonell risiko, kan kun benyttes for beregning av kravet til ansvarlig kapital etter tillatelse gitt av tilsynsmyndigheten.

Kredittilsynet kan i særlige tilfeller og for en tidsbegrenset periode samtykke i at en finansinstitusjon kan ha lavere kapitaldekning enn det som følger av denne paragraf.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om:

- a) hva som skal anses som ansvarlig kapital og sammensetningen av denne,
- b) beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko,

- c) bruk av interne målemetoder,
- d) hvilke sikkerheter det kan tas hensyn til ved beregningen av minstekravet til ansvarlig kapital etter denne paragraf.

Ny § 2–9 b skal lyde:

§ 2–9 b. Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

En finansinstitusjon skal til enhver tid ha oversikt over og vurdere hvilken risiko som er knyttet til virksomheten. En finansinstitusjon skal videre til enhver tid ha ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av den virksomhet institusjonen driver.

En finansinstitusjon skal vurdere kapitalbehovet på kort og lengre sikt og hvordan dette kapitalbehovet kan tilfredsstilles. Vurderingen av kapitalbehov skal omfatte størrelsen på, og sammensetningen og fordelingen av, kapitalen sett i forhold til arten og omfanget av den risiko som til enhver tid er knyttet til virksomheten og til den risiko som vil kunne oppstå.

Kredittilsynet skal se til at de finansinstitusjoner det har tilsyn med har hensiktsmessige og klare retningslinjer og rutiner, i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, for vurdering, styring og kontroll av risiko og kapitalbehov.

Kredittilsynet kan pålegge institusjonene å ha en høyere ansvarlig kapital enn de lovbestemte minstekrav, jf. kredittilsynsloven § 4 første ledd nr. 4.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om interne retningslinjer og rutiner for vurdering, styring og kontroll av risiko og kapitalbehov.

Ny § 2–9 c skal lyde:

§ 2–9 c. Opplysningskrav

En finansinstitusjon skal offentliggjøre informasjon om virksomheten, risikoen knyttet til institusjonen og ansvarlig kapital etter bestemmelser fastsatt i forskrift.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om:

- a) institusjonens offentliggjøring av informasjon,
- b) krav til dokumentasjon, herunder bestemmelser som gjør unntak fra lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger.

Ny § 2–9 d skal lyde:

§ 2–9 d. Retting og pålegg

Institusjoner som ikke oppfyller krav i henhold til § 2–9, § 2–9 a, § 2–9 b, § 2–9 c eller forskrifter fastsatt i medhold av lovbestemmelsene skal straks iverksette nødvendige tiltak for å rette opp dette. Ved manglende etterlevelse av kravene kan Kredittilsynet pålegge institusjonene å:

- a) endre organiseringen, styringen og kontrollen av virksomheten og de strategier, prosesser, retningslinjer og rutiner som virksomheten drives etter,
- b) ha høyere kapitalkrav som følge av institusjonens tapsavsetningspraksis eller behandlingen av eiendeler,
- c) endre eller begrense virksomheten,
- d) redusere risikoen knyttet til virksomheten, herunder produkter og systemer.

§ 3–17 oppheves.

IV

I lov 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel gjøres følgende endringer:

§ 8–10 skal lyde:

§ 8–10. Krav til virksomheten

Et verdipapirforetak skal til enhver tid oppfylle de krav til kapital som følger av §§ 8–10 a og 8–10 b, samt forskrift og enkeltvedtak gitt i medhold av disse bestemmelsene.

Verdipapirforetaket skal organiseres og drives på en forsvarlig måte. Dette innebærer blant annet at foretaket skal ha:

1. klar organisasjonsstruktur,
2. klar ansvarsfordeling,
3. klare og hensiktsmessige styrings- og kontrollordninger,
4. hensiktsmessige retningslinjer og rutiner for å identifisere, styre, overvåke og rapportere risiko institusjonen er, eller kan bli eksponert for.

Verdipapirforetakets styrings- og kontrollordninger samt retningslinjer og rutiner skal stå i forhold til risikoen ved og omfanget av virksomheten i foretaket.

Ny § 8–10 a skal lyde:

§ 8–10 a. Beregnet kapitalkrav

Et verdipapirforetaks ansvarlige kapital skal til enhver tid utgjøre minst åtte prosent av et beregningsgrunnlag etter regler fastsatt i forskrift.

For verdipapirforetak som ikke er kredittinstitusjon, kan ikke den ansvarlige kapitalen i noe tilfelle være mindre enn de beløp som følger av § 8–9 første ledd.

Beregningsgrunnlaget for kravet til ansvarlig kapital skal tilsvare summen av beregningsgrunnlagene for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko.

Beregningsgrunnlaget for kredittrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i risikovekter fastsatt i forskrift (standard metode) eller med utgangspunkt i risikoparametere helt eller delvis fastsatt av institusjonen selv på bakgrunn av interne målemetoder for klassifisering og kvantifisering av kredittrisiko (internbasert rating metode – IRB).

Beregningsgrunnlaget for markedsrisiko skal fastsettes med utgangspunkt i regler fastsatt i forskrift, eller med utgangspunkt i interne målemetoder.

Beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko skal fastsettes som: en andel av gjennomsnittlig inntekt (basis metode), en andel av inntekten innenfor de ulike forretningsområder multiplisert med en indikator på tapserfaring fastsatt av departementet (sjablongmetode) eller på bakgrunn av interne målemetoder for operasjonell risiko (avanserte metoder).

Kredittilsynet kan i forskrift eller ved enkeltvedtak frita verdipapirforetak med tillatelse til å yte investeringstjenestene som nevnt i § 1–2 første ledd nr. 3 og 5, og forvaltningsselskap for verdipapirfond med tillatelse til å drive aktiv forvaltning, fra krav til ansvarlig kapital for operasjonell risiko.

Interne risikostyringsmetoder for blant annet kredittrisiko og markedsrisiko, samt avanserte metoder for operasjonell risiko, kan kun benyttes for beregning av kravet til ansvarlig kapital etter tillatelse gitt av tilsynsmyndigheten.

Kredittilsynet kan i særlige tilfeller og for en tidsbegrenset periode samtykke i at et verdipapirforetak kan ha lavere kapitaldekning enn det som følger av denne paragraf.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om:

1. hva som skal anses som ansvarlig kapital og sammensetningen av denne,
2. beregningsgrunnlaget for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko,
3. bruk av interne målemetoder,
4. hvilke sikkerheter det kan tas hensyn til ved beregningen av minstekravet til kapital etter denne paragraf.

Ny § 8–10 b skal lyde:

§ 8–10 b. Vurdering av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging

Et verdipapirforetak skal til enhver tid ha oversikt over og vurdere hvilken risiko som er knyttet til virksomheten. Et verdipapirforetak skal videre til enhver tid ha ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen ved og omfanget av den virksomhet foretaket driver.

Et verdipapirforetak skal vurdere kapitalbehovet på kort og lengre sikt og hvordan dette kapitalbehovet kan tilfredsstilles. Vurderingen av kapitalbehov skal omfatte størrelsen på, og sammensetningen og fordelingen av, kapitalen sett i forhold til arten og omfanget av den risiko som til enhver tid er knyttet til virksomheten og til den risiko som vil kunne oppstå.

Kredittilsynet skal se til at de verdipapirforetak det har tilsyn med har hensiktsmessige og klare retningslinjer og rutiner, i samsvar med lov og bestemmelser gitt i medhold av lov, for vurdering, styring og kontroll av risiko og kapitalbehov.

Kredittilsynet kan pålegge foretakene å ha en høyere ansvarlig kapital enn de lovbestemte minstekrav, jf. kredittilsynsloven § 4 første ledd nr. 4.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om interne retningslinjer og rutiner for vurdering, styring og kontroll av risiko og kapitalbehov.

Ny § 8–10 c skal lyde:

§ 8–10 c. Opplysningskrav

Et verdipapirforetak skal offentliggjøre informasjon om virksomheten, risikoen knyttet til foretaket og ansvarlig kapital etter bestemmelser fastsatt i forskrift.

Departementet kan i forskrift fastsette bestemmelser om:

1. foretakenes offentliggjøring av informasjon,
2. krav til dokumentasjon, herunder bestemmelser som gjør unntak fra lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger.

Ny § 8–10 d skal lyde:

§ 8–10 d. Retting og pålegg

Verdipapirforetak som ikke oppfyller krav i henhold til § 8–10, § 8–10 a, § 8–10 b, § 8–10 c eller forskrifter

fastsatt i medhold av lovbestemmelsene, skal straks iverksette nødvendige tiltak for å rette opp dette. Ved manglende etterlevelse av kravene kan Kredittilsynet pålegge foretakene å:

1. endre organiseringen, styringen og kontrollen av virksomheten og de strategier, prosesser, retningslinjer og rutiner som virksomheten drives etter,
2. ha høyere kapitalkrav som følge av foretakets tapsavsetningspraksis eller behandlingen av eiendeler,
3. endre eller begrense virksomheten,
4. redusere risikoen knyttet til virksomheten, herunder produkter og systemer.

Ny § 8–10 e skal lyde:

§ 8–10 e. Unntak

Allmennaksjeloven § 8–1 annet ledd gjelder ikke for verdipapirforetak.

V

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

30. juni Lov nr. 40 2006

Lov om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning).

Ot.prp.nr.52 (2005–2006), Innst.O.nr.72 (2005–2006) og Besl.O.nr.80 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 13. og 16. juni 2006. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) gjøres følgende endringer:

§ 9–1 første ledd skal lyde:

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder for selskaper som yter kollektiv livsforsikring, individuell livsforsikring eller begge deler, med mindre annet følger av reglene om kommunale pensjonsordninger i kapittel 10 eller av reglene om fellesordning for premieberegning for pensjonsordninger med ytelsesbasert foretakspensjon i kapittel 10A.

Nytt kapittel 10A skal lyde:

Kapittel 10A. Fellesordning for premieberegning for pensjonsordninger med ytelsesbasert foretakspensjon

§ 10A–1. Virkeområde mv.

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder pensjonsordninger med ytelsesbasert foretakspensjon hvor finansieringsordningen er basert på premieberegning i fellesordninger.

Ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger som nevnt i første ledd kan bare inngå i fellesordning bestående av andre ytelsesbaserte foretakspensjonsordninger.

En felles pensjonsordning for konsernforetak kan utgjøre en fellesordning.

En pensjonsinnretning som har en eller flere fellesordninger skal føre regnskap for hver fellesordning.

Departementet kan gi nærmere regler til utfylling, gjennomføring og avgrensning av reglene i kapitlet her.

§ 10A–2. Årets premier

Årlig premie for en pensjonsordning skal tilsvare summen av ordinær årspremie, reguleringspremie og særskilte engangspremier for ytelser som ikke kan premiesettes på forhånd.

Premier beregnes etter § 10A–3 hvis ikke noe annet følger av reglene i §§ 10A–4 og 10A–5 om fellesordning for premieberegning.

§ 10A–3. Premieberegning

Pensjonsordningen skal årlig tilføres en premie som etter beregningsgrunnlaget for ordningen er tilstrekkelig til å sikre rett til pensjon som medlemmene vil opptjene i løpet av året, med tillegg av årets risikopremier og kostnader for tjenester (ordinær årspremie). Premie for hvert år beregnes ved årets begynnelse og senere i året i takt med lønnsutviklingen.

Pensjonsordningen skal i tillegg hvert år tilføres premie til dekning av oppregulering i løpet av året av opptjente pensjonsrettigheter (reguleringspremie). Reguleringspremien beregnes på tidspunktet for oppreguleringen ut fra lønnsutviklingen i løpet av året.

Pensjonsordningen skal også hvert år tilføres premie til dekning av pensjonsrettigheter som medlemmene i tilfelle får i løpet av året, og som ikke kan premiesettes på forhånd ut fra forsikringstekniske beregninger. Slik premie beregnes på det tidspunkt pensjonsrettighetene oppstår.

§ 10A-4. Vilkår for fellesordning for premieberegning

Bestemmelsene i kapittel 9 er ikke til hinder for at det opprettes fellesordninger som består av flere pensjonsordninger, for at premie for den enkelte pensjonsordning som inngår i en fellesordning, skal bli fastsatt ved beregning basert på prinsipper som vil motvirke at pensjonskostnaden for de enkelte medlemmer for tilsvarende pensjonsrettigheter vil variere med medlemmenes kjønn og alder.

Alle pensjonsordningene i en fellesordning skal ha pensjonsplaner som gir samme typer av pensjonsytelser. Forholdet mellom alderspensjonsytelse og etterlatteytelse for det enkelte medlem skal være det samme etter pensjonsplanene for alle pensjonsordningene. Alle pensjonsordningene skal bygge på samme beregningsrente og i hovedsak samme beregningsgrunnlag.

Pensjonsordninger med pensjonsplaner som gir forskjellig ytelsesnivå for alderspensjon, kan inngå i samme fellesordning.

§ 10A-5. Premieberegning i fellesordninger

En fellesordning opprettet etter § 10A-4 skal hvert år tilføres premie tilsvarende summen av ordinær årspremie fastsatt etter forsikringsteknisk beregning for samtlige pensjonsordninger som inngår i fellesordningen. Den enkelte pensjonsordnings andel av samlet ordinær premie til fellesordningen beregnes ut fra forholdet mellom den rett til alderspensjon som vil bli opptjent i løpet av året for samtlige medlemmer av hver av pensjonsordningene. Kostnader for tjenester kan unntas fra fordeling i fellesordningen.

Opptas en arbeidstaker som medlem av en pensjonsordning i løpet av et forsikringsår, belastes tilleggspremie for den del av året som gjenstår. Tillegget beregnes ut fra pensjonsordningens andel av samlet årspremie til fellesordningen og den prosentvise økningen av pensjonsordningens beregningsgrunnlag etter første ledd annet punktum som det nye medlemmet representerer. Avvik fra forsikringsteknisk beregnet premie inngår ved beregningen av ordinær årspremie til fellesordningen i det etterfølgende år. Bestemmelsene i første til tredje punktum gjelder tilsvarende ved beregning av premietillegg for særskilt lønnsøkning for et medlem av pensjonsordningen.

Dersom det i løpet av et forsikringsår opptas en ny pensjonsordning i en fellesordning, skal den ordinære årspremien beregnes ut fra den samlede ordinære årspremie til fellesordningen som er beregnet for året, og den prosentvise økningen av det samlede beregningsgrunnlaget etter første ledd annet punktum som pensjonsordningen representerer.

Det skal fastsettes i forsikringsavtalen om reguleringspremie som nevnt i § 10A-3 annet ledd skal beregnes særskilt for hver pensjonsordning eller helt eller delvis ved gjennomsnittsberegning. Ved særskilt beregning skal reguleringspremien beregnes for hver pensjonsordning i fellesordningen ut fra den prosentvise økning av premiereserven for pensjonsordningen som er påkrevd som følge av oppregulering av medlemmenes opptjente pensjonsrettigheter ut fra lønnsutviklingen. Ved gjennomsnittsberegning skal fellesordningen hvert år tilføres reguleringspremier tilsvarende summen av årlig reguleringspremie etter § 10A-3 annet ledd for samtlige pensjonsordninger som inngår i fellesordningen. Den enkelte pensjonsordningens andel av samlet reguleringspremie til fellesordningen beregnes ut fra forholdet mellom samlet premiereserve for hver av pensjonsordningene på tidspunktet for oppregulering av pensjonsrettighetene. Ved beregning av premiereserve etter reglene i leddet her skal premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling unntas fra beregningen, med mindre annet er fastsatt. Kostnader for tjenester kan beregnes og belastes særskilt for hver pensjonsordning.

Reguleringspremie for pensjoner under utbetaling skal beregnes og betales særskilt for hver enkelt pensjonsordning.

Det skal fastsettes i forsikringsavtalen i hvilken utstrekning premier som nevnt i § 10A-3 tredje ledd skal beregnes særskilt for hver pensjonsordning eller helt eller delvis ved gjennomsnittsberegning som nevnt i første ledd.

§ 10A-6. Eldre arbeidstakere

Alle pensjonsordninger i en fellesordning skal ha samme regler om opptak av medlemmer som har mindre enn 10 år igjen til pensjonsalderen, og om rett til pensjon og medregning av tidligere tjenestetid for slike arbeidstakere når de er opptatt som medlemmer, jf. foretakspensjonsloven § 3-9 annet og tredje ledd, jf. § 5-6 første ledd bokstav c.

§ 10A-7. Innbetaling av premie

Blir premie for et forsikringsår ikke innbetalt ved årets utgang eller ved utløpet av annen frist fastsatt i nytt premievarsel etter lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler § 14-2, bortfaller den økning av forsikringsforpliktelsene som den ikke innbetalte premien skulle dekke. Medlemmene i pensjonsordningen skal i tilfelle varsles om dette. Det kan likevel ikke som følge av slikt bortfall kreves tilbakebetaling av for mye utbetalt pensjon.

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler om innbetaling av premie.

§ 14-1 første ledd andre punktum skal lyde:

Bestemmelsene i §§ 3-1 til 3-7, kapittel 4 og 5, §§ 6-3 til 6-5 og 11-2, samt kapittel 13 gjelder ikke for filialer av utenlandske selskaper.

§ 17-1 tredje ledd oppheves.

§ 17–2 første ledd skal lyde:

Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Kongen kan fastsette overgangsregler.

30. juni Lov nr. 41 2006

Lov om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser.

Ot.prp.nr.62 (2005–2006), Innst.O.nr.52 (2005–2006) og Besl.O.nr.55 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 2. og 8. juni 2006. Fremmet av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser skal følgende bestemmelser lyde:

§ 1. Formål

Loven og tilhørende forskrifter skal bidra til økt verdiskapning i samfunnet ved å sikre mest mulig effektiv ressursbruk ved offentlige anskaffelser basert på forretningsmessighet og likebehandling. Regelverket skal også bidra til at det offentlige opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte.

§ 2. Oppdragsgivere som er omfattet

Loven gjelder for statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer. Loven gjelder for rettssubjekter som driver virksomhet innenfor forsyningssektorene, i den utstrekning dette følger av internasjonale forpliktelser og forskrifter gitt i medhold av loven. Loven gjelder også for andre rettssubjekter i saker om bygge- og anleggskontrakter, dersom det offentlige yter tilskudd på mer enn 50 prosent av kontraktens verdi.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om hvilke oppdragsgivere som er omfattet av loven.

Kongen kan gi nærmere bestemmelser om lovens anvendelse på Svalbard og fastsette særlige regler av hensyn til de stedlige forhold.

§ 6. Livssyklus kostnader, universell utforming og miljø

Statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal under planleggingen av den enkelte anskaffelse ta hensyn til livssyklus kostnader, universell utforming og miljømessige konsekvenser av anskaffelsen.

§ 7 annet ledd

Inntil kontrakt er inngått, kan retten sette til side beslutninger som er truffet under en anskaffelsesprosedyre når beslutningen er i strid med bestemmelser i denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven. Dette gjelder likevel ikke for beslutninger som er truffet under anskaffelsesprosedyrer innenfor forsyningssektorene.

§ 7a første ledd

Kongen kan opprette et rådgivende organ for løsning av tvister om rettigheter og plikter etter denne lov og forskrifter hjemlet i denne. Organet skal ha myndighet til å fatte vedtak om overtredelsesgebyr etter § 7b.

§ 7b. Overtredelsesgebyr

En oppdragsgiver kan ilegges overtredelsesgebyr dersom oppdragsgiveren eller noen som handler på dennes vegne, forsettlig eller grovt uaktsomt foretar en ulovlig direkte anskaffelse. Med ulovlig direkte anskaffelse menes en anskaffelse som ikke er kunngjort i henhold til reglene om kunngjøring i forskrifter gitt i medhold av loven.

Ved avgjørelsen av om overtredelsesgebyr skal ilegges og ved fastsettelsen av gebyrets størrelse, skal det særlig legges vekt på overtredelsens grovhet, størrelsen på den ulovlige anskaffelsen, om oppdragsgiveren har foretatt gjentatte ulovlige direkte anskaffelser og overtredelsesgebyrets preventive virkning. Overtredelsesgebyret kan ikke settes høyere enn 15 prosent av anskaffelsens verdi.

Vedtaket om overtredelsesgebyr kan ikke påklages. Overtredelsesgebyret forfaller til betaling to måneder etter at vedtaket er fattet. Adgangen til å ilegge gebyr bortfaller to år etter at kontrakt er inngått. Fristen avbrytes ved at tvisteløsningsorganet meddeler oppdragsgiver at det har mottatt en klage med påstand om ulovlig direkte anskaffelse.

Vedtaket om overtredelsesgebyr er tvangsgrunnlag for utlegg med de begrensninger som følger av tvangsfullbyrdsloven § 1–2.

Retten kan prøve alle sider av saken. Adgangen til å begjære en sak prøvet for retten, gjelder også for statlige myndigheter og organer.

§ 8 annet ledd første punktum

Ved begjæring om midlertidig forføyning mot overtredelser under anskaffelsesprosedyrer innenfor forsyningssektorene kan det heller ikke før kontrakt er inngått, besluttes midlertidige forføyninger som nevnt i tvangsfyllbyrdsloven § 15–8 første ledd.

§ 11 første ledd

Kongen kan ved forskrift gi bestemmelser til utfylling og gjennomføring av loven. Kongen kan gi oppdragsgivere de pålegg som er nødvendige for å sikre oppfyllelse av denne lov eller forskrifter gitt i medhold av loven. Overfor andre oppdragsgivere enn statlige, kommunale og fylkeskommunale myndigheter og offentligrettslige organer kan det likevel bare gis pålegg som er nødvendig for å oppfylle Norges forpliktelser overfor fremmede stater eller internasjonale organisasjoner om offentlige anskaffelser.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 42 2006

Lov om endring i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (innføring av tospråklig navn på Troms fylke, norsk og samisk).

Ot.prp.nr.38 (2005–2006), Innst.O.nr.38 (2005–2006) og Besl.O.nr.47 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 30. mars og 4. april 2006. Fremmet av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn skal § 2 nr. 2 XVIII lyde:

Troms eller Romsa.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 43 2006

Lov om endringer i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.

Ot.prp.nr.45 (2005–2006), Innst.O.nr.46 (2005–2006) og Besl.O.nr.67 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 8. og 13. juni 2006. Fremja av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. skal § 15 andre ledd lyde:

§ 6 a opphører å gjelde 1. januar 2008.

II

Lova trer i kraft straks.

30. juni Lov nr. 44 2006

Lov om endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (tilpasning til biomedisinkonvensjonen).

Ot.prp.nr.63 (2005–2006), Innst.O.nr.62 (2005–2006) og Besl.O.nr.68 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 8. og 13. juni 2006. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 13. juni 1975 nr. 50 om svangerskapsavbrudd skal § 9 nytt annet ledd lyde:

I saker som nevnt i første ledd bokstav c kan fylkesmannen bare samtykke når svangerskapsavbrudd vil være i kvinnens klare interesse. Ved vurderingen skal det blant annet tas hensyn til forhold som nevnt i § 2 tredje ledd bokstav a til d og fjerde ledd og til hvordan kvinnens verge bedømmer situasjonen.

II

I lov 3. juni 1977 nr. 57 om sterilisering gjøres følgende endringer:

§ 5 annet ledd skal lyde:

Søknad om sterilisering etter § 3 fremsettes for en lege eller direkte for en nemnd (jf. § 6 annet ledd). Søknaden avgjøres av steriliseringsnemnda. Der vergen har fremsatt søknad på vegne av den det gjelder etter § 4 tredje ledd, skal tillatelse til sterilisering etter § 3 bokstav c eller d kun gis der dette fremstår som det beste alternativ for å forebygge svangerskap for den det gjelder. Gir nemnda tillatelse til sterilisering, skal den henvise til lege eller til et sykehus hvor inngrepet kan foretas.

§ 9 skal lyde:

§ 9. (*behandling av søknad og klage*).

Søknad om kastrering avgjøres av Steriliseringsrådet. Gir rådet tillatelse til kastrering, skal det henvise til et sykehus hvor inngrepet kan foretas. Der vergen eller politimesteren har fremsatt søknad på vegne av den det gjelder etter § 8 annet ledd jf. § 4 tredje ledd, skal tillatelse til kastrering kun gis der mindre inngripende virkemidler ikke anses tilstrekkelige, og kastrering med stor grad av sannsynlighet vil ha den ønskede effekt. Klageinstans for rådets vedtak er et setteråd oppnevnt av departementet.

III

Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 45 2006

Lov om endringer i psykisk helsevernloven og pasientrettighetsloven m.v.

Ot.prp.nr.65 (2005–2006), Innst.O.nr.66 (2005–2006) og Besl.O.nr.69 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 8. og 13. juni 2006. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven).
- 2 Lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m.
- 3 Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven).
- 4 Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven).

I

I lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern gjøres følgende endringer:

Ny § 1–1 a skal lyde:

§ 1–1 a. *Virkeområde*

Bestemmelsene i loven her gjelder for undersøkelse og behandling i det psykiske helsevernet, samt for forutgående undersøkelse med sikte på etablering av tvungent psykisk helsevern.

Dersom en institusjon i det psykiske helsevernet er ansvarlig for et opphold som skjer i medhold av en annen lov, gjelder bestemmelsene i kapittel 4 med unntak av §§ 4–4, 4–5 annet ledd, 4–7 a annet ledd, 4–9 og 4–10 for gjennomføringen av oppholdet.

§ 1–2 nytt annet ledd skal lyde:

Med tvungen observasjon menes slik undersøkelse, pleie og omsorg som nevnt i første ledd, med sikte på å klarlegge om vilkårene for tvungent psykisk helsevern foreligger uten at det er gitt samtykke etter bestemmelsene i pasientrettighetsloven kapittel 4.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd og skal lyde:

Med tvungent psykisk helsevern menes slik undersøkelse, behandling, pleie og omsorg som nevnt i første ledd uten at det er gitt samtykke etter bestemmelsene i pasientrettighetsloven kapittel 4.

§ 1–3 skal lyde:

§ 1–3. *Offentlig myndighet*

Med offentlig myndighet forstås i loven her kommunelegen eller dennes stedfortreder, sosialtjenesten, politiet eller kriminalomsorgen.

Kongen kan gi forskrifter om hvem som skal anses som offentlig myndighet, samt om utøvelsen av deres kompetanse etter loven her.

§ 1–4 første ledd skal lyde:

Den faglig ansvarlige for å treffe vedtak samt beslutte nærmere angitte tiltak etter loven her, skal være lege med relevant spesialistgodkjenning eller klinisk psykolog med relevant praksis og videreutdanning som fastsatt i forskrift.

§ 1–5 skal lyde:

§ 1–5. *Forholdet til pasientrettighetsloven*

Ved etablering og gjennomføring av psykisk helsevern gjelder pasientrettighetsloven.

§ 1–7 tredje ledd skal lyde:

Ved saker om tvungen observasjon, etablering, opprettholdelse eller opphør av tvungent psykisk helsevern, saker om overføringer, som nevnt i §§ 2–1 annet ledd og 2–2 fjerde ledd, har pasienten rett til advokat etter lov av 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp.

Ny overskrift til kapittel 2 skal lyde:

Kapittel 2. Særlige samtykkebestemmelser

§ 2–1 skal lyde:

§ 2–1. *Hovedregelen om samtykke*

Psykisk helsevern ytes på bakgrunn av samtykke etter bestemmelsene i pasientrettighetsloven, med mindre annet følger av loven her.

Ved undersøkelse eller behandling med opphold i institusjon for barn som har fylt 12 år og ikke selv er enig i tiltaket, skal spørsmålet om etablering av psykisk helsevern bringes inn for kontrollkommisjonen.

§ 2–2 skal lyde:

§ 2–2. *Samtykke til å være undergitt reglene om tvungent psykisk helsevern i § 3–5*

Person som søker psykisk helsevern kan, etter at den faglig ansvarlige har begjært det, samtykke i å være undergitt reglene etter § 3–5 inntil tre uker fra etableringen av vernet. Samtykket innebærer ikke samtykke til anvendelse av § 4–4 eller § 4–5 annet ledd.

For barn under 16 år kreves slikt samtykke etter bestemmelsene i pasientrettighetsloven § 4–4.

Grunnen til begjæringen om slikt samtykke og selve samtykket skal nedtegnes i et dokument som undertegnes av pasienten og den faglig ansvarlige. Gjelder det personer som på grunn av fysiske eller psykiske forstyrrelser, senil demens eller psykisk utviklingshemning åpenbart ikke er i stand til å forstå hva samtykket omfatter, undertegner den faglig ansvarlige og den som eventuelt handler på pasientens vegne, med de begrensninger som følger av pasientrettighetsloven § 4–3. Gjelder det barn under 16 år, undertegner den faglig ansvarlige og den eller de som samtykker på vegne av barnet.

Den faglig ansvarliges beslutning om å kreve samtykke, kan bringes inn for kontrollkommisjonen av pasienten, den nærmeste pårørende eller den som handler på pasientens vegne. Gjelder beslutningen barn som har fylt 12 år, og barnet selv ikke er enig i tiltaket, skal beslutningen bringes inn for kontrollkommisjonen.

§ 2–3 oppheves.

Kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Etablering og opphør av tvungent psykisk helsevern

§ 3–1. *Legeundersøkelse*

Tvungent psykisk helsevern kan ikke etableres uten at en lege personlig har undersøkt vedkommende for å bringe på det rene om lovens vilkår for slikt vern er oppfylt. Legen som foretar undersøkelsen, skal gi skriftlig uttalelse.

Foreligger behov for legeundersøkelse som nevnt i første ledd, men vedkommende unndrar seg slik undersøkelse, kan kommunelegen etter eget tiltak eller etter begjæring fra annen offentlig myndighet eller fra vedkommendes nærmeste pårørende, vedta at det skal foretas en slik legeundersøkelse. Om nødvendig kan vedkommende avhentes og undersøkes med tvang.

Kommunelegens vedtak om tvungen undersøkelse skal straks nedtegnes skriftlig. Vedtaket kan påklages til fylkesmannen uten oppsettende virkning.

Kongen gir forskrifter om delegering av kommunelegens myndighet.

§ 3–2. *Vedtak om tvungen observasjon*

På bakgrunn av opplysninger fra legeundersøkelsen etter § 3–1, foretar den faglig ansvarlige en vurdering av om de følgende vilkårene for tvungen observasjon er oppfylt:

1. Frivillig psykisk helsevern har vært forsøkt, uten at dette har ført fram, eller det er åpenbart formålsløst å forsøke dette.
2. Pasienten er undersøkt av to leger, hvorav én skal være uavhengig av den ansvarlige institusjon, jf. § 3–1.
3. Det er overveiende sannsynlig at pasienten fyller vilkårene for tvungent psykisk helsevern etter § 3–3.
4. Institusjonen er faglig og materielt i stand til å tilby pasienten tilfredsstillende behandling og omsorg og er godkjent i henhold til § 3–5.
5. Pasienten er gitt anledning til å uttale seg, jf. § 3–9.

6. Selv om lovens vilkår ellers er oppfylt, kan tvungen observasjon bare finne sted hvor dette etter en helhetsvurdering framtrer som den klart beste løsning for vedkommende, med mindre han eller hun utgjør en nærliggende og alvorlig fare for andres liv eller helse. Ved vurderingen skal det legges særlig vekt på hvor stor belastning det tvangsmessige inngrepet vil medføre for vedkommende.

Den faglig ansvarlige treffer vedtak på grunnlag av foreliggende opplysninger og egen personlig undersøkelse av pasienten. Den faglig ansvarliges vedtak og grunnlaget for det skal straks nedtegnes.

Tvungen observasjon kan ikke vare ut over 10 dager fra undersøkelsens begynnelse uten pasientens samtykke. Dersom pasientens tilstand tilsier at det er strengt nødvendig, kan fristen forlenges inntil 10 dager etter samtykke fra kontrollkommisjonens leder. Overføring til tvungent psykisk helsevern kan skje før eller ved utløpet av denne fristen, dersom vilkårene for slikt vern er til stede.

Pasienten, samt hans eller hennes nærmeste pårørende og eventuelt den myndighet som har framsatt begjæring etter § 3–6, kan påklage vedtak etter annet ledd til kontrollkommisjonen.

§ 3–3. Vedtak om tvungent psykisk helsevern

På bakgrunn av opplysninger fra legeundersøkelsen etter § 3–1 og eventuell tvungen observasjon etter § 3–2, foretar den faglig ansvarlige en vurdering av om de følgende vilkårene for tvungent psykisk helsevern er oppfylt:

1. Frivillig psykisk helsevern har vært forsøkt, uten at dette har ført fram, eller det er åpenbart formålsløst å forsøke dette.
2. Pasienten er undersøkt av to leger, hvorav én skal være uavhengig av den ansvarlige institusjon, jf. § 3–1.
3. Pasienten har en alvorlig sinnslidelse og etablering av tvungent psykisk helsevern er nødvendig for å hindre at vedkommende på grunn av sinnslidelsen enten
  - a. får sin utsikt til helbredelse eller vesentlig bedring i betydelig grad redusert, eller det er stor sannsynlighet for at vedkommende i meget nær framtid får sin tilstand vesentlig forverret, eller
  - b. utgjør en nærliggende og alvorlig fare for eget eller andres liv eller helse.
4. Institusjonen er faglig og materielt i stand til å tilby pasienten tilfredsstillende behandling og omsorg og er godkjent i henhold til § 3–5.
5. Pasienten er gitt anledning til å uttale seg, jf. § 3–9.
6. Selv om lovens vilkår ellers er oppfylt, kan tvungent psykisk helsevern bare finne sted hvor dette etter en helhetsvurdering framtrer som den klart beste løsning for vedkommende, med mindre han eller hun utgjør en nærliggende og alvorlig fare for andres liv eller helse. Ved vurderingen skal det legges særlig vekt på hvor stor belastning det tvangsmessige inngrepet vil medføre for vedkommende.

Den faglig ansvarlige treffer vedtak på grunnlag av foreliggende opplysninger og egen personlig undersøkelse av pasienten. Den faglig ansvarliges vedtak og grunnlaget for det skal straks nedtegnes.

Pasienten, samt hans eller hennes nærmeste pårørende og eventuelt den myndighet som har framsatt begjæring etter § 3–6, kan påklage vedtak etter denne bestemmelsen til kontrollkommisjonen. Pasienten kan påklage vedtak om etablering av tvungent psykisk helsevern i inntil 3 måneder etter at vernet er opphørt.

§ 3–4. Forbud mot overføring fra frivillig til tvungent psykisk helsevern

Den som er under psykisk helsevern etter eget samtykke, kan ikke overføres til tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern mens det frivillige vernet pågår.

Forbudet i første ledd gjelder likevel ikke hvor utskrivning innebærer at pasienten utgjør en nærliggende og alvorlig fare for eget eller andres liv eller helse. I forbindelse med kontroll etter § 3–8 første ledd skal kontrollkommisjonen ved skriftlig redegjørelse gjøres særskilt oppmerksom på at det er truffet en beslutning om overføring.

§ 3–5. Hva tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern kan omfatte

Tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern kan gis ved døgnopphold i institusjon som er godkjent for disse formålene. Pasienten kan holdes tilbake mot sin vilje og hentes tilbake ved unnvikelse, om nødvendig med tvang.

Dersom det er nødvendig av hensyn til forsvarlig helsehjelp, kan tvungent psykisk helsevern gis ved midlertidig døgnopphold i institusjon som ikke er godkjent etter første ledd. Den godkjente institusjonen skal i slike tilfeller være ansvarlig for det tvungne vernet.

Tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern kan også skje uten døgnopphold i institusjon hvor dette er et bedre alternativ for pasienten. Ved vurderingen skal det også tas tilbørlig hensyn til pårørende som pasienten bor sammen med. Tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern kan da bare omfatte pålegg overfor pasienten om frammøte til undersøkelse (tvungen observasjon) eller behandling (tvungent psykisk helsevern). Pasienten kan om nødvendig avhentes. Dersom det er nødvendig kan avhenting gjennomføres med tvang.

Tvungent psykisk helsevern uten døgnopphold kan bare skje under ansvar av en institusjon som er godkjent for den aktuelle behandlingsformen.

Kongen i statsråd gir forskrifter om tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern med og uten døgnopphold i institusjon.

§ 3–6. Varslings- og bistandsplikt for offentlig myndighet

Offentlig myndighet skal ved varsling av helsetjenesten og ved nødvendig bistand som beskrevet i loven her, bidra til at personer som må antas å fylle vilkårene for tvungent psykisk helsevern, og som ikke selv søker behandling, blir undersøkt av lege. Om nødvendig skal det fremmes begjæring om tvungen undersøkelse, tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern.

Offentlig myndighet skal gi nødvendig bistand for å få vedkommende til tvungen undersøkelse eller tvungen observasjon eller bringe vedkommende under tvungent psykisk helsevern. Offentlig myndighet skal også gi nødvendig bistand i forbindelse med avhenting eller tilbakehenting etter bestemmelsene i loven her. Offentlig myndighet kan om nødvendig anvende tvang.

Kongen kan gi forskrift om innholdet i offentlige myndigheters plikter etter første og annet ledd.

§ 3–7. Vedtak om opphør av tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern

Ingen kan beholdes under tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern etter § 3–5 uten at vilkårene i § 3–2 første ledd eller § 3–3 første ledd fremdeles er oppfylt.

Den faglig ansvarlige vurderer om tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern skal opprettholdes, og treffer vedtak om opphør av vernet dersom vedkommende finner at de krav og vilkår som nevnt i første ledd ikke lenger er tilstede.

Pasienten, samt dennes nærmeste pårørende, kan når som helst be om at tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern opphører. Den faglig ansvarlige treffer vedtak i saken.

Pasienten eller vedkommendes nærmeste pårørende eller eventuelt den myndighet som har begjært tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern, kan påklage den faglig ansvarliges vedtak etter annet og tredje ledd til kontrollkommisjonen. Pasienten kan påklage vedtak om opprettholdelse av tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern i inntil 3 måneder etter at vernet er opphørt. Dersom klage fremsettes, kan kontrollkommisjonens leder beslutte utsatt iverksetting av vedtak som nevnt i annet ledd inntil klagesaken er avgjort.

§ 3–8. Etterprøving uten klage samt opphør og forlengelse av tvungent psykisk helsevern

Når noen blir undergitt tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern, skal underretning sendes kontrollkommisjonen sammen med kopi av underlagsdokumentene. Kontrollkommisjonen skal så snart som mulig forvise seg om at riktig framgangsmåte er fulgt og at vedtaket bygger på en vurdering av vilkårene i §§ 3–2 eller 3–3.

Dersom det ikke klages over etableringen av tvungent psykisk helsevern, skal likevel kontrollkommisjonen, når det har gått tre måneder etter vedtaket, av eget tiltak vurdere om det er behov for tvungent vern og kontrollere at det foreligger en individuell plan for pasienten, jf. § 4–1.

Tvungent psykisk helsevern opphører etter ett år hvis ikke kontrollkommisjonen samtykker i at vernet forlenges. Kommisjonen kan samtykke i forlengelse av vernet med inntil ett år av gangen, regnet fra årsdagen for etableringen.

§ 3–9. Rett til å uttale seg

Før vedtak fattes etter dette kapittel, skal den person saken direkte gjelder, gis anledning til å uttale seg. Retten til å uttale seg gjelder blant annet spørsmålet om etablering av tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern, samt hvilken institusjon som skal ha ansvaret for det tvungne vernet. Også vedkommendes nærmeste pårørende og offentlig myndighet som er direkte engasjert i saken, har rett til å uttale seg.

Opplysningene etter første ledd skal nedtegnes og ligge til grunn for vedtaket. Det skal legges særlig vekt på uttalelser om tidligere erfaring med bruk av tvang.

§ 3–10. Forskrifter om tvungent psykisk helsevern

Kongen kan gi nærmere forskrifter om hvordan etablering av tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern gjennomføres.

Kongen i statsråd kan dessuten gi forskrifter om godkjenning av institusjoner som kan anvende eller være ansvarlige for tvungen observasjon og tvungent psykisk helsevern etter § 3–5 og om de nærmere vilkårene for slik godkjenning.

§ 4–1 skal lyde:

§ 4–1. Individuell plan

Institusjonen skal utarbeide en individuell plan for pasienter med behov for langvarige og koordinerte tilbud. Institusjonen skal samarbeide med andre tjenesteytere om planen for å bidra til et helhetlig tilbud for pasientene.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvilke pasientgrupper plikten omfatter, og om planens innhold.

§ 4–3 første og annet ledd skal lyde:

§ 4–3. Skjerming

Dersom en pasients psykiske tilstand eller utagerende adferd under oppholdet gjør skjerming nødvendig, kan den faglig ansvarlige bestemme at pasienten av behandlingsmessige grunner eller av hensyn til andre pasienter skal holdes helt eller delvis atskilt fra medpasienter og fra personell som ikke deltar i undersøkelse og behandling av og omsorg for pasienten.

Det treffes vedtak dersom skjerming opprettholdes ut over 24 timer. Dersom pasienten overføres til skjermet enhet eller liknende som innebærer en betydelig endring av vedkommendes omgivelser eller bevegelsesfrihet, skal det treffes vedtak dersom skjerming opprettholdes ut over 12 timer. Vedtak om skjerming skal nedtegnes uten ugrunnet opphold. Vedtak kan bare treffes for inntil to uker om gangen.

§ 4–3 nåværende annet og tredje ledd blir nytt tredje og fjerde ledd.

§ 4–4 første og annet ledd skal lyde:

Pasient under tvungent psykisk helsevern kan uten eget samtykke undergis slik undersøkelse og behandling som klart er i overensstemmelse med faglig anerkjent psykiatrisk metode og forsvarlig klinisk praksis.

Uten at pasienten har samtykket kan det ikke gjennomføres undersøkelse og behandling som innebærer et alvorlig inngrep, likevel med følgende unntak:

- a. Pasienten kan behandles med legemidler uten eget samtykke. Slik legemiddelbehandling kan bare gjennomføres med preparater som er registrert her i landet og med vanlig brukte doser. Legemiddelbehandling kan bare gjennomføres med legemidler som har en gunstig virkning som klart oppveier ulempene ved eventuelle bivirkninger.
- b. Som ledd i behandling av pasient med alvorlig spiseforstyrrelse, kan det gis ernæring uten eget samtykke såfremt dette fremstår som et strengt nødvendig behandlingsalternativ.

Ny § 4–7 a skal lyde:

§ 4–7 a. *Urinprøve*

Ved mistanke om at en pasient misbruker rusmidler, kan pasienten etter begjæring fra den faglig ansvarlige gi samtykke til at det kan tas urinprøver for å avdekke rusmiddelmisbruk i forbindelse med et behandlingsforløp. Slik begjæring kan bare fremsettes dersom dette fremstår som strengt nødvendig av hensyn til helsehjelpen. Begrunnelsen for begjæringen om slikt samtykke og selve samtykket skal nedtegnes i et dokument som undertegnes av pasienten og den faglig ansvarlige.

Ved mistanke om at en pasient under tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern misbruker rusmidler, kan den faglig ansvarlige treffe vedtak om at det kan tas urinprøver for å avdekke rusmiddelmisbruk i forbindelse med et behandlingsforløp. Slikt vedtak kan bare treffes såfremt dette fremstår som strengt nødvendig av hensyn til helsehjelpen. Vedtaket kan påklages av pasienten eller av pasientens nærmeste pårørende til kontrollkommisjonen.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om gjennomføring av urinprøvetaking, herunder gjennomføring i det psykiske helsevernet av slike vedtak truffet med hjemmel i annen lov.

§ 4–8 annet ledd skal lyde:

Som tvangsmiddel kan anvendes:

- a. mekaniske tvangsmidler som hindrer pasientens bevegelsesfrihet, herunder belter og remmer samt skadeforebyggende spesialklær.
- b. kortvarig anbringelse bak låst eller stengt dør uten personale til stede.
- c. enkeltstående bruk av korttidsvirkende legemidler i beroligende eller bedøvende hensikt.
- d. kortvarig fastholding.

§ 4–8 femte ledd skal lyde:

Tvangsmiddel kan bare benyttes etter vedtak av den faglig ansvarlige, dersom ikke annet er fastsatt i forskrift. Vedtaket skal nedtegnes uten opphold. Vedtaket kan påklages til kontrollkommisjonen av pasienten eller hans eller hennes nærmeste pårørende.

§ 4–9 første ledd skal lyde:

§ 4–9. *Kontrollundersøkelser*

Når pasient er under tvungent psykisk helsevern, skal den faglig ansvarlige sørge for at det minst en gang hver tredje måned ved undersøkelse vurderes om vilkårene for vernet etter § 3–3 fremdeles er til stede. Vurderingene skal nedtegnes i journalen.

Ny § 4–10 skal lyde:

§ 4–10. *Overføring uten samtykke*

Den faglig ansvarlige kan treffe vedtak om overføring av en pasient under tvungent psykisk helsevern til opphold i eller andre tiltak under ansvar av institusjon som nevnt i § 3–5. Det treffes likevel ikke vedtak ved overføring mellom ulike former for døgnopphold innen samme institusjon.

Overføringsvedtaket kan påklages til kontrollkommisjonen innen en uke av pasienten eller vedkommendes nærmeste pårørende. Kontrollkommisjonen prøver om vedtaket ut fra hensynet til pasienten, plasseringsalternativer og forholdene ellers fremstår som urimelig.

Vedtaket om overføring settes ikke i verk før klagefristen er ute eller klagesaken er avgjort, med mindre umiddelbar overføring er strengt nødvendig eller det er klart at vedtaket ikke vil bli påklaget.

§ 5–1 første ledd skal lyde:

Ved dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 39 gjelder bestemmelsene i loven her så langt de passer, med unntak av §§ 3–1 til 3–4 og §§ 3–7 til 3–9.

§ 5–4 første ledd skal lyde:

Etter at tre ukers døgnopphold i institusjon etter § 5–3 er gjennomført, kan alle vedtak om overføring til opphold i eller til andre tiltak under ansvar av institusjon som nevnt i § 3–5, påklages til kontrollkommisjonen. Kontrollkommisjonen prøver om vedtaket ut fra hensynet til den domfelte, plasseringsalternativer og forholdene ellers fremstår som urimelig. Vedtakene meddeles de klageberettigede, som er den domfelte selv, hans eller hennes nærmeste pårørende samt påtalemyndigheten.

§ 6–4 første ledd skal lyde:

Før kontrollkommisjonen avgjør sak om tvungen observasjon, etablering, opprettholdelse eller opphør av tvungent psykisk helsevern, samt sak om overføring, skal pasienten eller den som handler på hans eller hennes vegne, gis adgang til å uttale seg.

§ 7–1 skal lyde:

Kontrollkommisjonens vedtak i sak om tvungen observasjon, etablering eller opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern etter §§ 3–2, 3–3 og 3–7, kan av pasienten eller vedkommendes nærmeste pårørende bringes inn for retten etter reglene i lov av 13. august 1915 om rettergangsmåten for tvistemål kapittel 33. Det samme gjelder kontrollkommisjonens vedtak om overføring til døgnopphold i institusjon, jf. §§ 4–10 og 5–4.

I følgende bestemmelser skal uttrykket «nærmeste» endres til «nærmeste pårørende»:

§ 1–8, § 4–3 nytt tredje ledd, § 4–4 syvende ledd, § 4–5 femte ledd, § 4–6 første og tredje ledd, § 4–7 annet ledd og § 6–1 annet ledd.

II

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 1–3 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) pasientens pårørende: den pasienten oppgir som pårørende og nærmeste pårørende. Dersom pasienten er ute av stand til å oppgi pårørende, skal nærmeste pårørende være den som i størst utstrekning har varig og løpende kontakt med pasienten, likevel slik at det tas utgangspunkt i følgende rekkefølge: ektefelle, registrert partner, personer som lever i ekteskaplignende eller partnerskaplignende samboerskap med pasienten, myndige barn, foreldre eller andre med foreldreansvaret, myndige søsken, besteforeldre, andre familiemedlemmer som står pasienten nær, verge eller hjelpeverge. Ved tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern har den som i størst utstrekning har hatt varig og løpende kontakt med pasienten tilsvarende rettigheter som den nærmeste pårørende etter psykisk helsevernloven og loven her, dersom ikke særlige grunner taler mot dette.

§ 2–4 nytt tredje ledd skal lyde:

For pasienter under tvungen observasjon eller tvungent psykisk helsevern etter psykisk helsevernloven kapittel 3, gjelder ikke retten etter første ledd dersom dette vil være uforsvarlig eller i betydelig grad er egnet til å svekke formålet med det tvungne vernet.

§ 2–4 nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 4–3 nytt femte ledd skal lyde:

Undersøkelse og behandling av psykiske lidelser hos personer som mangler samtykkekompetanse etter annet ledd og som har eller antas å ha en alvorlig sinnslidelse eller motsetter seg helsehjelpen, kan bare skje med hjemmel i psykisk helsevernloven kapittel 3.

§ 4–4 annet ledd skal lyde:

Dersom barneverntjenesten har overtatt omsorgen for barn under 16 år etter barnevernloven § 4–6 annet ledd, § 4–8 eller § 4–12, har barneverntjenesten rett til å samtykke til helsehjelp.

III

Endringer i andre lover:

1. I lov 22. mai 1902 nr. 10 almindelig borgerlig straffelov gjøres følgende endring:

§ 39 b annet ledd skal lyde:

Den domfelte, dennes nærmeste pårørende eller den faglig ansvarlige ved den institusjonen som har behandlingsansvaret for den domfelte, kan begjære opphør av reaksjonen. Hvem som er den domfeltes nærmeste pårørende, avgjøres etter pasientrettighetsloven § 1–3 første ledd bokstav b. Påtalemyndigheten fremmer saken for tingretten, som avgjør den ved dom. Behandlingen av saken skal påskyndes.

2. I lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. gjøres følgende endring:

§ 8–3 annet ledd skal lyde:

Privat forpleining som tvungent psykisk helsevern kan bare videreføres for den enkelte pasient dersom vilkårene etter § 3–3 i lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av tvungent psykisk helsevern (psykisk helsevernloven) er oppfylt.

3. I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff gjøres følgende endring:

§ 65 annet ledd skal lyde:

Den domfelte, hans nærmeste pårørende og den faglig ansvarlige ved den institusjon som har behandlingsansvaret for den domfelte, kan begjære opphør av reaksjonen. Hvem som er den domfeltes nærmeste pårørende, avgjøres etter pasientrettighetsloven § 1–3 første ledd bokstav b. Påtalemyndigheten fremmer saken for tingretten, som treffer avgjørelsen ved dom. Behandlingen av saken skal påskyndes.

4. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister § 37–3 nr. 15 gjøres følgende endring:

I nr. 15 skal endringen av lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern § 7–1 første punktum lyde:

Kontrollkomisjonens vedtak i sak om tvungen observasjon, etablering eller opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern etter §§ 3–2, 3–3 og 3–7, kan av pasienten eller vedkommendes nærmeste pårørende bringes inn for tingretten etter reglene i tvisteloven kapittel 36.

IV

Loven gjelder fra det tidspunkt Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene i loven skal tre i kraft til forskjellig tid.

30. juni Lov nr. 46 2006

Lov om endringer i forbrukerkjøpsloven (lovregulering av strømvtaler).

Ot.prp.nr.7 (2005–2006) jf. Ot.prp.nr.114 (2004–2005), Innst.O.nr.37 (2005–2006) og Besl.O.nr.45 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 16. mars og 4. april 2006. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 28. april 1978 nr. 18 om behandling av forbrukertvister.
- 2 Lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).

I

I lov 21. juni 2002 nr. 34 om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Lovens anvendelse i noen særlige forhold

Loven gjelder for

- a) bestilling av ting som skal tilvirkes (tilvirkningskjøp)
- b) levering av vann
- c) kjøp av fordringer eller rettigheter
- d) avtale med et nettselskap om overføring av elektrisk energi.

Loven gjelder ikke for

- a) kjøp av fast eiendom
- b) avtale om oppføring av bygning eller annet anlegg på fast eiendom
- c) avtale med en kraftleverandør om levering av elektrisk energi. Kapittel 5 om forsinkelse gjelder likevel ved forsinket oppstart av levering av elektrisk energi. Bestemmelsene i § 61 a om nemndsbehandling av visse tvister gjelder også for slike avtaler
- d) avtale som pålegger den part som skal levere tingen, også å utføre et arbeid eller annen tjeneste, dersom dette utgjør den overveiende del av hans eller hennes forpliktelser.

§ 33 nytt andre ledd skal lyde:

Gjelder det avtale med nettselskap om overføring av elektrisk energi (jf. § 2 første ledd bokstav d), kan forbrukeren kreve erstatning for tap som følge av mangelen. Dette gjelder likevel ikke så langt nettselskapet godtgjør at mangelen skyldes hindring som nevnt i § 24 annet ledd. Reglene ellers i § 24 gjelder tilsvarende.

Noverande andre ledd vert nytt tredje ledd.

Ny § 48 a skal lyde:

§ 48 a. *Stenging på grunn av forbrukerens kontraktsbrudd ved avtaler om overføring av elektrisk energi*

Nettselskapet kan avbryte (stenge) overføringen av elektrisk energi dersom det foreligger vesentlig kontraktsbrudd fra forbrukerens side i en avtale som nevnt i § 2 første ledd bokstav d. Stenging kan likevel ikke skje hvis

- a) det er fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller
- b) forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen, som ikke er åpenbart grunnløse.

Før stenging kan skje, skal nettselskapet sende forbrukeren et skriftlig varsel om stenging. Varselet skal angi

- a) at stenging ikke vil skje dersom forbrukeren betaler innen fire uker regnet fra den dato varselet ble sendt,
- b) at forbrukeren bør ta snarlig kontakt med nettselskapet dersom stenging kan medføre fare for liv, helse eller betydelig tingskade, eller dersom forbrukeren har innsigelser mot grunnlaget for stengingen,
- c) at forbrukeren kan bli pålagt å dekke nødvendige kostnader i forbindelse med en stenging og eventuell gjenåpning av forbrukerens anlegg,
- d) at forbrukeren kan ta kontakt med sosialtjenesten i den kommunen forbrukeren har fast bosted, for å avklare om sosialtjenesteloven kapittel 5 gir rett til økonomisk stønad for å avhjelpe situasjonen.

Dersom sosialtjenesten innen fristen i annet ledd annet punktum bokstav a har meddelt skriftlig at den tar på seg ansvaret for å oppfylle forbrukerens forpliktelse, kan stenging ikke skje.

Nettselskapet kan kreve at forbrukeren dekker nødvendige kostnader i forbindelse med en stenging og eventuell gjenåpning av forbrukerens anlegg. Nødvendige kostnader knyttet til utarbeiding og sending av varsel etter annet ledd kan kreves dekket selv om stenging ikke finner sted. Nettselskapet kan ikke kreve å få dekket sine kostnader etter første og annet punktum dersom det har opptrådt i strid med bestemmelsene i første til tredje ledd.

Bestemmelsene i § 45 om heving ved kontraktsbrudd fra forbrukerens side gjelder ikke. Bestemmelsen i § 55 om forventet kontraktsbrudd gjelder ikke ved forventet kontraktsbrudd fra forbrukerens side.

Ny § 61 a skal lyde:

§ 61 a. *Nemndsbehandling av visse tvister*

Ved avtale mellom nettselskaper, kraftleverandører eller en organisasjon for slike selskaper på den ene siden, og på den annen side Forbrukerrådet eller en annen organisasjon som representerer forbrukere, kan det opprettes en eller flere nemnder for behandling av tvister om

- a) avtaler som nevnt i § 2 første ledd bokstav d om overføring av elektrisk energi
- b) avtaler som nevnt i § 2 annet ledd bokstav c om levering av elektrisk energi
- c) tilknytning av forbrukerens elektriske installasjon til distribusjonsnettet.

Partene kan forelegge avtalen for Kongen til godkjenning. Har Kongen godkjent nemndsavtalen, gjelder bestemmelsene i tredje til femte ledd.

En forbruker kan kreve nemndsbehandling av enhver tvist hvor nemnda er kompetent, såfremt forbrukeren har saklig interesse i å få nemndas uttalelse i saken.

Så lenge en tvist er til behandling i nemnda, kan ikke en part bringe den inn for de alminnelige domstolene. En tvist anses for å være til behandling fra det tidspunktet begjæringen om klagebehandling er kommet inn til nemnda. En sak som nemnda har realitetsbehandlet, kan bringes direkte inn for tingretten.

Nettselskaper og kraftleverandører som er tilknyttet nemnda, plikter å opplyse skriftlig om adgangen til nemndsbehandling ved utsending av faktura.

II

I lov 28. april 1978 nr. 18 om behandling av forbrukertvister skal § 1 fjerde ledd lyde:

Loven gjelder ikke kjøp av fast eiendom eller avtaler om elektrisk energi som nevnt i forbrukerkjøpsloven § 61 a første ledd bokstav a til c.

III

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) skal § 4–1 annet ledd nytt nr. 8 lyde:

8. tilslutning til nemndsordning som nevnt i forbrukerkjøpsloven § 61 a. Slikt vilkår kan også stilles overfor selskaper som tidligere er gitt konsesjon.

IV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Kongen kan gi overgangsbestemmelser.

30. juni Lov nr. 47 2006**Lov om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS).**

Ot.prp.nr.48 (2005–2006), Innst.O.nr.59 (2005–2006) og Besl.O.nr.60 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 7. og 13. juni 2006. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Ansvar for registeret. SIRENE

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet (Kripas) skal føre et register som er den norske delen av SIS. Registeret skal være tilsluttet den sentrale enheten av SIS. Kripas er registeransvarlig for opplysninger om personer og gjenstander i registeret, og skal bl.a. sørge for at opplysninger som legges inn av norske myndigheter i SIS, er korrekte, oppdaterte og registrert på lovlig måte.

§ 7 nr. 2 skal lyde:

2. opplysninger om personer som ikke skal gis tillatelse til innreise fordi det i forbindelse med utvisning etter utlendingsloven § 29 første ledd bokstav a, b, c, d eller e eller § 30 er truffet vedtak om innreiseforbud, og vedtaket fortsatt er gjeldende

§ 12 første ledd ny bokstav d skal lyde:

- d) myndighet med ansvar for registrering av motorkjøretøyer har, for å kontrollere om motorkjøretøyer som ønskes registrert er stjålet eller på annen måte forsvunnet, tilgang til følgende opplysninger: stjalne eller på annen måte forsvunne motorkjøretøyer med et sylindervolum på over 50 kubikkcentimeter, tilhenger og campingvogner med en egenvekt på over 750 kg, og stjalne eller på annen måte forsvunne eller ugyldige registreringsdokument for motorkjøretøyer og nummerskilt for motorkjøretøyer.

§ 13 første ledd ny bokstav c, d, e og f skal lyde:

- c) påtalemyndighet
- d) utlendingsmyndighet i saker som nevnt i § 12 første ledd bokstav c
- e) veimyndighet i saker som nevnt i § 12 første ledd bokstav d
- f) departementet og Politidirektoratet i forbindelse med utøvelse av overordnet myndighet

§ 19 første og annet ledd skal lyde:

Den registrerte kan påklage avgjørelse om innsyn, retting eller sletting og erstatning til Politidirektoratet.

Ved klagebehandling i saker som gjelder innsyn, retting eller sletting, skal Politidirektoratet forelegge saken for Datatilsynet til uttalelse før klagesaken avgjøres.

§ 24 første ledd skal lyde:

Dersom Datatilsynets pålegg eller vedtak truffet av Politidirektoratet gjelder en melding som er lagt inn av en annen konvensjonspart, skal den registeransvarlige oversende avgjørelsen til denne konvensjonsparten med anmodning om fullbyrdelse.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 48 2006**Lov om endringer i straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 mv. (straff for å utnytte eller forlede noen til å tigge mv.).**

Ot.prp.nr.50 (2005–2006), Innst.O.nr.61 (2005–2006) og Besl.O.nr.61 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 7. og 13. juni 2006. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endring i følgende annen lov:

Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven).

I

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endringer:

§ 224 første ledd skal lyde:

Den som ved vold, trusler, misbruk av sårbar situasjon eller annen utilbørlig atferd utnytter en person til

- a) prostitusjon eller andre seksuelle formål,
- b) tvangsarbeid eller tvangstjenester, herunder tigging,

- c) krigstjeneste i fremmed land eller
  - d) fjerning av vedkommendes organer,
- eller som forleder en person til å la seg bruke til slike formål, straffes for menneskehandel med fengsel inntil 5 år.

§ 224 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

Villfarelse om alder utelukker ikke straffskyld, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

§ 224 fjerde ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Villfarelse om alder er uten betydning, med mindre ingen uaktsomhet foreligger i så måte.

II

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) skal § 107 a første ledd første punktum lyde:

I saker om overtredelse av straffeloven §§ 192–197, 199, 200 tredje ledd, § 222 annet ledd, § 342 første ledd bokstav b, jf. § 33 og § 342 første ledd bokstav c, jf. straffeprosessloven § 222 a, har fornærmede rett til hjelp fra advokat dersom fornærmede ønsker det.

III

Loven trer i kraft straks.

30. juni Lov nr. 49 2006

Lov om endringer i straffeloven 1902 og utleveringsloven (gjennomføring av FN-konvensjonen mot korrupsjon).

Ot.prp.nr.53 (2005–2006), Innst.O.nr.60 (2005–2006) og Besl.O.nr.62 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 7. og 13. juni 2006. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven) gjøres følgende endringer:

Kapitteloverskriften til kapittel 31 skal lyde:

31te Kapitel. Heleri og hvitvasking.

§ 317 skal lyde:

Den som mottar eller skaffer seg eller andre del i utbytte av en straffbar handling (heleri), eller som yter bistand til å sikre slikt utbytte for en annen (hvitvasking), straffes med bøter eller fengsel inntil 3 år. Som å yte bistand regnes blant annet det å innkreve, oppbevare, skjule, transportere, sende, overføre, konvertere, avhende, pantsette eller la investere utbyttet. Likestilt med utbyttet er gjenstand, fordring eller tjeneste som trer istedenfor utbyttet.

For hvitvasking straffes også den som gjennom konvertering eller overføring av formuesgoder eller på annen måte skjuler eller tilslører hvor utbyttet fra en straffbar handling han selv har begått, befinner seg, stammer fra, hvem som har rådigheten over det, dets bevegelser, eller rettigheter som er knyttet til det.

Den som overtrer første ledd eller annet ledd kan straffes selv om ingen kan straffes for handlingen utbyttet stammer fra på grunn av bestemmelsene i §§ 44 og 46.

Grov overtredelse av første eller annet ledd straffes med fengsel inntil 6 år. Ved avgjørelsen av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på hva slags straffbar handling utbyttet stammer fra, verdien av utbyttet, størrelsen på den eventuelle fordelten gjerningspersonen har mottatt eller skaffet seg eller andre, og om den skyldige har drevet heleri eller hvitvasking sedvanemessig. Gjelder det utbytte av narkotikaforbrytelser, skal det også legges vekt på art og mengde av det stoffet utbyttet knytter seg til.

Gjelder overtredelsen utbytte av en narkotikaforbrytelse, kan under særdeles skjerpene omstendigheter fengsel inntil 21 år idømmes.

Uaktsom overtredelse av første eller annet ledd straffes med bøter eller fengsel inntil 2 år.

Straff etter denne paragrafen får likevel ikke anvendelse på den som mottar utbyttet til vanlig underhold av seg eller andre fra en som plikter å yte slikt underhold, eller på den som mottar utbyttet som normalt vederlag for vanlige forbruksvarer, bruksting eller tjenester.

Ny § 318 skal lyde:

Den som inngår forbund med noen om å begå en handling som nevnt i § 317 første eller annet ledd, straffes med bøter eller fengsel inntil 3 år.

II

I lov 13. juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbrytere m.v. skal § 24 nr. 2 lyde:

Begjæringen framsettes overfor departementet, med mindre annet er fastsatt ved overenskomst med fremmed stat. Begjæringen skal inneholde opplysninger om arten av og tiden og stedet for den straffbare handling. Hvis ikke annet er fastsatt ved overenskomst med fremmed stat, kan begjæringen bare etterkommes dersom det godtgjøres at det foreligger beslutning om bruk av tvangsmidler, utferdiget i samsvar med vedkommende stats lovgivning.

III

Loven trer i kraft straks.

30. juni Lov nr. 50 2006

Lov om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven).

Ot.prp.nr.60 (2005–2006), Innst.O.nr.58 (2005–2006) og Besl.O.nr.63 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 7. og 13. juni 2006. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Jf. EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (forordning (EF) nr. 1435/2003). Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister.
- 2 Lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak.
- 3 Lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre foretningsskjennetegn mv. (foretaksnavneloven).

§ 1. SCE-forordningen

EØS-avtalens vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003 av 22. juli 2003 om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak)) (SCE-forordningen) gjelder som lov med den tilpasning som følger av vedlegg XXII protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2. Forholdet til annen norsk lovgivning

For et europeisk samvirkeforetak med forretningskontor i Norge gjelder regler gitt i eller i medhold av lov som gjelder for samvirkeforetak generelt, eller som gjelder for den virksomheten foretaket driver, tilsvarende så langt de passer, og såfremt ikke noe annet følger av SCE-forordningen, vedtekter gitt i medhold av SCE-forordningen eller loven her. Et krav i lovgivningen om organisering som samvirkeforetak er ikke til hinder for organisering som europeisk samvirkeforetak.

Ved tvil om forholdet mellom SCE-forordningen, loven her og annen lovgivning kan Kongen gi forskrift som avklarer dette.

§ 3. Arbeidstakernes innflytelse

Kongen gir i forskrift nærmere regler om arbeidstakernes innflytelse i et europeisk samvirkeforetak, jf. SCE-forordningen artikkel 1 nr. 6, herunder om avgjørelse av tvister. Reglene i forskriften gjelder i stedet for tilsvarende regler i annen lovgivning om arbeidstakernes rett til representasjon i styrende organer.

§ 4. Foretak utenfor EØS som kan delta i stiftelsen av et europeisk samvirkeforetak

Et foretak som ikke har sitt hovedkontor i en EØS-stat, kan delta i stiftelsen av et europeisk samvirkeforetak etter de regler som følger av SCE-forordningen artikkel 2 nr. 2.

§ 5. Stiftelse ved fusjon

Ved stiftelse av et europeisk samvirkeforetak ved fusjon etter SCE-forordningen artikkel 2 nr. 1, jf. artikkel 19 til 34, gjelder reglene om fusjon mellom allmennaksjeselskaper tilsvarende så langt de passer for norske foretak som deltar i fusjonen, jf. SCE-forordningen artikkel 20. Driver foretaket som deltar i fusjonen, virksomhet som omfattes av de lover som er nevnt i bokstav a og b, skal i stedet følgende regler om fusjon så langt de passer supplere SCE-forordningen artikkel 20:

- a) bustadbyggjelagslova kapittel 9,
- b) burettslagslova §§ 10–1 til 10–5.

Foretaksregisteret er kompetent myndighet til å utstede attesten som nevnt i SCE-forordningen artikkel 29 nr. 2, og til å kontrollere lovligheten av fusjonen etter SCE-forordningen artikkel 30.

§ 6. Stiftelse ved omdanning

Ved offentliggjøring av omdanningsplanen etter SCE-forordningen artikkel 35 nr. 4 gjelder reglene i allmennaksjeloven § 13–13 tilsvarende så langt de passer.

Bekreftelse som nevnt i SCE-forordningen artikkel 35 nr. 5 skal gis av en statsautorisert eller registrert revisor.

§ 7. Flytting av et europeisk samvirkeforetak

Når flytting er besluttet etter SCE-forordningen artikkel 7, skal et europeisk samvirkeforetak ved sitt foretaksnavn på brev, kunngjøringer og andre dokumenter tilføye ordene «under flytting».

Ved flytting av et europeisk samvirkeforetak gjelder reglene i allmennaksjeloven §§ 13–14 til 13–17 om gjennomføring av fusjon tilsvarende så langt de passer. Ved flytting av et europeisk samvirkeforetak som driver virksomhet som omfattes av de lover som er nevnt i bokstav a og b, skal i stedet følgende regler om gjennomføring av fusjon gjelde så langt de passer:

- a) bustadbyggjelagslova §§ 9–8 til 9–11,
- b) burettslagslova §§ 10–3 til 10–5.

Kongen kan nedlegge forbud mot at et europeisk samvirkeforetak flytter dersom det strider mot offentlige interesser, jf. SCE-forordningen artikkel 7 nr. 14.

Foretaksregisteret er kompetent myndighet til å utstede attesten som nevnt i SCE-forordningen artikkel 7 nr. 8.

§ 8. Organiseringen av et europeisk samvirkeforetak etter to-nivåsystemet

Ledelsesorganet i et europeisk samvirkeforetak som er organisert etter to-nivåsystemet etter SCE-forordningen artikkel 37 til 41, skal ha minst tre medlemmer.

Det kan fastsettes i vedtektene at medlemmer av ledelsesorganet skal oppnevnes og avsettes av generalforsamlingen, jf. SCE-forordningen artikkel 37 nr. 2 annet ledd.

Et medlem av kontrollorganet som ivaretar vervet til et medlem av ledelsesorganet etter SCE-forordningen artikkel 37 nr. 3, kan gjøre dette for en tidsperiode som ikke må være lengre enn to måneder.

§ 9. Organiseringen av et europeisk samvirkeforetak etter ett-nivåsystemet

Administrasjonsorganet i et europeisk samvirkeforetak som er organisert etter ett-nivåsystemet etter SCE-forordningen artikkel 42 til 44, skal ha minst tre medlemmer.

§ 10. Representasjonsrett m.m.

Et europeisk samvirkeforetak kan fastsette i vedtektene hvem som kan representere foretaket utad etter de regler som følger av SCE-forordningen artikkel 47 nr. 4.

SCE-foretaket er ikke bundet i tilfeller som nevnt i SCE-forordningen artikkel 47 nr. 2 annet ledd.

§ 11. Innkalling til generalforsamling

Tingretten er kompetent myndighet til å innkalle generalforsamlingen etter SCE-forordningen artikkel 54 nr. 2.

§ 12. Tvungen avvikling

Foretaksregisteret kan kreve at et europeisk samvirkeforetak avvikles i samsvar med SCE-forordningen artikkel 73 nr. 1.

Ved tvungen avvikling av et europeisk samvirkeforetak etter SCE-forordningen artikkel 73 gjelder reglene i allmennaksjeloven §§ 16–15 til 16–18 tilsvarende så langt de passer. For et europeisk samvirkeforetak som driver virksomhet som omfattes av bustadbyggjelagslova eller burettslagslova, gjelder i stedet reglene i bustadbyggjelagslova §§ 10–14 til 10–17 tilsvarende så langt de passer.

Et kjæremål over en kjennelse om oppløsning når et europeisk samvirkeforetak ikke lenger oppfyller kravene i SCE-forordningen artikkel 6, har oppsettende virkning.

Foretaksregisteret skal foreta slike underretninger som er nevnt i SCE-forordningen artikkel 73 nr. 5.

§ 13. Ikraftsetting

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 14. Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister skal § 7 nr. 2 annet ledd tredje punktum lyde:

Arbeidsretten kan ikke behandle tvister som knytter seg til tariffavtaler inngått etter bestemmelser gitt i eller i medhold av SE-loven § 3 om arbeidstakernes innflytelse i et europeisk selskap eller SCE-loven § 3 om arbeidstakernes innflytelse i et europeisk samvirkeforetak.

2. I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 2–1 første ledd nr. 11 og 12 skal lyde:

11. Europeiske samvirkeforetak
12. Foretak som i særlovgivningen er pålagt registreringsplikt.

Ny § 3–1 c skal lyde:

§ 3–1 c. (europeiske samvirkeforetak)

For et europeisk samvirkeforetak skal registeret i tillegg til opplysninger som nevnt i § 3–1 a, inneholde opplysninger som er registreringspliktige etter rådsforordning (EF) nr. 1435/2003. Registeret skal også inneholde opplysning om hvor foretaket har sitt hovedkontor.

§ 6–2 annet ledd skal lyde:

Registerfører skal påse at følgende oversendes Kontoret for europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner innen en måned etter offentliggjøringen i Brønnøysundregistrens elektroniske kunngjøringspublikasjon:

- a) opplysninger om et europeisk selskap som skal offentliggjøres i De Europeiske Fellesskaps Tidendes EØS-avdeling etter rådsforordning (EF) nr. 2157/2001 artikkel 14,
- b) opplysninger om et europeisk samvirkeforetak som skal offentliggjøres i De Europeiske Fellesskaps Tidendes EØS-avdeling etter rådsforordning (EF) nr. 1435/2003 artikkel 13.

3. I lov 21. juni 1985 nr. 79 om enerett til foretaksnavn og andre forretningskjennetegn mv. skal § 2–2 nytt åttende ledd lyde:

Foretaksnavn for europeisk samvirkeforetak skal inneholde ordene europeisk samvirkeforetak eller forkortelsen SCE. Har medlemmene av et europeisk samvirkeforetak begrenset ansvar for foretakets forpliktelser, skal foretaksnavnet slutte med ordene med begrenset ansvar.

Nåværende åttende til trettende ledd blir nye niende til fjortende ledd.

RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1435/2003 av 22. juli 2003 om vedtektene for europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak)

RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 308,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,¹

under henvisning til uttalelse fra Europaparlamentet,²

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité³ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Europaparlamentet vedtok 13. april 1983 en resolusjon om samvirker i Det europeiske fellesskap,⁴ 9. juli 1987 en resolusjon om samvirkers bidrag til regionutvikling,⁵ 26. mai 1989 en resolusjon om kvinners rolle i samvirker og lokale sysselsettingsinitiativer,⁶ 11. februar 1994 en resolusjon om samvirkers bidrag til regionutvikling⁷ og 18. september 1998 en resolusjon om samvirkers betydning for økt sysselsetting blant kvinner.⁸
- 2) Gjennomføringen av det indre marked og de forbedringer det skaper i den økonomiske og sosiale situasjon i hele Fellesskapet betyr ikke bare at handelshindringer må fjernes, men også at produksjonsstrukturene må tilpasses fellesskapsdimensjonen. For dette formål er det avgjørende at foretak av alle typer hvis virksomhet ikke er begrenset til å dekke rent lokale behov, bør kunne planlegge og utføre omorganisering av sin virksomhet på fellesskapsplan.
- 3) Den rettslige ramme som virksomheten må drives innenfor i Fellesskapet, er fremdeles hovedsakelig basert på nasjonal lovgivning og svarer derfor ikke lenger til den økonomiske ramme den må utvikles innenfor dersom målene fastsatt i traktatens artikkel 18 skal nås. Denne situasjonen utgjør en betydelig hindring for opprettelse av foretaksgrupper av foretak fra forskjellige medlemsstater.
- 4) Rådet har vedtatt forordning (EF) nr. 2157/2001⁹ om vedtektene for det europeiske selskap (SE) i samsvar med de allmenne prinsipper for allmennaksjeselskaper. Dette instrumentet er ikke egnet for samvirkers særlige karakter.
- 5) Den europeiske økonomiske foretaksgruppe (EØFG), opprettet ved forordning (EØF) nr. 2137/85,¹⁰ gjør det mulig for foretak å fremme visse aktiviteter i fellesskap, samtidig som de beholder sin uavhengighet, men oppfyller ikke samvirkers spesifikke krav.
- 6) For å sikre like konkurransevilkår og bidra til sin økonomiske utvikling, bør Fellesskapet sørge for at samvirker, som er en organisasjonsform som er allment anerkjent i alle medlemsstater, får egnede juridiske virkemidler som kan hjelpe dem med å utvikle deres tverrnasjonale virksomhet. De forente nasjoner har oppfordret alle regjeringer til å skape et gunstig miljø der samvirker kan delta på samme vilkår som andre foretaksformer.¹¹
- 7) Samvirker er først og fremst grupper av fysiske eller juridiske personer som baserer sin virksomhet på andre prinsipper enn andre markedsdeltakere. Disse omfatter prinsippene om demokratisk struktur og kontroll og rettferdig fordeling av nettoutbyttet for regnskapsåret.
- 8) Disse særlige prinsippene omfatter særlig prinsippet om personers forrang, som gjenspeiles i de spesifikke reglene om medlemskap, avgang og utelukkelse, der prinsippet om «én person, én stemme» er fastsatt og stemmeretten er knyttet til personen, noe som innebærer at medlemmer ikke har noen rettigheter med hensyn til samvirkets aktiva.
- 9) Samvirker har en andelskapital, og medlemmene kan være fysiske eller juridiske personer. Disse medlemmene kan utgjøres helt eller delvis av kunder, ansatte eller leverandører. Når et samvirke består av medlemmer som selv er samvirker, betegnes det som et «sekundært» eller «annengrads» samvirke. Under visse omstendigheter kan et samvirke blant sine medlemmer også ha en viss andel investormedlemmer som ikke benytter dets tjenester, eller tredjemenn som nyter godt av samvirkets virksomhet eller utfører arbeid på dets vegne.
- 10) Det viktigste målet for et europeisk samvirkeforetak (heretter kalt «SCE-foretak») bør være å tilfredsstille medlemmenes behov og/eller utvikle deres økonomiske og/eller sosiale virksomhet, i samsvar med følgende prinsipper:

- virksomheten bør være til gjensidig nytte for medlemmene slik at hvert medlem nyter godt av SCE-foretakets virksomhet i samsvar med hans/hennes innsats,
  - medlemmer av SCE-foretaket bør også være kunder, ansatte eller leverandører, eller på annen måte involvert i SCE-foretakets virksomhet,
  - kontrollen over SCE-foretaket bør være jevnt fordelt mellom medlemmene, selv om veide stemmer kan tillates for å gjenspeile hvert medlems innsats i SCE-foretaket,
  - det bør være begrenset rente på låne- og andelskapital,
  - utbytte bør fordeles ut fra medlemmenes virksomhet i SCE-foretaket eller brukes for å oppfylle deres interesser,
  - det bør ikke være noen kunstige hindringer for medlemskap,
  - ved oppløsning bør nettoaktiva og reserver fordeles i samsvar med prinsippet om uegennyttig fordeling, det vil si til en annen samvirkeenheter som har lignende mål eller formål av allmenn interesse.
- 11) Tverrnasjonalt samarbeid mellom samvirker i Fellesskapet er for tiden vanskelig på grunn av juridiske og administrative problemer som bør løses i et marked uten grenser.
- 12) Innføringen av en europeisk juridisk form for samvirker som er basert på felles prinsipper, men som tar hensyn til deres særlige karakter, bør gjøre det mulig for dem å utøve sin virksomhet utenfor egne nasjonale grenser i hele eller deler av Fellesskapets territorium.
- 13) Hovedformålet med denne forordning er å muliggjøre opprettelse av SCE-foretak av fysiske personer bosatt i ulike medlemsstater eller juridiske personer som er etablert etter forskjellige medlemsstaters lovgivning. Den vil også gjøre det mulig å opprette et SCE-foretak ved at to eksisterende samvirker fusjonerer, eller ved at et nasjonalt samvirke omdannes til den nye formen uten at det først oppløses, når dette samvirket har sitt forretningskontor og hovedkontor i én medlemsstat og et etablert forretningssted eller et datterforetak i en annen.
- 14) I betraktning av det særlige fellesskapspreget ved et SCE-foretak, berører ordningen med «faktisk forretningskontor» som for SCE-foretak innføres med denne forordning, ikke medlemsstatenes lovgivning og foregriper ikke eventuelle valg som skal gjøres for andre fellesskapstekster om selskapsrett.
- 15) Henvisninger til kapital i denne forordning bør omfatte bare tegnet kapital. De bør ikke omfatte eventuelle felles aktiva/egenkapital i SCE-foretaket som ikke er utdelt.
- 16) Denne forordning omfatter ikke andre rettsområder som beskatning, konkurranse, immaterialrett eller insolvens. På ovennevnte områder og på andre områder som ikke omfattes av denne forordning, får derfor bestemmelsene i medlemsstatenes lovgivning og i fellesskapsretten anvendelse.
- 17) Reglene for arbeidstakernes innflytelse i europeiske samvirkeforetak er fastsatt i direktiv 2003/72/EF,¹² og disse bestemmelsene danner dermed en uatskillelig utfylling av denne forordning og må anvendes sammen med denne.
- 18) Det er gjort betydelige framskritt i arbeidet med tilnærming av nasjonal selskapsrett slik at det også for SCE-foretak kan vises til visse bestemmelser vedtatt av medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, med henblikk på gjennomføring av direktiver om selskaper på områder der dets virkemåte ikke krever ensartede fellesskapsregler, i den grad slike bestemmelser egner seg for regulering av SCE-foretakets virksomhet, særlig:
- første rådsdirektiv 68/151/EØF av 9. mars 1968 om samordning av de garantier som kreves i medlemsstatene av selskaper som definert i traktatens artikkel 58 annet ledd for å verne selskapsdeltakeres og tredjemanns interesser, med det formål å gjøre garantiene likeverdige,¹³
  - fjerde rådsdirektiv 78/660/EØF av 25. juli 1978 med hjemmel i traktatens artikkel 54 § 3 bokstav g) om årsregnskapene for visse selskapsformer,¹⁴
  - sjuende rådsdirektiv 83/349/EØF av 13. juni 1983 med hjemmel i traktatens artikkel 54 § 3 bokstav g) om konsoliderte regnskaper,¹⁵
  - åttende rådsdirektiv 84/253/EØF av 10. april 1984 med hjemmel i traktatens artikkel 54 § 3 bokstav g) om godkjenning av personer med ansvar for lovfestet revisjon av regnskaper,¹⁶
  - ellefte rådsdirektiv 89/666/EØF av 21. desember 1989 om offentlighet angående filialer opprettet i en medlemsstat av visse former for selskaper som er underlagt en annen medlemsstats lovgivning.¹⁷
- 19) Virksomhet på området finansielle tjenester, særlig når det gjelder kredittinstitusjoner og forsikringsforetak, har vært gjenstand for lovgivningsmessige tiltak i henhold til følgende direktiver:
- rådsdirektiv 86/635/EØF av 8. desember 1986 om bankers og andre finansinstitusjoners årsregnskaper og konsoliderte regnskaper¹⁸
  - rådsdirektiv 92/49/EØF av 18. juni 1992 om samordning av lover og forskrifter om direkte forsikring med unntak av livsforsikring og om endring av direktiv 73/239/EØF og 88/357/EØF (tredje direktiv om annen forsikring enn livsforsikring).¹⁹
- 20) Denne organisasjonsform bør være frivillig –

1 EFT C 99 av 21.4.1992, s. 17 og EFT C 236 av 31.8.1993, s. 17.

2 EFT C 42 av 15.2.1993, s. 75 og uttalelse av 14. mai 2003 (ennå ikke offentliggjort i EUT).

3 EFT C 223 av 31.8.1992, s. 42.

4 EFT C 128 av 16.5.1983, s. 51.

5 EFT C 246 av 14.9.1987, s. 94.

- 6 EFT C 158 av 26.6.1989, s. 380.
- 7 EFT C 61 av 28.2.1994, s. 231.
- 8 EFT C 313 av 12.10.1998, s. 234.
- 9 EFT L 294 av 10.11.2001, s. 1.
- 10 EFT L 199 av 31.7.1985, s. 1.
- 11 Resolusjon vedtatt av generalforsamlingen på det 88. plenums møte i De forente nasjoner 19. desember 2001 (A/RES/56/114).
- 12 Se EFT L 207 av 18.8.2003, s. 25.
- 13 EFT L 65 av 14.3.1968, s. 8. Direktivet sist endret ved tiltredelsesakten av 1994.
- 14 EFT L 222 av 14.8.1978, s. 11. Direktivet sist endret ved direktiv 2001/65/EF (EFT L 283 av 27.10.2001, s. 28).
- 15 EFT L 193 av 18.7.1983, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 2001/65/EF.
- 16 EFT L 126 av 12.5.1984, s. 20.
- 17 EFT L 395 av 30.12.1989, s. 36.
- 18 EFT L 372 av 31.12.1986, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 2001/65/EF.
- 19 EFT L 228 av 11.8.1992, s. 1. Direktivet sist endret ved direktiv 2002/13/EF (EFT L 77 av 20.3.2002, s. 17).

VEDTATT DENNE FORORDNING:

KAPITTEL I ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1

SCE-foretakets form

1. Det kan stiftes samvirkeforetak på Fellesskapets territorium i form av europeiske samvirkeforetak (SCE-foretak) på de vilkår og på den måte som er fastsatt i denne forordning.
2. SCE-foretakets tegnede kapital skal være fordelt på andeler.
Antall medlemmer og størrelsen på kapitalen i et SCE-foretak skal kunne variere.
Med mindre annet fastsettes i vedtektene for SCE-foretaket når det stiftes, skal hvert medlem være ansvarlig bare for det beløp han/hun har tegnet for. Dersom medlemmene i SCE-foretaket har begrenset ansvar, skal SCE-foretakets firma slutte med ordene «med begrenset ansvar».
3. Et SCE-foretak skal ha som sitt hovedformål å tilfredsstillе medlemmenes behov og/eller utvikle deres økonomiske og sosiale virksomhet, særlig gjennom inngåelse av avtaler med dem om å levere varer eller tjenester eller utføre arbeid av den type SCE-foretaket utfører eller lar utføre. Et SCE-foretak kan også ha som formål å tilfredsstillе medlemmenes behov ved å fremme deres deltaking i økonomisk virksomhet, på ovennevnte måte, i et eller flere SCE-foretak og/eller nasjonale samvirker. Et SCE-foretak kan drive sin virksomhet gjennom et datterselskap.
4. Et SCE-foretak kan ikke la andre enn medlemmer nyte godt av sin virksomhet eller la andre delta i den, unntatt der annet er fastsatt i vedtektene.
5. Et SCE-foretak skal være et eget rettssubjekt.
6. Arbeidstakernes innflytelse i et SCE-foretak skal være regulert av bestemmelsene i direktiv 2003/72/EF.

Artikkel 2

Stiftelse

1. Et SCE-foretak kan stiftes på følgende måter:
  - av fem eller flere fysiske personer bosatt i minst to medlemsstater,
  - av fem eller flere fysiske personer og selskaper og foretak i henhold til traktatens artikkel 58 annet ledd og andre offentlig- eller privatrettslige rettssubjekter som er stiftet i henhold til en medlemsstats lovgivning, bosatt i eller regulert av minst to medlemsstaters lovgivning,
  - av selskaper og foretak i henhold til traktatens artikkel 58 annet ledd og andre offentlige eller privatrettslige rettssubjekter som er stiftet i henhold til en medlemsstats lovgivning, regulert av minst to forskjellige medlemsstaters lovgivning,
  - ved en fusjon mellom samvirker som er stiftet i henhold til en medlemsstats lovgivning, med deres forretningskontor og hovedkontor i Fellesskapet, forutsatt at minst to av dem reguleres av forskjellige medlemsstaters lovgivning,
  - ved omdanning av et samvirke stiftet i henhold til en medlemsstats lovgivning og som har sitt forretningskontor og hovedkontor i Fellesskapet, dersom det i minst to år har hatt et forretningssted eller datterselskap som er regulert av en annen medlemsstats lovgivning.
2. En medlemsstat kan fastsette at et rettssubjekt med hovedkontor som ikke ligger i Fellesskapet, kan delta i stiftelsen av et SCE-foretak dersom rettssubjektet er stiftet i henhold til en medlemsstats lovgivning, har forretningskontor i denne medlemsstaten og har en reell og varig tilknytning til en medlemsstats økonomi.

Artikkel 3

Minstekapital

1. Et SCE-foretaks kapital skal uttrykkes i nasjonal valuta. Et SCE-foretak med forretningskontor utenfor euroområdet kan også uttrykke sin kapital i euro.
2. Tegnet kapital skal være minst 30 000 euro.
3. Lovgivningen i en medlemsstat som krever større tegnet kapital for rettssubjekter som utøver visse former for virksomhet, får anvendelse på SCE-foretak med forretningskontor i denne medlemsstaten.

4. Vedtektene skal fastsette et minstebeløp, som den tegnede kapitalen ikke tillates å komme under som et resultat av tilbakebetaling av andeler til medlemmer som avslutter sitt medlemskap i SCE-foretaket. Dette beløpet skal ikke være mindre enn beløpet som er fastsatt i nr. 2. Fristen for å benytte retten til tilbakebetaling for medlemmer som avslutter sitt medlemskap i SCE-foretaket, som er fastsatt i artikkel 16, skal utsettes dersom tilbakebetaling vil føre til at den tegnede kapitalen kommer under den fastsatte grensen.

5. Kapitalen kan økes gjennom senere innbetalinger fra medlemmene eller opptak av nye medlemmer, og den kan reduseres gjennom hel eller delvis tilbakebetaling av tilgodehavende, med forbehold for nr. 4.

Endringer i kapitalens størrelse krever ikke endring av vedtektene eller offentliggjøring.

Artikkel 4

SCE-foretakets kapital

1. Et SCE-foretaks tegnede kapital skal utgjøres av medlemmenes andeler uttrykt i den nasjonale valuta. Et SCE-foretak med forretningskontor utenfor euro-området kan også uttrykke sin kapital i euro. Det kan utstedes flere enn én kategori andeler.

I vedtektene kan det fastsettes at forskjellige kategorier andeler skal være knyttet til forskjellige rettigheter med hensyn til fordeling av overskudd. Andeler knyttet til samme rettigheter skal tilhøre samme kategori.

2. Kapitalen kan bestå bare av aktiva som kan gis en økonomisk vurdering. Medlemsandeler kan ikke utstedes mot forpliktelser til å utføre arbeid eller yte tjenester.

3. Andelene skal lyde på navn. Andeler i samme kategori skal ha samme pålydende verdi. Den skal fastsettes i vedtektene. Andeler kan ikke utstedes til en verdi som er lavere enn deres pålydende.

4. Andeler som utstedes mot kontant betaling skal på den dato de tegnes, være innbetalt med minst 25 % av pålydende verdi. Restbeløpet skal være betalt innen fem år, med mindre et kortere tidsrom er fastsatt i vedtektene.

5. Andeler som utstedes mot annet enn kontant betaling, skal betales i sin helhet når de tegnes.

6. Lovgivningen om oppnevning av sakkynndige og vurdering av annet enn kontante ytelser som gjelder for allmennaksjeselskaper i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, får tilsvarende anvendelse på SCE-foretaket.

7. I vedtektene skal det fastsettes hvilket minsteantall andeler som må tegnes for å oppnå medlemskap. Dersom det i vedtektene fastsettes at flertallet på generalforsamlinger skal utgjøres av medlemmer som er fysiske personer, og dersom de fastsetter et tegningskrav for medlemmer som ønsker å delta i SCE-foretakets virksomhet, kan de ikke gjøre medlemskap betinget av at det tegnes flere enn én andel.

8. Når den årlige generalforsamlingen tar stilling til årsregnskapet, skal den ved beslutning fastslå kapitalens størrelse ved regnskapsårets avslutning samt forskjellen i forhold til foregående regnskapsår.

Etter forslag fra administrasjons- eller ledelsesorganet kan den tegnede kapitalen økes gjennom kapitalisering av hele eller deler av reservene som er tilgjengelige for fordeling, etter beslutning i generalforsamlingen, i samsvar med kravene om beslutningsdyktighet og flertall som gjelder ved endring av vedtektene. Nye andeler skal tildeles medlemmer i forhold til de andeler i kapitalen de hittil har hatt.

9. Andelenes pålydende verdi kan økes gjennom omdanning av andelene som utstedes. Dersom en slik økning i henhold til bestemmelsene i vedtektene krever tilleggsinnbetaling fra medlemmene, skal det treffes beslutning om dette i generalforsamlingen i samsvar med kravene om beslutningsdyktighet og flertall som gjelder ved endring av vedtektene.

10. Andelenes pålydende verdi kan reduseres gjennom oppdeling av de utstedte andelene.

11. I samsvar med vedtektene og med samtykke fra enten generalforsamlingen eller ledelses- eller administrasjonsorganet, kan andeler overdras eller selges til et medlem eller til en person som opptas som medlem.

12. Et SCE-foretak kan ikke tegne, kjøpe eller godta som sikkerhet sine egne andeler, verken direkte eller gjennom en person som handler i sitt eget navn, men på vegne av SCE-foretaket.

Et SCE-foretaks andeler kan likevel godtas som sikkerhet i vanlige transaksjoner i SCE-foretak som er kredittinstitusjoner.

Artikkel 5

Vedtekter

1. I henhold til denne forordning skal «SCE-foretakets vedtekter» bety både stiftelsesdokumentet, og dersom de er fastsatt i et eget dokument, SCE-foretakets vedtekter.

2. Stifterne skal fastsette SCE-foretakets vedtekter i samsvar med bestemmelsene for stiftelse av samvirker fastsatt i lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor. Vedtektene skal være skriftlige og underskrives av stifterne.

3. Lovgivningen om forebyggende kontroll som får anvendelse ved stiftelsen av allmennaksjeselskaper i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, får tilsvarende anvendelse på kontroll av stiftelsen av SCE-foretaket.

4. SCE-foretakets vedtekter skal som et minstekrav omfatte:

- SCE-foretakets firma, med forkortelsen «SCE» før eller etter, og eventuelt ordene «med begrenset ansvar»,
- angivelse av foretakets formål,
- navnet på de fysiske personer og firmaet til de selskaper som er stiftere av SCE-foretaket, med angivelse av deres formål, og i sistnevnte tilfelle, deres forretningskontor,

- adressen til SCE-foretakets forretningskontor,
- vilkårene og framgangsmåtene for medlemskap, utelukkelse og avgang,
- medlemmers rettigheter og forpliktelser, eventuelt de forskjellige medlemskategorier samt rettigheter og forpliktelser for medlemmene i hver enkelt kategori,
- den pålydende verdien av de tegnede andelene, størrelsen på den tegnede kapitalen, og en opplysning om at kapitalen kan variere,
- særlige regler for den delen av utbyttet som eventuelt skal overføres til reservefondet,
- de fullmakter og den kompetanse medlemmene i hvert styringsorgan har,
- bestemmelser som regulerer oppnevning og fjerning av medlemmene i de styrende organer,
- reglene om flertall og beslutningsdyktighet,
- foretakets levetid, dersom den er begrenset.

Artikkel 6

Forretningskontor

SCE-foretakets forretningskontor skal ligge i Fellesskapet, i samme medlemsstat som hovedkontoret. En medlemsstat kan i tillegg pålegge SCE-foretak registrert på dens territorium en plikt til å ha hovedkontor og forretningskontor på samme sted.

Artikkel 7

Flytting av forretningskontor

1. Et SCE-foretaks forretningskontor kan flyttes til en annen medlemsstat i samsvar med nr. 2–16. Slik flytting skal ikke føre til oppløsning av SCE-foretaket eller til etablering av en ny juridisk person.

2. Ledelses- eller administrasjonsorganet skal utarbeide en flytteplan og offentliggjøre den i samsvar med artikkel 12, uten at eventuelle ekstra offentliggjøringsformer som er fastsatt av medlemsstaten der forretningskontoret ligger, berøres. Planen skal oppgi nåværende firma, forretningskontor og registreringsnummer for SCE-foretaket og skal omfatte:

- a) det planlagte forretningskontoret for SCE-foretaket,
- b) de planlagte vedtektene for SCE-foretaket, eventuelt med det nye firmaet,
- c) den planlagte tidsrammen for flyttingen,
- d) de konsekvenser som flyttingen vil kunne få for arbeidstakernes innflytelse,
- e) eventuelle rettigheter som er fastsatt for beskyttelse av medlemmer, kreditorer og innehavere av andre rettigheter.

3. Ledelses- eller administrasjonsorganet skal utarbeide en rapport som forklarer og begrunner de juridiske og økonomiske sidene ved flyttingen samt de sysselsettingsmessige konsekvensene, og som forklarer konsekvensene av flyttingen for medlemmene, kreditorene, arbeidstakerne og innehavere av andre rettigheter.

4. SCE-foretakets medlemmer, kreditorer og innehavere av andre rettigheter samt eventuelle andre organer som i henhold til nasjonal lovgivning kan utøve en slik rettighet, skal minst en måned før generalforsamlingen som skal ta stilling til flyttingen, ha rett til å gjennomgå flytteplanen og rapporten utarbeidet i henhold til nr. 3, og på anmodning kostnadsfritt få kopier av disse dokumentene, ved SCE-foretakets forretningskontor.

5. Et medlem som gikk imot beslutningen om flytting på generalforsamlingen eller på et sektor- eller seksjonsmøte, kan innen to måneder fra beslutningen på generalforsamlingen melde sin avgang. Medlemskapet skal opphøre ved avslutningen av det regnskapsåret da avgangen ble meldt, og flyttingen skal ikke gjelde for dette medlemmet. Avgangen skal gi medlemmet rett til tilbakebetaling av andeler på vilkårene fastsatt i artikkel 4 nr. 4 og artikkel 16.

6. Det kan ikke treffes beslutning om å flytte før det er gått to måneder etter at planen er offentliggjort. En slik beslutning skal treffes som fastsatt i artikkel 62 nr. 4.

7. Før vedkommende myndighet utsteder attesten nevnt i nr. 8, skal SCE-foretaket bevise at det med hensyn til fordringer som oppstår før offentligjøringen av flytteplanen, samt interessene til kreditorer og innehavere av andre rettigheter overfor SCE-foretaket (herunder offentlige organers rettigheter), gir tilstrekkelig beskyttelse i samsvar med kravene fastsatt av medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor før flytting.

En medlemsstat kan utvide anvendelsen av første ledd til fordringer som oppstår, eller som kan oppstå, før flyttingen.

Første og annet ledd berører ikke anvendelsen på SCE-foretak av medlemsstaters nasjonale lovgivning om innfrielse eller sikring av betalinger til offentlige organer.

8. I medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor skal en domstol, notarius publicus eller annen vedkommende myndighet utstede en attest som bekrefter fullføringen av alt arbeid med dokumenter og formaliteter før flytting.

9. Den nye registreringen kan ikke foretas før attesten nevnt i nr. 8 er framlagt og det er framlagt bevis for at formalitetene som kreves for registrering i staten for det nye forretningskontoret, er gjennomført.

10. Flyttingen av et SCE-foretaks forretningskontor og de vedtektsendringer som følger av dette, skal tre i kraft på den dato da SCE-foretaket registreres, i samsvar med artikkel 11 nr. 1, i registeret for det nye forretningskontoret.

11. Når den nye registreringen av SCE-foretaket er gjennomført, skal registeret for den nye registreringen underrette registeret for den gamle registreringen. Den gamle registreringen skal slettes når denne underretningen mottas, men ikke før.

12. Den nye registreringen og slettingen av den gamle registreringen skal offentliggjøres i de berørte medlemsstatene i samsvar med artikkel 12.

13. Etter at den nye registreringen av et SCE-foretak er offentliggjort, kan det nye forretningskontoret gjøres gjeldende overfor tredjemann. Så lenge slettingen av registreringen av SCE-foretaket fra registeret for det forrige forretningskontoret ikke er offentliggjort, kan tredjemann likevel fortsatt påberope seg det forrige forretningskontoret, med mindre SCE-foretaket beviser at slik tredjemann hadde kjennskap til det nye forretningskontoret.

14. En medlemsstats lovgivning kan fastsette at med hensyn til SCE-foretak registrert i denne medlemsstaten, skal flytting av et forretningskontor som vil føre til endring i lovgivningen som får anvendelse, ikke få virkning dersom vedkommende myndighet i denne medlemsstaten gjør innsigelser mot flyttingen innen tomånedersfristen nevnt i nr. 6. Slike innsigelser kan bare begrunnes ut fra offentlighetens interesse.

Når et SCE-foretak er underlagt tilsyn ved en nasjonal finansstilsynsmyndighet i samsvar med fellesskapsdirektiver, gjelder retten til å gjøre innsigelser mot flytting av forretningskontor også for denne myndigheten.

Innsigelser skal kunne bringes inn for en rettsmyndighet.

15. Et SCE-foretak kan ikke flytte sitt forretningskontor dersom det er innledet framgangsmåte for avvikling, herunder frivillig avvikling, oppløsning, insolvens eller betalingsstans eller annen lignende framgangsmåte mot det.

16. Et SCE-foretak som har flyttet sitt forretningskontor til en annen medlemsstat, skal med hensyn til enhver tvist som oppstår før flyttingen som fastsatt i nr. 10, betraktes som å ha sitt forretningskontor i den medlemsstat der SCE-foretaket var registrert før flyttingen, selv om SCE-foretaket saksøkes etter flyttingen.

Artikkel 8

Lovgivning som skal anvendes

1. Et SCE-foretak skal være regulert:

- a) av denne forordning,
- b) når det er uttrykkelig tillatt etter denne forordning, av bestemmelsene i foretakets vedtekter,
- c) når det gjelder forhold som ikke er regulert av denne forordning, eller når et forhold er delvis regulert av den, for de sider som ikke omfattes av den, av:
  - i) lovbestemmelsene vedtatt av medlemsstatene til gjennomføring av fellesskapstiltak som konkret angår SCE-foretak,
  - ii) de bestemmelser i medlemsstatenes lovgivning som vil få anvendelse på et samvirke stiftet i samsvar med lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor,
  - iii) bestemmelsene i dets vedtekter, på samme måte som for et samvirke stiftet i samsvar med lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor.

2. Dersom nasjonal lovgivning inneholder særskilte regler og/eller begrensninger knyttet til den form for virksomhet et SCE-foretak utøver, eller form av kontroll foretatt av en tilsynsmyndighet, skal denne lovgivningen i sin helhet få anvendelse på SCE-foretaket.

Artikkel 9

Prinsippet om likebehandling

Med forbehold for denne forordning skal et SCE-foretak i hver medlemsstat behandles som et samvirke stiftet i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der det har sitt forretningskontor.

Artikkel 10

Opplysninger som skal angis i dokumentene

1. Gjeldende lovgivning for allmennaksjeselskaper i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, og som regulerer innholdet i brev og dokumenter som sendes til tredjemann, skal få tilsvarende anvendelse på vedkommende SCE-foretak. SCE-foretakets firma skal ha forkortelsen «SCE» før eller etter, og eventuelt ordene «med begrenset ansvar».

2. Bare SCE-foretak kan ha forkortelsen «SCE» før eller etter sitt firma for å fastslå deres juridiske form.

3. Selskaper og andre rettssubjekter som er registrert i en medlemsstat før datoen for denne forordnings ikrafttredelse, og som har firma der forkortelsen «SCE» forekommer, skal likevel ikke pålegges å endre firma.

Artikkel 11

Registrerings- og opplysningsplikt

1. Hvert SCE-foretak skal være registrert i den medlemsstat der det har sitt forretningskontor, i et register angitt i denne medlemsstats lovgivning i samsvar med lovgivningen for allmennaksjeselskaper.

2. Et SCE-foretak kan registreres bare dersom det er inngått en avtale om ordninger for arbeidstakernes innflytelse i henhold til artikkel 4 i direktiv 2003/72/EF eller det er truffet en beslutning i henhold til direktivets

artikkel 3 nr. 6 eller tidsrommet for forhandlinger i henhold til direktivets artikkel 5 er utløpt uten at det er inngått en avtale.

3. For at et SCE-foretak skal kunne registreres i en medlemsstat som har benyttet muligheten nevnt i artikkel 7 nr. 3 i direktiv 2003/72/EF, må det enten være inngått en avtale i henhold til direktivets artikkel 4 om ordninger for arbeidstakernes innflytelse, herunder medbestemmelse, eller må ingen av de deltakende kooperativene ha vært regulert av medbestemmelsesregler før registreringen av SCE-foretaket.

4. SCE-foretakets vedtekter må ikke på noe tidspunkt komme i konflikt med de fastsatte ordningene for arbeidstakernes innflytelse. Dersom nye slike ordninger fastsatt i henhold til direktiv 2003/72/EF kommer i konflikt med eksisterende vedtekter, skal vedtektene endres i den utstrekning som er nødvendig.

I dette tilfellet kan en medlemsstat fastsette at ledelses- eller administrasjonsorganet i SCE-foretaket skal ha rett til å foreta vedtektsendringene uten videre beslutning fra generalforsamlingen.

5. Gjeldende lovgivning om allmennaksjeselskaper i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor når det gjelder opplysningsplikt for dokumenter og andre opplysninger, skal får tilsvarende anvendelse på vedkommende SCE-foretak.

Artikkel 12

Offentliggjøring av dokumenter i medlemsstatene

1. Offentliggjøring av de dokumenter og opplysninger om et SCE-foretak som skal offentliggjøres i henhold til denne forordning, skal skje på den måte som er fastsatt i lovgivningen om allmennaksjeselskaper i den medlemsstat der SCE-foretaket har sitt forretningskontor.

2. De nasjonale bestemmelser som er vedtatt i henhold til direktiv 89/666/EØF får anvendelse på filialer av et SCE-foretak som er etablert i en annen medlemsstat enn den der forretningskontoret ligger. Medlemsstatene kan likevel fastsette unntak fra de nasjonale bestemmelser for gjennomføring av nevnte direktiv for å ta hensyn til samvirkers særlige karakter.

Artikkel 13

Offentliggjøring i Den europeiske unions tidende

1. Melding om et SCE-foretaks registrering og slettelse av slik registrering skal offentliggjøres til orientering i *Den europeiske unions tidende* etter offentliggjøring i samsvar med artikkel 12. Denne meldingen skal inneholde SCE-foretakets firma, nummer og registreringsdato og -sted, offentliggjøringsdato og -sted og publikasjonens tittel, SCE-foretakets forretningskontor og dets virksomhetssektor.

2. Dersom et SCE-foretaks forretningskontor flyttes i samsvar med artikkel 7, skal det offentliggjøres en melding med de opplysninger som er fastsatt i nr. 1, sammen med de opplysninger som gjelder den nye registreringen.

3. Opplysningene nevnt i nr. 1 skal oversendes til Kontoret for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner innen en måned etter offentliggjøringen nevnt i artikkel 12 nr. 1.

Artikkel 14

Erverv av medlemskap

1. Uten at artikkel 33 nr. 1 bokstav b) berøres, skal erverv av medlemskap i et SCE-foretak godkjennes av ledelses- eller administrasjonsorganet. Kandidater som nektes medlemskap, kan anke til generalforsamlingen som avholdes etter at det er søkt om medlemskap.

Dersom det tillates i lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, kan det fastsettes i vedtektene at personer som ikke vil bruke eller produsere SCE-foretakets varer og tjenester, kan få adgang som investormedlemmer (ikke-brukere). Erverv av denne typen medlemskap forutsetter godkjenning fra generalforsamlingen eller et annet organ som generalforsamlingen delegerer fullmakt til å gi godkjenning, eller i henhold til vedtektene.

Medlemmer som er rettssubjekter, skal anses som brukere ut fra den kjensgjerning at de representerer sine egne medlemmer, forutsatt at de av deres medlemmer som er fysiske personer, er brukere.

Med mindre annet er fastsatt i vedtektene, kan medlemskap i et SCE-foretak erverves av fysiske personer eller rettssubjekter.

2. Vedtektene kan gi adgang ut fra andre vilkår, særlig:

- tegning av en viss minstekapital,
- vilkår knyttet til SCE-foretakets formål.

3. Der det er fastsatt i vedtektene, kan medlemmene anmodes om ytterligere kapitaltilskudd.

4. Et alfabetisk register over alle medlemmer skal føres på SCE-foretakets forretningskontor, med medlemmenes adresser, antall andeler og eventuelt kategori av andeler de har. Enhver part som har en direkte rettmessig interesse, kan på anmodning få adgang til registeret, og kan få en kopi av hele registeret eller deler av det til en pris som ikke overstiger de tilknyttede administrasjonskostnadene.

5. Alle transaksjoner som påvirker måten kapitalen tegnes eller tildeles på, eller økes eller reduseres, skal noteres i medlemsregisteret nevnt i nr. 4 senest en måned etter endringen.

6. Transaksjonene nevnt i nr. 5 skal ikke få virkning for SCE-foretaket eller tredjemann som har en direkte berettiget interesse før de er notert i registeret nevnt i nr. 4.

7. Medlemmer skal på anmodning få en skriftlig erklæring som bekrefter at endringen er registrert.

Artikkel 15

Opphør av medlemskap

1. Medlemskap skal opphøre:

- ved avgang,
- ved utelukkelse, dersom medlemmet gjør seg skyldig i et alvorlig brudd på hans/hennes forpliktelser eller handler i strid med SCE-foretakets interesser,
- dersom vedtektene tillater det, ved overdragelse av alle andeler som innehas av et medlem eller en fysisk person eller et rettssubjekt som er blitt medlem,
- ved oppløsning dersom medlemmet ikke er en fysisk person,
- ved konkurs,
- ved dødsfall,
- eventuelt i andre situasjoner som er fastsatt i vedtektene eller lovgivningen om samvirker i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor.

2. Et mindretallsmedlem som motsatte seg en endring av vedtektene på generalforsamlingen der:

- i) det ble innført nye forpliktelser med hensyn til betaling eller andre tjenester, eller
- ii) gjeldende forpliktelser for medlemmene ble betydelig utvidet, eller
- iii) fristen for melding om avgang fra SCE-foretaket ble utvidet til mer enn fem år,

kan melde sin avgang innen to måneder etter beslutningen på generalforsamlingen.

Medlemskap skal opphøre ved utløpet av inneværende regnskapsår i de tilfeller som er nevnt i første ledd nr. i) og ii), og ved utløpet av den fristen for å melde fra som gjaldt før vedtektene ble endret, i tilfellet nevnt i nr. iii). Endringen av vedtektene skal ikke gjelde for dette medlemmet. Avgangen skal gi medlemmet rett til tilbakebetaling av andeler på vilkårene fastsatt i artikkel 3 nr. 4 og artikkel 16.

3. Beslutningen om å utelukke et medlem skal treffes av administrasjons- eller ledelsesorganet, etter at medlemmet har fått anledning til å uttale seg. Medlemmet kan anke en slik beslutning inn for generalforsamlingen.

Artikkel 16

Medlemmenes økonomiske rettigheter ved avgang eller utelukkelse

1. Unntatt når andeler overdras og med forbehold for artikkel 3, skal opphør av medlemskap gi medlemmet rett til å få tilbakebetalt hans/hennes andel av den tegnede kapitalen, redusert i forhold til eventuelle tap påført SCE-foretakets kapital.

2. Beløpene som fratrekkes i henhold til nr. 1, skal beregnes ut fra balansen for det regnskapsåret da retten til tilbakebetaling oppstod.

3. Vedtektene skal fastsette framgangsmåter og vilkår for utøvelse av retten til avgang og fastsette fristen for tilbakebetaling, som ikke kan overstige tre år. Ikke i noe tilfelle skal SCE-foretaket være forpliktet til å foreta tilbakebetalingen mindre enn seks måneder etter godkjenning av balansen fastsatt etter opphør av medlemskap.

4. Nr. 1, 2 og 3 får anvendelse også der bare en del av et medlems andeler skal tilbakebetales.

KAPITTEL II STIFTELSE

Avsnitt 1

Alminnelige bestemmelser

Artikkel 17

Lovgivning som får anvendelse ved stiftelse

1. Med forbehold for bestemmelsene i denne forordning skal stiftelsen av et SCE-foretak reguleres av lovgivningen som får anvendelse på samvirker i medlemsstaten der SCE-foretaket etablerer sitt forretningskontor.

2. Registreringen av et SCE-foretak skal offentliggjøres i samsvar med artikkel 12.

Artikkel 18

Erverv av status som rettssubjekt

1. Et SCE-foretak skal få status som rettssubjekt den dag det registreres i medlemsstaten der det har sitt forretningskontor, i registeret som er utpekt av vedkommende stat i samsvar med artikkel 11 nr. 1.

2. Dersom det er utført handlinger i et SCE-foretaks navn før registrering i samsvar med artikkel 11 og SCE-foretaket etter registrering ikke påtar seg de forpliktelser som følger av slike handlinger, skal de fysiske personer, selskaper eller andre rettssubjekter som utførte handlingene, være solidarisk ansvarlige for dem, uten begrensning, med mindre det foreligger avtale om noe annet.

Avsnitt 2
Stiftelse ved fusjon

*Artikkel 19**Framgangsmåter for stiftelse ved fusjon*

Et SCE-foretak kan stiftes gjennom en fusjon som foretas i samsvar med:

- framgangsmåten for fusjon ved overtakelse,
- framgangsmåten for fusjon ved stiftelse av en ny juridisk person.

I tilfelle av fusjon ved overtakelse skal det overtakende samvirket ta form av et SCE-foretak samtidig med fusjonen. I tilfelle av fusjon ved stiftelse av et nytt rettssubjekt, skal sistnevnte ta form av et SCE-foretak.

*Artikkel 20**Lovgivning som får anvendelse ved fusjon*

For forhold som ikke omfattes av dette avsnitt, eller dersom et forhold omfattes delvis av det, for de sider som ikke omfattes, skal hvert samvirke som deltar i stiftelsen av et SCE-foretak ved fusjon, være regulert av de internrettslige bestemmelser i medlemsstaten det er underlagt som får anvendelse på fusjoner av samvirker, og i mangel av slike, bestemmelsene for interne fusjoner av allmennaksjeselskaper i samsvar med vedkommende stats lovgivning.

*Artikkel 21**Grunner til innsigelse mot en fusjon*

En medlemsstats lovgivning kan fastsette at et samvirke som reguleres av lovgivningen i denne medlemsstaten, ikke kan delta i stiftelsen av et SCE-foretak ved fusjon dersom vedkommende myndighet i denne medlemsstaten gjør innsigelser mot den før utstedelsen av attesten nevnt i artikkel 29 nr. 2.

Slike innsigelser kan bare begrunnes ut fra offentlighetens interesse. Innsigelser skal kunne bringes inn for en rettsmyndighet.

*Artikkel 22**Vilkår for fusjon*

1. Ledelses- eller administrasjonsorganet i fusjonerende samvirker skal utarbeide en fusjonsplan. Fusjonsplanen skal inneholde følgende opplysninger:

- a) firma og forretningskontor for hvert av de fusjonerende samvirkene, samt firma og forretningskontor som er planlagt for SCE-foretaket,
- b) bytteforholdet for andelene av den tegnede kapitalen og størrelsen på en eventuell kontant utbetaling. Dersom det ikke finnes noen andeler, en nøyaktig deling av aktivaene og den tilsvarende verdien i andeler,
- c) nærmere regler for tildeling av andeler i SCE-foretaket,
- d) fra hvilket tidspunkt andelene i SCE-foretaket gir rett til å ta del i overskuddet, og alle særlige vilkår forbundet med denne rettigheten,
- e) fra hvilket tidspunkt transaksjonene i de fusjonerende samvirkene regnskapsmessig skal anses som utført for SCE-foretakets regning,
- f) de særlige vilkår eller fordeler som er knyttet til obligasjoner eller andre verdipapirer enn andeler som i henhold til artikkel 66 ikke gir rett til medlemskap,
- g) hvilke rettigheter SCE-foretaket gir andelsinnehavere med særlige rettigheter og innehavere av andre verdipapirer enn andeler, eller hvilke tiltak som foreslås med hensyn til dem,
- h) formene for vern av kreditorenes rettigheter i de fusjonerende samvirkene,
- i) enhver særlig fordel som gis til de sakkyndige som gjennomgår fusjonsplanen eller til medlemmene av de fusjonerende samvirkenes administrasjons-, ledelses-, tilsyns- eller kontrollorganer,
- j) SCE-foretakets vedtekter,
- k) opplysninger om hvilke framgangsmåter som benyttes når det i henhold til direktiv 2003/72/EF bestemmes ordninger for arbeidstakernes innflytelse.

2. De fusjonerende samvirkene kan tilføye ytterligere punkter i fusjonsplanen.

3. Lovgivningen som får anvendelse på allmennaksjeselskapers fusjonsplaner får tilsvarende anvendelse på tverrnasjonal fusjon av samvirker med henblikk på opprettelse av et SCE-foretak.

*Artikkel 23**Forklaring på og begrunnelse for fusjonsplanen*

Administrasjons- eller ledelsesorganene i hvert fusjonerende samvirke skal utarbeide en detaljert skriftlig rapport som forklarer og begrunner fusjonsplanen juridisk og økonomisk, særlig andelenes bytteforhold. Rapporten skal også angi eventuelle særlige vanskeligheter ved vurderingen.

Artikkel 24

Offentlighet

1. Lovgivningen som får anvendelse på allmennaksjeselskaper om opplysningsplikt for fusjonsplaner får tilsvarende anvendelse på hvert fusjonerende samvirke, med forbehold for ytterligere krav fastsatt av medlemsstaten som det aktuelle samvirket er underlagt.

2. Offentliggjøring av fusjonsplanen i det nasjonale kunngjøringsblad skal likevel inneholde følgende opplysninger for hvert av de fusjonerende samvirkene:

- a) form, firma og forretningskontor for hvert fusjonerende samvirke,
- b) adressen til stedet eller registeret der vedtektene og alle andre dokumenter og opplysninger er deponert for hvert fusjonerende samvirke, og registreringsnummeret i registeret,
- c) angivelse av de nærmere reglene for utøvelse av rettighetene til kreditorene i det aktuelle samvirket, fastsatt i samsvar med artikkel 28, samt adressen der de fullstendige opplysningene om disse reglene kan fås kostnadsfritt,
- d) angivelse av de nærmere reglene for utøvelse av rettighetene til medlemmene i det aktuelle samvirket, fastsatt i samsvar med artikkel 28, samt adressen der de fullstendige opplysningene om disse reglene kan fås kostnadsfritt,
- e) planlagt navn og forretningskontor for SCE-foretaket,
- f) vilkårene for fastsettelse av den dato da fusjonen får virkning i henhold til artikkel 31.

Artikkel 25

Opplysningsplikt

1. Hvert medlem skal ha rett til, minst en måned før generalforsamlingen som skal ta stilling til fusjonen, å sette seg inn i følgende dokumenter ved forretningskontoret:

- a) fusjonsplanen nevnt i artikkel 22,
- b) årsregnskapene og årsrapportene til de fusjonerende samvirkene for de tre siste regnskapsår,
- c) et regnskapsoppgjør utarbeidet i samsvar med bestemmelsene for interne fusjoner av allmennaksjeselskaper, i den grad et slikt oppgjør kreves i disse bestemmelsene,
- d) de sakkyndiges rapport om verdien av andeler som skal fordeles i bytte med aktivaene i de fusjonerende samvirkene, eller andelenes bytteforhold som fastsatt i artikkel 26,
- e) rapporten fra administrasjons- eller ledelsesorganene som fastsatt i artikkel 23.

2. Ethvert medlem kan på anmodning og kostnadsfritt få et fullstendig eksemplar, eller dersom han/hun ønsker det, et utdrag av dokumentene nevnt i nr. 1.

Artikkel 26

Rapport fra uavhengige sakkyndige

1. For hvert fusjonerende samvirke skal en eller flere uavhengige sakkyndige oppnevnt av vedkommende samvirke i samsvar med bestemmelsene i artikkel 4 nr. 6, gjennomgå fusjonsplanen og utarbeide en skriftlig rapport til medlemmene.

2. En enkelt rapport for alle fusjonerende samvirker kan utarbeides der dette er tillatt i henhold til lovgivningen i medlemsstatene samvirkene er underlagt.

3. Når det gjelder sakkyndiges rettigheter og forpliktelser får lovgivningen som får anvendelse på fusjoner av allmennaksjeselskaper, tilsvarende anvendelse på fusjon av samvirker.

Artikkel 27

Godkjenning av fusjonsplanen

1. Generalforsamlingen i hvert av de fusjonerende samvirkene skal godta fusjonsplanen.

2. Arbeidstakernes innflytelse i SCE-foretaket skal fastsettes i henhold til direktiv 2003/72/EF. Generalforsamlingen i hvert av de fusjonerende samvirkene kan sette som vilkår for registrering av SCE-foretaket at generalforsamlingen uttrykkelig godtar de ordninger som fastsettes på denne måten.

Artikkel 28

Lovgivning som får anvendelse ved stiftelse ved fusjon

1. Lovgivningen i den medlemsstat som regulerer hvert fusjonerende samvirke, får anvendelse som i tilfelle av fusjon av allmennaksjeselskaper, under hensyn til fusjonens grenseoverskridende art, når det gjelder beskyttelse av interessene til:

- kreditorene til de fusjonerende samvirkene,
- obligasjonseiere i de fusjonerende samvirkene.

2. En medlemsstat kan med hensyn til de fusjonerende samvirkene som er regulert av dens lovgivning, vedta bestemmelser med sikte på å sikre hensiktsmessig beskyttelse for medlemmer som har gått imot fusjonen.

Artikkel 29

Kontroll av framgangsmåten ved fusjon

1. Lovligheten av en fusjon skal, når det gjelder den del av framgangsmåten som angår hvert fusjonerende samvirke, kontrolleres i samsvar med fusjonslovgivningen for samvirker i den medlemsstat som det fusjonerende

samvirket er underlagt, og i mangel av slik lovgivning, bestemmelsene for interne fusjoner av allmennaksjeselskaper i henhold til vedkommende stats lovgivning.

2. I hver berørt medlemsstat skal en domstol, notarius publicus eller annen vedkommende myndighet utstede en attest som bekrefter at de dokumenter og formaliteter som går forut for fusjonen, er fullført.

3. Dersom lovgivningen i en medlemsstat som et fusjonerende samvirke er underlagt, fastsetter en framgangsmåte for analyse og endring av andelenes bytteforhold, eller en framgangsmåte for godtgjøring til mindretallsmedlemmer, uten å hindre registrering av fusjonen, skal slike framgangsmåter anvendes bare dersom de øvrige fusjonerende samvirkene som ligger i medlemsstater som ikke fastsetter en slik framgangsmåte, når de godkjenner fusjonsplanen i samsvar med artikkel 27 nr. 1, uttrykkelig godtar muligheten for at dette fusjonerende samvirkets medlemmer har adgang til en slik framgangsmåte. I slike tilfeller kan en domstol, notarius publicus eller annen vedkommende myndighet utstede attesten nevnt i nr. 2 selv om en slik framgangsmåte er innledet. Attesten må likevel angi at framgangsmåten ikke er avsluttet. Beslutningen som treffes ved avslutningen av framgangsmåten skal være bindende for det overtakende samvirket og alle dets medlemmer.

Artikkel 30

Kontroll av fusjonens lovlighet

1. Lovligheten av en fusjon skal, når det gjelder den del av framgangsmåten som angår gjennomføringen av fusjonen og stiftelsen av SCE-foretaket, kontrolleres av en domstol, notarius publicus eller annen vedkommende myndighet i medlemsstaten til SCE-foretakets framtidige forretningskontor som kan kontrollere denne siden ved lovligheten av fusjon av samvirker, og i mangel av slike bestemmelser, av allmennaksjeselskaper.

2. For dette formål skal hvert fusjonerende samvirke oversende vedkommende myndighet attesten nevnt i artikkel 29 nr. 2 innen seks måneder etter at den er utstedt, sammen med et eksemplar av fusjonsplanen som er godkjent av vedkommende samvirke.

3. Myndigheten nevnt i nr. 1 skal særlig påse at de fusjonerende samvirkene har godkjent fusjonsplanen på samme vilkår og at ordninger for arbeidstakernes innflytelse er fastsatt i henhold til direktiv 2003/72/EF.

4. Denne myndigheten skal også forvise seg om at SCE-foretaket er stiftet i samsvar med kravene i lovgivningen i den medlemsstat der det har sitt forretningskontor.

Artikkel 31

Registrering av fusjon

1. En fusjon og samtidig stiftelse av et SCE-foretak får virkning på den dato da SCE-foretaket registreres i samsvar med artikkel 11 nr. 1.

2. SCE-foretaket kan ikke registreres før alle formalitetene fastsatt i artikkel 29 og 30 er fullført.

Artikkel 32

Offentliggjøring

For hvert av de fusjonerende samvirkene skal gjennomføringen av fusjonen offentliggjøres som fastsatt i lovgivningen i den berørte medlemsstat i samsvar med lovgivningen for fusjon av allmennaksjeselskaper.

Artikkel 33

Virkninger av fusjon

1. En fusjon gjennomført i samsvar med artikkel 19 første ledd første strekpunkt skal *ipso jure* ha følgende rettsvirkninger som inntreer samtidig:

- alle aktiva og passiva i hvert overtatte samvirke overdras som helhet til den overtakende juridiske person,
- medlemmene i hvert samvirke som overtas blir medlemmer i den overtakende juridiske person,
- de overtatte samvirkene opphører,
- den overtakende juridiske person tar form av et SCE-foretak.

2. En fusjon gjennomført i samsvar med artikkel 19 første ledd annet strekpunkt skal *ipso jure* ha følgende rettsvirkninger som inntreer samtidig:

- alle aktiva og passiva i de fusjonerende samvirkene overdras som helhet til SCE-foretaket,
- medlemmene i de fusjonerende samvirkene blir medlemmer i SCE-foretaket,
- de fusjonerende samvirkene opphører.

3. Dersom en medlemsstats lovgivning krever at det ved fusjon av samvirker gjennomføres særlige formaliteter før de fusjonerende samvirkenes overdragelse av visse aktiva, rettigheter og forpliktelser får virkning overfor tredjemann, skal disse formalitetene anvendes og gjennomføres enten av de fusjonerende samvirkene eller av SCE-foretaket etter registrering.

4. Når det gjelder individuelle og kollektive ansettelses- og arbeidsvilkår som følger av lovgivning, praksis og individuelle arbeidsavtaler eller arbeidsforhold på nasjonalt plan og som eksisterer på registreringsdatoen, skal rettighetene og forpliktelsene til de deltakende samvirkene overdras til SCE-foretaket når dette registreres.

Første ledd får ikke anvendelse på arbeidstakerrepresentanters rett til å delta på generalforsamlingen eller sektor- eller seksjonsmøter i henhold til artikkel 59 nr. 4.

5. Når fusjonen er registrert, skal SCE-foretaket umiddelbart underrette medlemmene i samvirket som overdras om det faktum at de står oppført i medlemsregisteret samt om deres antall av andeler.

*Artikkel 34**Fusjonens lovlighet*

1. En fusjon i henhold til artikkel 2 nr. 1 fjerde strekpunkt kan ikke erklæres ugyldig når SCE-foretaket er registrert.
2. Manglende kontroll av lovligheten av fusjonen i henhold til artikkel 29 og 30 skal utgjøre en av grunnene til oppløsning av SCE-foretaket, i samsvar med bestemmelsene i artikkel 74.

*Avsnitt 3**Omdanning av et eksisterende samvirke til et SCE-foretak**Artikkel 35**Framgangsmåter for stiftelse ved omdanning*

1. Uten at artikkel 11 berøres, skal omdanning av et samvirke til et SCE-foretak ikke føre til at samvirket oppløses eller til at det dannes en ny juridisk person.
2. Forretningskontoret kan ikke flyttes fra en medlemsstat til en annen i henhold til artikkel 7 samtidig som omdanningen gjennomføres.
3. Administrasjons- eller ledelsesorganet i det aktuelle samvirke skal utarbeide en omdanningsplan og en rapport som forklarer og begrunner de juridiske og økonomiske sidene ved omdanningen samt konsekvensene for sysselsettingen, og som angir hvilke konsekvenser den vedtatte SCE-foretaksformen får for medlemmene og arbeidstakerne.
4. Omdanningsplanen skal offentliggjøres på den måte som er fastsatt i hver medlemsstats lovgivning, minst en måned før datoen for generalforsamlingen som skal ta stilling til omdanningen.
5. Før generalforsamlingen nevnt i nr. 6 skal en eller flere uavhengige sakkyndige som er oppnevnt eller godkjent i samsvar med nasjonale bestemmelser, av en rettslig myndighet eller forvaltningsmyndighet i den medlemsstat som samvirke som omdannes til et SCE-foretak er underlagt, tilsvarende bekrefte at bestemmelsene i artikkel 22 nr. 1 bokstav b) er fulgt.
6. Generalforsamlingen i det aktuelle samvirke skal godkjenne omdanningsplanen sammen med SCE-foretakets vedtekter.
7. Medlemsstatene kan sette som vilkår for omdanning at det kontrollorgan i samvirke som skal omdannes og der arbeidstakernes innflytelse er organisert, med kvalifisert flertall eller enstemmig har gitt sin tilslutning.
8. Rettighetene og forpliktelsene til det samvirke som skal omdannes, skal, når det gjelder individuelle og kollektive ansettelses- og arbeidsvilkår som følger av lovgivning, praksis og individuelle arbeidsavtaler eller arbeidsforhold på nasjonalt plan som eksisterer på registreringsdatoen, overdras til SCE-foretaket når dette registreres.

KAPITTEL III SCE-FORETAKETS STRUKTUR

*Artikkel 36**Organenes struktur*

På de vilkår som er fastsatt i denne forordning, skal et SCE-foretak omfatte:

- a) en generalforsamling, og
- b) enten et kontrollorgan og et ledelsesorgan (tonivåsystem) eller et administrasjonsorgan (ettnivåsystem), avhengig av hvilken form som velges i vedtektene.

*Avsnitt 1**Tonivåsystem**Artikkel 37**Ledelsesorganets funksjoner og oppnevning av medlemmer*

1. Ledelsesorganet skal være ansvarlig for ledelsen av SCE-foretaket og representere det overfor tredjemann og ved søksmål. En medlemsstat kan fastsette at en administrerende direktør skal ha ansvar for den daglige ledelsen på samme vilkår som for samvirker som har forretningskontor på medlemsstatens territorium.
2. Medlemmet eller medlemmene av ledelsesorganet skal oppnevnes og avsettes av kontrollorganet.
En medlemsstat kan likevel kreve eller tillate at vedtektene fastsetter at medlemmet eller medlemmene av ledelsesorganet skal oppnevnes og avsettes av generalforsamlingen på samme vilkår som for samvirker som har forretningskontor på statens territorium.
3. Ingen kan samtidig være medlem av både ledelsesorganet og kontrollorganet i samme SCE-foretak. Kontrollorganet kan likevel oppnevne ett av sine medlemmer til å fungere som medlem av ledelsesorganet i tilfelle av ledig plass. I slike perioder skal vedkommendes funksjoner som medlem av kontrollorganet opphøre. En medlemsstat kan fastsette at slike perioder skal være tidsbegrenset.
4. Antall medlemmer av ledelsesorganet eller reglene for fastsettelse av antallet skal fastsettes i SCE-foretakets vedtekter. En medlemsstat kan likevel fastsette et minste og/eller et største antall.

5. Dersom det ikke finnes bestemmelser om et tonivåsystem for samvirker med forretningskontor på en medlemsstats territorium, kan staten vedta hensiktsmessige tiltak angående SCE-foretak.

Artikkel 38

Lederskap og innkalling til møter i ledelsesorganet

1. Ledelsesorganet skal velge en leder blant sine medlemmer, i samsvar med vedtektene.
2. Lederen skal innkalle til møte i ledelsesorganet på de vilkår som er fastsatt i vedtektene, enten på eget initiativ eller på anmodning fra et medlem. En slik anmodning skal angi grunnene til møteinnkallingen. Dersom en slik anmodning ikke imøtekommes innen 15 dager, kan medlemmet eller medlemmene som kom med anmodningen, innkalle til møte i ledelsesorganet.

Artikkel 39

Kontrollorganets funksjoner og oppnevning av medlemmer

1. Kontrollorganet skal føre tilsyn med ledelsesorganets arbeid. Det kan ikke selv utøve ledelsen av SCE-foretaket. Kontrollorganet kan ikke representere SCE-foretaket overfor tredjemann. Det skal representere SCE-foretaket overfor ledelsesorganet, eller dets medlemmer, ved tvister eller inngåelse av kontrakter.
2. Medlemmene av kontrollorganet skal oppnevnes og avsettes av generalforsamlingen. Medlemmene av det første kontrollorganet kan likevel oppnevnes i vedtektene. Dette får anvendelse uten å berøre eventuelle ordninger for arbeidstakerinnflytelse fastsatt i henhold til direktiv 2003/72/EF.
3. Av kontrollorganets medlemmer kan bare en firedel være passive medlemmer.
4. Antall medlemmer av kontrollorganet eller reglene for fastsettelse av antallet skal fastsettes i vedtektene. En medlemsstat kan likevel fastsette antall medlemmer i eller sammensetningen av kontrollorganet for SCE-foretak som har forretningskontor på dens territorium, eller et minste og/eller et største antall.

Artikkel 40

Adgang til opplysninger

1. Ledelsesorganet skal rapportere til kontrollorganet minst en gang hver tredje måned om situasjonen og forutsigbar utvikling for SCE-foretakets virksomhet, idet det tas hensyn til eventuelle opplysninger knyttet til foretak kontrollert av SCE-foretaket som kan ha betydelig innvirkning på situasjonen for SCE-foretakets virksomhet.
2. I tillegg til jevnlig informasjon nevnt i nr. 1 skal ledelsesorganet uten opphold gi kontrollorganet alle opplysninger om begivenheter som vil kunne ha en merkbar virkning på SCE-foretaket.
3. Kontrollorganet kan kreve at ledelsesorganet gir opplysninger av enhver art som det trenger for å føre tilsyn i samsvar med artikkel 39 nr. 1. En medlemsstat kan fastsette at hvert medlem av kontrollorganet også skal ha denne muligheten.
4. Kontrollorganet kan foreta eller sørge for at det blir foretatt undersøkelser som er nødvendige for utførelsen av dets oppgaver.
5. Hvert medlem av kontrollorganet skal ha rett til å undersøke alle opplysninger som blir forelagt organet.

Artikkel 41

Lederskap og innkalling til møter i kontrollorganet

1. Kontrollorganet skal velge en leder blant medlemmene. Dersom halvparten av medlemmene er oppnevnt av arbeidstakerne, kan bare et medlem oppnevnt av generalforsamlingen velges til leder.
2. Lederen skal innkalle til møte i kontrollorganet på de vilkår som er fastsatt i vedtektene, enten på eget initiativ, eller på anmodning fra minst en tredel av medlemmene, eller på anmodning fra ledelsesorganet. Anmodningen skal angi grunnen til møteinnkallingen. Dersom en slik anmodning ikke imøtekommes innen 15 dager, kan de som kom med anmodningen, innkalle til møte i kontrollorganet.

Avsnitt 2 Ettnivåsystem

Artikkel 42

Administrasjonsorganets funksjoner og oppnevning av medlemmer

1. Administrasjonsorganet skal være ansvarlig for ledelsen av SCE-foretaket og representere det overfor tredjemann og ved søksmål. En medlemsstat kan fastsette at en administrerende direktør skal ha ansvar for den daglige ledelsen på samme vilkår som for samvirker som har forretningskontor på medlemsstatens territorium.
2. Antall medlemmer av administrasjonsorganet eller reglene for fastsettelse av antallet skal fastsettes i SCE-foretakets vedtekter. En medlemsstat kan likevel fastsette et minste antall og eventuelt et største antall medlemmer. Av administrasjonsorganets medlemmer kan bare en firedel være passive medlemmer.
Administrasjonsorganet skal likevel bestå av minst tre medlemmer dersom arbeidstakernes innflytelse er regulert i samsvar med direktiv 2003/72/EF.
3. Medlemmene av administrasjonsorganet, og der vedtektene fastsetter det, deres varamedlemmer, skal oppnevnes av generalforsamlingen. Medlemmene av det første administrasjonsorganet kan likevel oppnevnes i vedtektene. Dette får anvendelse uten å berøre eventuelle ordninger for arbeidstakerinnflytelse fastsatt i henhold til direktiv 2003/72/EF.

4. Dersom det ikke finnes bestemmelser om et etnivåsystem for samvirker med forretningskontor på en medlemsstats territorium, kan staten vedta hensiktsmessige tiltak angående SCE-foretak.

Artikkel 43

Tidsrom mellom møter og adgang til opplysninger

1. Administrasjonsorganet skal møtes minst en gang hver tredje måned, etter det som er fastsatt i vedtektene, for å drøfte situasjonen og forutsigbar utvikling for SCE-foretakets virksomhet, idet det tas hensyn til eventuelle opplysninger knyttet til foretak kontrollert av SCE-foretaket som kan ha betydelig innvirkning på situasjonen for SCE-foretakets virksomhet.

2. Hvert medlem av administrasjonsorganet skal ha rett til å undersøke alle rapporter, dokumenter og opplysninger som blir forelagt organet.

Artikkel 44

Lederskap og innkalling til møter i administrasjonsorganet

1. Administrasjonsorganet skal velge en leder blant medlemmene. Dersom halvparten av medlemmene er oppnevnt av arbeidstakerne, kan bare et medlem oppnevnt av generalforsamlingen velges til leder.

2. Lederen skal innkalle til møte i administrasjonsorganet på de vilkår som er fastsatt i vedtektene, enten på eget initiativ eller på anmodning fra minst en tredel av medlemmene. En slik anmodning skal angi grunnen til møteinnkallingen. Dersom en slik anmodning ikke imøtekommes innen 15 dager, kan de som kom med anmodningen, innkalle til møte i administrasjonsorganet.

Avsnitt 3

Felles regler for etnivå- og tonivåsystemet

Artikkel 45

Mandatperiode

1. Medlemmer av SCE-foretakets organer skal oppnevnes for en periode som er fastsatt i vedtektene og som ikke overstiger seks år.

2. Med forbehold for eventuelle restriksjoner fastsatt i vedtektene, kan medlemmene gjenoppnevnes en gang eller flere ganger for den perioden som er fastsatt i samsvar med nr. 1.

Artikkel 46

Vilkår for medlemskap

1. Et SCE-foretaks vedtekter kan tillate at et selskap i henhold til traktatens artikkel 58 er medlem av ett av dets organer, forutsatt at ikke annet er fastsatt i lovgivningen om samvirker i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger.

Dette selskapet skal oppnevne en fysisk person som sin representant for å utøve sine funksjoner i vedkommende organ. Representanten skal være underlagt de samme vilkår og forpliktelser som personlige medlemmer av organet.

2. Ingen kan være medlem av et organ i et SCE-foretak eller representant for et medlem i henhold til nr. 1 dersom vedkommende:

- i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, ikke kan være medlem av det tilsvarende organet i et samvirke underlagt medlemsstatens lovgivning, eller
- ikke kan være medlem av det tilsvarende organet i et samvirke underlagt lovgivningen i en medlemsstat på grunn av en rettsavgjørelse eller et forvaltningsvedtak truffet i en medlemsstat.

3. Vedtektene for et SCE-foretak kan, i samsvar med lovgivningen om samvirker i medlemsstaten, fastsette særlige vilkår for valgbarhet for medlemmer som skal representere administrasjonsorganet.

Artikkel 47

Fullmakt til å representere og SCE-foretakets ansvar

1. Dersom to eller flere medlemmer av SCE-foretaket er gitt fullmakt til å representere det overfor tredjemann, i samsvar med artikkel 37 nr. 1 og artikkel 42 nr. 1, skal disse medlemmene benytte fullmakten sammen, med mindre lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, tillater at vedtektene fastsetter noe annet, og i så fall skal en slik bestemmelse kunne gjøres gjeldende overfor tredjemann når den er offentliggjort i samsvar med artikkel 11 nr. 5 og artikkel 12.

2. Handlinger utført av et SCE-foretaks organer skal være bindende for SCE-foretaket overfor tredjemann, også når vedkommende handlinger ikke er i samsvar med SCE-foretakets formål, forutsatt at de ikke går ut over fullmakten de er gitt i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor eller som denne lovgivningen tillater at de gis.

Medlemsstater kan likevel fastsette at SCE-foretaket ikke skal være bundet når slike handlinger ligger utenfor SCE-foretakets formål, dersom det bevises at tredjemann visste at handlingen lå utenfor disse formålene eller ut fra omstendighetene ikke kunne unngå å ha kjennskap til det; offentliggjøring av vedtektene skal ikke i seg selv utgjøre tilstrekkelig bevis for dette.

3. De begrensninger i fullmaktene til SCE-foretakets organer som følger av vedtektene eller av en beslutning truffet av vedkommende organer, kan aldri gjøres gjeldende overfor tredjemann, selv om de er blitt offentliggjort.

4. En medlemsstat kan fastsette at vedtektene kan gi fullmakt til å representere SCE-foretaket til en enkelt person eller flere personer som opptrer i fellesskap. Slik lovgivning kan fastsette at denne bestemmelsen i vedtektene kan gjøres gjeldende overfor tredjemann, forutsatt at den gjelder den allmenne representasjonsfullmakten. Spørsmålet om en slik bestemmelse kan gjøres gjeldende overfor tredjemann, reguleres av artikkel 12.

Artikkel 48

Transaksjoner som krever godkjenning

1. Et SCE-foretaks vedtekter skal inneholde en liste over kategorier av transaksjoner som krever:
  - i tonivåsystemet, fullmakt fra kontrollorganet eller generalforsamlingen til ledelsesorganet,
  - i etnivåsystemet, en uttrykkelig beslutning truffet av administrasjonsorganet eller fullmakt fra generalforsamlingen.
2. Nr. 1 skal ikke berøre artikkel 47.
3. En medlemsstat kan likevel fastsette hvilke kategorier transaksjoner samt hvilket organ som kan gi fullmakt som minst må være oppført i vedtektene for SCE-foretak med forretningskontor på statens territorium, og/eller fastsette at kontrollorganet, i tonivåsystemet, selv kan fastsette hvilke kategorier av transaksjoner som skal kreve fullmakt.

Artikkel 49

Fortrolighet

Medlemmene av et SCE-foretaks organer har, selv etter at de ikke lenger utøver sine verv, plikt til ikke å gi videre noen opplysninger som de har om SCE-foretaket og som kan skade samvirkets eller medlemmers interesser dersom de gis videre, unntatt dersom slik videreformidling kreves eller tillates i henhold til internrettslige bestemmelser om samvirker eller selskaper eller er i offentlighetens interesse.

Artikkel 50

Organenes beslutninger

1. Med mindre annet er fastsatt i denne forordning eller i vedtektene, skal de interne reglene for beslutningsdyktighet og beslutningstaking i SCE-foretaks organer være følgende:
  - a) beslutningsdyktighet: minst halvparten av medlemmene må være til stede eller være representert,
  - b) beslutningstaking: skjer med et flertall av medlemmene til stede eller representert.Medlemmer som ikke er til stede, kan delta i avgjørelser ved å gi et annet medlem av organet eller de varamedlemmene som ble oppnevnt samtidig, fullmakt til å representere dem.
2. Dersom det i vedtektene ikke finnes en relevant bestemmelse, skal lederen av hvert organ ha den avgjørende stemmen i tilfelle av stemmelikhet. Det skal likevel ikke finnes noen bestemmelse om det motsatte i vedtektene dersom halvparten av kontrollorganet består av arbeidstakernes representanter.
3. Dersom arbeidstakernes innflytelse er bestemt i samsvar med direktiv 2003/72/EF, kan en medlemsstat fastsette at kontrollorganets beslutningsdyktighet og beslutningstaking, som unntak fra bestemmelsene nevnt i nr. 1 og 2, skal være underlagt de regler som på samme vilkår gjelder for samvirker underlagt den aktuelle medlemsstatens lovgivning.

Artikkel 51

Erstatningsansvar

Medlemmene av ledelses-, kontroll- og administrasjonsorganer skal i samsvar med bestemmelsene som gjelder for samvirker i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, være ansvarlige for tap eller skade påført SCE-foretaket og som skyldes medlemmenes brudd på juridiske, vedtektsbestemte eller andre forpliktelser som følger av deres funksjoner.

Avsnitt 4 Generalforsamling

Artikkel 52

Kompetanse

Generalforsamlingen skal treffe beslutning i saker der den er gitt særlig kompetanse i henhold til:

- a) denne forordning, eller
- b) lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, vedtatt i henhold til direktiv 2003/72/EF.

Videre skal generalforsamlingen treffe beslutning i saker der det er gitt kompetanse til generalforsamlingen i et samvirke underlagt lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, enten i henhold til denne medlemsstatens lovgivning eller SCE-foretakets vedtekter i samsvar med samme lovgivning.

Artikkel 53

Gjennomføring av generalforsamling

Uten å berøre de regler som er fastsatt i dette avsnitt, skal organiseringen og gjennomføringen av generalforsamlinger samt framgangsmåter ved avstemning være regulert av lovgivningen for samvirker i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger.

Artikkel 54

Innkalling til generalforsamling

1. Et SCE-foretak skal holde generalforsamling minst en gang hvert kalenderår, innen seks måneder etter regnskapsårets avslutning, med mindre den lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger som får anvendelse på samvirker som driver samme type virksomhet som SCE-foretaket, fastsetter hyppigere forsamlinger. En medlemsstat kan likevel fastsette at den første generalforsamlingen kan holdes når som helst i løpet av 18 måneder etter at SCE-foretaket er stiftet.

2. Det kan innkalles til generalforsamling når som helst av ledelsesorganet, administrasjonsorganet, kontrollorganet eller et annet organ eller vedkommende myndighet i samsvar med nasjonal lovgivning om samvirker i medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger. Ledelsesorganet skal ha plikt til å innkalle til generalforsamling på anmodning fra kontrollorganet.

3. Dagsorden for generalforsamlingen som holdes etter regnskapsårets avslutning, skal omfatte minst godkjenning av årsregnskapet og fordelingen av overskudd.

4. Generalforsamlingen kan i løpet av møtet vedta at det skal innkalles til et nytt møte samt fastsette dato og dagsorden.

Artikkel 55

Generalforsamling innkalt av et mindretall av medlemmene

Medlemmer av et SCE-foretak som til sammen utgjør flere enn 5 000, eller som har minst 10 % av det samlede antall stemmer, kan kreve at SCE-foretaket innkaller til generalforsamling og kan utarbeide dagsorden for den. En lavere prosentsats kan fastsettes i vedtektene.

Artikkel 56

Innkallingens form og frist

1. Det skal innkalles til en generalforsamling gjennom en skriftlig meddelelse i enhver form til alle personer som har rett til å delta på SCE-foretakets generalforsamling i samsvar med artikkel 58 nr. 1 og 2 og vedtektenes bestemmelser. Innkallingen kan offentliggjøres i SCE-foretakets offisielle interne publikasjon.

2. Innkallingen til en generalforsamling skal inneholde minst følgende opplysninger:

- SCE-foretakets firma og forretningskontor,
- sted, dato og tidspunkt for generalforsamlingen,
- eventuelt generalforsamlingens art,
- dagsorden med angivelse av de sakene som skal behandles og forslag til beslutninger.

3. Tidsrommet mellom datoen for utsendelse av meddelelsen nevnt i nr. 1 og datoen for generalforsamlingens åpning skal være minst 30 dager. I hastetilfeller kan det likevel reduseres til 15 dager. Dersom bestemmelsene i artikkel 61 nr. 4 om krav til beslutningsdyktighet anvendes, kan tidsrommet mellom innkallingen til et første og et andre møte for å behandle samme dagsorden, reduseres i samsvar med lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor.

Artikkel 57

Tilføyer til dagsorden

Medlemmer av SCE-foretaket som til sammen utgjør flere enn 5 000, eller som har minst 10 % av det samlede antall stemmer, kan kreve at et eller flere tilleggspunkter settes på dagsorden for en generalforsamling. En lavere prosentsats kan fastsettes i vedtektene.

Artikkel 58

Deltaking og fullmakter

1. Alle medlemmer skal på generalforsamlingen ha tale- og stemmerett i de saker som står på dagsorden.

2. Medlemmer av SCE-foretakets organer og innehavere av andre verdipapirer enn andeler og obligasjoner i henhold til artikkel 64, og dersom vedtektene tillater det, enhver annen person som har rett til det i henhold til lovgivningen i staten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, kan delta på en generalforsamling uten stemmerett.

3. En person med stemmerett skal kunne oppnevne en person med fullmakt til å representere ham/henne på en generalforsamling i samsvar med framgangsmåter fastsatt i vedtektene.

Vedtektene skal fastsette et høyeste antall personer en fullmaktsinnehaver kan handle på vegne av.

4. Vedtektene kan tillate stemmegivning per post eller elektronisk, og skal i så fall fastsette de nødvendige framgangsmåter.

Artikkel 59

Stemmerett

1. Hvert medlem av et SCE-foretak skal ha én stemme, uavhengig av antall andeler vedkommende har.

2. Dersom lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor tillater det, kan vedtektene fastsette at et medlem kan ha et visst antall stemmer ut fra hans/hennes deltaking i foretakets virksomhet på annen måte enn gjennom sitt kapitalinnskudd. Dette stemmeantallet skal ikke overstige fem stemmer per medlem eller 30 % av det samlede antall stemmer, etter det som er lavest.

Dersom lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor tillater det, kan SCE-foretak som deltar i finansvirksomhet eller forsikringsvirksomhet fastsette i vedtektene at antall stemmer skal bestemmes ut fra medlemmenes deltaking i foretakets virksomhet, herunder deltaking i SCE-foretakets kapital. Dette stemmeantallet skal ikke overstige fem stemmer per medlem eller 20 % av det samlede antall stemmer, etter det som er lavest.

I SCE-foretak der flertallet av medlemmene er samvirker, kan vedtektene, dersom det er tillatt etter lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, fastsette antall stemmer ut fra medlemmenes deltaking i samvirkets virksomhet, herunder deltaking i SCE-foretakets kapital og/eller i henhold til antall medlemmer i hver enhet som inngår.

3. Med hensyn til stemmerett som vedtektene kan gi til passive (investor-) medlemmer, skal SCE-foretaket reguleres av lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor. Passive (investor-) medlemmer kan likevel ikke til sammen ha stemmerett som overstiger 25 % av det samlede antall stemmer.

4. Dersom lovgivningen i medlemsstaten der et SCE-foretak har sitt forretningskontor tillater det når denne forordning trer i kraft, kan vedtektene for dette SCE-foretaket fastsette at arbeidstakerrepresentanter kan delta i generalforsamlinger eller på seksjons- eller sektormøter, forutsatt at arbeidstakerrepresentantene til sammen ikke kontrollerer mer enn 15 % av det samlede antall stemmer. Slike rettigheter skal opphøre når SCE-foretakets forretningskontor flyttes til en medlemsstat der lovgivningen ikke tillater slik deltaking.

Artikkel 60

Adgang til opplysninger

1. Ethvert medlem som anmoder om det på en generalforsamling, skal ha rett til å få opplysninger fra ledelses- eller administrasjonsorganet om de av SCE-foretakets former for virksomhet som gjelder saker generalforsamlingen kan treffe beslutning om i henhold til artikkel 61 nr. 1. I den grad det er mulig, skal opplysningene gis på den aktuelle generalforsamlingen.

2. Ledelses- eller administrasjonsorganet kan nekte å gi slike opplysninger bare dersom:

- det er sannsynlig at det ville være til betydelig skade for SCE-foretaket,
- det ville være uforenlig med en lovfestet taushetsplikt.

3. Et medlem som nektes opplysninger, kan kreve at hans/hennes anmodning og grunnene til avslaget skal opptas i generalforsamlingens protokoll.

4. I de 10 dagene som går forut for generalforsamlingen som skal ta stilling til regnskapsårets avslutning, kan medlemmene gjennomgå balansen, resultatregnskapet og tilhørende noter, årsrapporten, konklusjonen av regnskapsrevisjonen foretatt av vedkommende ansvarlige person og dersom det gjelder et morselskap i henhold til direktiv 83/349/EØF, det konsoliderte regnskapet.

Artikkel 61

Beslutningstaking

1. En generalforsamling kan treffe beslutning om saker på dens dagsorden. En generalforsamling kan også drøfte og treffe beslutning om saker som er satt på generalforsamlingens dagsorden av et mindretall av medlemmene i samsvar med artikkel 57.

2. En generalforsamling skal treffe beslutning med et flertall av stemmene som er gyldig avgitt av tilstedeværende eller representerte medlemmer.

3. Vedtektene skal fastsette de krav til beslutningsdyktighet og flertall som får anvendelse på generalforsamlinger.

Der vedtektene tillater at et SCE-foretak kan ha investormedlemmer (passive medlemmer), eller kan tildele stemmer ut fra kapitalinnskudd i SCE-foretak som deltar i finansvirksomhet eller forsikringsvirksomhet, skal vedtektene også fastsette særlige krav til beslutningsdyktighet for medlemmer som ikke er investormedlemmer (passive medlemmer) eller medlemmer som har stemmerett ut fra kapitalinnskudd i SCE-foretak som deltar i finansvirksomhet eller forsikringsvirksomhet. Medlemsstatene skal kunne fastsette et minstenivå for slike særlige krav til beslutningsdyktighet for de SCE-foretakene som har forretningskontor på deres territorium.

4. En generalforsamling kan endre vedtektene første gang den innkalles bare dersom de tilstedeværende eller representerte medlemmene utgjør minst halvparten av det samlede antall medlemmer på innkallingsdatoen, og andre gang det innkalles med samme dagsorden, skal det ikke stilles krav til beslutningsdyktighet.

I tilfellene nevnt i første ledd må minst to tredeler av de gyldig avgitte stemmene være for endring, med mindre lovgivningen som gjelder samvirker i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, krever et større flertall.

Artikkel 62

Protokoll

1. Det skal føres protokoll for hver generalforsamling. Protokollen skal omfatte minst følgende opplysninger:

- sted og dato for generalforsamlingen,
- beslutninger som er truffet,
- resultatet av stemmegivningen.

2. Deltakerlisten, dokumentene som gjelder innkallingen til generalforsamlingen og rapportene medlemmene får om sakene på dagsorden skal vedlegges protokollen.
3. Protokollen og de vedlagte dokumentene skal oppbevares i minst fem år. Ethvert medlem kan mot dekning av administrasjonskostnadene og på anmodning få et eksemplar av protokollen og de vedlagte dokumentene.
4. Protokollen skal underskrives av generalforsamlingens leder.

Artikkel 63

Sektor- eller seksjonsmøter

1. Dersom SCE-foretaket utfører ulike former for virksomhet eller virksomhet i flere enn én territorial enhet, eller har flere etablerte forretningssteder eller flere enn 500 medlemmer, kan vedtektene fastsette at det kan holdes sektor- eller seksjonsmøter dersom det er tillatt etter lovgivningen i vedkommende medlemsstat. Vedtektene skal fastsette bestemmelser om oppdelingen i sektorer eller seksjoner og antall delegater i dem.
2. Sektor- eller seksjonsmøtene skal velge sine delegater for et tidsrom på høyst fire år, med mindre tilbakekalling skjer før tiden. Delegater som velges på denne måten, skal utgjøre SCE-foretakets generalforsamling og skal på den representere sin sektor eller seksjon, som de skal rapportere tilbake til om resultatet av generalforsamlingen. Bestemmelsene i kapittel III avsnitt 4 får anvendelse på arbeidet i sektor- og seksjonsmøtene.

KAPITTEL IV

UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER SOM DET ER KNYTTET SÆRLIGE FORDELER TIL

Artikkel 64

Andre verdipapirer enn andeler og obligasjoner som gir særlige fordeler

1. Vedtektene til et SCE-foretak kan fastsette at det kan utstedes andre verdipapirer enn andeler, eller obligasjoner som ikke gir innehaverne stemmerett. Disse kan tegnes av både medlemmer og utenforstående. Slikt erverv gir ingen medlemsstatus. Vedtektene skal også fastsette framgangsmåten for innløsning.
2. Innehavere av verdipapirer eller obligasjoner nevnt i nr. 1 kan få særlige fordeler i samsvar med vedtektene eller vilkårene som fastsettes når de utstedes.
3. Samlet pålydende verdi for verdipapirer eller obligasjoner nevnt i nr. 1 kan ikke overstige verdien som er fastsatt i vedtektene.
4. Uten at det berører retten til å delta på generalforsamlingen som fastsatt i artikkel 58 nr. 2, kan vedtektene tillate særlige møter for innehavere av verdipapirer eller obligasjoner som nevnt i nr. 1. Før generalforsamlingen treffer beslutning om slike innehaveres rettigheter og interesser, kan et særlig møte avgi en uttalelse, som skal meddeles generalforsamlingen av de representanter det særlige møtet oppnevner.
Uttalelsen nevnt i første ledd skal optas i protokollen fra generalforsamlingen.

KAPITTEL V

FORDELING AV OVERSKUDD

Artikkel 65

Reservefond

1. Uten at ufravelige internrettslige bestemmelser berøres, skal vedtektene fastsette regler for fordeling av overskuddet for hvert regnskapsår.
2. Når et slikt overskudd foreligger, skal vedtektene fastsette at det opprettes et reservefond, trukket av overskuddet, før annen fordeling.
Inntil reservefondet tilsvare kapitalen nevnt i artikkel 3 nr. 2, kan beløpet som overføres dit ikke være mindre enn 15 % av overskuddet for regnskapsåret etter fratrukk av eventuelt underskudd som er overført.
3. Medlemmer som forlater SCE-foretaket kan ikke gjøre gjeldende noe krav på beløp som er avsatt til reservefondet.

Artikkel 66

Utbytte

Vedtektene kan fastsette at det skal utbetales et utbytte til medlemmer ut fra deres virksomhet i SCE-foretaket, eller tjenester de har utført for det.

Artikkel 67

Fordeling av tilgjengelig overskudd

1. Disponibelt overskudd etter fratrukk for avsetning til reservefondet, eventuell utbetaling av utbytte og av eventuelle overførte underskudd, med tillegg av eventuelle overførte overskudd og av eventuelle beløp fratrukket reservene, skal utgjøre overskuddet som er tilgjengelig for fordeling.
2. Generalforsamlingen som tar stilling til årsregnskapet, kan fordele overskuddet i den rekkefølge og i det forholdet som er fastsatt i vedtektene, og særlig:
  - overføre det til neste regnskapsår,
  - fordele det til eventuelle lovfestede eller vedtektsfestede reservefond,
  - gi avkastning på innbetalt kapital og likestilt kapital, i form av kontanter eller andeler.
3. Vedtektene kan også forby fordeling.

KAPITTEL VI ÅRSREGNSKAP OG KONSOLIDERT REGNSKAP

Artikkel 68

Utarbeiding av årsregnskap og konsolidert regnskap

1. Med hensyn til utarbeiding av årsregnskap og eventuelt konsolidert regnskap, herunder den tilknyttede årsrapporten samt revisjon og offentliggjøring av regnskapene, skal et SCE-foretak være underlagt lovbestemmelsene som er vedtatt i medlemsstaten der det har sitt forretningskontor i henhold til direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF. Medlemsstatene kan likevel fastsette endringer av de nasjonale bestemmelser for gjennomføring av disse direktivene for å ta hensyn til samvirkers særlige karakter.

2. Dersom et SCE-foretak i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor ikke er underlagt krav om offentliggjøring av regnskaper som fastsatt i artikkel 3 i direktiv 68/151/EØF, skal SCE-foretaket i det minste gjøre dokumentene knyttet til årsregnskapene tilgjengelige for offentligheten på sitt forretningskontor. Kopier av disse dokumentene skal gis på anmodning. Prisen for en slik kopi må ikke overstige administrasjonskostnadene.

3. Et SCE-foretak skal utarbeide årsregnskapet og eventuelt det konsoliderte regnskapet i den nasjonale valuta. Et SCE-foretak som har sitt forretningskontor utenfor euro-området, kan også utarbeide årsregnskapet, og eventuelt det konsoliderte regnskapet, i euro. I så fall skal grunnlaget for omregning til euro av postene som opprinnelig ble uttrykt i en annen valuta angis i notene til regnskapet.

Artikkel 69

Regnskap for SCE-foretak som driver kreditt- eller finansvirksomhet

1. Et SCE-foretak som er en kreditt- eller finansinstitusjon, skal med hensyn til utarbeiding av årsregnskap og eventuelt konsolidert regnskap, herunder den tilhørende årsrapporten samt revisjon og offentliggjøring av disse regnskapene, være underlagt reglene fastsatt i den nasjonale lovgivning i medlemsstaten der forretningskontoret ligger i henhold til direktivene om adgang til å starte og utøve virksomhet som kredittinstitusjon.

2. Et SCE-foretak som er et forsikringsforetak skal, når det gjelder utarbeiding av årsregnskap og eventuelt konsolidert regnskap, herunder den tilhørende årsrapporten samt revisjon og offentliggjøring av disse regnskapene, være underlagt reglene fastsatt i nasjonal lovgivning i medlemsstaten der forretningskontoret ligger i henhold til direktiver.

Artikkel 70

Revisjon

Lovfestet revisjon av et SCE-foretaks årsregnskap og eventuelt konsoliderte regnskap skal foretas av en eller flere personer med fullmakt til å gjøre dette i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor i samsvar med tiltakene truffet i vedkommende stat i henhold til direktiv 84/253/EØF og 89/48/EØF.

Artikkel 71

Revisjonssystem

Dersom lovgivningen i en medlemsstat krever at alle eller visse former for samvirker som er underlagt vedkommende stats lovgivning skal være tilknyttet et eksternt organ med fullmakt til dette i henhold til loven og anvende et særlig revisjonssystem som dette organet bruker, får bestemmelsene automatisk anvendelse på et SCE-foretak med forretningskontor i vedkommende medlemsstat, forutsatt at dette organet oppfyller kravene i direktiv 84/253/EØF.

KAPITTEL VII OPPLØSNING, AVVIKLING, INSOLVENS OG BETALINGSSTANS

Artikkel 72

Oppløsning, insolvens og lignende behandling

Med hensyn til oppløsning, avvikling, insolvens, betalingsstans og lignende behandling skal et SCE-foretak være underlagt de lovbestemmelser som ville få anvendelse på et samvirke stiftet i henhold til lovgivningen i medlemsstaten der forretningskontoret ligger, herunder bestemmelser om beslutningstaking på generalforsamlingen.

Artikkel 73

Oppløsning pålagt av domstol eller annen vedkommende myndighet i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor

1. På begjæring fra en person med rettmessig interesse eller vedkommende myndighet, skal domstolen eller vedkommende forvaltningsmyndighet i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor erklære SCE-foretaket for oppløst dersom den fastslår en overtredelse av artikkel 2 nr. 1 og/eller artikkel 3 nr. 2 samt tilfeller som omfattes av artikkel 34.

Domstolen eller vedkommende forvaltningsmyndighet kan gi SCE-foretaket en frist for å bringe situasjonen i orden. Dersom det ikke klarer det før fristen utløper, skal domstolen eller vedkommende forvaltningsmyndighet erklære det for oppløst.

2. Når et SCE-foretak ikke lenger oppfyller kravet fastsatt i artikkel 6, skal medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, treffe hensiktsmessige tiltak for å pålegge SCE-foretaket å bringe situasjonen i orden innen en fastsatt frist, enten:

- ved å reetablere sitt hovedkontor i medlemsstaten der forretningskontoret ligger, eller
- ved å flytte forretningskontoret ved hjelp av framgangsmåten fastsatt i artikkel 7.

3. Medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, skal treffe nødvendige tiltak for å sikre at et SCE-foretak som unnlater å bringe sin situasjon i orden i henhold til nr. 2, blir avviklet.

4. Medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger, skal fastsette en klageadgang eller et annet egnet rettslig virkemiddel med hensyn til enhver fastslått overtredelse av artikkel 6. Slik klage skal ha utsettende virkning for framgangsmåtene fastsatt i nr. 2 og 3.

5. Dersom det etter initiativ fra enten myndighetene eller en berørt part fastslås at et SCE-foretak har sitt hovedkontor på en medlemsstats territorium i strid med artikkel 6, skal myndighetene i denne medlemsstaten umiddelbart underrette medlemsstaten der SCE-foretakets forretningskontor ligger.

Artikkel 74

Offentliggjøring av avvikling

Uten å berøre internrettslige bestemmelser som krever ytterligere offentliggjøringstiltak, skal innledning av framgangsmåte for avvikling, herunder for frivillig avvikling, oppløsning, insolvens eller betalingsstans og en beslutning om å fortsette virksomheten, offentliggjøres i samsvar med artikkel 12.

Artikkel 75

Fordeling av aktiva

Nettoaktiva skal fordeles ut fra prinsippet om uegennyttig fordeling, eller der det tillates i lovgivningen i medlemsstaten der SCE-foretaket har sitt forretningskontor, i samsvar med en alternativ ordning fastsatt i SCE-foretakets vedtekter. I denne artikkel skal nettoaktiva omfatte restaktiva etter utbetaling av alle skyldige beløp til kreditorer og tilbakebetaling av medlemmers kapitalinnskudd.

Artikkel 76

Omdanning til samvirke

1. Et SCE-foretak kan omdannes til et samvirke underlagt lovgivningen i medlemsstaten der forretningskontoret ligger. Det kan ikke treffes beslutning om omdanning før det er gått to år fra registreringen eller før de to første årsregnskapene er godkjent.

2. Omdanningen av et SCE-foretak til et samvirke skal ikke føre til oppløsning eller danning av en ny juridisk person.

3. Ledelses- eller administrasjonsorganet i SCE-foretaket skal utarbeide en plan for omdanningen og en rapport som forklarer og begrunner de juridiske og økonomiske sidene ved omdanningen samt angir hvilke konsekvenser den vedtatte samvirkeformen får for medlemmer og andelsinnehavere nevnt i artikkel 14 og for arbeidstakere.

4. Omdanningsplanen skal offentliggjøres på den måte som er fastsatt i hver enkelt medlemsstats lovgivning, minst én måned før generalforsamlingen som er innkalt for å ta stilling til omdanningen.

5. Før generalforsamlingen nevnt i nr. 6 skal en eller flere uavhengige sakkyndige som er oppnevnt eller godkjent, i samsvar med nasjonale bestemmelser, av en rettslig myndighet eller forvaltningsmyndighet i den medlemsstaten SCE-foretaket som omdannes til et samvirke er underlagt, bekrefte at samvirkets aktiva minst tilsvarer dets kapital.

6. Generalforsamlingen i SCE-foretaket skal godkjenne omdanningsplanen sammen med samvirkets vedtekter. Generalforsamlingens beslutning skal treffes i henhold til internrettslige bestemmelser.

KAPITTEL VIII TILLEGGSBESTEMMELSER OG OVERGANGSBESTEMMELSER

Artikkel 77

Den økonomiske og monetære union

1. Dersom og så lenge den tredje fasen i Den økonomiske og monetære union (ØMU) ikke gjelder for en medlemsstat, kan staten underlegge SCE-foretak med forretningskontor på dens territorium de samme bestemmelser som får anvendelse på samvirker eller allmennaksjeselskaper som omfattes av dens lovgivning med hensyn til hvordan deres kapital uttrykkes. Et SCE-foretak kan i alle tilfeller uttrykke sin kapital også i euro. I slike tilfeller skal omregningskursen mellom nasjonal valuta og euro være kursen på den siste dagen i måneden som går forut for stiftelsen av SCE-foretaket.

2. Dersom og så lenge den tredje fasen i ØMU ikke gjelder for medlemsstaten der et SCE-foretak har sitt forretningskontor, kan SCE-foretaket likevel utarbeide og offentliggjøre årsregnskapet og eventuelt det konsoliderte regnskapet i euro. Medlemsstaten kan kreve at SCE-foretakets årsregnskap og eventuelt konsoliderte regnskap utarbeides og offentliggjøres i nasjonal valuta på de samme vilkår som er fastsatt for samvirker og allmennaksjeselskaper i medlemsstatens lovgivning. Dette berører ikke den ekstra adgangen for SCE-foretak til å

offentliggjøre sitt årsregnskap og eventuelt konsoliderte regnskap i euro i samsvar med direktiv 90/604/EØF av 8. november 1990 om endring av direktiv 78/660/EØF om årsregnskaper og direktiv 83/349/EØF om konsoliderte regnskaper med hensyn til unntak for små og mellomstore selskaper og offentliggjøring av regnskaper i ECU.¹

¹ EFT L 317 av 16.11.1990, s. 57.

KAPITTEL IX SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 78

Nasjonale gjennomføringsbestemmelser

1. Medlemsstatene skal treffe alle hensiktsmessige tiltak for å sikre effektiv gjennomføring av denne forordning.

2. Hver medlemsstat skal utpeke vedkommende myndigheter i henhold til artikkel 7, 21, 29, 30, 54 og 73. Den skal underrette Kommisjonen og de øvrige medlemsstatene om dette.

Artikkel 79

Revisjon av forordningen

Senest fem år etter at denne forordning er trådt i kraft, skal Kommisjonen oversende Europaparlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen av forordningen og eventuelt forslag til endringer. Rapporten skal særlig undersøke:

- om det bør tillates at et SCE-foretaks hovedkontor og forretningskontor lokaliseres i forskjellige medlemsstater,
- om det bør tillates at en medlemsstat i lovgivningen den vedtar i samsvar med fullmakter gitt ved denne forordning eller for å sikre effektiv anvendelse av denne forordning, tillater at et SCE-foretak tar inn i sine vedtekter bestemmelser som avviker fra eller utfyller denne lovgivningen, selv om slike bestemmelser ikke ville være tillatt i vedtektene til et samvirke med forretningskontor i medlemsstaten,
- om det bør tillates bestemmelser som gjør det mulig å dele et SCE-foretak i to eller flere nasjonale samvirker,
- om det bør tillates særlig klageadgang ved bedrageri eller feil ved registreringer av et SCE-foretak etablert ved fusjon.

Artikkel 80

Ikrafttredelse

Denne forordning trer i kraft den tredje dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Den får anvendelse fra 18. august 2006.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 22. juli 2003.

For Rådet

G. ALEMANN

Formann

30. juni Lov nr. 51 2006

Lov om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) (organisering av retts hjelpsvirksomhet).

Ot.prp.nr.68 (2005–2006), Innst.O.nr.47 (2005–2006) og Besl.O.nr.64 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 7. og 13. juni 2006. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) gjøres følgende endringer:

§ 218 annet ledd nr. 1 annet punktum oppheves.

§ 219 første ledd nytt femte punktum skal lyde:

Med hensyn til organisering av slik retts hjelpsvirksomhet gjelder §§ 219 a og 219 b.

Nåværende femte punktum blir nytt sjette punktum.

Ny § 219 a skal lyde:

Dersom annet ikke følger av lov, kan retts hjelpsvirksomhet som nevnt i § 218 annet ledd nr. 1, bare organiseres som enkeltpersonforetak som innehas av en retts hjelper eller som selskap i samsvar med denne paragraf.

Retts hjelpsvirksomhet kan på selskapets vegne bare utøves av personer som har tillatelse etter § 218 annet ledd nr. 1 i henhold til erklæring fra Tilsynsrådet for advokatvirksomhet, jf. advokatforskriften § 1–1. Slik virksomhet kan likevel utøves på selskapets vegne av en person som har adgang til det i medhold av annet enn tillatelse som nevnt i første punktum, når det er stilt sikkerhet for det ansvar vedkommende kan pådra seg etter § 219 b.

For selskaper som driver rettshjelpsvirksomhet, skal foretaksnavnet inneholde ordet rettshjelp eller rettshjelper.
§ 231 annet, fjerde og sjette ledd gjelder tilsvarende så langt det passer.

Ny § 219 b skal lyde:

§ 232, med unntak av fjerde og sjuende ledd, gjelder tilsvarende så langt det passer.

For selskaper der en person yter rettshjelp på selskapets vegne i samsvar med § 219 a annet ledd annet punktum, kan vedkommende utpekes som ansvarlig for oppdrag vedkommende har adgang til å utføre. I så fall gjelder § 232, unntatt tredje og fjerde ledd, tilsvarende så langt det passer.

§ 234 annet ledd ny bokstav c skal lyde:

- c. reglene om organisering av rettshjelpsvirksomhet i §§ 219 a og 219 b, forutsatt at reglene er overtrådt gjentatte ganger eller at overtredelsen er grov.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 52 2006

Lov om endringer i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv.

Ot.prp.nr.78 (2005–2006), Innst.O.nr.74 (2005–2006) og Besl.O.nr.78 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 13. og 16. juni 2006. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 6. juni 1975 nr. 31 om utnyttning av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjelleva).
- 2 Lov 18. februar 2005 nr. 10 om endringer i lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret, lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak og i enkelte andre lover.
- 3 Lov 27. januar 2006 nr. 4 om endringer i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs og andre lover (elektronisk kommunikasjon mv.).
- 4 Lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova).

I

I lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste blir det gjort følgende endringer:

I § 15 andre ledd skal innleiinga lyde:

Er ei avtale om feste av tomt til bustadhus eller fritidshus gjort før 1. januar 2002, gjeld desse reglane for den første reguleringa som skjer frå 1. januar 2002 eller seinare:

§ 32 første ledd skal lyde:

Festaren kan krevje å få innløyse ei festetomt til bustadhus eller fritidshus når det er gått 30 år av festetida – om ikkje kortare tid er avtalt – eller når festetida er ute. Etter at det er gått 30 år av festetida, kan festaren også krevje å få innløyse ei festetomt til bustadhus kvar gong det er gått to nye år, og ei festetomt til fritidshus kvar gong det er gått ti nye år.

§ 34 andre og tredje ledd skal lyde:

Ved krav om innløysing av ei festetomt til bustadhus eller fritidshus som høyrer til ein bygdeallmenning, kan bortfestaren i staden tilby festaren lenging på same vilkår som før etter § 33. Det same gjeld ved krav om innløysing av ei festetomt til fritidshus som høyrer til ein statsallmenning eller til Finnmarkseigedomens grunn i Finnmark.

Kongen kan fastsetje i forskrift at det same som i andre leddet skal gjelde så lenge tomt festa bort til fritidshus høyrer til ein landbrukseigedom og inntekta frå festearalet som høyrer til bruket, tilseier at innløysing ikkje finn stad.

§ 37 andre ledd skal lyde:

Med mindre partane er samde om innløysingsvilkåra, eller har avtalt vilkåra fastsette på annan måte, høyrer krav om innløysing under skjønn, som avgjer retten til innløysing, fastset innløysingssummen, innløysingsvilkåra elles og avgjer spørsmål som gjeld gjennomføringa av innløysinga.

§ 38 nytt tredje ledd skal lyde:

Seinast fire veker etter at innløysingssummen er endeleg fastsett ved skjønn, voldgift eller rettsleg avgjerd, kan festaren seie frå seg kravet om innløysing. Festaren må då dekkje bortfestaren sine naudsynte kostnader som følgje av kravet, medrekna ilagte sakskostnader til festaren. Kvar av partane kan be avgjerdsinstansen ved orskurd å fastsetje beløpet som festaren skal betale. Skjønnetts eller rettens leiar eller ein annan dommar kan seie orskurden åleine.

§ 43 skal lyde:

§ 43. Skjønn

Skjønn etter lova her blir haldne som rettslege skjønn. Skjønnnet kan styrast av lensmannen, namsfuten eller politistasjonssjef med sivile rettspleieoppgåver dersom partane er samde om det.

Ved skjønn etter §§ 15 og 37 skal talet på skjønnsmemlemer alltid vere to, både ved skjønn og overskjønn. Om dekking av sakskostnader gjeld lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker § 43.

Ved skjønn etter § 37 kan saka bli delt slik at det blir forhandla og fastsett særskilt om festaren har rett til innløyising eller om kva innløyisingssummen er, slik at skjønnnet elles blir utsett.

II

I lov 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) blir det gjort følgjande endring:

§ 13 tredje ledd andre punktum skal lyde:

Føresegna i første stykket er ikkje til hinder for at tomt som er festa bort til bustadhus, vert innløyist etter lov om tomtefeste kapittel VI.

III

I lov 18. februar 2005 nr. 10 om endringer i lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret, lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak og i enkelte andre lover blir det gjort slike endringar i avsnitt III om endringar i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs:

Endringane i § 79 blir oppheva.

Endringa i § 138 andre ledd første punktum skal lyde:

Føreren av konkursregisteret sørger for at avsluttet bobehandling blir meldt til de registre som er nevnt i § 79 annet ledd nr. 1, 2, 4 og 5.

IV

I lov 27. januar 2006 nr. 4 om endringar i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs og andre lover (elektronisk kommunikasjon mv.) blir det gjort slike endringar i avsnitt I om endringar i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs:

Endringa i § 79 skal lyde:

§ 79. Tinglysing mv. av melding om at konkurs er åpnet.

Retten skal sørge for at melding om at konkurs er åpnet i skyldnerens bo, registreres i Konkursregisteret.

Føreren av Konkursregisteret sørger for at melding om at konkurs er åpnet i skyldnerens bo, tinglyses eller registreres i:

- 1) Løsreregisteret,
- 2) Enhetsregisteret, dersom skyldnerens virksomhet er innført der,
- 3) grunnboken, dersom skyldneren eier fast eiendom,
- 4) Foretaksregisteret, dersom skyldnerens virksomhet er innført der,
- 5) Regnskapsregisteret, dersom skyldnerens virksomhet er innsendingspliktig.

Føreren av Konkursregisteret skal sende melding om konkursåpningen i samsvar med lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 27 annet ledd.

Med mindre retten beslutter å gjøre det selv, skal bostyreren sørge for at melding om at konkurs er åpnet i skyldnerens bo, registreres i

- 1) andre realregistre enn grunnboken, for så vidt skyldneren eier eiendeler som er registrert der,
- 2) et verdipapirregister, dersom det er registrert rettigheter der som bostyreren mener er omfattet av boets beslagsrett.

Med mindre retten beslutter å gjøre det selv, skal bostyreren videre sende underretning om konkursåpningen til Posten Norge AS og de banker og tilsvarende institusjoner hvor skyldneren har innskudd.

Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om fremgangsmåten ved fremsetting av meldinger etter første til femte ledd.

Blir en eiendel abandonert etter § 117 b, skal bostyreren sørge for at melding som nevnt i andre ledd nr. 1 og 3 og fjerde ledd slettes for så vidt gjelder de abandonerte eiendeler. Videre skal det gis melding til fylkesskattekontoret dersom abandoneringen gjelder formuesgoder som vil kunne medføre krav på merverdiavgift ved salg fra skyldnerens side.

Endringa i § 138 første ledd tredje punktum skal lyde:

Med mindre retten beslutter å gjøre det selv, skal føreren av Konkursregisteret sørge for at meldinger som er gitt i henhold til § 79 andre ledd nr. 3 og fjerde ledd blir slettet.

V

I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova) skal § 33 første ledd annet punktum lyde:

Frå same tid blir lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen oppheva.

VI

Lova gjeld frå det tidspunkt Kongen fastset. Kongen kan setje dei ulike endringane i verk frå ulik tid. Føresegnene kan setjast delvis i verk.

Kongen kan gi nærare overgangsføresegner til endringane som følgjer av lova.

30. juni Lov nr. 53 2006**Lov om endringar i straffeprosesslova m.m. (sakshandsaminga i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker m.m.).**

Ot.prp.nr.54 (2005–2006), Innst.O.nr.73 (2005–2006) og Besl.O.nr.79 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 13. og 16. juni 2006. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringar i følgjande anna lov:

Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10.

I

I straffelova 22. mai 1902 nr. 10 blir det gjort følgjande endringar:

§ 132 a andre ledd skal lyde:

Med aktør i rettsvesenet menes den som

- a) har anmeldt et straffbart forhold, har begjært gjenopptakelse av en straffesak eller er part i en sivil sak,
- b) har avgitt forklaring for politiet, for retten eller for gjenopptakelseskommisjonen,
- c) arbeider eller utfører tjeneste for politiet, påtalemyndigheten, domstolen, kriminalomsorgen eller gjenopptakelseskommisjonen,
- d) er forsvarer, bistandsadvokat eller prosessfullmektig, eller
- e) vurderer å foreta en slik handling eller å påta seg et slikt arbeid eller en slik tjeneste.

§ 408 andre ledd skal lyde:

Dog blir forseelser etter § 391 a og etter § 404 alltid å påtale av det offentlige, når det finnes påkrevd av allmenne hensyn.

II

I straffeprosesslova 22. mai 1981 nr. 25 blir det gjort følgjande endringar:

§ 102 andre ledd skal lyde:

Kongen kan gi nærmere regler om påtalemyndighetens oppnevning av forsvarer, herunder om rett til å bringe påtalemyndighetens avgjørelse inn for tingretten.

Det som er andre ledd i dag blir tredje ledd.

§ 395 andre ledd skal lyde:

Kommisjonens leder utnevnes av Kongen i statsråd for en periode på 5 år uten adgang til gjenutnevning. Kommisjonens øvrige medlemmer og varamedlemmer oppnevnes av Kongen i statsråd for en periode på 3 år med adgang til én gjenoppnevning. Dersom kommisjonen ellers ikke vil være vedtaksfør, kan stedfortredere for kortere tid eller for en enkelt sak oppnevnes av departementet. Det kan kreves utstedt uttømmende politiattest for lederen, nestlederen, medlemmene og de ansatte i kommisjonen og for andre som utfører arbeid eller tjeneste i saker for kommisjonen.

§ 397 andre og tredje ledd skal lyde:

Kommisjonen kan oppnevne offentlig forsvarer for siktede når særlige grunner tilsier det. Reglene i §§ 101–107 gjelder i så fall tilsvarende. Kommisjonen kan oppnevne bistandsadvokat for fornærmede etter reglene i §§ 107 a–107 d så langt de passer. Kommisjonens beslutninger etter § 78 andre ledd om godtgjørelse til forsvarer og bistandsadvokat er endelige.

Gjelder begjæringen en avgjørelse som etter sin art ikke kan gjenopptas, eller inneholder den ingen grunn som etter loven kan føre til gjenopptakelse, kan kommisjonen uten nærmere behandling forkaste begjæringen etter reglene om kjennelse. Det samme gjelder hvor begjæringen av andre grunner åpenbart ikke kan føre frem. Avgjørelsen kan tas av kommisjonens leder eller nestleder. Når en avgjørelse etter første punktum ikke byr på tvil, kan den treffes uten annen begrunnelse enn en henvisning til bestemmelsen her.

§ 398 tredje ledd skal lyde:

Når det er strengt nødvendig for å unngå fare for en alvorlig forbrytelse mot noens liv, helse eller frihet, kan kommisjonen nekte domfelte og forsvareren innsyn i opplysninger. Før avgjørelsen treffes, skal kommisjonen innhente uttalelse fra politiet.

Det som er tredje ledd i dag blir fjerde ledd.

§ 399 skal lyde:

Reglene om kjennelse gjelder for kommisjonens avgjørelse av om gjenopptakelse skal tillates. Fem medlemmer hvorav tre med juridisk embetseksamen avgjør om begjæringen skal tas til følge. Reglene i § 54 får ikke anvendelse. Kommisjonen kan omgjøre en avgjørelse om gjenopptakelse når den som har begjært omgjøring trekker begjæringen og § 400 tredje ledd ikke er til hinder.

§ 400 andre og tredje ledd skal lyde:

Er dommen som skal gjenopptas avsagt av tingretten, sender kommisjonen sin avgjørelse til lagmannsretten, som peker ut en tingrett med tilgrensende rettskrets til å behandle saken. Er dommen avsagt av lagmannsretten, sender kommisjonen sin avgjørelse til Høyesteretts kjæremålsutvalg, som peker ut en lagmannsrett med tilgrensende rettskrets til å behandle saken. Er dommen avsagt av Høyesterett, behandles saken på nytt av Høyesterett. Dersom særlige grunner taler for det, kan saken henvises til ny behandling ved en domstol som ikke har tilgrensende rettskrets.

Er gjenopptakelse besluttet, kan den part som har begjært gjenopptakelse, trekke begjæringen tilbake inntil hovedforhandlingen begynner, og når motparten samtykker, inntil den er avsluttet. Når en begjæring om gjenopptakelse fra påtalemyndigheten til gunst for en domfelt er tatt til følge, og den domfelte er underrettet om avgjørelsen, kan påtalemyndigheten bare trekke begjæringen med samtykke fra den domfelte. Er saken innkommet til den rett som skal behandle den etter første og annet ledd, heves saken.

III

Ikraftsettning

Alle endringane med unnatak av endringa i straffeprosesslova § 102 tek til å gjelde straks.

Endringa i straffeprosesslova § 102 gjeld frå det tidspunktet Kongen fastset.

30. juni Lov nr. 54 2006

Lov om endringar i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond.

Ot.prp.nr.56 (2005–2006), Innst.O.nr.50 (2005–2006) og Besl.O.nr.70 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 8. og 13. juni 2006. Fremja av Kultur- og kyrkjedepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond blir det gjort følgende endringar:

§ 5 tredje ledd vert oppheva.

§ 6 skal lyde:

Avkastinga frå fondet skal først dekkje fondet sine utgifter. Ut over dette kan avkastinga leggjast til kapitalen eller til disposisjonsfond og givast til kyrkjelege formål etter nærare avgjerd av Kongen.

II

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

30. juni Lov nr. 55 2006

Lov om endringar i lov 13. juni 1997 nr. 53 om eierskap i medier (medieeierskapsloven).

Ot.prp.nr.46 (2005–2006), Innst.O.nr.48 (2005–2006) og Besl.O.nr.53 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 29. mai og 8. juni 2006. Fremja av Kultur- og kyrkjedepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 13. juni 1997 nr. 53 om eierskap i medier (medieeierskapsloven) skal § 10 bokstav a, b og c lyde:

Betydelig eierstilling i mediemarkedet nasjonalt anses normalt å foreligge

- a) ved kontroll av en andel på 1/3 eller mer av det samlede dagsopplaget for dagspressen,
- b) ved kontroll av en andel på 1/3 eller mer av de samlede seertall for fjernsyn,
- c) ved kontroll av en andel på 1/3 eller mer av de samlede lyttertallene for radio.

II

1. Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.
2. For erverv av eigardelar som fører til monaleg eigarstilling etter medieeierskapsloven § 10 bokstav a, b eller c, og som det vert inngått endeleg avtale om før lova her vert sett i verk, startar fristen for inngrep etter medieeierskapsloven § 9 når lova her vert sett i verk.

30. juni Lov nr. 56 2006

Lov om behandling av etikk og redelighet i forskning.

Ot.prp.nr.58 (2005–2006), Innst.O.nr.70 (2005–2006) og Besl.O.nr.71 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 8. og 13. juni 2006. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Formål

Loven skal bidra til at forskning i offentlig og privat regi skjer i henhold til anerkjente etiske normer.

§ 2. Uavhengighet

Komiteer og utvalg oppnevnt med hjemmel i denne lov skal være faglig uavhengige statlige organer.

§ 3. Nasjonale forskningsetiske komiteer

Det skal være nasjonale forskningsetiske komiteer som til sammen dekker alle fagområder. Komiteene skal være rådgivende organer innen forskningsetikk. Departementet oppretter komiteer, bestemmer komiteenes ansvarsområder og oppnevner medlemmer.

Komiteene skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus. De skal også ha lekrepresentasjon.

§ 4. Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk

Det skal være regionale komiteer innen medisinsk og helsefaglig forskningsetikk. Departementet oppretter komiteer, bestemmer komiteenes ansvarsområder og oppnevner medlemmer. Medlemmene oppnevnes etter forslag fra relevante organer. Komiteene skal ha kompetanse i relevante forskningsdisipliner, etikk og jus. De skal også ha lekrepresentasjon.

Forskningsprosjekter i Norge som innebærer forsøk på mennesker, skal legges fram for komiteen til godkjenning. Forskningsprosjekter i utlandet skal legges fram for komiteen til godkjenning dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Komiteenes vedtak kan påklages til Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag. Den nasjonale komiteens avgjørelse er endelig og kan ikke påklages videre.

§ 5. Nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning

Det skal være et nasjonalt utvalg for gransking av redelighet i forskning. Utvalget skal uttale seg om forskning i Norge har vært vitenskapelig uredelig. Utvalget skal videre uttale seg om forskning i utlandet dersom forskningen drives av forsker ansatt av norsk arbeidsgiver eller dersom en vesentlig del av midlene kommer fra Norge.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning.

Utvalgets medlemmer oppnevnes av departementet. Utvalgets leder skal ha dommererfaring. Sammensetningen skal sikre at utvalget har nødvendig forsknings- og forskningsetisk kompetanse.

Utvalget kan i den enkelte sak bestemme at offentlighet for sakens dokumenter først skal inntre når endelig uttalelse foreligger.

Departementet er klageinstans for klager vedrørende utvalgets saksbehandling. Klage over uttalelsens innhold behandles av et særskilt nedsatt utvalg. Særskilt utvalg nedsettes for hver klage og skal inneha nødvendig faglig, forskningsetisk og juridisk ekspertise. Det særskilte utvalgets avgjørelse er endelig.

§ 6. Forskrifter

Departementet kan gi utfyllende forskrifter om oppnevning av og saksbehandling i komiteer og utvalg etter loven.

§ 7. Ikrafttredelse

Denne lov trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

30. juni Lov nr. 57 2006

Lov om endringar i opplæringslova.

Ot.prp.nr.59 (2005–2006), Innst.O.nr.51 (2005–2006) og Besl.O.nr.72 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 8. og 13. juni 2006. Fremja av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa blir det gjort følgjande endringar:

§ 6–4 tredje ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om andre særskilte læreplanar for grunnskoleopplæringa i samiske distrikt og for elevar elles som får samisk opplæring i grunnskole og i vidaregåande opplæring. Sametinget skal i samråd med departementet lage utkast til desse forskriftene.

§ 13–2 skal lyde:

§ 13–2. *Plikt for fylkeskommunen til å sørgje for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i institusjonar etter barnevernlova*

Når det blir gjort vedtak om plassering i institusjon etter barnevernlova, er det den fylkeskommunen der institusjonen ligg som har ansvaret for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring etter lova her.

Ansvaret omfattar barn og unge i institusjonar i fylkeskommunen som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5–1, og barn og unge i private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5–8. Dersom opplæringa skjer i institusjonen, skal institusjonen sørgje for nødvendige lokale til formålet.

Departementet kan gi nærmare forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om ansvaret til fylkeskommunen.

§ 13–3 a skal lyde:

§ 13–3 a. *Plikt for fylkeskommunen til å sørgje for grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring i helseinstitusjonar*

Fylkeskommunen der ein institusjon ligg skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring, spesialpedagogisk hjelp og vidaregåande opplæring etter lova her for pasientar i helseinstitusjonar som eit regionalt helseføretak eig, og for pasientar i private helseinstitusjonar som har avtale med regionale helseføretak. Fylkeskommunens ansvar gjeld berre for pasientar i institusjonsplassar som regionale helseføretak finansierer. Dersom opplæringa skjer i institusjonen, skal institusjonen sørgje for nødvendige lokale til formålet.

Departementet kan gi nærmare forskrifter eller pålegg i enkelttilfelle om ansvaret til fylkeskommunen.

II

Lova gjeld frå det tidspunkt Kongen fastset. Dei enkelte føresegnene i lova kan setjast i verk til ulik tid.

30. juni Lov nr. 58 2006

Lov om endringar i foretaksregisterloven, enhetsregisterloven og regnskapsloven (gjennomføring av rådsdirektiv 2003/58/EF).

Ot.prp.nr.67 (2005–2006), Innst.O.nr.49 (2005–2006) og Besl.O.nr.54 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 1. og 8. juni 2006. Fremja av Nærings- og handelsdepartementet. Jf. EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 1 (direktiv 2003/58/EF). Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov av 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjer ein desse endringane:

§ 4–1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi regler som pålegger de registreringspliktige elektronisk innsending til registeret.

§ 4–3 nytt andre ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra underskriftskravene i første ledd for melding om adresseendring og for endring av opplysninger om telefonnummer, telefaksnummer og andre elektroniske adresser.

§ 4–4 første ledd bokstav a–c skal lyde:

Som vedlegg til melding etter § 4–1 skal følge:

- a) Gjenpart av stiftelsesdokument og utskrift av protokollen fra generalforsamlinger som viser meldte opplysninger i aksjeselskap, allmennaksjeselskap, annet selskap med begrenset ansvar, forening og annen innretning; selskapsavtalen for ansvarlig selskap, kommandittselskap og europeisk økonomisk foretaksgruppe, selskapsavtalen for interkommunalt selskap, for stiftelser, stiftelsesdokumentet eller den disposisjonen som ellers danner grunnlaget for stiftelsen, og gjenpart av vedtak om opprettelse av regionalt helseforetak og helseforetak.
- b) Gjenpart av stiftelsesdokumentet og protokoll fra senere foretaksmøter som viser meldte opplysninger i statsforetak.
- c) Utskrift av protokoll som viser valg av styremedlemmer, observatører og revisor.

§ 6–2 sjette ledd skal lyde:

Registerføreren skal kunngjøre opplysninger som nevnt i rådsdirektiv 68/151/EØF med endringer ved rådsdirektiv 2003/58/EF gjennom Brønnøysundregistrenes elektroniske kunngjøringspublikasjon med en gang de er registrert.

Ny § 6–3 skal lyde:

(Registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger og dokumenter på Fellesskapets offisielle språk)

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap har rett til å få registrert og kunngjort selskapsopplysninger og dokumenter som nevnt i artikkel 2 i rådsdirektiv 68/151/EØF med endringer ved artikkel 3a i rådsdirektiv 2003/58/EF på ethvert av Fellesskapets offisielle språk.

I tilfelle av manglende samsvar mellom dokumenter og opplysninger offentliggjort på registerets offisielle språk og oversettelser som er kunngjort frivillig, kan sistnevnte ikke påberopes overfor tredjeperson. Tredjeperson kan påberope seg oversettelser som er offentliggjort frivillig, med mindre selskapet godtgjør at tredjeperson kjente til den versjonen som er gjenstand for obligatorisk offentliggjøring.

§ 10–2 første ledd første punktum skal lyde:

Et foretaks hjemmesider på Internett, brev og forretningsdokumenter, uavhengig av hvilket medium de forefinnes på, skal inneholde foretakets organisasjonsnummer og foretaksnavn.

§ 10–2 andre ledd første punktum skal lyde:

Et aksjeselskaps og et allmennaksjeselskaps hjemmesider på Internett, brev og forretningsdokumenter, uavhengig av hvilket medium de forefinnes på, skal i tillegg angi det register der selskapet er registrert, selskapsform, hovedkontor og eventuelt at selskapet er under avvikling.

§ 10–2 andre ledd annet punktum blir oppheva.

II

I lov av 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret gjer ein desse endringane:

§ 3 nytt tredje ledd skal lyde:

Krav i eller i medhold av loven her om underskrift eller om at klage, underretning eller liknende skal gis skriftlig, er ikke til hinder for bruk av elektronisk kommunikasjon.

§ 8 nytt syvende ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra underskriftskravene i første ledd for melding om adresseendring og for endring av opplysninger om telefonnummer, telefaksnummer og andre elektroniske adresser.

§ 12 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift gi regler som pålegger de registreringspliktige elektronisk innsending til registeret.

§ 22 andre ledd første punktum skal lyde:

Enhver har rett til å få tilgang til og utskrift av opplysninger registrert i Enhetsregisteret, og elektronisk kopi av dokumenter registrert i registeret.

§ 22 nytt tredje ledd skal lyde:

Papirkopier skal bekreftes å være «rett kopi», med mindre rekvirenten gir avkall på bekreftelsen. Utsendelse av elektroniske dokumenter skal skje ved hjelp av en metode for å autentisere avsender og for å sikre dokumentet mot endring, dersom rekvirenten ber om det.

§ 23 første punktum skal lyde:

En registreringsenhets hjemmesider på Internett, brev og forretningsdokumenter uavhengig av hvilket medium de forefinnes på, skal inneholde enhetens organisasjonsnummer og navn.

III

I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap gjer ein desse endringane:

§ 8–2 fjerde ledd andre punktum skal lyde:

Departementet kan fastsette nærmere regler om innsending til Regnskapsregisteret og gi regler som pålegger de regnskapspliktige elektronisk innsending.

§ 8–2 nytt femte ledd skal lyde:

Lov 2. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak § 6–3 om registrering og kunngjøring av selskapsopplysninger og dokumenter på Fellesskapets offisielle språk gjelder tilsvarende for innsending av oversettelser av årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen.

IV

Lov om endringar i foretaksregisterloven, enhetsregisterloven og regnskapsloven gjeld frå den tid Kongen fastset. Kongen kan setje i kraft dei ulike føresegnene til ulik tid.

30. juni Lov nr. 59 2006**Lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).**

Ot.prp.nr.61 (2005–2006), Innst.O.nr.68 (2005–2006) og Besl.O.nr.57 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 6. og 13. juni 2006. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–3 nytt tredje ledd skal lyde:

Med vertikalt integrert virksomhet forstås i denne lov: Virksomhet eller en gruppe av virksomheter som utøver produksjon eller omsetning av elektrisk energi i tillegg til overføring, omforming eller fordeling av elektrisk energi (nettvirksomhet). En gruppe av virksomheter omfattes dersom det foreligger kontroll mellom virksomheter i gruppen.

§ 3–3 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan fastsette nærmere bestemmelser om leveringsplikten, herunder om priser, konsesjonærenes og sluttbrukernes vilkår, gjennomføring, organisering og informasjon.

§ 4–3 nytt fjerde ledd skal lyde:

Den avregningsansvarlige som nevnt i annet ledd plikter å utstede opprinnelsesgarantier for produsert elektrisk energi etter anmodning fra berettigede produsenter. Departementet gir forskrifter om utforming og gjennomføring av ordningen, herunder om berettiget produksjon, utstedelse, innhold i og innløsning av opprinnelsesgarantier, gebyr for utstedelse, rapportering og kontroll mv.

Ny § 4–6 skal lyde:

§ 4–6. (Krav om selskapsmessig skille)

I en vertikalt integrert virksomhet som er tillagt systemansvar etter § 5A–1 eller som har over 100 000 nettkunder, skal nettvirksomheten skilles fra virksomhet innen produksjon eller omsetning av elektrisk energi. Virksomhetene skal være organisert i selvstendige juridiske enheter. Nettvirksomheten skal ikke selv eie eller eies av enheter med virksomhet innen produksjon eller omsetning av elektrisk energi.

Ved sammenslåinger, oppkjøp mv. som utløser konsesjonsplikt etter denne lov hvor både nettvirksomhet og virksomhet innen produksjon eller omsetning av elektrisk energi inngår, kan departementet stille krav om at den vertikalt integrerte virksomheten skal organiseres som nevnt i første ledd.

Selskapsmessig skille etter første og annet ledd skal gjennomføres innen den frist departementet fastsetter.

Departementet kan gi nærmere forskrifter og fastsette vilkår om krav til selskapsmessig skille for konsesjon etter § 4–1.

Ny § 4–7 skal lyde:

§ 4–7. (Krav om funksjonelt skille)

Vertikalt integrerte virksomheter som omfattes av § 4–6 første ledd, må oppfylle krav om funksjonelt skille fastsatt i eller i medhold av denne bestemmelsen innen den frist departementet fastsetter.

Personer i ledelsen i nettvirksomheten kan ikke delta i ledelsen i virksomhet som forestår konkurranseutsatt virksomhet innenfor den vertikalt integrerte virksomheten.

Morselskap eller kontrollerende eier skal ikke gi instruksjoner til nettvirksomheten om den daglige driften eller om avgjørelser vedrørende utbygging eller oppgradering av nettet som ikke går utover fastsatte grenser for nettvirksomhetens økonomiske rammer.

Departementet kan gi nærmere forskrifter og fastsette vilkår for konsesjon etter § 4–1 om forhold som nevnt i annet og tredje ledd.

§ 7–1 tredje ledd skal lyde:

Enhver plikter å gi departementet de opplysninger av teknisk og økonomisk art som er nødvendige for utøvelse av myndighet etter denne lov. Uten hinder av lovbestemt taushetsplikt skal informasjon utleveres til EFTAs faste komité, EFTAs overvåkingsorgan eller til EU-kommisjonen når det er fremmet en begrunnet forespørsel og informasjonen er nødvendig og forholdsmessig for gjennomføringen av oppgaver pålagt gjennom EØS-avtalen.

§ 7–1 nytt fjerde ledd skal lyde:

For å fremme effektivt tilsyn med kraftmarkedet kan departementet, uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, gi andre norske myndigheter opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk regulering av kraftmarkedet. For å oppfylle Norges avtaleforpliktelser overfor annen stat kan departementet uten hinder av lovbestemt taushetsplikt gi energimyndighetene i andre stater som er part i EØS-avtalen opplysninger som er nødvendige for å fremme håndhevelsen av norsk eller vedkommende stats regulering av kraftmarkedet.

§ 7–1 nytt femte ledd skal lyde:

Ved utlevering av opplysninger etter tredje og fjerde ledd skal departementet stille som vilkår at opplysningene undergis taushetsplikt hos mottakeren og at opplysningene bare kan formidles videre med samtykke fra departementet, og bare for det formål som samtykket omfatter. Den opplysningene gjelder skal underrettes om videreformidling av taushetsbelagt informasjon dersom opplysningene opprinnelig er innhentet fra vedkommende, med mindre slik underretning vil motvirke formålet med de kontroll- eller reguleringstiltak opplysningene skal tjene, eller medføre fare for at de ikke kan gjennomføres.

§ 7–1 nytt sjette ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om informasjons- og taushetsplikten og om utlevering av opplysninger som nevnt i tredje, fjerde og femte ledd.

§ 7–6 annet ledd skal lyde:

Departementet kan gi de forskrifter som er nødvendig for ivaretagelse av Norges forpliktelser etter EØS-avtalen. Dette innbefatter bestemmelser til gjennomføring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1228/2003 av 26. juni 2003 om vilkår for adgang til nett for overføring av elektrisk kraft over landegrensene, samt bestemmelser om behandling av tvister, saksbehandlingsfrister og utsatt iverksetting av vedtak.

§ 7–7 første ledd skal lyde:

Departementet kan illegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av:

1. kapittel 3 – 6, § 7–1 annet og tredje ledd første punktum eller § 7–2, samt pålegg gitt i medhold av disse bestemmelsene.
2. forskrifter eller konsesjonsvilkår gitt i medhold av bestemmelser som nevnt i nr. 1, § 7–1 sjette ledd og § 7–6, samt pålegg gitt i medhold av disse, når det er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.

II

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.
2. Vertikalt integrerte virksomheter som omfattes av § 4–6 første ledd, plikter innen 1. juli 2007 å være organisert i samsvar med kravene i §§ 4–6 og 4–7.

30. juni Lov nr. 60 2006

Lov om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover.

Ot.prp.nr.57 (2005–2006), Innst.O.nr.67 (2005–2006) og Besl.O.nr.56 (2005–2006). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 6. og 13. juni 2006. Fremja av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Endringer i følgende andre lover:

- 1 Lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster.
- 2 Lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone.

I

I lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass vert det gjort slike endringer:

Tittelen på lova skal lyde:

Lov om felles regler for det indre marked for naturgass (naturgassloven)

Overskrifta romertall I vert oppheva.

§ 2 bokstav b skal lyde:

overføring, transport av naturgass gjennom et høytrykks-gassrørledningsnett, unntatt oppstrøms gassrørledningsnett, med sikte på levering til kunder,

§ 2 bokstav c skal lyde:

distribusjon, transport av naturgass gjennom lokale eller regionale gassrørledningsnett, med sikte på levering til kunder,

§ 2 bokstav f skal lyde:

system, ethvert overførings- eller distribusjonsnett, LNG-anlegg eller lageranlegg som eies eller drives av et naturgassforetak, lagring i rørledning og foretakets anlegg som yter tilknyttede tjenester, samt tilknyttede foretaks anlegg som er nødvendig for å gi adgang til overføring, distribusjon og LNG,

§ 2 ny bokstav g skal lyde:

LNG-anlegg, en terminal som brukes til omdanning av naturgass til væske eller import, lossing og regassifisering av LNG, herunder tilleggstjenester og midlertidig lagring som er nødvendig for regassifiseringen og den påfølgende levering til overføringsnettet, men skal ikke omfatte noen del av LNG-terminaler som brukes til lagring,

§ 2 ny bokstav h skal lyde:

kvalifiserte kunder, alle kunder hjemmehørende i en EØS-stat, unntatt husholdningskunder. Fra og med 1. juli 2007 alle kunder.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Adgang til system

Kongen kan bestemme at naturgassforetak og kvalifiserte kunder skal ha rett til adgang til systemet.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Myndighet til å gi forskrifter

Kongen gir nærmere regler til gjennomføring og utfylling av denne lov, herunder nærmere bestemmelser om retten til adgang til systemet og andre utfyllende bestemmelser om driften av systemet, slik som krav til naturgassforetakenes virksomhet, konsesjon, regnskap, forbrukerbeskyttelse, uavhengig regulator og behandling av tvister, saksbehandlingsfrister og utsatt iverksetting av vedtak.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Tilbakekall eller endring av tillatelse

Ved overtredelse av denne lov, forskrift gitt i medhold av loven, fastsatte vilkår eller gitte pålegg, kan departementet tilbakekalle eller endre tillatelse gitt i medhold av loven her.

Ny § 6 skal lyde:

§ 6. Tvangsmulkt

Ved overtredelse av denne lov eller pålegg gitt i medhold av loven, kan departementet eller den departementet bemyndiger, ilegge tvangsmulkt.

Tvangsmulkt tilfaller staten og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Kongen gir regler om tvangsmulktens størrelse, varighet og andre bestemmelser om fastsettelse og gjennomføring.

Ny § 7 skal lyde:

§ 7. Ny vurdering av loven

Innen 2014 skal departementet gjennomgå loven for å vurdere behovet for en nærmere lovregulering på lovens område.

Overskrifta romertall III vert oppheva.

Ny § 8 skal lyde:

§ 8. Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

II

I lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) med seinare endringar vert det gjort slike endringar:

§ 1–6 bokstav l skal lyde:

kontinentalsokkelen, havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder som strekker seg utover norsk sjøterritorium gjennom hele den naturlige forlengelse av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene som sjøterritoriets bredde er målt fra, likevel ikke utover midtlinjen i forhold til annen stat med mindre annet følger av folkerettens regler for kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene eller overenskomst med vedkommende stat.

§ 1–6 bokstav o skal lyde:

kvalifiserte kunder, alle kunder hjemmehørende i en EØS-stat, unntatt husholdningskunder. Fra og med 1. juli 2007 alle kunder.

III

I lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster skal § 1 første ledd lyde:

Denne lov gjelder vitenskapelig utforskning av havbunnen og grunnen under denne og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumforekomster i indre norsk farvann, på norsk sjøterritorium og på kontinentalsokkelen. Med kontinentalsokkelen menes havbunnen og undergrunnen i de undersjøiske områder som strekker seg ut over norsk sjøterritorium gjennom hele den naturlige forlengelse av landterritoriet til ytterkanten av kontinentalmarginen, men ikke kortere enn 200 nautiske mil fra grunnlinjene som sjøterritoriets bredde er målt fra, likevel ikke utover midtlinjen i forhold til annen stat med mindre annet følger av folkerettens regler for kontinentalsokkel utenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene eller overenskomst med vedkommende stat.

IV

I lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone vert det gjort slike endringer:

§ 1 andre ledd skal lyde:

Yttergrensen for den økonomiske sone trekkes i en avstand av 200 nautiske mil (én nautisk mil = 1852 meter) fra de grunnlinjer som til enhver tid er fastsatt, likevel ikke ut over midtlinjen i forhold til andre stater med mindre annet følger av overenskomst med vedkommende stat.

§ 2 andre ledd skal lyde:

Opprettelse av den økonomiske sone endrer ikke innholdet i eller anvendelsesområdet for lov 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumforekomster og lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet eller forskrifter gitt i medhold av disse lover.

V

Lova blir sett i verk frå den tid Kongen fastset.

21. juni Nr. 691 2006

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr.

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–14 fjerde ledd og § 5–15 siste ledd og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2. Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr gjøres følgende endringer:

Hjemmelfeltet skal lyde:

Fastsatt av Sosial- og helsedepartementet 18. april 1997 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–14 fjerde ledd og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2.

§ 3 annet ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan inngå avtale med leverandør om levering av og priser på utstyr og produkter som nevnt i første ledd. Når avtale er inngått, ytes det ikke stønad til annet utstyr/andre produkter av tilsvarende art. Stønad til utstyr/produkter kan begrenses til et beløp som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan også på grunnlag av bruksverdien inndele utstyret/produktene i grupper og fastsette en egen referansepris for utstyr/produkter i samme gruppe. Referanseprisen er det maksimale beløp som folketrygden kan dekke.

§ 3a annet og tredje ledd skal lyde:

Stønad etter punkt 1 og 2 i denne bestemmelsen må i hvert enkelt tilfelle godkjennes av det organ i Arbeids- og velferdsetaten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan inngå avtale med leverandør om levering av og priser på næringsmidler til spesielle medisinske formål som nevnt i første ledd. Når slik avtale er inngått, ytes det ikke stønad til andre produkter av tilsvarende art. Stønad til spesielle medisinske formål nevnt i første ledd begrenses til et beløp som fastsettes av Arbeids- og velferdsdirektoratet. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan også på grunnlag av bruksverdien inndele næringsmidlene i grupper og fastsette en egen referansepris for næringsmidler i samme gruppe. Referanseprisen er det maksimale beløp som folketrygden kan dekke.

§ 4 nr. 2 tredje ledd skal lyde:

Oppgjør for legemidler til behandling av tuberkulose foretas av det organ i Arbeids- og velferdsetaten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

§ 4 nr. 3 tredje ledd skal lyde:

Oppgjør for legemidler, vaksiner og sera som utleveres av Nasjonalt folkehelseinstitutt foretas av det organ i Arbeids- og velferdsetaten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

§ 7 første ledd nr. 2 første ledd skal lyde:

Medlemmet skal betale en egenandel på 36 prosent av reseptbeløpet, men ikke mer enn 500 kroner pr. resept. Barn under 12 år og minstepensjonister skal ikke betale egenandel. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan fastsette retningslinjer for hvilke personer som regnes som minstepensjonister. Ved reitererte resepter skal det betales ny egenandel etter utlevering av et kvantum svarende til tre måneders forbruk av legemidlet.

§ 7 første ledd nr. 2 siste ledd skal lyde:

Ved kjøp av utstyr og produkter, herunder næringsmidler til spesielle medisinske formål, hvor prisen overstiger det maksimumsbeløp som er fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet, beregnes en egenandel av maksimumsbeløpet. Det overskytende beløp betales av medlemmet, men medregnes ikke under egenandelstaket.

§ 9 punkt 38 merknaden til bokstav h skal lyde:

Til seronegative personer med immunsvikt, særlig barn under cytostatisk behandling. Legemidler, herunder vaksiner, rekvireres fra og utleveres av Nasjonalt folkehelseinstitutt som foretar en nærmere vurdering av om indikasjonen i det enkelte tilfellet er i samsvar med merknaden her. Oppgjør for vaksiner eller immunoglobulin etter litra h foretas av det organ i Arbeids- og velferdsetaten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

§ 10a første ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan når særlige grunner taler for det, godkjenne at det ytes stønad til et legemiddel som ikke er oppført i preparatlisten ved en av de sykdommer som er nevnt i § 9.

§ 11 første og andre ledd skal lyde:

Legen plikter uten ugrunnet opphold og uten godtgjørelse å gi Arbeids- og velferdsetaten nødvendige opplysninger, herunder relevante opplysninger i journal og epikrise, i forbindelse med kontroll av forskrivning av legemidler i henhold til denne forskriften.

Det organ i Arbeids- og velferdsetaten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer, kan bestemme at det ikke skal ytes godtgjørelse for behandling eller tjenester som en lege utfører dersom vedkommende:

- a) forskriver legemidler i strid med bestemmelsene i eller i medhold av folketrygdloven,
- b) ikke etterkommer Arbeids- og velferdsetatens krav om å gi nødvendige opplysninger eller
- c) gir misvisende opplysninger eller erklæringer som kan føre til misbruk av trygdeytelser.

§ 12 skal lyde:

Forskriften gir regler om Arbeids- og velferdsetatens dekning av de utgiftene som sykehus har ved anskaffelse av visse legemidler benyttet i behandling av innlagte pasienter eller pasienter på poliklinikk.

§ 18 skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten refunderer legemidlet etter gjeldende oppgjørspris. Arbeids- og velferdsetaten kan prøve om forskriftens vilkår er oppfylt.

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser om den praktiske gjennomføringen av denne forskriften, herunder bestemmelser om direkte oppgjør med tjenesteytere.

§ 19 skal lyde:

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser om den praktiske gjennomføringen av denne forskriften, herunder bestemmelser om direkte oppgjør med tjenesteytere.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

21. juni Nr. 692 2006

Forskrift om endring i forskrift om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak.

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21. juni 2006 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2-1a fjerde ledd, § 4-1 annet ledd, § 5-5 nr. 1 og nr. 2, jf. lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) § 53 nr. 12, lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 5-1 siste ledd og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6-2. Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 1. desember 2000 nr. 1389 om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. Ved behandling hvor pasientens tilstand er til hinder for at helseinstitusjonen kan innkreve egenandelen, for eksempel ved alvorlige sinnslidelser, akutte større skader, bevisstløshet og dødsfall. Helseinstitusjonen må kort begrunne kravet overfor Arbeids- og velferdsetaten.

§ 4 og § 5 skal lyde:

§ 4. Ved krav om godtgjørelse av utgifter til legehjelp skal helseinstitusjonen legge fram spesifisert regning for Arbeids- og velferdsetaten. Regningen må foruten diagnose, tariffnummer og datum for utførte legebehandlinger inneholde alle opplysninger som er nødvendig for å avgjøre refusjonskravet. Fristen for å fremsette krav om godtgjørelse er fire måneder regnet fra utgangen av den måned behandlingen fant sted.

Helseinstitusjonen plikter å overføre regning, som nevnt i første ledd, elektronisk til Arbeids- og velferdsdirektoratet i samsvar med krav fastsatt av samme myndighet. Helseinstitusjonen skal følge Datatilsynets regler for sikring av personopplysninger.

Arbeids- og velferdsetaten kan inngå avtale med et regionalt helseforetak om en særskilt oppgjørsordning for poliklinisk behandling eller undersøkelse foretatt ved helseinstitusjon som det regionale helseforetaket eier. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan fastsette nærmere vilkår for inngåelse av slik avtale.

§ 5. Arbeids- og velferdsetaten skal revidere og kontrollere legeregningen og utbetale godtgjørelsen snarest og senest en måned etter at regningen er mottatt.

§ 6 første ledd skal lyde:

Når en pasient blir erklært arbeidsufør, plikter helseinstitusjonen å sende blanketten «Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom» del A underskrevet av behandlende lege direkte til Arbeids- og velferdsetaten samme dag som konsultasjonen har funnet sted. Del B, C og D av blanketten leveres til medlemmet.

§ 6 siste ledd skal lyde:

«Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom» utstedes på blankett fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet og skal være fullstendig utfylt. Legen skal bygge utstedelsen av blanketten på en personlig undersøkelse av pasienten. Dokumentasjon av arbeidsuførhet bør som hovedregel ikke gis for et lengre tidsrom enn 14 dager om gangen. Bestemmelsene i denne paragrafen gjelder tilsvarende for annet helsepersonell som er gitt anledning til å dokumentere arbeidsuførhet.

§ 7, § 8 og § 9 skal lyde:

§ 7. Tvist om beregning av godtgjørelsens størrelse kan bringes inn for Arbeids- og velferdsdirektoratet til avgjerd, hvis tilfellet ikke går inn under loven om anke til Trygderetten.

§ 8. Tvist om forståelsen av de enkelte punkter i avtale om godtgjørelse for utgifter til legehjelp kan, hvis bestemmelser om behandling av tvister ikke er tatt inn i avtalen, bringes inn for Arbeids- og velferdsdirektoratet til avgjerd hvis begge parter er enige om det.

§ 9. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan i særlige tilfelle for et enkelt organ eller flere organer i Arbeids- og velferdsetaten, gjøre unntak fra forskriftene.

Kapittel 5 første ledd skal lyde:

Dagkirurgi og cytostatikabehandling for kreftpasienter er fra 1. januar 1999 finansiert gjennom DRG-systemet i ISF og ikke lenger via poliklinisk takst fra Arbeids- og velferdsetaten. Takstene for dagkirurgi og cytostatikabehandling er derfor nullstilt i prislisten for poliklinisk virksomhet og omtales som «nullstilte takster».

Kapittel 6 del S Radiologi fjerde ledd skal lyde:

Alle undersøkelser skal registreres i henhold til kodeverket NORAKO. Det skal anvendes den utgave Helse- og omsorgsdepartementet beslutter. Undersøkelseskodene skal overføres sammen med regningsid til Arbeids- og velferdsdirektoratet. Det forutsettes bruk av til enhver tid gyldig versjon av kontrollprogrammet POLK.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

21. juni Nr. 693 2006**Forskrift om endring i forskrift om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon.**

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–4 fjerde ledd, lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3–5 andre ledd og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 6–1 og § 6–2 fjerde ledd. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 4 (direktiv 93/16/EØF endret ved direktiv 97/50/EF, direktiv 98/21/EF, direktiv 98/63/EF, direktiv 1999/46/EF og direktiv 2001/19/EF). Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 19. desember 2005 nr. 1653 om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon gjøres følgende endring:

Merknaden til § 8 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første ledd inneholder krav til dokumentasjon for at den veiledelede tjenesten kan godkjennes. Det er ikke tilstrekkelig for å få praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon at vedkommende innehar attest fra veileder og bevis fra opplæring/kurs. I tillegg må det utstedes et formelt godkjenningssdokument på at den veiledelede tjenesten er fullført. Sosial- og helsedirektoratet har delegert myndigheten til å gi slik godkjenning til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH). Godkjenningen utgjør dokumentasjon overfor Arbeids- og velferdsetaten på at legen har rett til å utøve virksomhet som allmennlege i Norge med refusjon fra folketrygden. Leger som er under veiledning må i stedet dokumentere sin rett til refusjon overfor Arbeids- og velferdsetaten ved å fremlegge veiledningsavtalen som er inngått mellom kommunen og veilederen overfor SAFH for registrering i Helsepersonellregisteret. Det organ i Arbeids- og velferdsetaten som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer, avgjør blant annet på grunnlag av opplysninger i dette registeret om legen fyller vilkårene for rett til trygderefusjon.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2006.

21. juni Nr. 694 2006**Forskrift om endring i forskrift om prioritering av helsetjenester, rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, rett til behandling i utlandet og om dispensasjons- og klagenemnd.**

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21. juni 2006 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 1–2 første ledd og § 2–1 femte ledd. Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 1. desember 2000 nr. 1208 om prioritering av helsetjenester, rett til nødvendig helsehjelp fra spesialisthelsetjenesten, rett til behandling i utlandet og om dispensasjons- og klagenemnd gjøres følgende endringer:

§ 6 skal lyde:

Når den fristen som er satt etter § 4 har gått ut uten at pasienten har fått et tilbud om den helsehjelpen vedkommende er vurdert å ha rett til etter pasientrettighetsloven § 2–1, kan pasienten henvende seg direkte til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer, og som uten opphold skal skaffe et slikt tilbud fra offentlig tjenesteyter eller om nødvendig fra privat tjenesteyter i riket eller om nødvendig i utlandet. Pasienten kan ikke fritt velge tjenesteyter.

Merknaden til § 6 annet ledd skal lyde:

Det er Arbeids- og velferdsdirektoratet som har ansvar for å skaffe dette tilbudet. Arbeids- og velferdsdirektoratet er ikke pålagt noen aktivitetsplikt når det gjelder å oppsøke pasienter med et tilbud etter fristbrudd. Pasienten kan selv rette kravet mot Arbeids- og velferdsdirektoratet eller få assistanse av fastlegen (eller eventuelt den henvisende legen). Det er heller ikke noe til hinder for at den institusjonen som har brutt fristen, henvender seg til Arbeids- og velferdsdirektoratet i samråd med pasienten.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

21. juni Nr. 695 2006**Forskrift om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege.**

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–4 fjerde ledd og § 22– 2 andre ledd, lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2, lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 5–1 siste ledd og lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 5–5 nr. 1 og nr. 2. Kunngjort 27. juni 2006.

Kapittel I

§ 1. Trygden yter stønad dersom lege er søkt for sykdom eller mistanke om sykdom, for skade eller lyte, for veiledning i familieplanlegging, ved svangerskap og ved fødsel. Det ytes ikke stønad til kosmetiske inngrep som ikke er overveiende medisinsk indisert.

Det samme gjelder ved påregnelige følgetilstander etter slike inngrep.

Det ytes også stønad i forbindelse med cervixcytologiske undersøkelser som utføres etter innkalling som ledd i et fastsatt screeningprogram.

§ 2.

1. Utgifter til legehjelp hos allmennpraktiserende lege og privatpraktiserende spesialist dekkes etter takstene i kapittel II.

Stønad ytes etter de takstene som gjelder på behandlingstiden.

2. Arbeids- og velferdsetaten kan inngå avtale med legen om direkte oppgjør, jf. folketrygdloven § 22–2 andre ledd. Stønad utbetales i så fall direkte til legen. Legen har da ikke rett til å kreve av medlemmet den delen av legehonoraret som trygden dekker. Arbeids- og velferdsdirektoratet fastsetter nærmere regler for direkte oppgjør. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan også inngå avtale med Den norske lægeforening om direkte oppgjør mellom Arbeids- og velferdsetaten og medlemmer av Legeforeningen. Slik avtale erstatter med kollektiv virkning individuelle avtaler med medlemmer av Legeforeningen.
3. Når lege, herunder turnuslege, mottar lønn fra kommunen for pasientbehandling i kontorpraksis eller ved legevakt, utbetales stønaden til kommunen. Det samme gjelder for stønad til svangerskapskontroller og veiledning i familieplanlegging som utføres av lege ansatt i helsestasjon.
4. Trygden yter ikke stønad til legehjelp som utføres av en bedriftslege i den fastsatte arbeidstiden. Utgifter til laboratorieprøver og røntgenundersøkelser som bedriftslegen rekvirerer fra utenforstående laboratorie- og røntgenvirksomhet, dekkes likevel ved konkret mistanke om sykdom.

§ 3. Trygden yter stønad etter honorartakstene:

1. Ved kontrollundersøkelser under svangerskap, ved fødsel og ved behandling for sykdom i forbindelse med svangerskap og fødsel, og for en undersøkelse etter fødselen.
2. Ved behandling av skade eller sykdom som går inn under folketrygdloven kapittel 13, jf. lovens § 5–25 og under lovene om krigspensjonering. For militærpersoner er det likevel et vilkår at legehjelpen ikke gis av militærlege.
3. Ved behandling av et medlem som er innsatt i fengselsvesenets anstalter, dersom legehjelpen gis ved annet personell enn det som er knyttet til fengselshelsetjenesten.
4. Ved behandling hvor pasientens tilstand er til hinder for at legen kan innkreve egenandelen, f.eks. ved alvorlige sinnslidelser, akutte større skader, bevisstløshet og dødsfall. Legen må kort begrunne kravet overfor Arbeids- og velferdsetaten. I tillegg til behandlingstaksten dekkes også utgifter til bandasjemateriell, infusjonsvæsker, oksygen og medikamenter som medgår ved behandlingen etter egen spesifisert regning. Dette gjelder ikke når hjelpen gis ved tilkalt ambulanse.
5. Ved psykoterapeutisk behandling av barn og ungdom under 18 år.
6. Ved behandling av barn under 12 år.
7. Ved undersøkelse, behandling og kontroll for allmennfarlige smittsomme sykdommer. Med allmennfarlige smittsomme sykdommer menes følgende sykdommer (jf. forskrift 1. januar 1995 nr. 100 om allmennfarlige smittsomme sykdommer):

Alvorlig, akutt luftveis-syndrom, SARS	Kopper	Sykdom forårsaket av enteropatogen
Botulisme	Legionellose	E coli (enterohemoragisk)
Chlamydiainfeksjon, genital	Leptra	E coli/EHEC, enteroinvasiv
Difteri	Meningokokksykdom	E coli/EIEc, enteropatogen
Flekktufus	Miltbrann	E coli/ETec, enterotoksigen
Gonoré	Paratyfoidefeber	E coli/ETec, enteroaggregativ
Gulfeber	Pest	E coli/EAggEC)
Hemoragisk feber	Poliomyelitt	Sykdom forårsaket av meticillinresistente gule stafylokokker
Hepatitt A-virusinfeksjon	Rabies	

Hepatitt B-virusinfeksjon	Shigellose	Sykdom forårsaket av multiresistente pneumokokker
Hepatitt C-virusinfeksjon	Syfilis	
Hepatitt D-virusinfeksjon	Tilbakefallsfeber	
Hepatitt E-virusinfeksjon	Tuberkulose	Sykdom forårsaket av vancomycinresistente enterokokker
HIV-infeksjon	Tyfoidfeber	
Kikhoste		
Kolera		

Det ytes godtgjørelse etter honorartakstene dersom

- a. en pasient har grunn til å anta seg smittet med allmennfarlig smittsom sykdom og oppsøker lege for nødvendig undersøkelse etter smittevernloven § 5–1, eller
- b. en lege under konsultasjon får mistanke om at pasienten har en allmennfarlig smittsom sykdom og etter samtykke fra pasienten setter i verk nødvendig undersøkelse etter smittevernloven § 3–5, eller
- c. legen har oppfordret eller pålagt pasienten å møte til konsultasjon for allmennfarlig smittsom sykdom for å foreta undersøkelse som ledd i smitteoppsporing etter smittevernloven § 3–6, eller
- d. det er behov for behandling eller kontroll for allmennfarlig smittsom sykdom.

Det ytes ikke stønad til dekning av utgifter til undersøkelser etter denne bestemmelsen uten at pasienten har grunn til å anta seg smittet eller legen får mistanke om at pasienten har en allmennfarlig smittsom sykdom.

Legen skal i pasientens journal begrunne at et eller flere av vilkårene for stønad etter honorartakstene er oppfylt.

Det ytes stønad etter denne bestemmelse til den som oppholder seg i Norge, selv om vedkommende ikke er medlem i folketrygden.

§ 4. Ved krav om stønad til legehjelp skal medlemmet legge fram spesifisert og kvittert regning fra legen senest førstkommande måned etter behandlingsdagen. Regningen må i tillegg til kontaktform, diagnose, tariffnummer, dato og klokkeslett for de utførte legebehandlingene, inneholde alle opplysninger som er nødvendige for å avgjøre stønadskravet.

Legen plikter å utstede regning som nevnt på blankett fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

§ 5. Arbeids- og velferdsetaten skal revidere og kontrollere legeregning som medlemmet har levert, og utbetale stønaden til medlemmet snarest mulig, og senest en måned etter at regningen er mottatt.

Stønaden kan ikke innkasseres gjennom legen, ved transport eller ved fullmakt på annen måte.

Hvis et medlem overfor legen har erklært seg ute av stand til å betale den delen av honoraret som stønaden vil utgjøre, kan Arbeids- og velferdsetaten etter å ha undersøkt forholdet, utbetale stønaden direkte til legen.

§ 6. (Opphevd)

§ 7. Når et medlem blir erklært arbeidsufør plikter legen å sende blanketten «Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom» del A direkte til Arbeids- og velferdsetaten samme dag som legesøkningen har funnet sted. Del B, C og D av blanketten leveres til medlemmet.

Legen skal på blanketten dokumentere at medlemmet er arbeidsufør på grunn av en funksjonsnedsettelse som skyldes sykdom eller skade. Dersom medlemmet ikke er i arbeidsrelatert aktivitet, og dette skyldes medisinske grunner som klart er til hinder for slik aktivitet, skal legen senest når arbeidsuførheten har vart i 8 uker utstede del II av «Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom».

«Medisinsk vurdering av arbeidsmulighet ved sykdom» utstedes på blankett fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet og skal være fullstendig utfylt i samsvar med Arbeids- og velferdsdirektoratets retningslinjer. Legen skal bygge utstedelse av blanketten på en personlig undersøkelse av pasienten. Dokumentasjon av arbeidsuførhet bør som hovedregel ikke gis for et lengre tidsrom enn 14 dager om gangen.

§ 8. Hvis medlemmet ikke kan møte fram på behandlingsstedet på grunn av sin helsetilstand, dekker kommunen reiseutgiftene for allmennpraktiserende lege etter lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 5–1 tredje og fjerde ledd. Det regionale helseforetaket dekker reiseutgiftene for privatpraktiserende legespesialist etter lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a første ledd nr. 6.

Trygden yter reisetillegg, som utbetales direkte til legen mot innsending av spesifisert regning, jf. § 4.

§ 9. (Opphevd)

§ 10. (Opphevd)

§ 11. (Opphevd)

Kodeforklaringer:

– * (asterisk)

betyr at takstene er forbeholdt spesialistpraksis (ikke spesialist i allmenntilleggsmedisin eller samfunnsmedisin). Øvrige takster kan benyttes av alle leger, jf. dog eventuelle merknader om godkjenningskrav eller liknende.

- Bokstavene d eller k i takstnummerkoden står for dagtakst eller kvelds-, natt- og helgetakst. For takster uten disse bokstavene skilles det ikke mellom dag/kveld/natt/helgedag.
- Forkortelser:
  - Hon. – står for honorar, og angir takstbeløpet i kroner.
  - Ref. – står for refusjonsandel.
  - Egen. – står for egenandel.
  - Merk. – står for merknad.
  - Rep. – står for repetisjon.
- Repetisjoner:
  - 0 – betyr at taksten ikke kan repeteres på samme regningskort, dvs. at prosedyre/undersøkelse/behandling refunderes én gang selv om den gjentas.
  - 50% – betyr at taksten kan repeteres én gang med halvparten av takstbeløpet.
  - Rep. – betyr at taksten kan repeteres flere ganger på samme regningskort. Står det i stedet et tall, kan taksten repeteres dette antall ganger.
  - Rep. 50% – betyr at taksten kan repeteres flere ganger, men at det for hver av repetisjonene bare kan beregnes halv takst.

Kapittel II. Takster for allmennpraktiserende lege og privatpraktiserende spesialist

Takster fra 1. juli 2006

- A. Enkle pasientkontakter
- B. Konsultasjoner og sykebesøk
- C. Reisetillegg, ledsagelse av pasient og skyssgodtgjørelse
- D. Kvelds-, natt- og helgedagstillegg
- E. Prosedyretakster
- F. Laboratorieundersøkelser og prøver
- G. Radiologi

A. Enkle pasientkontakter

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
1ad	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved personlig frammøte og ved bud. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. Ugyldig takstkombinasjon: 1ak, b, c, d, f, g og h, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 612, 621, 622, 623, 624	45,-	10,-	35,-	A1	0
1ak	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved personlig frammøte og ved bud. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. Ugyldig takstkombinasjon: 1ad, b, c, d, f, g og h, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 612, 621, 622, 623, 624	60,-	25,-	35,-	A1, D1	0
1bd	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved brev eller telefon. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. Ugyldig takstkombinasjon: alle	45,-	45,-	0,-	A1	0
1bk	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved brev eller telefon. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. Ugyldig takstkombinasjon: alle	60,-	60,-	0,-	A1, D1	0
*1c	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved personlig frammøte og ved bud hos godkjent spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering, indremedisin/kirurgi med tilhørende subspecialiteter, nevrologi, pediatri, psykiatri (barnepsykiatri), reumatologi, yrkesmedisin og hudsykdommer. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. Ugyldig takstkombinasjon: 1a, d, f, g og h, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 612, 621, 622, 623, 624	50,-	15,-	35,-		0

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*1d	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning ved brev eller telefon, hos indremedisiner/kirurg med tilhørende subspesialiteter, nevrolog, pediater, psykiater (barnepsykiater), reumatolog, yrkesmedisiner og spesialist i hudsykdommer. Gjelder ikke når kontakten/forespørselen resulterer i skriving av resept, sykmelding, rekvisisjon eller henvisning, jf. takst 1h. Ugyldig takstkombinasjon: alle	35,-	35,-	0,-	A1	0
1e	Taking og undersøkelse av hemoglobin, blodsenkning og telling av hvite blodlegemer og mikroskopering av urinsediment. Ugyldig takstkombinasjon: 1b, d, f, g og h, 2, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 701a, 217c, 612, 621, 622, 623, 624	47,-	0,-	47,-		0
1f	Telefonsamtale eller skriftlig kommunikasjon om enkeltpasienter med fysioterapeut, kiropraktor, kommunal helse- og sosialtjeneste (pleie- og omsorgstjeneste, helsestasjon, skolehelsetjeneste og sosialkontor) og bedriftshelsetjeneste, samt med farmasøyt på apotek i forbindelse med legemiddelasistert rehabilitering (LAR) og multidosebehandling. Legen må på anmodning oppgi hvem/hvilken instans man har vært i kontakt med. Ugyldig takstkombinasjon: alle	70,-	70,-	0,-		0
1g	Enkel pasientkontakt, forespørsel, rådgivning per telefon mellom kl. 23 og 08. Taksten kan bare benyttes under legevakt i vakt-distrikt uten vakt-sentral. Ugyldig takstkombinasjon: alle	200,-	200,-	0,-	A1	0
1h	Skriving av resept, utfylling av sykmeldingsattest del I, rekvisisjon til røntgen og fysioterapi og henvisning til spesialist på gul blankett fra RTV ved enkel pasientkontakt. Taksten inkluderer forespørsel, rådgivning. Ugyldig takstkombinasjon: alle unntatt 8, 1e og 701-743	35,-	0,-	35,-	A1	0

Merknad A1

Når en enkel pasientkontakt ved framme, bud, skriftlig eller per telefon resulterer i skriving av resept, sykmeldingsattest del I, rekvisisjon til røntgen eller fysioterapeut eller henvisning til spesialist på gul blankett fra Arbeids- og velferdsdirektoratet, kan takst 1h benyttes, men ikke takstene 1a, 1b, 1c eller 1d.

Taksten kan ikke benyttes:

- ved telefonhenvendelser om timeavtale eller sykebesøk uten samtidig rådgivning
- ved enkel beskjed om prøveresultat uten samtidig rådgivning
- ved telefonsamtale med kolleger
- ved innringing av resept til apotek.

*B. Konsultasjoner og sykebesøk**Merknad B1*

Takstene for konsultasjoner/sykebesøk innbefatter

- hemoglobin, blodsenkning, hematokrit
- telling av hvite og røde blodlegemer
- enkel urinundersøkelse og mikroskopi av urin.

Enkle behandlinger som:

- intramuskulære injeksjoner av vanlige medikamenter
- overflateanestesi (OVA)
- fjerning av overflatiske fremmedlegemer i hud og slimhinne
- åpning av overflatisk abscess
- skriving av resept
- utfylling av sykmeldingsattest Del I
- henvisninger og rekvisisjoner.

Konsultasjon

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
2ad	Konsultasjon hos allmennpraktiserende lege. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 621, 622, 623, 624	125,-	0,-	125,-	B1, B2, B6	0
2ak	Konsultasjon hos allmennpraktiserende lege. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 621, 622, 623, 624	210,-	0,-	210,-	B1, B2, B6, D1	0
2bd	Tillegg ved konsultasjon hos fastlege for pasient som ikke er tilknyttet fastlegeordningen. Taksten refunderes ikke av trygden. Taksten kan ikke kreves ved øyeblikkelig hjelp, jf. helsepersonelloven § 7. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 621, 622, 623, 624	110,-	0,-	110,-		0
2cd	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjonsvarighet utover 20 min. per påbegynt 15 min. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 101, 102, 213, 215, 217c, 612, 615, 621, 622, 623, 624	108,-	108,-	0,-	B6	rep
2ck	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjonsvarighet utover 20 min. per påbegynt 15 min. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 2cd, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 101, 102, 213, 215, 217c, 615, 621, 622, 623, 624	108,-	108,-	0,-	B6, D1	rep
2dd	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2dk, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624	65,-	40,-	25,-	B2, B6	0
2dk	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2dd, 3, 4, 11 med unntak av 11e, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624	71,-	46,-	25,-	B2, B6, D1	0
2ed	Gruppebehandling per pasient for veiledning, instruksjon i egenbehandling og bygging av selvhjelpsnettverk innen en gruppe av pasienter med kroniske sykdommer eller funksjonshemninger. Varighet 3/4 – 1 time for gruppe m/inntil 7 pasienter. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2a, 2c, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 217c, 621, 622, 623, 624	225,-	100,-	125,-	B1, B2	5
2fk	Konsultasjon og tillegg for utrykning til kontor ved øyeblikkelig hjelp under legevakt når skyssmiddel er benyttet, for første pasient. Det kan i tillegg beregnes reisetillegg og skyssgodtgjørelse. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ad, 2ak, 2cd, 2ed, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623, 624	370,-	160,-	210,-	B1, D1	0
2gd	Tillegg ved konsultasjon hos fastlege for fornyet vurdering (second opinion) av pasient tilknyttet fastlegeordningen. Det er en forutsetning for å benytte taksten at legen sender skriftlig rapport (journalnotat) til pasientens fastlege. Taksten kan ikke kreves: – der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfelleskap – der legen vikarierer for pasientens lege – under kommunalt organisert legevakt.	150,-	150,-	0,-	B2	0

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 217c, 621, 622, 623, 624					
2hd	Tillegg ved konsultasjon hos fastlege for pasient som er tilmeldt annen fastlege, herunder asylsøkere som ikke er tildelt fastlege og borgere av EØS-land som ikke er medlemmer av folketrygden. Taksten kan ikke kreves: – der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfelleskap – der legen vikarierer for pasientens lege – der legen mottar pasienten under avtalt kollegial fraværdeknning eller annen samarbeidsordning med pasientens lege – under kommunalt organisert legevakt.	50,-	50,-	0,-	B2	0
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2ak, 2ck, 3, 4, 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 621, 622, 623, 624					
*3ad	Konsultasjon hos spesialist.	266,-	1,-	265,-	B1, B2, B3	0
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 11, 12, 13, 14, 15, 217c, 621, 622, 623					
*3bd	Tillegg for tidsbruk ved konsultasjon hos spesialist utover 20 min. per påbegynt 15 min. Taksten kan bare benyttes av spesialister som er oppført under takstene 4a1, 4a2 og 4c1.	75,-	75,-	0,-		rep
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 4, 11, 12, 13, 101, 102, 213, 215, 217c, 603, 612, 615, 621, 622, 623, 624, 651					
*3c	Tillegg for pasient som ikke har henvisning fra lege. Taksten refunderes ikke av folketrygden.	170,-	0,-	170,-	B3	
	Ugyldig takstkombinasjon: alle unntatt 3a					

Merknad B2

For bestilt time som ikke benyttes, dvs. at pasienten uteblir uten varsel eller avbestiller senere enn 24 timer før avtalt tid, kan pasienten avkreves konsultasjonshonorar. Dette dekkes ikke av folketrygden. Beløpet anses ikke som godkjent egenandel etter bestemmelser gitt med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 5–3. Slik betaling kan kreves av alle pasienter som er fritatt for betaling av egenandel. Pasienter som bestilte time hos legespesialist skal informeres om plikten til å betale ved uteblivelse. Dersom behandling, undersøkelse eller kontroll hos legespesialist er forsinket med mer enn én time etter avtalt tid og pasienten ikke har fått melding om forsinkelsen før oppmøte, er det ikke anledning til å kreve egenandel for tjenesten. Pasienten skal bli informert om årsaken til forsinkelsen. Hvis mulig skal pasienten varsles om forsinkelsen før oppmøte.

Merknad B3

Ved konsultasjon med pasient som ikke har henvisning fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut kan spesialisten ikke innkreve takster ut over 3a og 3c. Det gjelder også ved psykoterapi. Det kreves ikke henvisning ved øyeblikkelig hjelp og nødvendig oppfølging av denne tilstanden. Med øyeblikkelig hjelp menes arbeid innenfor spesialiteten som ikke kan utsettes til neste dag. En henvisning gjelder til behandlingen for den aktuelle sykdomstilstanden er avsluttet. Henvisningen skal følge første regningskort for behandlingen. Kravene til henvisning gjelder ikke for pasienter hos leger som omfattes av overgangsordningen etter § 2 punkt 1 i forskrift om rett til trygderefusjon (dvs. leger som hadde refusjonsrett per 1. juli 1998 og er over 70 år per 1. juli 2006) eller for pasient som hadde et fast etablert pasientforhold til spesialist i gynekologi før 1. juni 2001.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*4a1	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved godkjent spesialist i anesthesiologi, fysikalsk medisin og rehabilitering, hudsykdommer, indremedisin/kirurgi med tilhørende subspecialiteter, nevrologi, pediatri, psykiatri (barnpsykiatri), revmatologi og yrkesmedisin (etter henvisning).	177,-	177,-	0,-	B3, B4	0
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a2, 4b, 4c, 11, 13, 14, 15, 217c					
*4a2	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved kontroll hos spesialister som nevnt under takst 4a1	20,-	20,-	0,-	B3, B4	0
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a1, 4b, 4c, 11, 13, 14, 15, 217c					

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*4b1	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved andre godkjente spesialister (etter henvisning). Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a, 4b2, 4c, 11, 13, 14, 15, 217, 621, 622, 623, 624	85,-	85,-	0,-	B3, B4	0
*4b2	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved kontroll hos spesialister som nevnt under takst 4b1 Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a, 4b1, 4c, 11, 13, 14, 15, 217c	20,-	20,-	0,-	B3, B4	0
*4c1	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved øyeblikkelig hjelp hos pediater. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a, 4b, 4c2, 11, 13, 14, 15, 621, 622, 623, 624	150,-	150,-	0,-	B3, B4	0
*4c2	Tillegg for fullstendig undersøkelse ved øyeblikkelig hjelp hos øvrige spesialister. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4a, 4b, 4c1, 11, 13, 14, 15, 621, 622, 623, 624	40,-	40,-	0,-	B3, B4	0
*4da	Genetisk veiledning og utredning ved spesialist, for første halvtime takst nr. 3a og 4b1					
*4db	Genetisk veiledning og utredning ved spesialist, for hver påbegynt halvtime etter første. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3b, 4, 11, 12, 21, 22, 217c	124,-	124,-	0,-		rep

Merknad B4

Det må foreligge henvisning fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut. Henvisningen skal følge regningskortet. Undersøkelsen skal omfatte nøyaktig opptak av sykehistorie samt fullstendig status presens for den respektive spesialitet. Spesialisten skal sende skriftlig rapport (epikrise) til henvisende behandler og, under forutsetning om tilsagn fra pasienten eller dennes verge, også til pasientens faste lege. Rapporten skal redegjøre for diagnose, behandling og vurdering. Takstene 4a1/4a2 eller 4b1/4b2 kan samlet benyttes inntil 2 ganger per år (inntil 3 ganger av nevrolog eller psykiater) for samme sykdom/skade/tilstand, dog slik at takst 4a1 eller 4b1 ikke kan benyttes mer enn én gang per år. Det kreves ikke henvisning for å benytte takst 4c ved øyeblikkelig hjelp. Ved øyeblikkelig hjelp må problemstillingen anføres på regningskortet. Regelen om fullstendig undersøkelse og rapport til pasientens faste lege forutsettes fulgt.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
5	Utskrift/kopiering av pasientjournal Taksten refunderes ikke av folketrygden. Ugyldig takstkombinasjon: alle	85,-	0,-	85,-		
7	Tillegg for undersøkelse/behandling av døve, språksvake og fremmedspråklige i de tilfeller det er nødvendig med tolk. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2c, 3b, 11c, 12c	230,-	230,-	0,-		0

Takst	Tekst	Hon.	Merk.	Rep.
8	Ekspedisjonsgebyr Utgifter og arbeid ved forsendelse etter pasientens ønske av resepter, rekvisisjoner, henvisninger eller lignende per brev, faks, telefon eller e-post. Taksten dekkes ikke av folketrygden.	50,-		0

Satser for forbruksmateriell

Takst	Tekst	Hon.	Merk.	Rep.
10a	Materiellgruppe 1 – Utstyr til gynekologisk undersøkelse, herunder tupfere, engangsspekulum, etc. – Utstyr til anoskopi uten lyskilde – Elastiske bind	34,-	B5	rep
10b	Materiellgruppe 2 – Utstyr til spirometri – Utstyr til EKG – Glukose/materiell til karbohydratbelastning	65,-	B5	rep

Takst	Tekst	Hon.	Merk.	Rep.
10c	<ul style="list-style-type: none"> – Utstyr til prøvetaking fra livmorhulen – Utstyr til rektoskopi/anoskopi m/lyskilde – Materiell ved sårskift, herunder salvekompresser, bind, sterile kompresser etc. Materiellgruppe 3	97,–	B5	rep
10d	<ul style="list-style-type: none"> – Materiell ved mindre kirurgiske inngrep, herunder suturmateriale, bedøvelsesmidler, bandasjemateriell og øvrig forbruksmateriell – Utstyr til kateterisering (ekskl. kateter) Materiellgruppe 4	126,–	B5	rep
	<ul style="list-style-type: none"> – Materiell ved større kirurgiske inngrep, herunder suturmateriell, bedøvelsesmidler, bandasjemateriell og øvrig forbruksmateriell – Materiell til behandling/skifting av større sår og skader 			

Merknad B5

Beløpene kan repeteres/kombineres hvis det er gjort flere inngrep/flere prosedyrer.

Pasienten må i tillegg dekke utgifter til materiell eller legemidler som ikke er dekket av de ovenstående fastsatte honorar som for eksempel gips, spiral, kateter, vaksiner, legemidler, ortoser, etc., etter legens kostnad.

Engangsutstyr som f.eks. sprøyter mv. kan det ikke beregnes ekstra for, da disse utgifter inngår i taksten.

Takstene 10a til 10d refunderes ikke av folketrygden. Folketrygden dekker slike utgifter kun ved tilfeller som går inn under folketrygdlovens kapittel 13 og denne forskrifts § 3 nr. 4.

Sykebesøk

Merknad B6

Legen har krav på takst for sykebesøk, reisetillegg og skyssgodtgjørelse dersom pasienten på grunn av sin helsetilstand ikke kan møte frem på behandlingsstedet. Når legen må rykke ut fra hjemmet til kontoret for øyeblikkelig hjelp, benyttes takst 2fk for første pasient.

Ved sykebesøk hvor flere pasienter tilses samtidig i samme:

- husstand
- pensjonat
- fartøy
- aldershjem mv.

beregnes honorar/refusjon som for sykebesøk og eventuelle reisetillegg og skyssgodtgjørelse bare for én pasient. For de øvrige godtgjøres det som for konsultasjoner. Takst 11e kan i disse tilfeller benyttes ved kronisk sykdom hos egne pasienter.

Ved besøk hos pasienter i det hus hvor legen bor, har kontor eller arbeider og på fartøy hvor legen oppholder seg eller arbeider, beregnes konsultasjonstakst. I større bygninger gjelder sistnevnte regel for sykebesøk bare i den oppgang hvor legen bor. Det beregnes honorar som for sykebesøk for hver pasient ved behandling av medlem som er innsatt i fengsel, dersom legehjelpen gis ved annet personell enn det som er knyttet til fengselshelsetjenesten, se forskriftens § 3 nr. 3.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
11ad	Sykebesøk ved allmennpraktiserende lege. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 12, 13, 14, 15, 217c	170,–	0,–	170,–	B1, B6, B7	0
11ak	Sykebesøk ved allmennpraktiserende lege. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ad, 12, 13, 14, 15, 217c	370,–	90,–	280,–	B1, B6, B7, D1	0
11bd	Tillegg for sykebesøk ved fastlege for pasient som ikke er tilknyttet fastlegeordningen. Taksten refunderes ikke av trygden. Taksten kan ikke kreves ved øyeblikkelig hjelp, jf. helsepersonelloven § 7. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 11ck, 11e, 12, 13, 14, 155, 217c	110,–	0,–	110,–	B7	0
11cd	Tillegg for tidsbruk ved sykebesøksvarighet utover 30 min. per påbegynt 15 min. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 12, 13, 14, 15, 217c, 612, 615	108,–	108,–	0,–	B7	rep
11ck	Tillegg for tidsbruk ved sykebesøksvarighet utover 30 min. per påbegynt 15 min. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 12, 13, 14, 15, 217c, 612, 615	120,–	120,–	0,–	B7, D1	rep

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
11dd	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11dk, 12, 13, 14, 15, 217c	65,-	40,-	25,-	B7	0
11dk	Tillegg for allmennlege som har fått godkjent videre- og etterutdanningsprogram i henhold til spesialistreglene i allmennmedisin i Norge i løpet av de siste 5 år. Taksten gjelder også de 5 første årene etter at legen er godkjent spesialist i allmennmedisin i Norge første gang. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11dd, 12, 13, 14, 15, 217c	76,-	51,-	25,-	B7, D1	0
11e	Tillegg ved sykebesøk til egne pasienter med kronisk, alvorlig sykdom. Taksten kan ikke benyttes ved legevakt. Når sykebesøk foretas etter kl. 16, eller på søn-/helgedager, dag før disse og på offentlig høytidsdag, kan for øvrig kveldstakster benyttes. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 3, 4, 11bd, 11id, 12, 13, 14, 15	330,-	330,-	0,-	B7	0
11f	Tillegg ved aktivt redningsarbeid ved ulykke, gjenopplivning, fødselshjelp og prehospital trombolysse ved akutt hjerteinfarkt	320,-	320,-	0,-		0
11gd	Tillegg for sykebesøk ved fastlege for fornyet vurdering (second opinion) av pasient tilknyttet fastlegeordningen. Det er et vilkår for å benytte taksten at legen sender skriftlig rapport (journalnotat) til pasientens fastlege. Taksten kan ikke kreves: – der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfellesskap – der legen vikarierer for pasientens lege – under kommunalt organisert legevakt. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 6, 11ak, 11bd, 11ck, 11e, 12, 13, 14, 15, 217c	150,-	150,-	0,-	B7	
11hd	Tillegg for sykebesøk ved fastlege for pasient som er tilmeldt annen fastlege, herunder asylsøkere som ikke er tildelt fastlege og borgere av EØS-land som ikke er medlemmer av folketrygden. Taksten kan ikke kreves: – der legen og pasientens lege er i samme gruppepraksis/kontorfellesskap – der legen vikarierer for pasientens lege – der legen mottar pasienten under avtalt kollegial fraværdekning eller annen samarbeidsordning med pasientens lege – under kommunalt organisert legevakt. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 11bd, 11ck, 11e, 12, 13, 14, 15, 217c	50,-	50,-	0,-	B7	
11id	Tillegg for sykebesøk utført av privatpraktiserende lege ved avbrudd (øyeblikkelig hjelp) i ordinær kontorpraksis (kl. 08–16). Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 11ak, 11ck, 11e, 12, 13, 14, 15, 217c	370,-	370,-	0,-	B7	0
*12ad	Sykebesøk ved spesialist. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 11, 12ak, 14, 15, 217c	265,-	0,-	265,-	B1, B6, B7	0
*12bd	Tillegg for sykebesøk utført av privatpraktiserende spesialist ved avbrudd (øyeblikkelig hjelp) i ordinær kontorpraksis (kl. 08–16). Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 11, 12ak, 14, 15, 217c	140,-	140,-	0,-	B6, B7	0
*12cd	Tillegg for tidsbruk ved sykebesøksvarighet utover 30 min. per påbegynt 15 min.	95,-	95,-	0,-	B7	rep

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
	Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 11, 12ck, 13, 14, 15, 217c, 609, 612, 615					
*13d	Tillegg for psykiatrisk undersøkelse ved nevrolog, nevrokirurg, psykiater, barnepsykiater og geriater. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 12c, 217c	173,-	173,-	0,-	B3, B7	0

*Merknad B7**Besøksrunde*

Ved flere sykebesøk under samme reise beregnes reisetillegget på grunnlag av den samlede tid for besøksrunden fratrukket medgått tid for sykebesøk. Avstigning merkes med A på det enkelte kort. Antall besøk, samlet reisetid og sum reisetillegg oppgis på regningskortet for siste besøk. Regningskortene for den enkelte besøksrunde samles for seg etter dato.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
14	Møtegodtgjørelse med reisetid når legen deltar i tverrfaglige samarbeidsmøter med helse- og/eller sosialfaglig personell som et ledd i behandlingsopplegg for enkeltpasienter, herunder i basisteam, ved møte i ansvarsgruppe i forbindelse med legemiddelassistert rehabilitering og i møte om individuell plan. Taksten kan ikke benyttes i forbindelse med samarbeid internt i tverrfaglige medisinske sentra og lignende. Taksten kan ikke benyttes som godtgjørelse for fast oppsatte samarbeidsmøter, med mindre det gjelder samarbeid om konkrete pasienter. Beregnes for arbeid i inntil en halv time og repeteres deretter per påbegynte halvtime. Taksten dekker også praksisutgifter. Taksten beregnes for den samlede møte-/reisetid, ikke per pasient. Legen må på anmodning opplyse hvem det har vært holdt møte med. Ugyldig takstkombinasjon: alle	450,-	450,-	0,-		rep
15a	Tillegg for deltakelse i kommunalt organisert legevakt i Finnmark fylke og kommunene Berg, Bjarkøy, Dyrøy, Gratangen, Ibestad, Karlsøy, Kvæfjord, Kvænangen, Kåfjord, Lavangen, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy, Storfjord, Torsken og Tranøy i Troms fylke, kommunene Alstahaug, Andøy, Ballangen, Beiarn, Bindal, Bø, Dønna, Flakstad, Gildeskål, Grane, Hattfjelldal, Herøy, Leirfjord, Lurøy, Lødingen, Moskenes, Nesna, Rødøy, Røst, Saltdal, Sømna, Træna, Tysfjord, Vega, Vestvågøy, Vevelstad, Værøy, Vågan og Øksnes i Nordland fylke, kommunene Fosnes, Leka, Namsskogan og Røyrvik i Nord-Trøndelag fylke, Solund kommune i Sogn og Fjordane fylke og Fedje i Hordaland fylke, per vakt døgn mandag – fredag. Godtgjørelsen deles dersom flere leger deltar i samme vakt døgn. Ved vakt samarbeid mellom to eller flere av de nevnte kommuner utbetales taksten per kommune. Ugyldig takstkombinasjon: alle	556,-	556,-	0,-		rep
15b	Tillegg for deltakelse i kommunalt organisert legevakt i kommunene nevnt under 15a per vakt døgn lør-, søn-, helge- og høytidsdag. Ugyldig takstkombinasjon: alle	760,-	760,-	0,-		rep

*C. Reisetillegg og ledsagelse av pasient og skyssgodtgjørelse**Merknad C0**Vilkår for skyssgodtgjørelse*

Skyssgodtgjørelse ytes av kommunen eller det regionale helseforetaket etter forskrift om dekning av utgifter til transport av helsepersonell m.m. i forbindelse med reise for å foreta undersøkelse eller behandling. Godtgjørelsen

beregnes etter regulativet for offentlige tjenestemenn. Har legen på grunn av særlige forhold hatt større skyssutgifter, beregnes godtgjørelsen etter utgifter i henhold til fremlagt regning.

Det beregnes bare reise på billigste måte.

Beregning av skyssgodtgjørelse

Beregningsgrunnlaget for skyssgodtgjørelse er antall tilbakelagte km. Ved beregningen av veilengden avrundes samlet antall km ved frem- og tilbakereisen til nærmeste antall hele km. Veilengden regnes fra legens kontor (bolig), men skjer sykebesøket fra et midlertidig oppholdssted, regnes fra dette hvis reisen derfra til pasienten er kortere. Skjer sykebesøket etter rekvisisjon under en reise, beregnes reisetillegg og skyssgodtgjørelse bare for selve avstigningen. Skjer sykebesøket under fast kontordagsreise, beregnes reisetillegg og skyssgodtgjørelse bare for den tid og det antall km som legen reiser ekstra i anledning sykebesøket.

Reisetillegg og ledsagelse

Reisetillegg og skyssgodtgjørelse kan beregnes ved sykebesøk i avstand over 1 km fra legens kontor (bolig) – en vei.

Ved øyeblikkelig hjelp kan det likevel beregnes skyssgodtgjørelse under 1 km (ikke reisetillegg).

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
21d	Reisetillegg, bil/tog/båt eller annet skyssmiddel, herunder til fots, per påbegynte halve time. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 14, 15, 21k	86,-	C0, C1	rep
21k	Reisetillegg, bil/tog/båt eller annet skyssmiddel, herunder til fots, per påbegynte halve time. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2 unntatt 2fk, 3, 14, 15, 21d	154,-	C0, C1, D1	rep

Merknad C1

Ved bomtur som legen ikke selv er skyld i, godtgjør trygden reisetillegg.

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
22ad	Fra det tidspunkt selve ledsagelsen iverksettes ytes godtgjørelse for hver påbegynt halvtime med	400,-	C2	rep
22ak	Fra det tidspunkt selve ledsagelsen iverksettes ytes godtgjørelse for hver påbegynt halvtime med	550,-	C2, D1	rep
22bd	For ventetid og hjemreise ytes godtgjørelse per deretter påbegynt time med. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 3, 13, 14, 15	450,-	C2	rep
22bk	For ventetid og hjemreise ytes godtgjørelse per deretter påbegynt time med. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 3, 13, 14, 15	450,-	C2, D1	rep

Merknad C2

Ledsagergodtgjørelse

Hvis det er nødvendig med lege som ledsager for pasient ved reise til sykehus, ytes godtgjørelse etter disse retningslinjer:

- For den tid som går med til å undersøke og behandle pasienten, regnes vanlig takst for sykebesøk eller konsultasjon.
- Tiden fra sykebesøket/konsultasjonen er avsluttet til reisen med pasienten påbegynnes, regnes som ventetid dersom legen ikke kan utføre annet arbeid.
- Ledsagelse i ambulanse/bil med bære skal dekkes av det regionale helseforetaket.

D. Kvelds-, natt- og helgedagstillegg

Merknad D1

Takstene under:

A: 1ak, 1bk.

B: 2ak, 2ck, 2dk, 2fk, 11ak, 11ck, 11dk.

C: 21k, 22ak, 22bk.

Med mindre annet spesielt er nevnt nedenfor, skal dagtakster alltid benyttes når lege foretar konsultasjon eller sykebesøk i sin legepraksis.

Når legens konsultasjon/sykebesøk finner sted mellom kl. 16 og 08 eller når reisen begynner før kl. 07, og likeså når konsultasjonen eller sykebesøket finner sted dagen før søn- og helgedager til kl. 08 følgende arbeidsdag, samt på offentlige høytidsdager, kan legen likevel benytte ovennevnte kveldstakster i følgende tilfeller:

- ved kommunalt organisert legevakt

- ved uforutsette konsultasjoner/sykebesøk som gjelder øyeblikkelig hjelp og i tilfeller som av medisinske grunner ikke kan utsettes til neste dag, og som legen ikke kan ta i sin ordinære arbeidstid.

Kveldstakster kan ikke benyttes av leger som har åpen praksis i tidsrom som nevnt ovenfor, herunder tilbyr tjenester i form av sykebesøk o.l.

E. Prosedyretakster

Særskilte kirurgitakster

(Takstene gjelder bare for leger med avtale om driftstilskudd med regionalt helseforetak. Det er en forutsetning for bruk av vikar at hjemmelshaver selv kan operere og gjøre bruk av takstene.)

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*K01a	Kataraktoperasjon, inntil 500 operasjoner per kalenderår. Benyttes godkjent vikar, gjelder antallsbegrensningen for hjemmelshaver og vikar til sammen	6000,-	E1	0
	Ugyldig takstkombinasjon: alle bortsett fra 3ad			
*K01d	Medisinsk indisert øyelokkoperasjon, 1 øyelokk	2000,-	E1	0
*K01e	Medisinsk indisert øyelokkoperasjon, 2 øyelokk	3000,-	E1	0
*K02a	Tonsillektomi. Taksten kan benyttes én gang per pasient	6000,-	E1	0
*K02b	Adenotomi	3000,-	E1	0
*K02c	Paracentese med ventilasjonsrør narkose	2200,-	E1	0
*K02d	Adenotomi ved samtidig paracentese med ventilasjonsrør	3500,-	E1	0
*K02e	Tonsillektomi ved samtidig paracentese med ventilasjonsrør	6500,-	E1	0
*K02f	Tonsillektomi ved samtidig adenotomi	6500,-	E1	0
*K02g	Tonsillektomi ved samtidig adenotomi og paracentese med ventilasjonsrør.	7000,-	E1	0
	Ugyldig takstkombinasjon: Takstene K02a-K02g er gjensidig utelukkende. Bortsett fra 3ad er alle takster ugyldige			
*K05a	Diagnostisk artroskopi	1900,-	E1	0
	Ugyldig takstkombinasjon: K05b, K05c			
*K05b	Terapeutisk artroskopi i kne	4500,-	E1	0
	Ugyldig takstkombinasjon: K05a			
*K05c	Terapeutisk artroskopi i skulder	4500,-	E1	0
	Ugyldig takstkombinasjon: K05a			

Merknad E1

I tillegg til taksten kan legen benytte takst 3ad og takst 10d.

Lønn til assisterende lege er inkludert i takstene, og denne legen kan ikke kreve refusjon fra trygden i forbindelse med disse operasjonene. Takst 148 (kollegial assistanse) kan kun kreves når assistanse gis av utdanningskandidater.

For øvrig kan K-takstene ikke kombineres med andre takster.

Merknad E2

Når intet særskilt er nevnt, benyttes takstene i det følgende som tillegg til takstene for konsultasjoner og sykebesøk. I takstene er iberegnet utgifter til desinfeksjonsmidler og alminnelig engangsutstyr i forbindelse med dette. I tillegg kan legen kreve dekket av pasienten utgifter i henhold til takstene 10a til 10d. Engangsutstyr som f.eks. sprøyter mv. kan det ikke beregnes ekstra for, da disse utgifter inngår i taksten.

Alminnelige prosedyrer

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
100	Mindre kirurgiske prosedyrer	85,-	E2	rep 70%
	– Anlegging av blodtomhet			
	– Behandling av epistaxis			
	– Biopsi			
	– Blærepunksjon eller kateterisering ved urinretensjon			
	– Blæreskyllinger			
	– Elektrokauterisering			
	– Enkel uroflowmetri			
	– Fjerning av dyptsittende fremmedlegemer i cornea eller conjunctiva			
	– Fjerning av fastsittende fremmedlegemer i cornea eller conjunctiva			
	– Fjerning av fremmedlegemer i nese, øre og svelg			
	– Fjerning av tungebånd			

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
	<ul style="list-style-type: none"> – Incisjon av peritonsillær abscess – Infusjon av plasmasubstitutter eller andre væsker – Injeksjon av legemidler i ledd, slimpose og senes – Injeksjonsbehandling av hemorroider – Intravenøs injeksjon/infusjon av særlig vevstoksisk legemiddel (f.eks. cytostatika) – Intravenøs injeksjon av medikament som krever særlig nøyaktighet – Kirurgisk fjerning av små svulster, vorter, nævi, del av negl – Kryokirurgi med flytende nitrogen – Kryokirurgi med annen frysemetode – Maveskylling ved forgiftninger – Operativ biopsi fra hud og slimhinne – Paracentese av trommehinnen – Prøvepunksjon av ledd og pleura for innsending av prøve – Skifting av store sår – Skrape/stansebiopsi fra hud/slimhinne – Sår behandlet med sutur – Taking og forsendelse eller analyse av arteriell blodgass – Tamponade v/epistaxis – Tapping av hydrocele, spermatocèle og leddkjede – Tapping av pleuravæske eller ascites – Tåreveisbehandling – Variceinjeksjon – Venepunksjon på barn under 7 år – Venesectio – Ørerensning ved skylling/sug 			
101	<p>Individuell, strukturert veiledning relatert til kosthold og/eller fysisk aktivitet for pasienter med høyt blodtrykk eller diabetes 2. Taksten bygger på undersøkelse av pasientens helsetilstand og omfatter kartlegging av risikobilde. Det er en forutsetning at legen benytter program godkjent av Sosial- og helsedirektoratet, og at det skrives ut «grønn resept», som alternativ til medikamentell behandling, med et individuelt tilpasset opplegg for kosthold og/eller fysisk aktivitet og en plan for pasientens oppfølging. Taksten kan bare benyttes overfor pasienter som ikke står på medikamentell behandling for aktuell sykdom. Taksten kan benyttes inntil 3 ganger per pasient per år.</p> <p>Ugyldig takstkombinasjon: 2c, 3b</p>	200,-	E2	0
102	<p>Oppstart (første konsultasjon) av individuell strukturert røykeavvenning som ledd i behandling av sykdom, etter anerkjent program</p> <p>Taksten kan benyttes inntil to ganger per pasient per år.</p> <p>Ugyldig takstkombinasjon: 2c, 3b</p>	200,-	E2	0
103	<p>Anoskopi. Takst 100 kan benyttes i tillegg ved biopsi.</p> <p>Ugyldig takstkombinasjon: 140l</p>	70,-	E2	0
104	<p>Rektoskopi. Takst 100 kan benyttes i tillegg ved biopsi.</p>	175,-	E2	0
105	<p>Større kirurgiske prosedyrer</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adekvat åpning av dyp abscess/flegmone – Behandling av pararitium/paronychia med eksisjon av nekrotisk vev – Blodtapping i behandling av hemokromatose eller polycytemi – Elektrodesikasjon/Curettage av hudtumor – Finnålsbiopsi (f.eks. a.m. Frantzén) eller punksjonsbiopsi (f.eks. «tru-cut») – Fjerning av fastsittende fremmedlegeme i hud – Fjerning av fremmedlegeme under hudnivå – Fjerning av mindre tumor under hudnivå, f.eks. overflatisk tumor mammae og lymfeknute 	172,-	E2	rep 70%

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
	– Fjerning av spyttstein			
	– Kirurgisk fjerning av aterom/stort nævus			
	– Kirurgisk fjerning av hele neglen (ablatio unguis)			
	– Kirurgisk fjerning av svulst/aterom/nævus i ansikt			
	– Ligatur av hemorroider			
	– Radikaloperasjon av inngrodd negl (kilereseksjon) 1 tå/finger			
	– Spinalpunksjon med tapping av spinalvæske til videre undersøkelse			
	– Synovectomi			
	– Sår behandlet med eksisjon av sårrand og sutur			
	– Sår som trenger mer inngående sårtoilette på grunn av knusing eller forurensning			
106a	Gipsing, bandasjering og avstøpning	132,-	E2	rep 70%
	– Avstøpning/avtrykk for fremstilling av innleggssåle; Zinklimbandasje eller annen leggsårbehandling			
	– Bandasjering av fractura clavicularae. Reponering av kjeveluksasjon			
	– Immobilisering av frakturer uten dislokasjon som f.eks. fissura radii/tibiae/antebrachii hos barn			
	– Midlertidig bandasjering av luksasjoner og brudd i store ledd og knokler			
	– Reponering av luksert skulder eller albue			
	– Skifting av gåbandasjer			
	– Skifting av små gipsbandasjer på underarm og hånd, og på ekstremiteter hos barn			
106b	Behandling av frakturer som krever reponering i anestesi og evt. røntgenkontroll før og etter, som f.eks. fract. radii typica	300,-	E2	rep
*107c	Intraarteriell/intrakavernøs injeksjon av medikamenter	125,-	E2	rep 50%

Gastroenterologi

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*112a	Gastroskopi	650,-	E2	0
*112b	Tillegg for biopsi	50,-	E2	rep 5
*114a	Sigmoidoskopi (til colon descendens). Ugyldig takstkombinasjon: 115a	325,-	E2	0
*114c	Tillegg for biopsi	50,-	E2	rep 2
*115a	Koloskopi (til ileum). Ugyldig takstkombinasjon: 114a	1850,-	E2	0
*115b	Tillegg for biopsi	50,-	E2	rep 10
*116	Polypektomi med slynge/blokkering av striktur	225,-	E2	rep
*120	Absorpsjonsundersøkelse og pusteprobe med isotop	225,-	E2	0
121a	Karbohydratbelastning. Ugyldig takstkombinasjon: 708a	150,-	E2	0

Indremedisin

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*125	Ultralydundersøkelse med ekstern probe	100,-	E2	rep
*127a	Beinmargpunksjon, taking av prøve og utstryking	200,-	E2	0
*127b	Farging av preparat	20,-	E2	0
*127c	Bedømmelse av preparat. Ugyldig takstkombinasjon: 127d	90,-	E2	0
*127d	Bedømmelse av preparat og vurdering av jernfarging. Ugyldig takstkombinasjon: 127c	100,-	E2	0
128a	Trykkmåling med doppler ved perifer karlidelse	110,-	E2	0
*128c	Oscillometri eller transkutan SAO2-måling ved perifere karlidelser eller lungesykdommer. Taksten kan også brukes av anestesileger, kirurger, hudleger og pediatere	90,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*129a	Arbeids-EKG med gradert belastning ved sykkelergometer/tredemølle inkl. taking og tyding av EKG. Ugyldig takstkombinasjon: 707	350,-	E2	0
*129c	Ambulant kontinuerlig minimum 24 timers registrering av EKG på opptaksmedium. Tyding, teknisk assistanse, bruk av utstyr mv. Ugyldig takstkombinasjon: 129g	330,-	E2	
*129d	Fullstendig ekkokardiografisk undersøkelse uten dopplerundersøkelse. Bruk av taksten krever godkjenning av sentralstyret. Gjelder ikke for leger som har fått spesialistgodkjenning i hjertesykdommer etter 1. september 1994.	400,-	E2	0
*129e	Dopplerundersøkelse med måling av blodstrømhastighet i hjertet og store kar. Bruk av taksten krever godkjenning av sentralstyret. Gjelder ikke for leger som har fått spesialistgodkjenning i hjertesykdommer etter 1. september 1994.	300,-	E2	0
129f	Ambulant kontinuerlig 24 timers registrering av blodtrykk. Tyding, teknisk assistanse, bruk av utstyr mv.	367,-	E2	0
129g	Ambulant kontinuerlig minimum 24 timers registrering av EKG på opptaksmedium. Ugyldig takstkombinasjon: 129c, 707	250,-	E2	0

Kirurgi

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*130g	Tapping av hydrocele/spermatocoele med samtidig sklerosering	145,-	E2	0
*134a	Reseksjon av hammertå	325,-	E2	rep
*134b	Avmeisling av eksostose ved hallux valgus o.l.	325,-	E2	rep
*134e	Fjerning av osteosyntesemateriell	325,-	E2	rep
*134f	Fasciotomi, tenotomi	325,-	E2	rep
*137e	Sene-/ligament-/kapselsutur	325,-	E2	rep
*139a	Uretrocystoskopi	650,-	E2	0
*140a	Fjerning av ganglion/bursa	1600,-	E2	0
*140b	Artrodese	1600,-	E2	0
*140c	Operasjon av Dupuytren's kontraktur	1600,-	E2	rep 50%
*140d	Operasjon av hallux valgus	1600,-	E2	0
*140e	Brokkoperasjon	1600,-	E2	0
*140f	Operasjon av hidrosadenitt	1600,-	E2	0
*140g	Osteotomi	1600,-	E2	0
*140h	Operasjon av sacralcyste	1600,-	E2	0
*140i	Operasjon for entrapment av nerve	1600,-	E2	0
*140j	Operasjon for tennisalbue/epicondylitt	1600,-	E2	0
*140k	Spalting av senekanaler og seneskjeder	1600,-	E2	0
*140l	Hemorroideoperasjon (tilsv. a.m. Milligan) Ugyldig takstkombinasjon: 103	1600,-	E2	0
*141a	Enkel cystometri/uroflowmetri	200,-	E2	0
*141c	Kombinert registrering av trykk og flow i nedre urinveier	650,-	E2	0
*141d	Ultralydundersøkelse med rektal probe	200,-	E2	0
*142c	Dilatasjon av anus/instrumentell sfinkterotomi i adekvat analgesi	325,-	E2	0
*143a	Plastikkirurgiske korreksjoner med lappeplastikk eller hudtransplantasjon	450,-	E2	rep
*143c	Dobbelttidig vasektomi for sterilisering. Pasientbetaling kr 1200,-. Taksten refunderes ikke av trygden. Ugyldig takstkombinasjon: Alle		E2	0
*143e	Fjerning av dyptliggende tumor, f.eks. tumor mammae, lipom, lymfeknute, ondartede svulster og tumores/lesjoner i ansikt	400,-	E2	rep
*143f	Fjerning av nevrinom	450,-	E2	rep
*143g	Fimoseoperasjon med omskjæring og sutur	450,-	E2	0
*144c	Bukplastikk	625,-	E2	rep
*145b	Variceoperasjon med stripping	450,-	E2	rep
*146b	Senetransposisjon	625,-	E2	rep

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*147c	Laparoskopi	800,-	E2	0
148	Nødvendig kollegial assistanse utført av lege ved operasjoner per time	325,-		rep

Anestesiologi inkludert lokalbedøvelse

Typeinndeling:

OVA: Overflateanestesi ved inndrypping, spray, pensling, installasjon o.a.

F.eks.: conjuntiva, cornea, tåreveier, trommehinne, nese, svelg.

INA: Infiltrasjon (injeksjon), f.eks. hud og slimhinne før biopsi, kirurgi.

Før inngrep i øre, svelg, tåresekk. I frakturhematom, senefester, bursae, seneskjeder.

ANA: Andre anestesi- og analgesiformer som regional intravenøs anestesi. Kryoterapi i smertebehandling.

BLA: Blokk- (lednings-)anestesi. F.eks. perifere av nerver (også interkostalnerv), pleksus, ganglier, ev. paracervikal blokk.

BLS: Sentrale blokk, epidural, spinal.

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
149a	Lokalbedøvelse og triggerpunktanestesi. Ugyldig takstkombinasjon: 149b, 149g, 149h og 155	30,-	E2	rep 50%
*149b	OVA i urethra hos menn ved skopi eller terapeutisk blokkning. Ugyldig takstkombinasjon: 149a, 149g, 149h og 155	50,-	E2	0
149g	BLA av penis, funikkel, 1 ekstremitetsnerve og ved intracelære inngrep. Paracervikal blokk. Ugyldig takstkombinasjon: 149a, 149b, 149h og 155	100,-	E2	0
149h	BLA som omfatter ekstremiteter t.o.m. håndledd/ankel, ev. pleksus. Ugyldig takstkombinasjon: 149a, 149b og 155	175,-	E2	0
*151a	Narkose inntil 30 min. For nødvendige forundersøkelser kan takst 3 og ev. takst 4b benyttes. Ved tannbehandling gjelder takstene for anestesi kun når behandlingen godtgjøres av trygden. Taksten gjelder for spesialist i anestesiologi.	500,-	E2	0
*151b	Tillegg for tidsbruk per påbegynt 15 min. ved narkosevarighet utover 30 min. (kun den tid pasienten gis narkose) og ved spinal/epiduralanestesi. For nødvendige forundersøkelser kan takst 3 og ev. takst 4b benyttes. Ved tannbehandling gjelder takstene for anestesi kun når behandlingen godtgjøres av trygden. Taksten gjelder for spesialist i anestesiologi.	200,-	E2	rep
*151c	Legetilsyn etter avsluttet narkose og ved farmakologisk uttesting av medikament ved smertebehandling	150,-	E2	0
*152	Bruk av elektronisk overvåkingsutstyr i forbindelse med intervensjonell smertebehandling	300,-	E2	0
*153b	BLS (epidural og spinal). Taksten gjelder kun for spesialister i anestesiologi og nevrologi	175,-	E2	0
*153d	Sympatikusblokkader, intravenøs, stellatum osv. Taksten gjelder kun for spesialister i anestesiologi og nevrologi	175,-	E2	0
*153e	ANA, regional, intravenøs, interpleural. Taksten gjelder kun for spesialister i anestesiologi og nevrologi	175,-	E2	0
*154a	Diagnostisk og terapeutisk blokk av perifere nerver. Taksten gjelder kun for spesialister i anestesiologi og nevrologi. Taksten kan ikke benyttes ved radiofrekvensbehandling.	100,-	E2	rep 50% x5
154b	Instruksjon av TNS, 3 første ganger	300,-	E2	0
154c	Instruksjon av TNS, ut over 3 ganger	100,-	E2	0
*155	Annen injeksjon av lokalanestesi. Taksten gjelder kun for spesialister i anestesiologi, nevrologi og reumatologi. Ugyldig takstkombinasjon: 149	50,-	E2	rep 1

Allergologi

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*176	Epikutane allergiprøver (lappeprøver) per serie à 10 prøver. Taksten inkluderer utgifter til allergenekstrakt.	35,-	E2	rep 5

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
177a	Perkutane allergiprøver (prikk, rispeprøver), vanlig serie (inntil 5). Taksten inkluderer utgifter til allergenekstrakt. Ugyldig takstkombinasjon: 177b, 177c	90,-	E2	0
177b	Perkutane allergiprøver (prikk, rispeprøver), vanlig serie (6–10). Taksten inkluderer utgifter til allergenekstrakt. Ugyldig takstkombinasjon: 177a, 177c	135,-	E2	0
177c	Perkutane allergiprøver (prikk, rispeprøver), vanlig serie (11–20). Taksten inkluderer utgifter til allergenekstrakt. Ugyldig takstkombinasjon: 177a, 177b	200,-	E2	0
*177d	Hyposensibiliserende behandling ved allergi. Taksten kan benyttes av spesialist i indremedisin, pediatri og øre-nese-halssykdommer.	140,-	E2	0
*177g	Allergologisk utredning (taksten kan benyttes én gang i året). Taksten er forbeholdt spesialist i barnesykdommer, venerologi, hudsykdommer, indremedisin, lungesykdommer eller øre-nese-hals-sykdommer.	55,-	E2, E5	0

Gynekologi og fødselshjelp

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*205a	Utredning av urininkontinens	110,-	E2	0
*205b	Behandling og instruksjon i behandling av urininkontinens med elektrostimulering	90,-	E2	0
*206	Sterilisering via laparoskop på medisinsk indikasjon/diagnostisk laparoskopi	800,-	E2	0
*207a	Hysteroskopi	750,-	E2	0
*207b	Biopsi ved hysteroskopi	50,-	E2	rep 2
*208	Kolposkopi	12,-	E2	0
*209	Gynekologisk kryokirurgi	300,-	E2	0
*210	Operativ behandling av cervixdysplasier, laserbehandling og behandling med thermoslynge	1085,-	E2	0
*211a	Gynekologisk ultralydundersøkelse av gravide og undersøkelse med abdominalprobe ved mistenkt svangerskapspatologi og ved gynekologisk problemstilling. Taksten refunderes for inntil 1 ultralydundersøkelse under svangerskap. Ytterligere undersøkelser refunderes hvis medisinsk indisert.	60,-	E2	0
*211b	Ultralydundersøkelse av gravide og ultralydundersøkelse med biofysisk profil ved mistenkt vekstretardasjon (vektestimering, vurdering av fostervannsmengde og respirasjonsbevegelser). Taksten refunderes inntil 2 ganger under svangerskap. Ytterligere undersøkelser refunderes hvis medisinsk indisert.	260,-	E2	0
*211c	Ultralydundersøkelse med vaginal probe. Taksten kan repeteres 1 gang ved flerlingeundersøkelse	136,-	E2	rep 1
*211d	Kartlegging av livmorhule med væskesonografi	310,-	E2	0
*211e	Dopplerundersøkelse av høyrisikogravide. Taksten kan repeteres 1 gang ved flerlingeundersøkelse. Taksten kan kombineres med 211b	60,-	E2	rep 1
*212a	Cervikal abrasio med portiopsi	325,-	E2	0
*212b	Perineoplastikk	650,-	E2	0
213	Individuell prevensjonsveiledning. Det forutsettes at legen orienterer om de forskjellige metoder man har til rådighet, slik at pasienten kan få anledning til å velge den metode som er mest akseptabel i det enkelte tilfellet. Videre forutsettes det at pasienten gis den nødvendige legeundersøkelse og instruksjon vedrørende den aktuelle metode. Ugyldig takstkombinasjon: 2c, 3b	140,-	E2	0
214a	Innsetting og skifting av spiral og prevensjonsstav i huden Ugyldig takstkombinasjon: 214b	140,-	E2	0
214b	Tilpassing/vedlikehold av pessar og østrogenring. Ugyldig takstkombinasjon: 214a	150,-	E2	0
214c	Endometriebiopsi/cytologisk prøvetaking fra uterinhulen	170,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
215	Særlig tidirøvende arbeid ved: – steriliseringssaker – abortsaker og henvisning til amniocentese (tillegg for konsultasjoner når slike har funnet sted). Ugyldig takstkombinasjon: 2c	200,–	E2	0
*216	CTG – registrering i svangerskap «Non-stress-test»	147,–	E2, E6	0
217a	Første gangs fullstendig undersøkelse og veiledning av gravide samt utfylling av godkjent svangerskapsjournal. Ugyldig takstkombinasjon: 4b, 217b, 217c	130,–	E2	0
217b	Tillegg for senere graviditetskontroll (kan benyttes inntil 5 ganger i svangerskapet og skal avmerkes på legeregningene med romertall I til V). Ugyldig takstkombinasjon: 4b, 217a	70,–	E2	0
217c	Graviditetskontroll utført av jordmor. Taksten utløses når jordmor foretar 2. gangs eller senere graviditetskontroll i samarbeid med lege, men uten samtidig legekonsultasjon. Det er en forutsetning at jordmoren er ansatt hos den legen som utløser taksten, og at Arbeids- og velferdsetaten gis særskilt melding om ansettelsesforholdet. Taksten kan kombineres med 217b. Ved samtidig konsultasjon hos lege kan 217c ikke benyttes. Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 4, 217a	125,–	E2	0
*218	Utredning av infertilitet eller endokrinologiske forstyrrelser. Taksten kan benyttes av spesialist i gynekologi, urologi og indremedisin	156,–	E2	0

Hud- og veneriske sykdommer

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*250	Undersøkelse av føflekker og andre pigmenterte hudforandringer med dermatoskop (taksten kan bare benyttes av spesialist i hudsykdommer og spesialist i kirurgi og plastikkirurgi)	120,–	E2	0
*251	Fotodynamisk behandling (PDT) av basalcellekarsinom (BCC) og aktinisk keratose (AK). Ved AK bare for pasienter med minst 10 lesjoner eller med nedsatt immunforsvar. Taksten inkluderer utgifter til medikament og materiell	1000,–	E2	0
*252	Behandling med dermojet intrakutan injeksjon, per injeksjon	14,–	E2	rep
*253	Undersøkelse av: – hud – hår – urin (fluorescens)	20,–	E2	0
*254	PUVA og UV-B-behandling, per felt	40,–	E2, E9	rep
*255a	PUVA, UV-A og UV-B helkroppsbehandling	55,–	E2, E9	0
*255b	Kombinasjonsbehandling	60,–	E2, E9	0
*256a	Lokalbad	32,–	E2, E9	0
*256b	Helkroppsbad	52,–	E2, E9	0
*256c	Påsmøring av medikament på inntil 25% kroppsflate	32,–	E2, E9	0
*256d	Hodebunnsbehandling inkl. innsmøring og vask/påsmøring av medikament, inntil 25% av kroppsflate	52,–	E2, E9	0

Merknad E9

Når behandling gis annet sted enn på dermatologens faste kontor, forutsettes det at dermatologen har såvel full kontroll som det fulle ansvar både over utstyr og for behandling. I den tiden dermatologen ikke er tilstede må behandlingen overvåkes av fagutdannet personell som har nødvendig kjennskap til lysbehandling. Dermatologen må ha jevnlig tilsyn med behandlingsstedet. Takst 254, 255 og 256 kan bare brukes av dermatologer. For spesialister utdannet før 1991 kreves særskilt godkjenning fra sentralstyret for bruk av takstene 254 og 255.

Øre-nese-halssykdommer

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*301a	Vestibularisundersøkelser/undersøkelse av likevektssansen inklusiv kalorisk prøve	120,-	E2	0
*301b	Vestibularisundersøkelser/taking ved video-nystagmografi	120,-	E2	0
*301c	Vestibularisundersøkelser/tyding ved video-nystagmografi	100,-	E2	0
*301d	Video-nystagmo-okulografi	270,-	E2	0
*303	Avstøpning av øregang	71,-	E2	50%
*306	Punksjon av antrum	150,-	E2	50%
*308	Submukøs septumreseksjon med eller uten konkotomi	408,-	E2	50%
*309	Mindre bihuleoperasjon (bred åpning av antrum) partiell etmoidalreseksjon, trepanasjon av pannehule	260,-	E2	50%
310	Epistaxis, behandling av pågående blødning med bakre tamponade	200,-	E2	0
*311a	Endoskopisk undersøkelse av øvre og/eller nedre luftveier	134,-	E2	0
*311c	Stroboskopi. Ugyldig takstkombinasjon: 311a	400,-	E2	0
*313	Undersøkelse av nesens bihuler med ultralyd	68,-	E2	50%
*314	Antroskopi	300,-	E2	50%
*315	Fjerning av polyper i nese	300,-	E2	50%
*317b	Paracentese med ventilasjonsrør	500,-	E2	50%
*318a	Trommehinneprotese, ett øre	180,-	E2	1
*318b	Omfattende rensing av radikalhulen, ett øre	120,-	E2	1

Hørselsmåling

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*321	Toneaudiometri med luft- og beinledning	66,-	E2	0
322	Toneaudiometri med luftledning	40,-	E2	0
*323	Taleaudiometri med tre-tall-prøve og enstavelsesord	95,-	E2	0
*324a	Utprøving og tilpassing av høreapparat. Ugyldig takstkombinasjon: 324b	180,-	E2	0
*324b	Utprøving og tilpassing av mer enn ett høreapparat. Ugyldig takstkombinasjon: 324a	220,-	E2	0
*324c	Instruksjon i bruk av høreapparat. Ugyldig takstkombinasjon: 324e	120,-	E2	0
*324d	Bestemmelse av nytten av høreapparat ved taleaudiometri i fritt felt, kvantitativt med tallprøven, kvalitativt med enstavelse-D.B.-ordlister	70,-	E2	0
*324e	Oppfølgende kontroll og ytterligere instruksjon i bruken/eventuell justering av høreapparat. Ugyldig takstkombinasjon: 324c	74,-	E2	0
325	Undersøkelse av ett eller begge ører for: – recruitment – diplakusi; terskelvandring – impedanseendring – tympanometri – bekesyaudiometri Taksten kan repeteres dersom flere typer undersøkelser foretas	85,-	E2	rep 50%
*326a	Uformelle prøver og lekeaudiometri på barn	130,-	E2	0
*326b	Uformelle prøver på barn (screeningaudiometri refunderes ikke av trygden)	31,-	E2	0
*328a	Elektrisk reponsaudiometri ERA/lydtrykksmåling in situ/otoakustiske emisjoner	123,-	E2	0

Øyesykdommer

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*400	Undersøkelse og behandling hos øyelege. Ugyldig takstkombinasjon: K01a, b, c, d og e	127,-	E2	0
402	Tonometri hos allmennlege. Ugyldig takstkombinasjon: 400	26,-	E2	0

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*403a	Shirmers prøve	40,-	E2	0
*403b	Sondering av nedre tåreveier fra tåresekk mot nesebein	350,-	E2	0
*404a	Fotografering av fremre avsnitt	40,-	E2	1
*404b	Fotografering eller digital registrering av bakre avsnitt	101,-	E2	1
*404c	Tillegg for angiografisk undersøkelse av øyebunn	800,-	E2	1
*405a	Ultralyd/Pachymetri (én gang per pasient)/Blood flow/Elektroretinografi	50,-	E2	50%
*405b	Tillegg for autoperimetri/Goldmann	100,-	E2	50%
*406a	Fjerning av chalazion	350,-	E2	50%
*406b	Enkel kirurgi på øyelokk	350,-	E2	50%
*407	Laseroperasjon. Gjelder ikke refraksjonsanomalier.	915,-	E2	50%
*408a	Merarbeid ved undersøkelse av barn under 7 år	60,-	E2	0
*408b	Merarbeid ved undersøkelse av barn med lesevansker	81,-	E2	0
*408c	Merarbeid ved undersøkelse av utviklingshemmede	81,-	E2	0
*409	Tillegg for bruk av kontaktglass	30,-	E2	50%
*410	Undersøkelse ved ortoptist ansatt hos øyelege	280,-	E2	0
*411	Tilpassing av svaksyntoptikk/medisinske linser	100,-	E2	0

Lungesykdommer

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merknad	Rep.
501	Inhalasjonsbehandling med bronkolytika tilført kontinuerlig med nebulisator (minst 5 minutter). Ugyldig takstkombinasjon: 507b, 507d	62,-		50%
*504	Framkalling av svette til elektrolyttundersøkelse. Taksten kan benyttes av pediater	103,-		0
506	Bestemmelse av maksimal ekspiratorisk strømningshastighet PEF på barn under 7 år. Ugyldig takstkombinasjon: 507	28,-		0
507c	Dynamisk spirometri (flow-volume-curve). Ugyldig takstkombinasjon: 506	150,-		0
507d	Ved gjentatt undersøkelse etter bronkolytisk medikasjon. Ugyldig takstkombinasjon: 501, 506	200,-		0
*508	Bestemmelse av statisk lungevolum ved hjelp av body-boks. Taksten kan benyttes av pediater	350,-		0
*509	Bestemmelse av lungenes «CO transfer factor». Taksten kan benyttes av pediater.	250,-		0
*510b	Provokasjonsundersøkelse av luftveiene etter standardisert opplegg. Taksten kan benyttes av pediater	300,-		0
510c	Bestemmelse av anstrengelsesutløst luftveisobstruksjon	200,-		0
510d	Bestemmelse av langvarig reversibilitetstest med PEF-registrering på eget skjema	200,-		0
*510e	Vurdering av ventilasjon og oksygenmetning under arbeidsbelastning. Taksten kan benyttes av pediater	300,-		0

Nervesykdommer og sinnslidelser

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*600	Full nevrologisk/reumatologisk undersøkelse, herunder samtale med pasienten. Taksten kan benyttes ved konsultasjon hos nevrolog, reumatolog eller spesialist i fysikalsk medisin og rehabilitering. Ugyldig takstkombinasjon: 3b, 605	387,-		0
*605	Nevrologisk undersøkelse ved nevrokirurg, spesialist i ortopedisk kirurgi, øre-nese-hals-lege, anestesilog eller pediater. Ugyldig takstkombinasjon: 600	230,-		0
612a	Nødvendig samtale med pårørende/foresatt til pasient med psykiatrisk eller nevrologisk sykdom, kronisk alvorlig sykdom, terminal sykdom eller rusmiddelproblem, eller pårørende/foresatt til barn med psykisk utviklingshemming. Grunnlaget for bruk av taksten må fremgå av diagnose og journalnotat.	170,-		0

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
	Taksten kan kun benyttes ved alvorlig sykdom som for eksempel: langt fremskreden hjertesvikt langt fremskreden lungesykdom invalidiserende nevrologiske lidelser (som f.eks. langt fremskreden multippel sklerose eller muskeldystrofi, ikke f.eks. isjias) dårlig regulert diabetes og/eller diabetes med alvorlige senkomplikasjoner aktiv kreftsykdom slag med betydelig sekvele alvorlige infeksjonssykdommer (f.eks. HIV-infeksjon) skader med alvorlige følgetilstander. Ugyldig takstkombinasjon: 1a, 1b, 2c, 3b, 11c, 12c, 612b			
612b	Nødvendig samtale med foreldre/foresatte ved pediatriske (yngre enn 18 år) problemstillinger knyttet til skoleproblemer, mobbing, atferdsvansker, innvandrere/flyktningfamilie, søvnproblemer, enurese/enkoprese, atopiske sykdommer.	170,-		0
615	Ugyldig takstkombinasjon: 1a, 1b, 2c, 3b, 11c, 12c, 612a Samtaleterapi ved allmennlege med pasienter med psykiske lidelser som har hatt kontakt med eller er henvist til psykiatrisk 2. linjetjeneste.	170,-		0
616	Ugyldig takstkombinasjon: 2c, 3bd, 11c, 12cd, 600, 605, 621, 622, 623, 624 Særlig tidrøvende arbeid ved henvisning til eller innleggelse i psykiatriske og barnpsykiatriske institusjoner, behandlingshjem, i kursted for alkoholikere eller spesialklinikk for narkomane og psykisk utviklingshemmede (tillegg for konsultasjoner når sådanne har funnet sted)	250,-		0
617	Bruk av anerkjent skjema for kartlegging av psykiatrisk sykdom og ved mistanke om alkoholmisbruk, f.eks. Alcohol Use Disorders Identification (WHO)	60,-		0
618	Overvåket urinprøvetaking av pasient i legemiddelassistert rehabilitering (LAR)	150,-		0

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*621a	Psykoterapi minst 1/2 time Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621b, 621c, 621d	265,-	0,-	265,-	B2, E5, E6	0
*621b	Psykoterapi minst 1 time Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621a, 621c, 621d	410,-	145,-	265,-	B2, E5, E6	0
*621c	Psykoterapi minst 1 1/2 time Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621a, 621b, 621d	615,-	218,-	397,-	B2, E5, E6	0
*621d	Psykoterapi minst 2 timer Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621a, 621b, 621c	820,-	290,-	530,-	B2, E5, E6	0

Merknad E5

Det ytes refusjon etter honorartakstene for behandling av barn under 18 år.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*622a	Gruppeterapi per gang (det godtgjøres bare for behandling av inntil 8 personer) Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 623, 624	550,-	550,-	0,-	B2, E5, E6	0
*622b	Tillegg per person Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 623, 624	265,-	0,-	265,-	B2, E5, E6	rep 7
*623a	Psykoterapeutisk familiararbeid minst 1/2 time Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621, 622, 623b, c, d	265,-	0,-	265,-	B2, E5, E6	0

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*623b	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 1 time Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621, 622, 623a, c, d	450,-	185,-	265,-	B2, E5, E6	0
*623c	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 1 1/2 time Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621, 622, 623a, b, d	675,-	278,-	397,-	B2, E5, E6	0
*623d	Psykoterapeutisk familiearbeid minst 2 timer Ugyldig takstkombinasjon: 1, 2, 3, 7, 11, 12, 615, 621, 622, 623a, b, c	900,-	370,-	530,-	B2, E5, E6	0

Merknad E6

Taksten inkluderer for- og etterarbeid, og er forbeholdt spesialister i psykiatri eller barnpsykiatri. Trygden yter godtgjørelse etter taksten også for behandling gitt av leger under psykiatrisk og barnpsykiatrisk spesialutdanning ved institusjon som teller i hovedutdanningen og under supervisjon og attestasjon av overordnet spesialist.

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
*624a	Tillegg for medisinsk vurdering hos spesialist i psykiatri eller barnpsykiatri i forbindelse med psykoterapeutisk arbeid, per gang (for 1/2 time). Ugyldig takstkombinasjon: 622a, 622b, 624b	80,-	80,-	0,-	E6	0
*624b	Tillegg for medisinsk vurdering hos spesialist i psykiatri eller barnpsykiatri i forbindelse med psykoterapeutisk arbeid, per gang (for behandling ut over 1/2 time). Ugyldig takstkombinasjon: 622a, 622b, 624a	126,-	126,-	0,-	E6	0
*625a	Grundig personlighetsvurdering av ny pasient hos spesialist i psykiatri	1300,-	1300,-	0,-	E6	0
*625b	Senere personlighetsvurdering av spesialist i psykiatri. Kan benyttes inntil 2 ganger per år dersom dette anses medisinsk nødvendig.	610,-	610,-	0,-	E6	0
*626	Tillegg for psykoterapi med barn under 18 år	100,-	100,-	0,-	E6	0

Pediatri

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*651a	Nødvendig samtale med foreldre/foresatte ved pediatriske problemstillinger: Skoleproblemer, mobbing, atferdsvansker, innvandrers/flyktningfamilie, søvnproblemer, enurese/enkoprese, hodepine, magesmerter, epilepsi, cerebral parese, mental retardasjon, atopiske sykdommer (for første halvtime). Taksten kan benyttes av spesialist i barnesykdommer og barnpsykiatri ved behandling av barn under 18 år. Taksten kan benyttes av spesialist i hud- og veneriske sykdommer ved behandling av barn under 18 år med atopiske lidelser. Ugyldig takstkombinasjon: 3b	233,-		0
*651b	Nødvendig samtale med foreldre/foresatte ved pediatriske problemstillinger: Skoleproblemer, mobbing, atferdsvansker, innvandrers/flyktningfamilie, søvnproblemer, enurese/enkoprese, hodepine, magesmerter, epilepsi, cerebral parese, mental retardasjon, atopiske sykdommer (for senere påbegynt halvtime). Taksten kan benyttes av spesialist i barnesykdommer eller barnpsykiatri ved behandling av barn under 18 år. Taksten kan benyttes av spesialist i hud- og veneriske sykdommer ved behandling av barn under 18 år med atopiske lidelser. Ugyldig takstkombinasjon: 3b	233,-		rep

*F. Laboratorieundersøkelser og prøver**Merknad F0*

Taksten kan benyttes av privatpraktiserende lege som gjør slik undersøkelse/prøve på egne pasienter.

Alminnelige undersøkelser

Takst	Tekst	Hon.	Ref.	Egen.	Merk.	Rep.
701a	Taking av prøver til laboratorieundersøkelse på legens kontor eller innsending til medisinsk laboratorium. (Gjelder kun prøver som refunderes av trygden.) Ugyldig takstkombinasjon: 1e	47,-	0,-	47,-	F0, F1	0
701c	Prøveinnsending, per innsending ut over første som nevnt i 701a	21,-	21,-	0,-	F0, F1	rep.
701d	Innsending av positiv, inkubert urinprøve	12,-	12,-		F0, F1	0

Merknad F1

Takstene 701a og c inkluderer utgifter til porto, forskriftsmessig prøveglass og emballasje. Takst 701c kan bare benyttes i kombinasjon med takst 701a, men den kan ikke benyttes når flere prøver av samme materiale samtidig sendes til samme laboratorium.

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
703	Inkubering av objektglassagar (inkl. prøveglass)	5,-	F0	0
704j	Blod i fæces	35,-	F0	0
704k	Trichomonas vaginalis i sekret og «clue cells»	10,-	F0	0
705a	Blod i fæces (prøve foretatt hjemme med utlevert impregnert materiell. Minst 3 prøver fra forskjellige dager)	45,-	F0	0
705g	Manuell fremstilling og farging av blodutstryk. Oversiktsmikroskopi av blod i farget preparat eller manuell differensialtelling Ugyldig takstkombinasjon: 706f	50,-	F0	0
705h	Prøvetaking til chlamydiaundersøkelse. Ugyldig takstkombinasjon: 713	16,-	F0	0
705i	Skabbmidd eller sopp	20,-	F0	0
705j	Mikroskopisk undersøkelse av tørket/fiksert og farget preparat med spesifikk fargemetode, både mikrober og eosinofili	20,-	F0	0
705k	Immunologisk CRP-test	34,-	F0	0
705l	Prøvetaking til direkte immunfluorescens for Herpes	10,-	F0	0
706f	Hematologisk analyse med celledteller (trombocyttemåling, differensialtelling og MCV). Ugyldig takstkombinasjon: 706a	63,-	F0	0
706h	Immunologisk graviditetstest/HCG-test	31,-	F0	0
706i	Immunologisk test for mikroalbumin i urin. Ugyldig takstkombinasjon: 712	20,-	F0	0
706j	Immunologisk test for blod fra nedre del av tarmen	28,-	F0	0
706k	Immunologisk test for bakterieantigen (streptokokker)	28,-	F0	0
706l	Immunologisk test for virusantigen (mononukleose)	48,-	F0	0
707	Taking og tyding av EKG Takst 708 gjelder tørrkjemisk analyse (reflektometrisk/fotometrisk avlesing)	110,-	F0	0
708a	Glukose. Ugyldig takstkombinasjon: 121a	10,-	F0	0
708b	Analyse av ALAT og GT	27,-	F0	1
708c	Totalkolesterol	21,-	F0	0
708d	Analyse av kreatinin	27,-	F0	0
708e	Analyse av kalium	27,-	F0	0
709	HbA1c (glykosylert hemoglobin) for bestemmelse av langtidsblodsukker	129,-	F0	0
710	Trombotest/INR-test	47,-	F0	0
711	Hurtigtest for påvisning av Helicobacter pylori-infeksjon	60,-	F0	0
712	Kvantitativ måling av mikroalbumin i urin osv. (ikke semikvantitative målinger). Ugyldig takstkombinasjon: 706i	115,-	F0	0

Spesielle undersøkelser

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
*722	Neurografiundersøkelse og undersøkelse av senresponser og dekrementasjon. Elektromyografiundersøkelse (standard EMG, fibertetthet, singlefibre EMG, kvantitativ EMG, makro EMG)	162,-	F0	rep
*731a	Grampreparat eller KOH-preparat som egen undersøkelse	7,-	F0	rep
*734a	Dyrking av blodkulturer, patogene tarmbakterier, anaerobe bakterier, mykobakterier, muggsopper, dermatofytter	37,-	F0	rep
*741	Mikroskopisk sædanalyse ved fertilitetsutredning. Kan ikke benyttes ved kontroll etter sterilisering. Ugyldig takstkombinasjon: 743b	205,-	F0	0
*743b	Fremstilling og gransking av cytologiske preparater (unntatt cervikovaginalt utstryk), inntil 4 glass. Ugyldig takstkombinasjon: 741	113,-	F0	rep
*744	Mikroskopi av leddvæske med fasekontrastmikroskopi	150,-	F0	0

*G. Radiologi**Merknad G1*

Taksten kan benyttes av privatpraktiserende lege som gjør slik undersøkelse på egne pasienter.
I tillegg til takstene 801–881 kan legen beregne en egenandel fra pasienten, jf. takst 899.

Takst	Tekst	Hon./ref.	Merk.	Rep.
	I. Overekstremiteter			
801	Finger	27,-	G1	1
802	Hånd	39,-	G1	1
803	Håndleddsregion	31,-	G1	1
804	Underarm	39,-	G1	1
805	Albue	31,-	G1	1
806	Overarm	39,-	G1	1
807	Skulder	39,-	G1	1
	II. Underekstremiteter			
813	Tå	27,-	G1	1
814	Fot	39,-	G1	1
815	Ankel	41,-	G1	1
816	Legg	36,-	G1	1
817	Kne	36,-	G1	1
818	Lår	49,-	G1	1
	III. Hals og brystorganer			
851	Lunger med 1, 2 eller flere plan.	76,-	G1	0
*870	Måling av beinmineralinnhold med DXA. Taksten kan ikke benyttes ved screeningundersøkelse. Taksten kan kreves av spesialister i endokrinologi, nukleærmedisin, radiologi, revmatologi og andre med dokumentert spesialkunnskap innen fagområdet metabolske beinsykdommer. Taksten kan benyttes inntil 1 gang per år per pasient.	250,-	G1	0
*875	Punksjon for cytologisk aspirasjon. Takst 875 kan kun benyttes etter spesiell godkjenning	58,-	G1	1
*881	Kontrastmammografi	162,-	G1	1
	IV. Egenandel			
899	Tillegg for undersøkelse (egenandel) kr 200,-		G1	0

Kapittel III. Tilskudd til fellesformål for leger

Folketrygden yter i perioden 1. juli 2006 – 30. juni 2007

- 1,9 mill. kroner til Sykehjelps- og pensjonsordningen for leger,
- 41,9 mill. kroner til Fondet for legers videre- og etterutdanning,
- 30,2 mill. kroner til Fond til fremme av allment praktiserende legers videre- og etterutdanning og privatpraktiserende spesialisters etterutdanning,
- 21,9 mill. kroner til Fond for sykehuslegers videre- og etterutdanning,
- 5,2 mill. kroner til Fond for kvalitetssikring av legetjenester utenfor sykehus,

- 3,1 mill. kroner til Fond for standardisering og kvalitetssikring i spesialisthelsetjenesten,
- 25,1 mill. kroner til Fond for kvalitetssikring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus,
- 2,0 mill. kroner til Fond til fremme av allmenntilleggsforskning.

Kapittel IV. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft den 1. juli 2006. Fra samme dato oppheves forskrift 27. juni 2005 nr. 776 om stønad til dekning av utgifter til undersøkelse og behandling hos lege, gitt med hjemmel i folketrygdloven § 5–4 fjerde ledd og § 22–2 andre ledd.

21. juni Nr. 696 2006

Forskrift om endring i forskrift om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak.

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 21. juni 2006 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 2–1a fjerde ledd, § 4–1 annet ledd og § 5–5 nr. 1 og nr. 2, lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven) § 5–1 siste ledd og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer § 6–2. Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 1. desember 2000 nr. 1389 om godtgjørelse av utgifter til legehjelp som utføres poliklinisk ved statlige helseinstitusjoner og ved helseinstitusjoner som mottar driftstilskudd fra regionale helseforetak gjøres følgende endringer:

Kapittel 4 skal lyde:

Kapittel 4 – Merknader knyttet til de enkelte takstgruppene

Takstgruppe 1: Enkel undersøkelse – kr 40

Merknad 1

Takst 1 brukes ved enkle undersøkelser og ved øyeblikkelig hjelp. En enkel undersøkelse innebærer en kortfattet vurdering av pasienten med tanke på videre formidling til rett nivå i behandlingssystemet. Dette kan for eksempel være en mer fullstendig poliklinisk undersøkelse, henvisning til annen spesialitet, tilbakehenvisning til primærhelsetjenesten eller innleggelse som ikke forekommer samme dag som den polikliniske undersøkelsen det kreves takst for.

Pasientene skal normalt være henvist fra lege i primærhelsetjenesten for at taksten utløses. Unntak gjelder for pasienten som på egenhånd oppsøker sykehusets akuttfunksjon som øyeblikkelig hjelp og hvor denne avdeling/funksjon finner det nødvendig å undersøke/behandle vedkommende. Taksten kan videre kreves ved kontroll av pasienter med kroniske lidelser som etter avsluttet utredning og iverksettelse av eventuell behandling har et særlig behov for regelmessig oppfølging i spesialistpoliklinikk. Behovet for slik regelmessig kontroll må være dokumentert i epikrisen til henvisende behandler.

Taksten kan kun benyttes ved kontroll som utføres av lege, med mindre annet følger av merknaden til den enkelte takst. Telefonkonsultasjon gir ikke grunnlag for refusjon. Taksten kan imidlertid også kreves av jordmor når det er kontakt mellom lege og jordmor.

Takstgruppe 2: Fullstendig poliklinisk undersøkelse – kr 138

Merknad 2

Takst 2 omfatter en fullstendig undersøkelse ved spesialist og tilbakemelding til lege i primærhelsetjenesten, kiropraktor eller manuellterapeut etter avsluttet behandling. Taksten inkluderer et avsluttet behandlingsopplegg, inkludert nødvendig etterkontroll. Unntatt er sykdomsgrupper der langvarig og fast kontroll ved spesialistpoliklinikk er nødvendig slik som beskrevet under takst 1. I slike tilfeller kan takst 1 kreves ved hver kontroll.

Taksten kan kun brukes en gang per halvår for samme pasient og for samme sykdom/skade.

For at takst 2 skal kunne benyttes forutsettes det at pasienten er henvist fra lege, kiropraktor eller manuellterapeut utenom vedkommende sykehus. Institusjonen må kunne dokumentere at det foreligger en henvisning. Taksten kan likevel benyttes dersom pasienten etter å ha oppsøkt sykehusets akuttfunksjoner bedømmes som tiltrengende snarlig full undersøkelse/behandling ved en av sykehusets poliklinikker. Det samme gjelder der det ved undersøkelse foretatt ved poliklinikk i en hovedspesialitet viser seg at vedkommende har en sykdom av en helt annen art som krever full undersøkelse ved poliklinikk i en annen hovedspesialitet uten sammenheng med utredning eller behandling av den første sykdomstilstanden. I begge tilfeller er det en forutsetning at pasienten henvises tilbake til primærhelsetjenesten med epikrise.

Takstgruppe 3, 4, 5 og 6: Tilleggstakster for spesialutredninger og mer omfattende prosedyrer

<i>Takstgruppe</i>	<i>Refusjon</i>	
Takstgruppe 3	kr	278
Takstgruppe 4	kr	451
Takstgruppe 5	kr	757
Takstgruppe 6	Individuell	

Merknad 3

I forbindelse med undersøkelse/behandling ved poliklinikkene kan det bli aktuelt med flere spesialundersøkelser og mer ressurskrevende inngrep. De ulike typer utredninger/prosedyrer er inndelt i fire grupper, dels basert på ressursbruk, dels basert på helsepolitiske prioriteringer.

For hver av takstgruppene 3, 4 og 5 er det fastsatt en samletakst som omfatter alle prosedyrer som er nødvendig for en fullverdig supplerende spesialistutredning hos vedkommende pasient og for de behandlingsprosedyrer som utføres innen de kirurgiske spesialiteter.

Takstene innen takstgruppe 6 er individuelle, men også disse omfatter alle prosedyrer som er nødvendige for en fullverdig supplerende spesialistutredning og de behandlingsprosedyrer som utføres innen de kirurgiske spesialiteter.

Takstene 3, 4, 5 og 6 kan, som hovedregel, kun brukes en gang per halvår for samme pasient for samme sykdom/skade. Nødvendige kontrollundersøkelser/fornyede behandlinger i løpet av halvåret er inkludert i takstene. Videre er anestesistjeneste inkludert i takstene. Nødvendig samarbeid med andre faggrupper om pasientbehandling, veiledning og oppfølging er inkludert i takstene (for eksempel ernæringsfysiologi, sosionomtjenester, fysioterapi, ergoterapi, psykologtjenester etc.).

Takstene i takstgruppene 3, 4, 5 og 6 kan, som hovedregel, ikke brukes i kombinasjon ved samme konsultasjon, men hver av takstgruppene kan benyttes en gang per halvår for samme sykdom/skade. Dersom det underveis i en behandlingsprosedyre/inngrep i tillegg avdekkes behov for annen behandling i tilknytning til samme sykdom/skade som også er berettiget til takst 3, 4, 5 eller 6, utløses kun den høyeste taksten.

For enkelte takster gjelder det at de kan benyttes ved hver behandling og/eller eventuelt i kombinasjon med andre takstgrupper. Dette er da spesielt angitt i taksten eller som merknad til taksten.

Dersom det for samme sykdom/behandling er behov for hjelpefunksjoner fra en annen poliklinikk/spesialist, blir det ikke gitt egen refusjon for denne bistanden som anses inkludert i takstene.

Takstene i takstgruppene 3, 4, 5 og 6 kommer i tillegg til takst 1 eller 2.

I kapittel 6 under bokstav H Onkologi innføres følgende nye takst:

<i>Takst nr.</i>	<i>Tekst</i>	<i>Ref</i>	<i>P.bet</i>	<i>Merkn.</i>
H05e	Infusjonsbehandling med bifosfonater ved malign sykdom	0		

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

22. juni Nr. 697 2006**Forskrift om grunnsatser for tap av tamrein drept eller skadet av rovvilt reindriftsåret 2005/2006.**

Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 22. juni 2006 med hjemmel i lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet § 12a, jf. forskrift 4. mai 2001 nr. 468 om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt § 10. Kunngjort 27. juni 2006.

§ 1. Distriktstvisse grunnsatser

Når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt benyttes følgende grunnsatser:

<i>Distrikts- kode</i>	<i>Reinbeitedistrikt/tamreinlag</i>	<i>Kalv</i>	<i>Okse</i>	<i>Simle</i>	<i>Kjørerein</i>
ZA	1/2/3 – ØSTRE SØR-VARANGER	1.009	1.777	1.573	6.500
ZB	5A/5C – PASVIK	1.266	2.002	1.890	6.500
ZC	4/5B – VESTRE SØR-VARANGER	1.038	1.853	1.521	6.500
ZD	5D/6 – VÁRJATNJÁRGA	1.004	1.837	1.540	6.500
ZE	7 – RÁKKONJÁRGA	1.137	2.156	1.673	6.500
ZF	9 – ČORGAŠ	1.033	2.117	1.549	6.500
ZG	13 – LÁGESDUOTTAR	1.080	2.116	1.636	6.500
ZH	14 – SPIERTTANJÁRGA	1.290	2.101	1.518	6.500
ZJ	14A – SPIERTTAGÁISÁ	1.203	2.287	1.769	6.500
ZL	16 – KÁRÁSJOGA OARJABEALLI	990	2.040	1.509	6.500
YA	19 – SÁLLAN	1.114	2.158	1.568	6.500

<i>Distrikts- kode</i>	<i>Reinbeitedistrikt/tamreinlag</i>	<i>Kalv</i>	<i>Okse</i>	<i>Simle</i>	<i>Kjørerein</i>
YB	20 – FÁLÁ	889	1.895	1.426	6.500
YC	21 – GEARRETNJÁRGA	1.087	1.816	1.512	6.500
YD	22 – FIETTAR	963	1.948	1.420	6.500
YE	23 – SEAINNUS/NÁVGGASTAT	946	1.659	1.459	6.500
YF	24A – OARJE-SIEVJU	981	1.958	1.515	6.500
YG	24B – NUORTA-SIEVJU	930	1.872	1.407	6.500
YH	25 – STIERDNÁ	1.034	2.198	1.643	6.500
YI	41 – BEASKÁDAS	990	1.696	1.317	6.500
YJ	26 – LÁKKONJÁRGA	959	1.590	1.239	6.500
YK	27 – JOAHKONJÁRGA	873	1.703	1.328	6.500
YL	28 – CUOKCAVUOTNA	1.059	1.807	1.562	6.500
YM	29 – SEAKKESNJÁRGA JA SILDÀ	1.001	1.877	1.490	6.500
YN	32 – SILVVETNJÁRGA	1.028	1.923	1.495	6.500
YP	33 – SPALCA	861	1.651	1.303	6.500
YR	34 – ÁBBORAŠŠA	866	1.714	1.344	6.500
YS	35A – FÁVRROSORDA	977	1.806	1.560	6.500
YT	36 – COHKOLAT	958	1.714	1.380	6.500
YU	37 – SKÁRFVÁGGI	961	2.242	1.477	6.500
YW	39 – ÁRDNI/GÁVVIR	1.041	1.936	1.638	6.500
YX	40 – ORDA	828	1.594	1.256	6.500
YY	35B – BEAHCEGEALLI	1.085	1.907	1.789	6.500
XM	11T – REINØY	948	1.779	1.328	6.500
XR	33T – ITTUNJÁRGA	937	1.842	1.424	6.500
XT	19/32T – IVGULAHKU	935	2.118	1.548	6.500
XA	KANSTADFJORD/VESTRE HINNØY	1.366	3.021	2.236	6.500
XD	TJELDØY	1.215	2.471	1.998	6.500
XE	KONGSVIKDALEN	1.276	2.471	2.143	6.500
XG	GROVFJORD	1.169	2.471	1.998	6.500
XH	SØR-SENJA	1.267	2.471	2.005	6.500
XJ	NORD-SENJA	1.267	2.471	2.005	6.500
XK	KVALØY	1.267	2.471	2.005	6.500
XL	RINGVASSØY	1.267	2.471	2.005	6.500
XN	REBBENESØY	1.267	2.471	2.005	6.500
XP	VANNØY	1.267	2.471	2.005	6.500
XU	MAUKEN/TROMSDALEN	1.229	2.122	2.004	6.500
XW	HELLIGSKOGEN	1.084	2.032	1.819	6.500
XZ	HJERTTIND	1.340	2.095	1.959	6.500
XØ	GIELAS	1.267	2.478	1.998	6.500
WA	VOENGEL-NJAARKE	1.145	2.118	1.773	6.500
WB	JILLEN-NJAARKE	1.144	2.289	1.862	6.500
WD	BYRKIJE	1.216	2.510	2.022	6.500
WF	RØSSÁGA/TOVEN/SYV SØSTRE	1.170	2.353	1.855	6.500
WK	HESTMANNEN/STRANDTINDENE	1.170	2.354	2.030	6.500
WL	ILDGRUBEN	1.274	2.721	1.944	6.500
WN	DUNDERLAND/HARODAL/GLOMMEN	1.194	2.545	1.818	6.500
WP	BALVATN	1.254	2.246	1.939	6.500
WR	DUOKTA	1.169	2.562	1.862	6.500
WS	STAJGGO-HÁBMER	1.324	2.487	2.015	6.500
WX	FROSTISEN	1.200	2.437	1.905	6.500
WZ	SKJOMEN	1.200	2.437	1.905	6.500
VA	FÆREN/GASKEN-LAANTE	1.120	2.007	1.757	6.500
VF	SKJÆKERFJELL/SKÆHKERE	1.024	1.979	1.644	6.500
VG	LÅARTE	1.036	1.835	1.589	6.500
VJ	ØSTRE-NAMDAL	1.182	2.118	1.790	6.500
VM	ÅARJEL-NJAARKE	1.082	1.947	1.713	6.500
VR	FOSEN/FOVSEN-NJAARKE	1.075	2.046	1.768	6.500
UW	ELGÅ	1.210	2.357	1.837	6.500
UX	RIAST/HYLLING	1.250	2.168	1.922	6.500
UZ	ESSAND	1.146	2.444	1.695	6.500
ØG	TROLLHEIMEN	1.362	2.443	1.966	6.500

Distrikts- kode	Reinbeitedistrikt/tamreinlag	Kalv	Okse	Simle	Kjørerein
ØA	LOM TAMREINLAG	1.224	2.185	1.898	6.500
ØB	VÅGÅ TAMREINLAG	1.176	2.097	1.810	6.500
ØC	FRAM REINSLAG	1.052	2.026	1.741	6.500
ØE	FILEFJELL REINLAG	1.226	1.784	1.606	6.500

§ 2. Nærmere om beregning av grunnsatsene

Gjennomsnittlige slaktevekter fra de tre foregående år (distriktsvis) og en indeksregulert pris pr. kg kjøtt ved leveranse til slakteri (gjennomsnitt fra de tre siste år; områdevis) ligger til grunn for beregning av grunnsatsen. Grunnsatsen er produktet av disse to verdiene.

§ 3. Klage

Satsene fastsatt i denne forskrift kan ikke påklages.

22. juni Nr. 698 2006

Forskrift om endring i forskrift om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet.

Fastsatt av Kredittilsynet 22. juni 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 41 om forsikringsformidling § 7–9. Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 27. februar 2006 nr. 252 om aksessorisk forsikringsagentvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 3 annet og nytt tredje ledd skal lyde:

Lov om forsikringsformidling § 7–2 første ledd og bestemmelse om strafferegister i tredje ledd gjelder ikke.

Personer som er omfattet av første ledd nr. 3 skal før registrering fremlegge politiattest som utstedes etter lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering. Politiattesten skal bare vise merknader om strafferettslige reaksjoner for overtredelse av straffeloven kapittel 18, 24 til 28 og 31, forsikringsformidlingsloven, konkurranselovgivningen, konkurslovgivningen, regnskapslovgivningen, selskapslovgivningen, skatte- og avgiftslovgivningen og verdipapirlovgivningen. Tidsbegrensningene i strafferegistreringsloven § 6 gjelder.

§ 6 første ledd skal lyde:

Aksessorisk forsikringsagentvirksomhet som har inngått avtale om formidling av forsikringsselskapets produkter per 1. januar 2006, skal innen 1. oktober 2006 sende søknad som nevnt i lov om forsikringsformidling § 7–1 og § 7–10.

II

Endringene trer i kraft straks.

23. juni Nr. 699 2006

Forskrift om endring i forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff.

Fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 23. juni 2006 med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 5, § 6, § 20, § 22, § 25, § 26, § 27, § 28 og § 43 bokstav a og b, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XXIX nr. 2 (vedtak 2004/388/EF) og nr. 3 (direktiv 2004/57/EF). Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 26. juni 2002 nr. 922 om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff gjøres følgende endringer:

Forskriftens hjemmelfelt skal lyde:

Fastsatt av Direktoratet for brann- og elsikkerhet 26. juni 2002 med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 5, § 6, § 20, § 22, § 25, § 26, § 27, § 28 og § 43 bokstav a og b, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1a (direktiv 92/51/EØF) og vedlegg II kap. XXIX nr. 1 (direktiv 93/15/EØF), nr. 2 (vedtak 2004/388/EF) og nr. 3. (direktiv 2004/57/EF).

§ 1–3 nye definisjoner skal lyde:

Kjøpesenter: Flere butikker under samme tak med felles rømningsveier eller annet innendørs fellesareal.

NEI: Netto eksplosivinnhold.

§ 2–3 og § 2–4 skal lyde:

§ 2–3. Overlatelse av eksplosiv vare

Det er ikke tillatt å overlate eksplosiv vare til noen som ikke har adgang til å inneha varen.

Den som lovlig innehar eksplosiv vare kan uten hinder av første ledd overlate slik vare til andre til bruk på hans vegne i samsvar med bestemmelser om bruk i kapittel 10 eller etter arbeidsmiljølovgivningen.

Innehar noen under 18 år sprengstoff, krutt eller tenmidler, kan tilsynsmyndighetene ta varen i forvaring. Det samme gjelder når noen under 16 år innehar pyroteknisk vare klasse Ib. Varen utleveres etter anmodning fra eieren, eller hvis dette er barnet selv, fra dets foreldre eller den som har omsorgen for det. Er varen ikke forlangt utlevert innen 3 måneder, kan tilsynsmyndighetene bestemme at den skal selges eller tilintetgjøres for eierens regning.

§ 2–4. Krav til kvalifikasjoner og skikkethet

Enhver som håndterer eksplosiv vare skal være skikket, ha tilstrekkelige kvalifikasjoner og blant annet ha opplæring om gjeldende sikkerhetsinstruksjoner for å imøtekomme kravet til sikker håndtering.

Person som håndterer eksplosiv vare må være over 18 år. Personer over 16 år kan allikevel håndtere fyrverkeri klasse Ib.

§ 3–1 første ledd bokstavene c og d skal lyde:

- c. pyroteknisk vare listet opp i vedlegg V eller som faller inn under vedlegg VI,
- d. ammunisjon listet opp i vedlegg V.

§ 4–1 første ledd bokstav c skal lyde:

- c. pyroteknisk vare listet opp i vedlegg V eller som faller inn under vedlegg VI,

§ 4–2 første ledd første punktum skal lyde:

Før overføring av eksplosive vare til eller i Norge kan finne sted skal mottakeren av varen ha en overføringstillatelse utstedt på et særskilt skjema gitt av sentral tilsynsmyndighet.

§ 9–2 skal lyde:

Tillatelse til handel med sprengstoff, krutt og tenmidler gis av politiet i det distrikt hvor virksomheten drives.

Tillatelse til handel med pyroteknisk vare gis av kommunen hvor virksomheten drives. Kommunestyret selv kan fastsette lokal forskrift om gebyr for dekning av faktiske utgifter forbundet med behandling av søknader om tillatelse til handel med fyrverkeri klasse II, III og IV og gjennomføring av tilsyn.

Søknad om tillatelse til handel med fyrverkeri klasse II og III må være kommunen i hende innen 1. mai.

§ 9–4 og § 9–5 skal lyde:

§ 9–4. Handel med fyrverkeri klasse II og III

Videresalg av fyrverkeri klasse II og III kan kun skje til den som har tillatelse til å drive handel med slik vare.

Salg og utlevering av fyrverkeri klasse II og III direkte til forbruker kan bare skje i tidsrommet 27. til 31. desember, fra egnet handelslokale eller salgssted over disk og av betjening. Utlevering og oppbevaring av fyrverkeri tillates ikke inne i kjøpesenter eller nærmere enn 25 meter fra bensinstasjoner. Kommunen kan gjøre unntak fra forbudet om utlevering og oppbevaring av fyrverkeri fra mindre kjøpesenter.

Særskilt utpekt person, jf. § 2–1, eller dennes stedfortreder må være fysisk til stede i handelslokalet eller på salgsstedet i den tiden salget foregår.

Etter søknad fra kjøper kan kommunen ut fra en brannteknisk vurdering av bl.a. aktuelt brukssted og årstid, gi særskilt tillatelse til kjøp av fyrverkeri klasse II og III i et enkelt tilfelle og i et annet tidsrom.

§ 9–5. Krav til handelslokale

Lokale hvor det foregår direkte handel med eksplosiv vare må minst tilfredsstille de til enhver tid gjeldende tekniske krav gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Det skal ikke være boenheter i samme bygg som lokale hvor det foregår utlevering og oppbevaring av eksplosiv vare.

I handelslokalet eller ved salgsstedet skal det være oppslag om forbud mot røyking og all bruk av åpen ild.

Handelslokalet for utlevering av pyroteknisk vare skal ha forskriftsmessige rømningsveier direkte ut til det fri.

Det må være et særskilt rom i tilknytning til handelslokalet egnet for oppbevaring av pyroteknisk vare eller mulighet for plassering av særskilt godkjent container på utsiden av handelslokalet.

I handelslokalet kan det i åpningstiden tillates oppbevart enten:

- a) 10 kg NEI pyroteknisk vare og 25 kg NEI i rom i tilknytning til handelslokalet eller
- b) 100 kg NEI pyroteknisk vare og 100 kg NEI i rom i tilknytning til handelslokalet. Mengden pyrotekniske vare i handelslokalet og rom i tilknytning til handelslokalet skal til sammen aldri overstige 100 kg NEI.

Utenom åpningstid skal mengden pyrotekniske vare i handelslokalet ikke overstige 10 kg NEI.

Rom i tilknytning til handelslokalet hvor det skal oppbevares pyroteknisk vare må tilsvare EI-60 med minimum begrenset brennbart materiale og ha en EI-60C-dør.

Mengder utover det som fremkommer i tredje ledd bokstav a og b skal oppbevares i særskilt lager godkjent i henhold til denne forskriftens kapittel 7, eller i særskilt godkjent container.

Utstillingsvarer tilgjengelig for publikum skal være uten kruttladning.

§ 12–6 nye fjerde, femte og sjette ledd skal lyde:

Fra 1. januar 2009 oppheves § 9–5 femte ledd bokstav a.

Handelslokale med tillatelse til mengder som nevnt i § 9–5 femte ledd bokstav a tillates frem til 1. januar 2009 i bygg med boenheter.

Gebyr som nevnt i § 9–2 annet ledd kan tidligst gjøres gjeldende fra 1. januar 2007.

Nye vedlegg V og VI skal lyde:

Vedlegg V. Artikler, som i henhold til FNs rekommendasjoner for transport av farlig gods betraktes som pyrotekniske artikler eller ammunisjon

<i>FN-nummer</i>	<i>Navn og beskrivelse</i>	<i>Klassifiseringskoder</i>	<i>Ordlister (kun brukes som informasjon)</i>
<i>Gruppe G</i>			
0009	Ammunisjon, brann, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.2 G	<i>Ammunisjon</i> Generell betegnelse, som hovedsaklig vedrører gjenstander til militær bruk og omfatter alle slags bomber, granater, raketter, miner, prosjektiler og andre lignende anordninger. <i>Ammunisjon, brannstiftende</i> Ammunisjon, som inneholder et brennbart stoff. Med unntak av tilfelle hvor det brennbare stoffet er et sprengstoff i seg selv, inneholder det også en eller flere av følgende bestanddeler: drivladning med tennsats og tenner, brannrør med sprengladning eller utkasterladning. Se under FN-nr. 0009
0010	Ammunisjon, brannstiftende, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.3 G	
0015	Ammunisjon, røyk, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.2 G	<i>Ammunisjon, røyk-</i> Ammunisjon, som inneholder et tåreframkallende stoff. Med unntak av tilfeller, hvor stoffet er et sprengstoff i seg selv, inneholder ammunisjonen også en eller flere av følgende bestanddeler: En drivladning med tennladning og tennsats, et brannrør med sprengladning eller utstøterladning.
0018	Ammunisjon, tåregass, med sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.2 G	<i>Ammunisjon, tåregass, med sprengladning, utstøterladning eller drivladning</i> Ammunisjon, som inneholder et tåreframkallende stoff. Det inneholder dessuten en eller flere av følgende bestanddeler: pyroteknisk stoff, en drivladning med tennladning og tennsats, et brannrør med sprengladning eller utstøterladning. Se under FN-nr. 0018
0019	Ammunisjon, tåregass, med sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.3 G	
0039	Bomber, fotoflash	1.2 G	<i>Bomber</i> Eksplosivgjenstand som droppes fra fly. Kan inneholde en brennbar væske med sprengladning, en fotoflashsats eller en sprengladning. Betegnelsen omfatter: fotobomber

<i>FN-nummer</i>	<i>Navn og beskrivelse</i>	<i>Klassifiseringskoder</i>	<i>Ordlister (kun brukes som informasjon)</i>
0049	Patroner, lys-	1.1 G	<i>Patroner, lys-</i> Gjenstand, som består av en hylse, en tennladning og blitzlyspulver samlet i ett og klar til avfyring
0050	Patroner, lys-	1.3 G	Se under FN-nr. 0049
0054	Patroner, signal-	1.3 G	<i>Patroner, signal-</i> Gjenstand beregnet til å avfyre fargede signalbluss eller andre signaler fra signalpistoler og lignende
0066	Lunte, tenn	1.4 G	<i>Lunte, tenn</i> Gjenstand bestående av tekstilgarn dekket med svartkrutt eller en annen hurtigbrennende pyroteknisk blanding og med en bøyelig beskyttelsesomspinning. Den kan også bestå av en kjerne av svartkrutt omhyllt av bøyelig vevet stoff. Den brenner i lengderetning med en ytre flamme og anvendes til å overføre tenning fra en anordning til en ladning
0092	Bluss, bakke	1.3 G	<i>Signalbluss</i> Gjenstand som inneholder pyrotekniske stoffer som er beregnet til anvendelse med henblikk på lyseffekt, identifikasjon, signalering eller advarsel
0093	Bluss, luft	1.3 G	Se under FN-nr. 0092
0101	Lunte, ikke detonerende	1.3 G	<i>Lunte/brannrør</i> De engelske betegnelsene for lunte/brannrør (fuse/fuze) har felles opprinnelse (fransk fusee, fusil) og ansees somme tider for å være forskjellige stavemåter, men det er viktig å fastholde at fuse (lunte) betegner en snorlignende tennanordning, mens fuze (brannrør) betegner en anordning som inneholder mekaniske, elektriske, kjemiske eller hydrostatiske komponenter til initiering av serietenning ved deflagrasjon eller detonasjon <i>Lunte, hurtigvirkende, ikke-detonerende (quickmatch)</i> Gjenstand bestående av bomullsgarn impregnert med fint svartkrutt (quickmatch). Brenner med en utvendig flamme og anvendes ved serietenning av fyrverkeri m.m.
0103	Lunte, tenn, rørformet, metalldekket	1.4 G	<i>Brannrør, metalldekket</i> Gjenstand bestående av et metallrør med en kjerne av et deflagrerende sprengstoff
0171	Ammunisjon, lys, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.2 G	<i>Ammunisjon, lys, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning</i> Ammunisjon beregnet på å frambringe en enkel sterk lyskilde til opplysning av et område. Betegnelsen omfatter

<i>FN-nummer</i>	<i>Navn og beskrivelse</i>	<i>Klassifiseringskoder</i>	<i>Ordliste (kun brukes som informasjon)</i>
0191	Signalmidler, hånd	1.4 G	lyspatroner, lysgranater og lysprosjektiler samt målidentifikasjonsbomber <i>Gjenstand beregnet på å frambringe signaler</i>
0192	Signaler, jernbanespor, eksplosive	1.1 G	Se under FN-nr. 0191
0194	Signaler, nød, skip	1.1 G	Se under FN-nr. 0191
0195	Signaler, nød, skip	1.3 G	Se under FN-nr. 0191
0196	Signaler, røyk	1.1 G	Se under FN-nr. 0191
0197	Signaler, røyk	1.4 G	Se under FN-nr. 0191
0212	Sporlys for ammunisjon	1.3 G	<i>Sporlys for ammunisjon</i> Hermetisk lukket gjenstand, som inneholder pyrotekniske stoffer beregnet på å vise et prosjektils bane Se under FN-nr. 0171
0254	Ammunisjon, lys, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.3 G	Se under FN-nr. 0254
0297	Ammunisjon, lys, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.4 G	Se under FN-nr. 0254
0299	Bomber, fotoflash	1.3 G	Se under FN-nr. 0039
0300	Ammunisjon, brann, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.4 G	Se under FN-nr. 0009
0301	Ammunisjon, tåregass, med sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.4 G	Se under FN-nr. 0018
0303	Ammunisjon, røyk, med eller uten sprengladning, utstøterladning eller drivladning	1.4 G	Se under FN-nr. 0015
0306	Sporlys for ammunisjon	1.4 G	Se under FN-nr. 0015
0312	Patroner, signal	1.4 G	<i>Patroner, signal-</i> Gjenstand beregnet til å avfyre fargede signalbluss eller andre signaler fra signalpistol
0313	Signaler, røyk	1.2 G	Se under FN-nr. 0195
0318	Granater, øvelse, hånd eller gevær	1.3 G	<i>Granater, øvelse, hånd eller gevær</i> Gjenstand som er beregnet til å bli kastet med hånden eller skutt ut med gevær. Betegnelsen omfatter granater, øvelses-, hånd- eller gevær-
0319	Tennpatroner	1.3 G	<i>Tennpatroner</i> Gjenstand som består av en tennladning til tennning og en hjelpeladning bestående av et deflagrerende sprengstoff som f.eks. svartkrutt, som anvendes til å antenne drivladningen i hylstre til f.eks. kanoner
0320	Tennpatroner	1.4 G	Se under FN-nr. 0319
0333	Fyrverkeri	1.1 G	<i>Fyrverkeri</i> Pyrotekniske gjenstander beregnet til underholdning
0334	Fyrverkeri	1.2 G	Se under FN-nr. 0333
0335	Fyrverkeri	1.3 G	Se under FN-nr. 0333
0336	Fyrverkeri	1.4 G	Se under FN-nr. 0333
0362	Ammunisjon, øvelses	1.4 G	<i>Ammunisjon, øvelses</i> Ammunisjon uten hovedladning, som inneholder en sprengladning eller utstøterladning. Normalt inneholder den også et brannrør og en drivladning

<i>FN-nummer</i>	<i>Navn og beskrivelse</i>	<i>Klassifiseringskoder</i>	<i>Ordlister (kun brukes som informasjon)</i>
0363	Ammunisjon, kalibrerings	1.4 G	<i>Ammunisjon, kalibrerings</i> Ammunisjon som inneholder pyrotekniske stoffer. Anvendes til prøving av ytelse eller kraft av ny ammunisjon, våpenkomponenter eller -kombinasjoner
0372	Granater, øvelses, hånd eller gevær	1.2 G	Se under FN-nr. 0318
0373	Signalmidler, hånd	1.4 S	Se under FN-nr. 0191
0403	Bluss, luft	1.4 G	Se under FN-nr. 0092
0418	Bluss, bakke	1.2 G	Se under FN-nr. 0092
0419	Bluss, bakke	1.1 G	Se under FN-nr. 0092
0420	Bluss, luft	1.1 G	Se under FN-nr. 0092
0421	Bluss, luft	1.2 G	Se under FN-nr. 0092
0424	Prosjektiler, kalde med sporlys	1.3 G	<i>Prosjektiler</i> Gjenstand som f.eks. granater eller kuler, som utskytes fra en kanon eller lignende, et gevær eller et annet håndskyttevåpen. Kan være inerte med eller uten lysspor eller kan inneholde en spreng- eller utstøterladning eller sprengladning. Betegnelsen omfatter: Prosjektiler, inerte med lysspor, prosjektiler med sprengladning eller utstøterladning, prosjektiler med sprengladning
0425	Prosjektiler, kalde med sporlys	1.4 G	Se under FN-nr. 0424
0428	Pyrotekniske gjenstander for teknisk bruk	1.1 G	<i>Pyrotekniske gjenstander for teknisk bruk</i> Gjenstand som inneholder pyrotekniske stoffer og anvendes til tekniske formål som f.eks. frambringning av varme, gass, teatereffekter osv. Betegnelsen omfatter ikke følgende gjenstander som er oppført separat: all ammunisjon, patroner, signal, kabelkuttere, eksplosiver, fyrverkeri, lysbomber, signalbluss, utløseranordninger, sprengnagler, signalbluss, nødsignaler, jernbaneknallkapsler, røyksignaler
0429	Pyrotekniske gjenstander for teknisk bruk	1.2 G	Se under FN-nr. 0428
0430	Pyrotekniske gjenstander for teknisk bruk	1.3 G	Se under FN-nr. 0428
0431	Pyrotekniske gjenstander for teknisk bruk	1.4 G	Se under FN-nr. 0428
0434	Prosjektiler med spreng- eller utstøterladning	1.2 G	<i>Prosjektiler</i> Gjenstand som f.eks. granater eller kuler som utskytes fra en kanon eller lignende, et gevær eller annet håndskyttevåpen. Kan være inerte, med eller uten lysspor eller kan inneholde spreng- eller utstøterladning eller en sprengladning. Betegnelsen omfatter prosjektiler, inerte, med lysspor, prosjektiler med sprengladning eller utstøterladning, prosjektiler med sprengladning
0435	Prosjektiler med spreng- eller utstøterladning	1.4 G	Se under FN-nr. 0434
0452	Granater, øvelses, hånd eller gevær	1.4 G	Se under FN-nr. 0372
0487	Signaler, røyk	1.3 G	Se under FN-nr. 0194

<i>FN-nummer</i>	<i>Navn og beskrivelse</i>	<i>Klassifiseringskoder</i>	<i>Ordliste (kun brukes som informasjon)</i>
0488	Ammunisjon, øvelses	1.3 G	<i>Ammunisjon, øvelses</i> Ammunisjon uten hovedladning, som inneholder en sprengladning eller en utstøterladning. Normalt inneholder den også et brannrør og en drivladning. Betegnelsen utelukker følgende artikler: granater, øvelses
0492	Signaler, jernbanespor, eksplosive	1.3 G	Se under FN-nr. 0194
0493	Signaler, jernbanespor, eksplosive	1.4 G	Se under FN-nr. 0194
0503	Kollisjonsputeladninger eller kollisjonsputeenheter eller beltestrammere	1.4 G	
<i>Gruppe S</i>			
0110	Granater, øvelses, hånd eller gevær	1.4 S	Se under FN-nr. 0318
0193	Signaler, jernbanespor, eksplosive	1.4 S	Se under FN-nr. 0194
0337	Fyrverkeri	1.4 S	Se under FN-nr. 0334
0345	Prosjektiler, kalde med sporlys	1.4 S	<i>Prosjektiler</i> Gjenstand som f.eks. granater eller kuler som utskyttes fra en kanon eller lignende, et gevær eller et annet håndskyttevåpen. Kan være inerte, med eller uten lysspor eller kan inneholde en spreng- eller utstøterladning eller en sprengladning
0376	Tennpatroner	1.4 S	Se under FN-nr. 0319
0404	Bluss, luft	1.4 S	Se under FN-nr. 0092
0405	Patroner, signal	1.4 S	<i>Patroner, signal</i> Gjenstand beregnet til å avfyre fargede signalbluss eller andre signaler fra signalpistol og lignende
0432	Pyrotekniske gjenstander for teknisk bruk	1.4 S	

Vedlegg VI. Artikler hvor det må nærmere fastsettes om de er pyrotekniske artikler eller eksplosiver

<i>FN-nr.</i>	<i>Navn og beskrivelse</i>	<i>Klassifiseringskoder</i>	<i>Ordliste (kun brukes som informasjon)</i>
<i>Gruppe G</i>			
0121	Tennere	1.1 G	<i>Tennere</i> Gjenstand inneholdende et eller flere eksplosiver beregnet til å utløse en deflagrasjon i en tennkjede. Gjenstandene kan utløses kjemisk, elektrisk eller mekanisk
0314	Tennere	1.2 G	Se under FN-nr. 0121
0315	Tennere	1.3 G	Se under FN-nr. 0121
0316	Tennmekanismer	1.3 G	
0317	Tennmekanismer	1.4 G	
0325	Tennere	1.4 G	Se under FN-nr. 0121
0353	Gjenstander, eksplosive N.O.S.	1.4 G	
0454	Tennere	1.4 S	Se under FN-nr. 0121
<i>Gruppe S</i>			
0131	Luntetennere	1.4 S	<i>Luntetennere</i> Gjenstand som kan være konstruert på forskjellige måter og som tjener til antenning av sikkerhetslunte. De utløses ved riving eller slag eller elektrisk
0349	Gjenstander, eksplosive N.O.S.	1.4 S	
0368	Tennmekanismer	1.4 S	

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

23. juni Nr. 700 2006**Forskrift om endring i forskrift om tiltak mot hvitvasking av utbytte av straffbare handlinger mv.**

Fastsatt av Finansdepartementet 23. juni 2006 med hjemmel i lov 20. juni 2003 nr. 41 om tiltak mot hvitvasking av utbytte fra straffbare handlinger mv. (hvitvaskingsloven) § 5 og § 18. Kunngjort 27. juni 2006.

I

I forskrift 10. desember 2003 nr. 1487 om tiltak mot hvitvasking av utbytte av straffbare handlinger mv. gjøres følgende endring:

§ 6 nytt femte ledd lyde:

Legitimasjon som nevnt i § 4 første ledd fremlegges av den eller de som er gitt disposisjonsrett over kontoen eller depotet, eller som er gitt rett til å gjennomføre transaksjonen.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2006.

22. juni Nr. 701 2006**Forskrift om endring i forskrift om gebyrer for tjenester fra Brønnøysundregistrene.**

Fastsatt av Nærings- og handelsdepartementet 22. juni 2006 med hjemmel i lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak § 4-1 og § 8-1, lov 7. juni 1935 nr. 2 om betalingsutjevning § 34, lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret § 22, lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap m.v. (regnskapsloven) § 8-1, lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven) § 144 og lov 6. juni 1997 nr. 35 om Oppgaverregisteret § 4. Kunngjort 29. juni 2006.

I

I forskrift 16. desember 2003 nr. 1551 om gebyrer for tjenester fra Brønnøysundregistrene gjøres følgende endring:

Ny § 4a skal lyde:

§ 4a. Registerinformasjon til offentlige myndigheter

Registerfører skal gi gratis tilgang til registerinformasjon til offentlige myndigheter som overfor registerfører kan godtgjøre at de trenger informasjonen for sin myndighetsutøvelse. Registerfører kan videre gi gratis tilgang til informasjon når slik informasjon trengs for offentlig planleggingsarbeid og lignende.

Registerfører kan fastsette hvordan informasjonen skal gjøres tilgjengelig. Bestemmelsen her er ikke til hinder for at registerfører helt eller delvis kan kreve kostnader ved utvikling og vedlikehold av særskilte avgivelsesløsninger.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2006.

26. juni Nr. 702 2006**Forskrift om endring i forskrift om vartpenger.**

Fastsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet 26. juni 2006 med hjemmel i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 24 tredje ledd. Kunngjort 29. juni 2006.

I

I forskrift 17. desember 2003 nr. 1783 om vartpenger gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd første punktum skal lyde:

Et medlem kan bare få vartpenger når det står tilmeldt Arbeids- og velferdsetaten som reell arbeidssøker.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2006.

26. juni Nr. 703 2006**Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for enkelte petroleumsanlegg på land.**

Fastsatt av Tariffnemnda 26. juni 2006 med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. § 3. Kunngjort 29. juni 2006.

*Kap. I. Innledende bestemmelser***§ 1. Grunnlaget for allmenngjøring**

Denne forskriften er fastsatt på grunnlag av følgende tariffavtaler:

1. Verkstedsoverenskomsten (VO) 2006–2008 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Teknologibedriftenes Landsforening på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og Fellesforbundet på den annen side.
2. Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB) 2006–2008 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon, Byggenæringens Landsforening og Tekniske Entreprenørers Landsforening på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og Fellesforbundet på den annen side.
3. Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK) 2006–2008 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Tekniske Entreprenørers Landsforening på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og El & It Forbundet på den annen side.

§ 2. Geografisk virkeområde

Denne forskriften gjelder for følgende petroleumsanlegg på land:

- a) Melkøya (Snøhvit) i Hammerfest kommune, Finnmark
- b) Tjeldbergodden i Aure kommune, Møre og Romsdal
- c) Mongstad i Lindås kommune, Hordaland
- d) Kollsnes i Øygarden kommune, Hordaland
- e) Kårstø i Tysvær kommune, Rogaland
- f) Nyhamna (Ormen Lange) i Aukra kommune, Møre og Romsdal
- g) Sture i Øygarden kommune, Hordaland.

Forskriften gjelder ikke for tilknyttede aktiviteter som utføres utenfor anleggenes geografiske områder.

§ 3. Hvem forskriften gjelder for

Forskriften gjelder for faglærte og ufaglærte produksjonsarbeidere på anlegg nevnt i § 2 som utfører:

- a) Montasje- og installasjonsarbeid i verksteds- og teknologiindustrien.
- b) Bygningsarbeid.
- c) Installasjon, vedlikehold og reparasjoner på elektro- og automatiseringsanlegg.

Med faglært arbeidstaker menes en arbeidstaker med offentlig godkjent fagbrev eller tilsvarende formell utdanning innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid. Ufaglært arbeidstaker har ikke slikt fagbrev.

Forskriften gjelder ikke for lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

§ 4. Virksomhetens ansvar

Virksomhet som utfører arbeidsoppdrag i samsvar med § 2 og § 3 har ansvar for at bestemmelsene i denne forskriften gjennomføres. Ansvaret gjelder for arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomheten.

Kap. II. Lønns- og arbeidsvilkår¹

¹ Jf. § 16.

§ 5. Lønnsbestemmelser for arbeidstakere i verksteds- og teknologiindustrien

1. Arbeidstakere i verksteds- og teknologiindustrien, jf. § 3 a), skal minst ha en lønn pr. time på:
  - a) For faglærte: kr 117.
  - b) For ufaglærte: kr 111,56.
2. For arbeidsoppdrag hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig skal det betales følgende tillegg til timelønnen:
  - a) For faglærte: kr 23,40
  - b) For ufaglærte: kr 22,31.Bestemmelsen i nr. 2 gjelder ikke for arbeidstakere som blir inntatt på arbeidsstedet.
3. På anlegg som omfattes av § 2 hvor det arbeides skift skal det betales følgende tillegg:
  - 3.1 For toskiftarbeid (36,5 timer pr. uke) betales følgende tillegg pr. time:
    1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: Intet
    2. skift: kr 13,14.For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 28,07.
Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften: kr 40,24.
Enhver time utover kl. 24.00 betales med tillegg som for 3. skift.
  - 3.2 For treskiftarbeid (35,5 timer pr. uke) betales følgende tillegg pr. time:
    1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: Intet

2. skift: kr 13,54
3. skift: kr 20,15.
For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 28,88.
Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften: kr 41,37.
- 3.3 For helkontinuerlig treskiftarbeid (33,6 timer pr. uke) betales følgende tillegg pr. time:
1. skift: inntil lørdag kl. 14.00: Intet
2. skift: kr 14,35
3. skift: kr 21,29.
For skiftarbeid etter kl. 14.00 på dager før søn- og helligdager: kr 30,50.
Fra kl. 14.00 på jul-, nyttårs-, påske- og pinseften: kr 43,72.
- 3.4 Omregningsfaktorer
Ved omregning fra normal arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes nedenstående tabell:
Fra 37,5 timer – 36,5 timer = 2,74%
Fra 37,5 timer – 35,5 timer = 5,63%
Fra 37,5 timer – 33,6 timer = 11,61%.
- § 6. Lønnsbestemmelser for arbeidstakere som utfører bygningsarbeid**
1. Arbeidstakere som utfører bygningsarbeid, jf. § 3 b) skal minst ha en lønn pr. time på:
a) For faglærte: kr 132,25
b) For ufaglærte: kr 118,-.
2. På anlegg som er omfattet av § 2 hvor det arbeides skift skal det betales tillegg etter følgende regler:
- 2.1 *Generelt*
Det er adgang til å anvende skiftarbeid i samsvar med lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern kap. 10.
Når det arbeides på skift skal det utarbeides en arbeidsplan i henhold til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern § 10– 3.
Skifttillegg betales bare for skiftarbeid som varer sammenhengende 6 arbeidsdager eller mer. Annet skiftarbeid betales som overtid.
- 2.2 *Skifttillegg*
Skifttillegg for 2. skift på hverdager betales med kr 19,25 pr. time.
Skifttillegg for 3. skift på hverdager betales med kr 30,75 pr. time.
Skifttillegg på lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter den ordinære arbeidstids slutt betales med kr 76,50 pr. time.
Hvis en arbeidstaker ved overgang fra dag- til skiftarbeid eller omvendt i samme døgn (fra kl. 00.00–24.00) får en lengre arbeidstid enn normalt i vedkommende døgn, gjelder overtidsbetaling for de overskytende timer.
- 2.3 *Overtid ved skiftarbeid*
Ved overtidsarbeid før eller etter skiftet, gis et tillegg på 50% i tillegg til skifttillegget.
Det betales 50% tillegg for arbeid på lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter endt ordinær arbeidstid og for arbeid på søn- og helligdager.
- 2.4. *Omregningsfaktorer*
Ved omregning fra normal arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes nedenstående tabell:
Fra 37,5 timer – 36,5 timer = 2,74%
Fra 37,5 timer – 35,5 timer = 5,63%
Fra 37,5 timer – 33,6 timer = 11,61%.
- § 7. Lønnsbestemmelser for arbeidstakere som utfører installasjoner, vedlikehold og reparasjoner på elektro- og automatiseringsanlegg**
1. Arbeidstakere som utfører installasjoner, vedlikehold og reparasjoner på elektro- og automatiseringsanlegg, jf. § 3 c), skal minst ha en lønn pr. time på:
a) For faglærte: kr 142,09
b) For ufaglærte: kr 120,51.
2. For arbeidsoppdrag hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig skal det betales følgende tillegg til timelønnen:
a) For faglærte: kr 21,31
b) For ufaglærte: kr 18,08.
3. På anlegg som omfattes av § 2 hvor det arbeides skift skal det betales følgende tillegg:
- 3.1. *Toskiftsordning – 36,5 timer pr. uke*
Med toskiftsordning forstås at arbeidstiden skifter vekselvis mellom dag og kveld (en uke dag, en uke kveld) i en oppsatt skiftplan. Toskiftsordninger kan kun avtales innenfor tidsrammen kl. 06.00–24.00 på ukens vanlige virkedager.

3.2. Kompensasjon

Kompensasjonen beregnes av minste timelønn etter § 7 nr. 1. Kompensasjonen dekker et ulempetillegg som utgjør 18,3%. Kompensasjoner gis ikke for dagskift.

3.3. Treskiftsordning – 35,5 timer pr. uke

Med treskiftsordning forstås at arbeidstiden skifter mellom dag, kveld og natt (en uke dag, en uke kveld og en uke natt) i en oppsatt skiftplan. Treskiftsordninger kan kun avtales innenfor tidsrommet søndag kl. 22.00 til og med lørdag kl. 06.00.

3.4. Kompensasjon

Kompensasjon beregnes av minste timelønn etter § 7 nr. 1. Kompensasjonen dekker et ulempetillegg som utgjør 18,3% for andre skift. Tredje skift utgjør 29,3%. Dagskiftet kompenseres ikke.

3.5. Helkontinuerlig skiftordning – 33,6 timer pr. uke

Helkontinuerlig skiftordning er arbeid som drives 24 timer i døgnet uten normal stans på søn- og helligdager, og som skifter mellom dag, kveld og natt i en oppsatt skiftplan.

3.6. Kompensasjon

Kompensasjon beregnes av minste timelønn etter § 7 nr. 1. Kompensasjon gis ikke for dagskift. Andre skift dekker et ulempetillegg som utgjør 18,3%. Tredje skift dekker et ulempetillegg som utgjør 29,3%.

På lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter den ordinære arbeidstids slutt kompenseres for et ulempetillegg på 73,2%.

På søn- og helligdager inntil kl. 22.00 betales med 73,2%.

3.7. Omregningsfaktorer

Ved omregning fra normal arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes nedenstående tabell:

Fra 37,5 timer – 36,5 timer = 2,74%

Fra 37,5 timer – 35,5 timer = 5,64%

Fra 37,5 timer – 33,6 timer = 11,61%.

§ 8. Regulering av lønn i forskriftens virketid

Satsene i § 5, § 6 og § 7 i denne forskriften skal reguleres i henhold til nye reguleringssetninger som følger av mellomoppgjøret i 2007.

§ 9. Tillegg til minste timefortjeneste

For alle arbeidstakere som er omfattet av denne forskriften skal det på grunnlag av dyktighet, kompetanse, praksis, ansvar og jobbinnhold, betales et tillegg til den minste timelønnen etter § 5 nr. 1, § 6 nr. 1 og § 7 nr. 1.

§ 10. Arbeidstid

Den ordinære arbeidstid må i gjennomsnitt ikke overstige 37,5 timer pr. uke.

Ved skiftarbeid gjelder følgende grenser:

Toskiftsordninger 36,5 timer pr. uke i gjennomsnitt

Treskiftsordninger 35,5 timer pr. uke i gjennomsnitt

Helkontinuerlig skift 33,6 timer pr. uke i gjennomsnitt.

Andre arbeidstidsordninger kan avtales i samsvar med reglene i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern kap. 10.

§ 11. Godtgjøring for overtid

Det skal betales et tillegg for arbeid utover ordinær arbeidstid med 50% av timesatsen. For arbeid utover ordinær arbeidstid i tidsrommet mellom kl. 21.00 og kl. 06.00 og på søndager og helligdager skal det betales et tillegg på 100% av timesatsen.

§ 12. Bevegelige helligdager, 1. og 17. mai

Som erstatning for tapt arbeidsfortjeneste, skal det betales vanlig lønn for bevegelige helligdager og 1. og 17. mai som ellers ville vært ordinær arbeidsdag, med mindre arbeidstaker er fraværende virkedagen før og etter.

Rett til godtgjøring har arbeidstakere som har hatt sammenhengende ansettelse ved samme bedrift minst 30 dager forut for helligdagen, eller er ansatt senere når arbeidet er av minst 30 dagers varighet. I denne sammenheng regnes helligdagene i jule- og nyttårshelgen og i påsken som én helligdag.

§ 13. Annen godtgjøring

Annen godtgjøring, f.eks. for særlig smussig arbeid, arbeidstøy og verktøy kan avtales mellom arbeidstaker og arbeidsgiver i samsvar med hva som er vanlig på anlegget.

§ 14. Utgifter til reise, kost og losji

For arbeidsoppdrag hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig, skal arbeidsgiver etter nærmere avtale dekke de faktiske utgifter for et rimelig antall hjemreiser. Det skal også inngås avtale om godtgjøring for nødvendige utgifter til kost og losji.

§ 15. Krav til innkvartering

Innkvartering som stilles til rådighet for arbeidstaker skal være forsvarlig utført, innredet og vedlikeholdt og i samsvar med vanlig god standard på anlegget.

Kap. III. Fravikelighet m.m.

§ 16. Fravikelighet

Forskriften kommer ikke til anvendelse dersom arbeidstaker samlet sett er omfattet av gunstigere lønns- og arbeidsvilkår i henhold til avtale eller etter det lands rett som ellers gjelder for arbeidsforholdet.

§ 17. Lønns- og arbeidsvilkår i lov eller forskrift

Bestemmelser i lov eller andre forskrifter som vanligvis gjelder for arbeidsforhold kommer også til anvendelse for arbeidsforhold som omfattes av forskriften her, særlig lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie og lov 26. april 1947 nr. 1 om 1. og 17. mai som høgtidsdager.

Forskriften gjelder med de begrensninger som følger av lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid mv. § 1–7.

Kap. IV. Ikrafttreden m.m.

§ 18. Ikrafttreden og opphør

Forskriften trer i kraft straks.

Forskriften opphører å gjelde 1 måned etter at Verkstedsoverenskomsten mellom LO og NHO 2006–2008, Fellesoverenskomsten for byggfag mellom LO og NHO 2006–2008 og Landsoverenskomsten for elektrofagene mellom LO og NHO 2006–2008 blir avløst av nye tariffavtaler eller hvis Tariffnemnda treffer nytt vedtak om allmenngjøring av disse tariffavtalene.

26. juni Nr. 704 2006

Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for byggeplasser i Osloregionen.

Fastsatt av Tariffnemnda 26. juni 2006 med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. § 3. Kunngjort 29. juni 2006.

Kap. I. Innledende bestemmelser

§ 1. Grunnlaget for allmenngjøring

Denne forskriften er fastsatt på grunnlag av følgende tariffavtaler:

1. Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB) 2006–2008 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Byggenæringens Landsforening på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og Fellesforbundet på den annen side.
2. Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK) 2006–2008 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Tekniske Entreprenørers Landsforening på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og EL & IT Forbundet på den annen side.

§ 2. Hvem forskriften gjelder for

Forskriften gjelder for faglærte og ufaglærte arbeidstakere på byggeplasser som utfører:

- a) Bygningsarbeid i fylkene Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold.
- b) Installasjon, vedlikehold og reparasjoner på elektro- og automatiseringsanlegg i fylkene Oslo og Akershus.

Med faglært arbeidstaker menes en arbeidstaker med offentlig godkjent fagbrev eller tilsvarende formell utdanning innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid. Ufaglært arbeidstaker har ikke slikt fagbrev.

Forskriften gjelder ikke for lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

§ 3. Virksomhetens ansvar

Virksomhet som utfører arbeidsoppdrag i samsvar med § 2 har ansvar for at bestemmelsene i denne forskriften gjennomføres. Ansvarret gjelder for arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomheten.

Kap. II. Lønns- og arbeidsvilkår

§ 4. Lønnsbestemmelser for arbeidstakere som utfører bygningsarbeid

1. Arbeidstakere som utfører bygningsarbeid, jf. § 2 a) skal minst ha en lønn pr. time på:

- a) For faglærte: kr 132,25
- b) For ufaglærte: kr 118,-.

2. Ved skiftarbeid skal det betales tillegg etter følgende regler:

2.1 Generelt

Det er adgang til å anvende skiftarbeid i samsvar med lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. kap. 10.

Når det arbeides på skift skal det utarbeides en arbeidsplan i henhold til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. § 10–3.

Skifttillegg betales bare for skiftarbeid som varer sammenhengende 6 arbeidsdager eller mer. Annet skiftarbeid betales som overtid.

2.2 Skifttillegg

Skifttillegg for 2. skift på hverdager betales med kr 19,25 pr. time.

Skifttillegg for 3. skift på hverdager betales med kr 30,75 pr. time.

Skifttillegg på lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter den ordinære arbeidstids slutt betales med kr 76,50 pr. time.

Hvis en arbeidstaker ved overgang fra dag- til skiftarbeid eller omvendt i samme døgn (fra kl. 00.00–24.00) får en lengre arbeidstid enn normalt i vedkommende døgn, gjelder overtidsbetaling for de overskytende timer.

2.3 Overtid ved skiftarbeid

Ved overtidsarbeid før eller etter skiftet, gis et tillegg på 50% i tillegg til skifttillegget.

Det betales 50% tillegg for arbeid på lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter endt ordinær arbeidstid og for arbeid på søn- og helligdager.

2.4 Omregningsfaktorer

Ved omregning fra normal arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes nedenstående tabell:

Fra 37,5 timer – 36,5 timer = 2,74%

Fra 37,5 timer – 35,5 timer = 5,63%

Fra 37,5 timer – 33,6 timer = 11,61%.

§ 5. Lønnsbestemmelser for arbeidstakere som utfører installasjoner, vedlikehold og reparasjoner på elektro- og automatiseringsanlegg

1. Arbeidstakere som utfører installasjoner, vedlikehold og reparasjoner på elektro- og automatiseringsanlegg, jf. § 2 b), skal minst ha en lønn pr. time på:

a) For faglærte: kr 142,09

b) For ufaglærte: kr 120,51.

2. For arbeidsoppdrag hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig skal det betales følgende tillegg til timelønnen:

a) For faglærte: kr 21,31

b) For ufaglærte: kr 18,08.

3. Ved skiftarbeid skal det betales følgende tillegg:

3.1. Toskiftsordning – 36,5 timer pr. uke

Med toskiftsordning forstås at arbeidstiden skifter vekselvis mellom dag og kveld (en uke dag, en uke kveld) i en oppsatt skiftplan. Toskiftsordninger kan kun avtales innenfor tidsrammen kl. 06.00–24.00 på ukens vanlige virkedager.

3.2. Kompensasjon

Kompensasjonen beregnes av minste timelønn etter § 5 nr. 1. Kompensasjonen dekker et ulempetillegg som utgjør 18,3%. Kompensasjoner gis ikke for dagskift.

3.3. Treskiftsordning – 35,5 timer pr. uke

Med treskiftsordning forstås at arbeidstiden skifter mellom dag, kveld og natt (en uke dag, en uke kveld og en uke natt) i en oppsatt skiftplan. Treskiftsordninger kan kun avtales innenfor tidsrommet søndag kl. 22.00 til og med lørdag kl. 06.00.

3.4. Kompensasjon

Kompensasjon beregnes av minste timelønn etter § 5 nr. 1. Kompensasjonen dekker et ulempetillegg som utgjør 18,3% for andre skift. Tredje skift utgjør 29,3%. Dagskiftet kompenseres ikke.

3.5. Helkontinuerlig skiftordning – 33,6 timer pr. uke

Helkontinuerlig skiftordning er arbeid som drives 24 timer i døgnet uten normal stans på søn- og helligdager, og som skifter mellom dag, kveld og natt i en oppsatt skiftplan.

3.6. Kompensasjon

Kompensasjon beregnes av minste timelønn etter § 5 nr. 1. Kompensasjon gis ikke for dagskift. Andre skift dekker et ulempetillegg som utgjør 18,3%. Tredje skift dekker et ulempetillegg som utgjør 29,3%.

På lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter den ordinære arbeidstids slutt kompenseres for et ulempetillegg på 73,2%.

På søn- og helligdager inntil kl. 22.00 betales med 73,2%.

3.7. Omregningsfaktorer

Ved omregning fra normal arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes nedenstående tabell:

Fra 37,5 timer – 36,5 timer = 2,74%

Fra 37,5 timer – 35,5 timer = 5,64%

Fra 37,5 timer – 33,6 timer = 11,61%.

§ 6. Tillegg til minste timefortjeneste

For alle arbeidstakere som er omfattet av denne forskriften skal det på grunnlag av dyktighet, kompetanse, praksis, ansvar og jobbinnhold, betales et tillegg til den minste timelønnen etter § 4 nr. 1 og § 5 nr. 1.

§ 7. Arbeidstid

Den ordinære arbeidstid må i gjennomsnitt ikke overstige 37,5 timer pr. uke.

Ved skiftarbeid gjelder følgende grenser:

Toskiftsordninger	36,5 timer pr. uke i gjennomsnitt
Treskiftsordninger	35,5 timer pr. uke i gjennomsnitt
Helkontinuerlig skift	33,6 timer pr. uke i gjennomsnitt.

Andre arbeidstidsordninger kan avtales eller fastsettes i samsvar med reglene i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. kap. 10.

§ 8. Godtgjøring for overtid

Det skal betales et tillegg for arbeid utover ordinær arbeidstid med 50% av timesatsen. For arbeid utover ordinær arbeidstid i tidsrommet mellom kl. 21.00 og kl. 06.00 og på søndager og helligdager skal det betales et tillegg på 100% av timesatsen.

§ 9. Bevegelige helligdager, 1. og 17. mai

Som erstatning for tapt arbeidsfortjeneste skal det betales vanlig lønn for bevegelige helligdager og 1. og 17. mai som ellers ville vært ordinær arbeidsdag, med mindre arbeidstaker er fraværende virkedagen før og etter.

Rett til godtgjøring har arbeidstakere som har hatt sammenhengende ansettelse ved samme bedrift minst 30 dager forut for helligdagen, eller er ansatt senere når arbeidet er av minst 30 dagers varighet. I denne sammenheng regnes helligdagene i jule- og nyttårshelgen og i påsken som én helligdag.

§ 10. Annen godtgjøring

Annen godtgjøring, f.eks. for særlig smussig arbeid, arbeidstøy og verktøy kan avtales mellom arbeidstaker og arbeidsgiver i samsvar med hva som er vanlig på anlegget.

§ 11. Utgifter til reise, kost og losji

For arbeidsoppdrag hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig, skal arbeidsgiver etter nærmere avtale dekke de faktiske utgifter for et rimelig antall hjemreiser. Det skal også inngås avtale om godtgjøring for nødvendige utgifter til kost og losji.

§ 12. Krav til innkvartering

Innkvartering som stilles til rådighet for arbeidstaker skal være forsvarlig utført, innredet og vedlikeholdt og i samsvar med vanlig god standard.

Kap. III. Fravikelighet m.m.**§ 13. Fravikelighet**

Forskriften kommer ikke til anvendelse dersom arbeidstaker samlet sett er omfattet av gunstigere lønns- og arbeidsvilkår i henhold til avtale eller etter det lands rett som ellers gjelder for arbeidsforholdet.

§ 14. Lønns- og arbeidsvilkår i lov eller forskrift

Bestemmelser i lov eller andre forskrifter som vanligvis gjelder for arbeidsforhold, kommer også til anvendelse for arbeidsforhold som omfattes av forskriften her, særlig

lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.

lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie og

lov 26. april 1947 nr. 1 om 1. og 17. mai som høgtidsdager.

Forskriften gjelder med de begrensninger som følger av lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. § 1–7.

Kap. IV. Ikrafttreden m.m.**§ 15. Ikrafttreden og opphør**

Forskriften trer i kraft straks.

Forskriften opphører å gjelde 1 måned etter at Fellesoverenskomsten for byggfag mellom LO og NHO 2006–2008 og Landsoverenskomsten for elektrofagene mellom LO og NHO 2006–2008 blir avløst av nye tariffavtaler eller hvis Tariffnemnda treffer nytt vedtak om allmenngjøring av disse tariffavtalene.

26. juni Nr. 705 2006**Forskrift om allmenngjøring av tariffavtaler for byggeplasser i Hordaland.**

Fastsatt av Tariffnemnda 26. juni 2006 med hjemmel i lov 4. juni 1993 nr. 58 om allmenngjøring av tariffavtaler m.v. § 3. Kunngjort 29. juni 2006.

*Kap. I. Innledende bestemmelser***§ 1. Grunnlaget for allmenngjøring**

Denne forskriften er fastsatt på grunnlag av Fellesoverenskomsten for byggfag (FOB) 2006–2008 mellom Næringslivets Hovedorganisasjon og Byggenæringens Landsforening på den ene siden og Landsorganisasjonen i Norge og Fellesforbundet på den annen side.

§ 2. Hvem forskriften gjelder for

Forskriften gjelder for faglærte og ufaglærte arbeidstakere som utfører bygningsarbeid på byggeplasser i Hordaland.

Med faglært arbeidstaker menes en arbeidstaker med offentlig godkjent fagbrev eller tilsvarende formell utdanning innenfor det fagfelt arbeidstaker utfører arbeid. Ufaglært arbeidstaker har ikke slikt fagbrev.

Forskriften gjelder ikke for lærlinger og personer på arbeidsmarkedstiltak.

§ 3. Virksomhetens ansvar

Virksomhet som utfører arbeidsoppdrag i samsvar med § 2 har ansvar for at bestemmelsene i denne forskriften gjennomføres. Ansvaret gjelder for arbeidsgiver og den som i arbeidsgivers sted leder virksomheten.

*Kap. II. Lønns- og arbeidsvilkår***§ 4. Lønnsbestemmelser for arbeidstakere som utfører bygningsarbeid**

1. Arbeidstakere som utfører bygningsarbeid, jf. § 2, skal minst ha en lønn pr. time på:

- a) For faglærte: kr 132,25
- b) For ufaglærte: kr 118,-.

2. Ved skiftarbeid skal det betales tillegg etter følgende regler:

2.1 Generelt

Det er adgang til å anvende skiftarbeid i samsvar med lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. kap. 10.

Når det arbeides på skift skal det utarbeides en arbeidsplan i henhold til lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. § 10–3.

Skifttillegg betales bare for skiftarbeid som varer sammenhengende 6 arbeidsdager eller mer. Annet skiftarbeid betales som overtid.

2.2 Skifttillegg

Skifttillegg for 2. skift på hverdager betales med kr 19,25 pr. time.

Skifttillegg for 3. skift på hverdager betales med kr 30,75 pr. time.

Skifttillegg på lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter den ordinære arbeidstids slutt betales med kr 76,50 pr. time.

Hvis en arbeidstaker ved overgang fra dag- til skiftarbeid eller omvendt i samme døgn (fra kl. 00.00–24.00) får en lengre arbeidstid enn normalt i vedkommende døgn, gjelder overtidsbetaling for de overskytende timer.

2.3 Overtid ved skiftarbeid

Ved overtidsarbeid før eller etter skiftet, gis et tillegg på 50% i tillegg til skifttillegget.

Det betales 50% tillegg for arbeid på lørdager etter kl. 13.00 og på dager før helligdager etter endt ordinær arbeidstid og for arbeid på søn- og helligdager.

2.4 Omregningsfaktorer

Ved omregning fra normal arbeidstid, 37,5 timer pr. uke, til avvikende arbeidstidsordninger, brukes nedenstående tabell:

Fra 37,5 timer – 36,5 timer = 2,74%

Fra 37,5 timer – 35,5 timer = 5,63%

Fra 37,5 timer – 33,6 timer = 11,61%.

§ 5. Tillegg til minste timefortjeneste

For alle arbeidstakere som er omfattet av denne forskriften skal det på grunnlag av dyktighet, kompetanse, praksis, ansvar og jobbinnhold, betales et tillegg til den minste timelønnen etter § 4 nr. 1.

§ 6. Arbeidstid

Den ordinære arbeidstid må i gjennomsnitt ikke overstige 37,5 timer pr. uke.

Ved skiftarbeid gjelder følgende grenser:

Toskiftsordninger	36,5 timer pr. uke i gjennomsnitt
Treskiftsordninger	35,5 timer pr. uke i gjennomsnitt
Helkontinuerlig skift	33,6 timer pr. uke i gjennomsnitt.

Andre arbeidstidsordninger kan avtales eller fastsettes i samsvar med reglene i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. kap. 10.

§ 7. *Godtgjøring for overtid*

Det skal betales et tillegg for arbeid utover ordinær arbeidstid med 50% av timesatsen. For arbeid utover ordinær arbeidstid i tidsrommet mellom kl. 21.00 og kl. 06.00 og på søndager og helligdager skal det betales et tillegg på 100% av timesatsen.

§ 8. *Bevegelige helligdager, 1. og 17. mai*

Som erstatning for tapt arbeidsfortjeneste, skal det betales vanlig lønn for bevegelige helligdager og 1. og 17. mai som ellers ville vært ordinær arbeidsdag, med mindre arbeidstaker er fraværende virkedagen før og etter.

Rett til godtgjøring har arbeidstakere som har hatt sammenhengende ansettelse ved samme bedrift minst 30 dager forut for helligdagen, eller er ansatt senere når arbeidet er av minst 30 dagers varighet. I denne sammenheng regnes helligdagene i jule- og nyttårshelgen og i påsken som én helligdag.

§ 9. *Annen godtgjøring*

Annen godtgjøring, f.eks. for særlig smussig arbeid, arbeidstøy og verktøy kan avtales mellom arbeidstaker og arbeidsgiver i samsvar med hva som er vanlig på anlegget eller byggeplassen.

§ 10. *Utgifter til reise, kost og losji*

For arbeidsoppdrag hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig, skal arbeidsgiver etter nærmere avtale dekke de faktiske utgifter for et rimelig antall hjemreiser. Det skal også inngås avtale om godtgjøring for nødvendige utgifter til kost og losji.

§ 11. *Krav til innkvartering*

Innkvartering som stilles til rådighet for arbeidstaker skal være forsvarlig utført, innredet og vedlikeholdt og i samsvar med vanlig god standard.

Kap. III. Fravikelighet m.m.

§ 12. *Fravikelighet*

Forskriften kommer ikke til anvendelse dersom arbeidstaker samlet sett er omfattet av gunstigere lønns- og arbeidsvilkår i henhold til avtale eller etter det lands rett som ellers gjelder for arbeidsforholdet.

§ 13. *Lønns- og arbeidsvilkår i lov eller forskrift*

Bestemmelser i lov eller andre forskrifter som vanligvis gjelder for arbeidsforhold kommer også til anvendelse for arbeidsforhold som omfattes av forskriften her, særlig lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. lov 29. april 1988 nr. 21 om ferie og lov 26. april 1947 nr. 1 om 1. og 17. mai som høgtidsdager.

Forskriften gjelder med de begrensninger som følger av lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. § 1–7.

Kap. IV. Ikrafttreden m.m.

§ 14. *Ikrafttreden og opphør*

Forskriften trer i kraft straks.

Forskriften opphører å gjelde én måned etter at Fellesoverenskomsten for byggfag 2006–2008 blir avløst av en ny tariffavtale eller hvis Tariffnemnda treffer nytt vedtak om allmenngjøring av tariffavtalen.

27. juni Nr. 706 2006

Forskrift om endring i forskrift om veterinærvakt.

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 27. juni 2006 med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 24 og § 26 nr. 3. Kunngjort 29. juni 2006.

I

I forskrift 9. mars 2005 nr. 224 om veterinærvakt gjøres følgende endringer:

§ 1 annet ledd oppheves.

§ 2 første ledd bokstav e skal lyde:

- e) *Vaktområde*: Geografisk område som administrativt fastsettes av Mattilsynet.

§ 3 annet og tredje ledd skal lyde:

Ingen deltaker kan på samme tid ha veterinæravakt og forvaltningsvakt for Mattilsynet. Dette gjelder ikke i Finnmark.

Veterinær som deltok i veterinærvakten pr. 30. juni 2006 har automatisk rett til å delta i veterinærvakten.

§ 4 første ledd siste punktum skal lyde:

Mattilsynet kan akseptere kortere oppsigelsestid.

I § 4 annet ledd erstattes «avtalen av 4. februar 2005» med «avtalen av 8. februar 2006».

§ 4 annet ledd nytt siste punktum skal lyde:

Mattilsynet kan kreve fremlagt nødvendig dokumentasjon.

§ 4 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- b) Yte veterinærhjelp innen det området vekten omfatter og som bør ytes før neste hverdag av dyrehelse-, dyrevern- eller næringsmessige hensyn. Inseminering regnes ikke som veterinærhjelp.

§ 4 nest siste ledd oppheves.

§ 5 skal lyde:

Veterinærvakten deles inn i følgende veiledende vaktperioder:

1. Hverdag, kveld: kl. 16.00–22.00.
2. Hverdag, morgen: kl. 06.00–08.00.
3. Lørdag, søndag, hellig- og høytidsdag, dag og kveld: kl. 06.00–22.00.
4. Alle dager, natt: kl. 22.00–06.00.

Normalt skal vaktområdene være bemannet med en veterinær på vakt i hvert vaktområde i periodene 1–3, mens redusert bemanning normalt kan skje i periode 4.

Mattilsynet kan fastsette annen inndeling av vaktområder og bemanning av disse innen de rammene som følger av avtalen mellom Den norske veterinærforening og Landbruks- og matdepartementet om organisering av og godtgjøring for deltakelse i klinisk veterinæravakt av 8. februar 2006.

§ 6 skal lyde:

Fram til 1. november 2006 gjelder følgende satser for godtgjøring pr. time vakt:

<i>1. Gruppe</i>	<i>2. Mandag til fredag kl. 00–08 og 16–24</i>	<i>Lørdag og søndag kl. 00–24</i>	<i>Hellig- og høytidsdager kl. 00–24</i>
Ordinær vaktbemanning	67,90	96,15	110,95
Sesongtillegg	45,25	64,05	73,50

Etter 1. november 2006 gjelder følgende satser for godtgjøring pr. time vakt:

<i>3. Gruppe</i>	<i>4. Mandag til fredag kl. 00–08 og 16–24</i>	<i>Lørdag og søndag kl. 00–24</i>	<i>Hellig- og høytidsdager kl. 00–24</i>
Ordinær vaktbemanning	69,60	98,55	113,70
Sesongtillegg	46,40	65,65	75,35

Påskeaften, julaften og nyttårsaften regnes som hellig-/høytidsdag fra kl. 12–24.

Det skal ikke beregnes merverdiavgift på vaktgodtgjøring.

Bli veterinæren på grunn av vakanse, bortsett fra ferie og kursfravær, alene i vaktordningen i vaktområdet gis 50% tillegg til ordinær vaktgodtgjøring i vaktområdet fra 11. dag.

Mattilsynet utbetaler godtgjørelse etterskuddsvis en gang i måneden på grunnlag av innsendt vaktrapport.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

27. juni Nr. 707 2006

Forskrift om opphevelse av forskrift om tilskudd til veterinær spesialvakt for smådyr.

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 27. juni 2006 med hjemmel i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 24 og § 26 nr. 3. Kunngjort 29. juni 2006.

I

Forskrift 28. august 2002 nr. 937 om tilskudd til veterinær spesialvakt for smådyr skal oppheves.

II

Forskriften trer i kraft 1. juli 2006.

27. juni Nr. 708 2006**Forskrift om endring i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften).**

Fastsatt av Miljøverndepartementet 27. juni 2006 med hjemmel i lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, jf. forskrift 5. august 1977 nr. 2 om gjennomføring av lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester og delegeringsvedtak 7. september 1990 nr. 730. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kapittel XV nr. 12q (vedtak 2005/747/EF). Kunngjort 29. juni 2006.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 3–17 første ledd skal lyde:

Med *EE-produkter* menes i § 3–18 og § 3–19 produkter som skal brukes ved en spenning på høyst 1000 volt vekselstrøm eller 1500 volt likestrøm som hører inn under følgende produktkategorier:

- 1) små husholdningsapparater
- 2) store husholdningsapparater
- 3) IT- og teleutstyr
- 4) forbrukerutstyr (brunevarer)
- 5) belyningsutstyr og lyskilder
- 6) elektrisk og elektronisk verktøy (unntatt stasjonært industriverktøy i stor skala)
- 7) leketøy og fritids- og sportsutstyr
- 8) medisinsk utstyr
- 9) overvåknings- og reguleringsinstrumenter
- 10) salgs- og pengeautomater

og som er avhengige av elektriske strømmer eller elektromagnetiske felt for å fungere eller er utformet for generering, overføring, fordeling og måling av elektriske strømmer og elektromagnetiske felt.

§ 3–18 første og andre ledd skal lyde:

Fra 1. juli 2006 er det forbudt å produsere, importere, eksportere og omsette EE-produkter hvor innholdet i homogene materialer av bly, kvikksølv, seksverdig krom, polybromerte bifenyler (PBB) eller polybromerte difenyletere (PBDE) er over 0,1 vektprosent og av kadmium er over 0,01 vektprosent. Bestemte bruksområder angitt i vedlegg V, punkt 1 er unntatt fra forbudet.

Forbudet gjelder ikke utstyr som er tilgjengelig for omsetning i EØS-området før 1. juli 2006 og reservedeler til slikt utstyr. Forbudet gjelder ikke produktkategori 8) medisinsk utstyr, produktkategori 9) overvåkings- og kontrollinstrumenter eller militært utstyr. Med militært utstyr menes utstyr som er produsert spesifikt til militære formål.

§ 3–19 første ledd skal lyde:

Produsenter skal merke EE-produkter i samsvar med vedlegg V, punkt 2.

§ 3–19 andre ledd første punktum skal lyde:

Produsenter skal sørge for at det gis opplysninger om gjenbruk og behandling/demontering for hver enkelt type nytt EE-produkt som er tilgjengelig for omsetning etter 1. juli 2006.

Vedlegg V til kapittel 3 overskriften skal lyde:

Vedlegg V. EE-produkter – unntak og merking

I vedlegg V til kapittel 3 punkt 1 skal «Bly» og «Kadmium» lyde:

*Bly**Glass:*

- billedrør, elektroniske komponenter og lysstoffrør
- optisk glass, filterglass

Legeringer:

- stål
- aluminium
- kobber
- blybronse; lagerskåler og bøssinger
- loddemateriale med høyt smeltepunkt og over 85 vektprosent bly

inntil 0,35 vektprosent bly

inntil 0,4 vektprosent bly

inntil 4 vektprosent bly

- loddemateriale til servere, lagringssystemer, arraylagringssystemer og nettinfrastrukturutstyr til kobling, signalering, overføring og nettkontroll til telekommunikasjon
- loddemateriale med mer enn 2 grunnstoffer og 80 til 85 vektprosent bly mellom kontakter og mikroprosessorer
- loddemateriale mellom halvlederbrikker og substrat i integrerte flipchipkretser
- press-fit kontakter (compliant pin)
- belegg for c-ringer i varmeledende moduler
- elektroniske keramikkomponenter (f.eks. piezoelektriske komponenter)

Kadmium

- overflatebehandling og elektriske kontakter, unntatt bruksområder som er forbudt etter § 2–13 i denne forskrift
- optisk glass, filterglass

I vedlegg V til kapittel 3 punkt 2: Merking av EE-produkter skal lyde:

EE-produkter skal merkes:

- a) med et piktogram som består av en overkrysset avfallsbeholder på hjul, som vist her:

Streken under avfallsbeholderen betyr at produktet ble gjort tilgjengelig for omsetning etter 13. august 2005. Streken kan erstattes av datomerking. Datomerkingen skal enten være åååå.mm.dd eller datokode. En eventuell datokode må gjøres tilgjengelig for behandlingsanleggene for EE-avfall.

- b) slik at produsenten lett kan identifiseres.

Merkingen skal fremgå på produktet. Unntaksvis kan emballasjen, bruksanvisningen eller garantibeviset merkes hvis dette er nødvendig på grunn av produktets størrelse eller funksjon.

Merkekravene gjelder ikke glødelamper eller lysarmaturer til husholdninger.

II

Endringene trer i kraft straks.

27. juni Nr. 709 2006

Forskrift om endring i forskrift om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften).

Fastsatt av Statens jernbanetilsyn 27. juni 2006 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 4 og § 6, jf. forskrift 16. desember 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhets sertifikat og om tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet, samt om sikkerhetsgodkjenning for å drive infrastruktur (lisensforskriften) § 1–3. Kunngjort 29. juni 2006.

I

I forskrift 19. desember 2005 nr. 1621 om krav til jernbanevirksomhet på det nasjonale jernbanenettet (sikkerhetsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1–1 annet ledd skal lyde:

Forskriften gjelder allikevel ikke der annet følger av forskrift 10. april 2006 nr. 411 om samtrafikkvevnen i det konvensjonelle jernbanesystemet (samtrafikkforskriften).

§ 14–2 nytt annet ledd skal lyde:

Infrastrukturforvalter må innen 1. januar 2008 oppfylle kravet i § 12–5 annet ledd første punktum.

II

Endringene trer i kraft straks.

27. juni Nr. 710 2006

Forskrift om endring i forskrift om stønad til dekning av utgifter til jordmorhjelp.

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 27. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–12 tredje ledd og § 22–2 andre ledd. Kunngjort 29. juni 2006.

I

I forskrift 20. desember 2005 nr. 1624 om stønad til dekning av utgifter til jordmorhjelp gjøres følgende endringer:

§ 5 skal lyde:

Ved krav om stønad skal medlemmet legge fram spesifisert og kvittert regning fra jordmor. Regningen må i tillegg til dato for utført kontrollundersøkelse, fødsel eller følgetjeneste, inneholde alle opplysninger som er nødvendige for å avgjøre kravet. Jordmoren plikter å utstede regning i henhold til krav fastsatt av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

§ 6 første ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten kan inngå avtale med en jordmor om direkte oppgjør med trygden, jf. folketrygdloven § 22–2. Stønadene utbetales da direkte til jordmoren, som ikke kan kreve honorar av medlemmet. Arbeids- og velferdsdirektoratet fastsetter nærmere retningslinjer for direkte oppgjør.

Kapittel II og III skal lyde:

Kapittel II. Takster for kontrollundersøkelser under svangerskap og individuell prevensjonsveiledning

Takstene i kapittel II gjelder bare for jordmødre med avtale om kommunalt driftstilskudd eller i kommunal stilling.

<i>Takst</i>	<i>Honorar/refusjon</i>
1a Første gangs fullstendig undersøkelse og veiledning av gravide samt utfylling av godkjent svangerskapsjournal	232,–
1b Svangerskapskontroll	116,–
1c Tillegg for veiledning i prevensjon/familieplanlegging	75,–
1d Tillegg for taking og innsending av prøver til laboratorium	35,–
<i>Takst</i>	<i>Honorar/egenandel</i>
2 Individuell prevensjonsveiledning	75,–

Merknad til takstene 1b, 1c og 1d:

Takst 1b kan bare benyttes ved kontrollundersøkelser under svangerskapet og ved én kontroll etter fødselen. Taksten omfatter nødvendig kontakt per telefon mv. takst 1c kan benyttes inntil én gang per svangerskap. Takst 1d kan benyttes ved innsending av en eller flere prøver. Den kan ikke repeteres.

Merknad til takst 2:

Takst 2 er en egenandel, og kan benyttes ved individuell prevensjonsveiledning som skjer uavhengig av svangerskapsomsorg.

Kapittel III. Takster for jordmorhjelp ved fødsel utenfor institusjon og ved følgetjeneste

<i>Takst</i>	<i>Hon./ref.</i>
3a Svangerskapsomsorg i forbindelse med planlagt hjemmefødsel når arbeidet avsluttes mellom 24. og 36. uke	530,–
3b Svangerskapsomsorg i forbindelse med hjemmefødsel og med planlagt hjemmefødsel når arbeidet avsluttes senere enn 36. uke	845,–

<i>Takst</i>		<i>Hon./ref.</i>
4a	Fødselshjelp inntil 24 timer når jordmor forløser den fødende	5.150,-
4b	Tillegg per påbegynt time utover 24 timer	240,-
5a	Følge av pasient til sykehus eller fødestue når jordmor ikke forløser den fødende, inntil 3 timer	690,-
5b	Tillegg per påbegynt time utover 3 timer	240,-
6a	Vendereis ved «blindalarm» inntil 3 timer	690,-
6b	Tillegg per påbegynt time utover 3 timer	240,-

Merknad til takstene 3a og 3b:

Takstene kan benyttes når jordmor forut for planlagt hjemmefødsel har utført hovedtyngden av svangerskapskontrollene, enten hjemmefødselen faktisk finner sted eller ikke. Jordmor med driftsavtale eller kommunal stilling benytter i stedet takst 1a for hver kontroll.

Merknad til takst 4a:

Taksten inkluderer nødvendig for- og etterarbeid i forbindelse med fødselen. Hjemmebesøk før og etter fødselen, vaktberedskap mv. dekkes ikke av trygden.

Merknad til takst 5a:

Taksten inkluderer den tid jordmor oppholder seg i pasientens hjem før reisen tar til. Taksten kan utløses også ved ledsagelse i ambulanse.

Merknad til takstene 4 og 5:

Jordmor som følger pasient til sykehus eller fødestue og forløser den fødende under transporten, har krav på honorar både etter takst 4 og 5. Dette gjelder også om forløsningsen finner sted i ambulanse.

Merknad til takstene 4a, 5a og 6a:

Til takstene ytes følgende tillegg:

- Natttillegg (i tidsrommet kl. 17.00 til kl. 06.00) kr 650,-
- Lørdags- og søndagstillegg (fra lørdag kl. 00.00 til søndag kl. 24.00) kr 650,-
- Helge- og høytidstillegg (gjelder 1. nyttårsdag, skjærtorsdag, langfredag, påskeaften, 1. og 2. påskedag, Kristi Himmelfartsdag, 1. og 17. mai, 1. og 2. pinsedag, 1. og 2. juledag fra kl. 00.00 til kl. 24.00, samt pinse-, jule- og nyttårsaften fra kl. 12.00 til 24.00) kr 790,-

Natttillegg utbetales i tillegg til lørdags- og søndagstillegg eller helgedagstillegg når tidspunktene faller sammen.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

23. juni Nr. 723 2006

Forskrift om fastsetting og endring av oppfostringsbidrag etter lov om barneverntjenester.

Fastsatt av Barne- og likestillingsdepartementet 23. juni 2006 med hjemmel i lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven) § 9–2 siste ledd. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Kommunen kan fremme krav om fastsettelse av oppfostringsbidrag når et barn er plassert utenfor hjemmet som følge av et vedtak etter barnevernloven. Kommunen kan likevel ikke fremme slikt krav dersom foreldrene er fratatt foreldreansvaret med tanke på adopsjon, jf. barnevernloven § 4–20 annet ledd. Kommunen kan heller ikke fremme krav om oppfostringsbidrag dersom det ut fra en helhetsvurdering av foreldrenes økonomiske situasjon og forholdene for øvrig må anses som urimelig.

Kommunen må spesifisere om kravet gjelder begge eller bare en av foreldrene. Dersom kravet gjelder begge foreldrene, må det settes frem eget krav om fastsettelse for hver av foreldrene.

Ved frivillige plasseringer må den private part være gjort uttrykkelig oppmerksom på at krav om oppfostringsbidrag vil bli fremmet før samtykke til plassering eller videre plassering blir gitt.

§ 2. Dersom det skjer endringer i foreldrenes situasjon eller forholdene for øvrig, kan kommunen eller den private part fremme krav om endring av oppfostringsbidraget.

§ 3. Arbeids- og velferdsdirektoratet kan bestemme at saker etter denne forskriften skal behandles av ett eller flere spesielt utvalgte kontorer.

§ 4. Bidragsfogden kan fatte vedtak om at en eller begge av foreldrene skal betale oppfostringsbidrag dersom dette anses rimelig ut fra deres økonomiske situasjon og forholdene for øvrig.

Ved avgjørelsen av om det skal betales oppfostringsbidrag og eventuelt ved fastsettelse av beløpet skal det legges vekt på foreldrenes bidragsevne og bidragsplikt for andre barn. Det kan også tas hensyn til utgifter i forbindelse med samvær med barnet.

Oppfostringsbidrag kan fastsettes fra måneden etter at plasseringen ble iverksatt og til den måneden plasseringen opphører eller til og med den måneden barnet fyller 18 år. Bidraget kan fastsettes eller endres med virkning fra inntil tre måneder før kravet ble mottatt.

Bidragsfogdens vedtak kan påklages til nærmest overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

§ 5. Det samlede oppfostringsbidraget skal ikke overstige kommunens kostnader til tiltaket, jf. reglene om finansiering og egenbetaling i barnevernloven kapittel 9 med tilhørende forskrifter.

§ 6. Oppfostringsbidrag som skulle ha vært betalt kan ettergis helt eller delvis dersom bidragsfogden finner det rimelig.

§ 7. For å fastsette oppfostringsbidraget kan bidragsfogden uten hensyn til taushetsplikt kreve nødvendige opplysninger fra arbeidsgiver, ligningsmyndigheter og Arbeids- og velferdsetaten, og fra forsikringsselskap, banker og andre som oppbevarer eller forvalter formuesverdier.

§ 8. Alle faste oppfostringsbidrag etter denne forskriften skal indeksreguleres. Lov om barn og foreldre § 73 om indeksregulering av underholdsbidrag med tilhørende forskrifter gjelder tilsvarende så langt de passer.

§ 9. Denne forskriften trer i kraft 1. juli 2006. Krav om oppfostringsbidrag som på ikrafttredelsestidspunktet er fremmet for fylkesnemnda, avgjøres av denne.

23. juni Nr. 724 2006

Forskrift til opplæringslova.

Fastsett av Kunnskapsdepartementet 23. juni 2006 med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 1–3, § 2–2 første og femte ledd, § 2–3 tredje ledd, § 2–5 sjette og sjuande ledd, § 2–6, § 2–7, § 3–1 tredje ledd, § 3–2 første ledd, § 3–3 sjette ledd, § 3–4 første ledd, § 3–6 andre ledd, § 3–9 femte ledd, § 4A–3 første ledd, § 4A–4 femte ledd, § 6–2 femte ledd, § 6–3 første ledd, § 6–4, § 7–2, § 9–2 første og andre ledd, § 9–4, § 9a–9, § 10–1, § 10–3, § 10–9 fjerde ledd, § 11–9, § 12–4 andre og åttande ledd, § 13–1 andre ledd, § 13–3 og § 14–1 fjerde ledd. Kunngjort 30. juni 2006.

Kapittel 1. Innhaldet i opplæringa

(Opplæringslova § 1–3, § 2–2 første ledd og femte ledd, § 2–3 tredje ledd, § 2–5 sjette ledd, § 2–6, § 3–1 tredje ledd, § 3–2 første ledd og § 3–4 første ledd og § 6–4)

§ 1–1. Opplæringa i grunnskolen

I grunnskolen skal opplæringa vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfattar den generelle delen av læreplanen, prinsipp for opplæringa, læreplanane for faga og fag- og timefordelinga. Frå kravet i første punktum gjeld desse unntaka:

- a) For spesialundervisning gjeld opplæringslova § 5–5. Reglane om spesialundervisning gjeld også for opplæring med utgangspunkt i dei læreplanalternativa som går fram av dei andre punkta i denne paragrafen.
- b) Elevar i samisk distrikt, jf. opplæringslova § 6–1, skal ha opplæring i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet – Samisk. Det same gjeld elevar utanfor samisk distrikt når dei får opplæring på samisk, jf. opplæringslova § 6–2 andre ledd.
- c) Elevar som får opplæring i samisk utanfor samisk distrikt, skal ha opplæring i samsvar med det ordinære Læreplanverket for Kunnskapsløftet, men skal følge Læreplanverket for Kunnskapsløftet – Samisk når det gjeld opplæringa i samisk.
- d) Elevar med teiknspråkopplæring etter opplæringslova § 2–6 har i teiknspråk, norsk, engelsk og musikk rett til opplæring i samsvar med læreplanane i norsk teiknspråk, norsk for døve og sterkt tunghørte, engelsk for døve og sterkt tunghørte og drama og rytmikk for døve og sterkt tunghørte.
- e) Elevar som har rett til særskild norskopplæring etter opplæringslova § 2–8, skal få opplæring etter tilpassing til læreplanen i norsk eller opplæring etter læreplanen i norsk som andrespråk.
- f) Elevar med rett til punktskriftopplæring med mer etter opplæringslova § 2–14 har rett til inntil 1525 timar i tillegg til den ordinære timeramma i fag- og timefordelinga.

§ 1–2. Grunnskoleopplæring for vaksne

Læreplanverket for Kunnskapsløftet skal, så langt det passar, også brukast i grunnskoleopplæringa for vaksne. Opplæringa skal tilpassast vaksne og skal vere eigna til å føre dei vaksne fram til vitnemål etter §§ 3–28 flg.

§ 1–3. Vidaregåande opplæring

Den vidaregåande opplæringa skal vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet og den fastsette tilbudsstrukturen. Læreplanverket for Kunnskapsløftet omfattar den generelle delen av læreplanen, prinsipp for opplæringa, læreplanane for faga og fag- og timefordelinga.

- a) Elevar som får opplæring ved ein knutepunktskole etter opplæringslova § 3–9 andre ledd, har i teiknspråk, norsk og engelsk rett til opplæring i samsvar med læreplanane i norsk teiknspråk, norsk for døve og sterkt tunghørte, engelsk for døve og sterkt tunghørte.
- b) Elevar med rett til punktskriftopplæring med meir etter opplæringslova § 3–10 har rett til inntil 456 timar i tillegg til den ordinære timeramma i fag- og timefordelinga.

§ 1–4. *Tid til opplæring og eksamen*

I Læreplanverket for Kunnskapsløftet er fag- og timefordelinga fastsett. Tida som går med til eksamen, medrekna eventuell førebuingstid som blir teken frå undervisninga, skal reknast som opplæringstid. Elevar som ikkje blir trekte ut til eksamen, skal ha ordinær opplæring.

§ 1–5. *Særleg om fag- og timefordelinga i grunnskolen*

For elevar som skifter skole gjeld den vedtekte timefordelinga for den skolen dei til kvar tid går på.

§ 1–6. *Rammer for dagleg skoletid i grunnskolen*

Undervisninga skal i regelen ikkje ta til før kl. 08.00 eller slutte etter kl. 15.30. Undervisninga kan organiserast i undervisningsblokker av ulik lengd.

§ 1–7. *Bruk av skoletida i grunnskolen til anna enn grunnskoleopplæring*

Når skoletida blir nytta til konfirmantundervisning etter § 36 i kyrkjelova, skal dei timane som fell bort, delast på alle faga i skolen. Andre trus- og livsynssamfunn har same retten til å bruke av skolen si tid som Den norske kyrkja har.

§ 1–8. *Opplæring i framandspråk og språkleg fordjuping i grunnskolen*

Elevane på ungdomstrinnet i grunnskolen skal i tillegg til opplæring i engelsk ha opplæring i eit framandspråk til eller språkleg fordjuping i engelsk, norsk eller samisk. Når ein elev har valt anten framandspråk eller språkleg fordjuping, skal eleven normalt ha faget på heile ungdomstrinnet. Når opplæring i framandspråk og språkleg fordjuping tek til, kan elevane i første halvåret gjere omval i samråd med skolen. Når det ligg føre særlege grunnar, kan skoleeigaren godkjenne overgang på eit seinare tidspunkt.

Skoleeigaren skal tilby opplæring i framandspråk i minst eitt av dei fire språka tysk, fransk, spansk eller russisk etter læreplanen i framandspråk på nivå I ved kvar skole. I tillegg kan det vere tilbod om andre språk, også ikkje-europeiske, etter same læreplanen. Skoleeigaren bestemmer kva for framandspråk elevane skal få tilbod om, og korleis dette skal organiserast.

Skoleeigaren skal tilby opplæring i språkleg fordjuping i minst eitt av faga norsk, engelsk eller samisk ved kvar skole. Skoleeigaren bestemmer kva for språkleg fordjuping elevane skal få tilbod om, og korleis dette skal organiserast.

Elevar som har hatt opplæring i framandspråk eller språkleg fordjuping, har ikkje rett til å halde fram med opplæring i det framandspråket eller den språklege fordjupinga dei har begynt på, dersom dei skifter skole. Skoleeigaren bør likevel, så langt det er mogleg, leggje til rette for at elevane kan halde fram med opplæring i det språket dei har begynt på.

§ 1–9. *Nærmare om opplæring i framandspråk og språkleg fordjuping i grunnskolen*

Elevar som får opplæring i samisk som første- eller andrespråk, er unnatekne frå kravet om opplæring i framandspråk eller språkleg fordjuping i grunnskolen. Desse elevane har likevel rett til opplæring i framandspråk eller språkleg fordjuping dersom dei ønskjer det.

Elevar som får opplæring i finsk som andrespråk etter opplæringslova § 2–7, norsk teiknspråk etter opplæringslova § 2–6 eller særskild språkopplæring etter opplæringslova § 2–8, kan etter søknad bli fritekne frå kravet om opplæring i framandspråk eller språkleg fordjuping.

Elevar som er unnatekne frå kravet om opplæring i framandspråk eller språkleg fordjuping, skal få forsterka opplæring i engelsk, norsk, samisk, finsk eller eit anna språk som eleven alt har eit grunnlag i.

§ 1–10. *Opplæring i framandspråk i vidaregåande opplæring*

Elevar i vidaregåande opplæring som held fram med det same framandspråket som dei har hatt i grunnskolen, skal følgje læreplanen for framandspråk fellesfag, nivå II. Elevar som begynner med eit nytt framandspråk, skal følgje læreplanen for framandspråk fellesfag, nivå I. Elevar som på ungdomstrinnet ikkje har hatt opplæring i framandspråk i grunnskolen, skal ha opplæring både i nivå I og i nivå II i læreplanen når dei begynner med framandspråk i vidaregåande opplæring.

Elevar som får opplæring i samisk som første- eller andrespråk, finsk som andrespråk eller norsk teiknspråk etter opplæringslova § 3–9, er unnatekne frå kravet om opplæring i framandspråk.

§ 1–11. *Opplæring i norsk sidemål*

For desse elevane gjeld ikkje kravet om opplæring i norsk sidemål:

- a) elevar med opplæring i samisk som førstespråk eller andrespråk
- b) elevar som har finsk som andrespråk
- c) elevar som får opplæring i teiknspråk etter opplæringslova § 2–6 og § 3–9
- d) elevar i grunnskolen som får særskild språkopplæring etter opplæringslova § 2–8.

Når det gjeld fritak frå vurdering i norsk sidemål, sjå § 3–6 og § 4–11.

§ 1–12. Fritak frå opplæring i fag i vidaregåande opplæring

Normalt skal heiltidselevar, jf. definisjonen i § 6–2, følgje opplæringa i alle fag slik det er fastsett for det aktuelle utdanningsprogrammet eller programområdet for å få vitnemål. Rektor kan likevel etter søknad gi fritak frå opplæring i fag som inngår i fagfordelinga, dersom eleven tidlegare har bestått det same faget eller har bestått likeverdig eller meir omfattande opplæring i faget.

For den praktiske delen av kompetansemåla i faget kroppsøving kan rektor etter søknad gi fritak frå opplæring når ei fråsegn frå lege dokumenterer at opplæringa er til skade for eleven, og tilpassa opplæring ikkje er mogleg.

§ 1–13. Fritak frå fag for privatistar og vaksne som følgjer vidaregåande opplæring spesielt organisert for dei

Fylkeskommunen kan etter søknad gi privatistar fritak frå fag som inngår i eit utdanningsprogram eller programområde, dersom vedkommande tidlegare har bestått eit fag som er likeverdig eller meir omfattande.

Reglane i § 1–10, § 1–11 og § 1–12 gjeld også for privatistar og vaksne som følgjer vidaregåande opplæring spesielt organisert for dei.

Privatistar i yrkesfaglege utdanningsprogram som har minst 5 år allsidig yrkespraksis, eventuelt inkludert opplæring i faget, er fritakne frå kravet om fellesfag for å få vitnemål som gir yrkeskompetanse. Det same gjeld vaksne som følgjer opplæring spesielt organisert for dei, og som har minst 5 år allsidig praksis, eventuelt inkludert opplæring i faget. Føresegnene om fritak frå fellesfag for å få yrkeskompetanse gjeld ikkje krava for å få generell studiekompetanse. I dei yrkesfaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda vitnemål, kan det ikkje gjerast unntak i strid med slike sertifiseringsføresegner.

Kapittel 2. Rapportering og evaluering av opplæringsverksemda

(Opplæringslova § 14–1 fjerde ledd.)

§ 2–1. Verksemdsbasert vurdering

Skolen og lærebedrifta skal jamleg vurdere i kva grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringa medverkar til å nå dei måla som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Skoleeigaren har ansvar for å sjå til at vurderinga blir gjennomført etter føresetnadene.

§ 2–2. Rapportering frå kommunen og fylkeskommunen

Skoleeigaren skal medverke til å etablere administrative system og å innhente statistiske og andre opplysningar som trengst for å vurdere tilstanden og utviklinga innanfor opplæringa.

§ 2–3. Nasjonale undersøkingar om læringsmiljøet for elevane

Skoleeigaren skal sørge for at nasjonale undersøkingar om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedverknad, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomførte og følgde opp lokalt.

§ 2–4. Prøver, utvalsprøver og andre undersøkingar

Elevar skal delta i prøver, utvalsprøver og andre undersøkingar fastsette av departementet. Skoleeigaren skal sørge for at dette blir gjennomført.

For elevar som får spesialundervisning etter kapittel 5 i opplæringslova, og når det dessutan er klart at prøvene ikkje vil ha mykje å seie for opplæringa til eleven, kan skolen gjere vedtak om å fritta eleven frå å delta i prøvene. Det same gjeld grunnskoleelevar som får særskild språkopplæring etter opplæringslova § 2–8, og elevar som går i vidaregåande opplæring, og som følgjer individuell opplæringsplan i norsk. Eleven sjølv eller foreldra eller dei føresette kan likevel bestemme at eleven skal ta prøvene.

Skolar som gir opplæring etter alternative læreplanar i faga, skal kunne søkje om å leggje prøvene til eit anna trinn enn det som er fastsett, eller søkje fritak frå å delta i prøvene. Slike søknader må grunnleggjast ut frå læreplanane til skolen. Søknaden skal sendast til Utdanningsdirektoratet.

Internasjonale skolar og utanlandske skolar kan etter søknad til Utdanningsdirektoratet få fritak dersom det verkar openbert urimeleg at elevane skal delta i prøvene.

Departementet fastsett nærmare reglar for gjennomføringa av prøvene.

Kapittel 3. Vurdering i grunnskolen

(Opplæringslova § 2–3 tredje ledd og § 4A–4 femte ledd)

§ 3–1. Rett til vurdering

Elevar i offentlege grunnskolar og skolar som er godkjende etter opplæringslova § 2–12, har rett til vurdering etter reglane i dette kapitlet. Kapitlet gjeld ikkje dei som får privat grunnskoleopplæring i heimen etter opplæringslova § 2–13.

Det skal leggjast vekt på å gi god tilbakemelding og rettleiing til elevane. Det skal også leggjast til rette for at elevane kan gjere god eigenvurdering.

Skoleeigaren har ansvaret for at elevane får oppfylt rettane sine.

§ 3–2. Kontakten med heimen

Skolen skal halde god kontakt med foreldra eller dei føresette. Kontaktlæraren skal minst to gonger i året ha ein planlagd og strukturert samtale med foreldra eller dei føresette om korleis eleven arbeider til dagleg og gjere greie for korleis eleven står i forhold til kompetansemåla i faga og dei andre måla i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Samtalen skal munne ut i ei oppsummering, mellom anna med sikte på å bli einige om kva det særskilt skal leggjast vekt på i det vidare arbeidet. Når eleven har fylt 12 år, har han eller ho rett til å vere med i samtalen.

I tillegg til samtale kan ein nytte skriftleg melding når skolen eller heimen finn det formålstenleg. Det skal alltid sendast skriftleg melding når foreldra eller dei føresette ikkje møter til samtale.

Alle elevar i grunnskolen skal ha ei meldingsbok som foreldra eller dei føresette og kontaktlæraren bruker til meldingar om fråvær, søknader om å få fri, osv. Melding til heimen om eventuell misferd skal ein gi i eige brev.

Vurdering

§ 3–3. Undervegsvurdering og sluttvurdering

Elevane skal ha undervegsvurdering og sluttvurdering.

Undervegsvurderinga skal ein gi løpande i opplæringa som rettleiing til eleven. Ho skal hjelpe til å fremje læring, utvikle kompetansen til eleven og gi grunnlag for tilpassa opplæring. Undervegsvurdering kan ein gi både med og utan karakter.

Sluttvurderinga skal gi informasjon om nivået til eleven ved avslutninga av grunnskoleopplæringa.

§ 3–4. Vurdering utan karakter

På barnetrinnet, til og med 7. årstrinnet, skal skolen berre nytte vurdering utan karakter.

Både på barne- og ungdomstrinnet skal ein gi vurdering utan karakter i form av ei beskrivande vurdering av korleis eleven står i forhold til kompetansemåla i faga og dei andre måla i Læreplanverket for Kunnskapsløftet med sikte på at eleven på beste måte skal kunne nå desse måla. Det skal kunne dokumenterast at vurdering er gitt.

Elevane skal kunne delta i vurderinga av sitt eige arbeid.

§ 3–5. Vurdering med karakterar

På ungdomstrinnet, 8.–10. årstrinnet, skal elevane, i tillegg til vurdering utan karakterar, også ha karakterar i fag, i orden og i åtferd. Kva for fag som skal ha vurdering med karakter, er fastsett i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Elevane skal ha terminkarakterar og standpunkt-karakterar i alle desse faga. I tillegg får dei eksamens-karakterar i fag der dei blir trekte ut til eksamen.

Vurdering med karakterar skal givast med talkarakterar, med unntak av karakterane i orden og i åtferd.

Terminkarakterane i fag, i orden og i åtferd skal fastsetjast midt i opplæringsperioden for 8., 9. og 10. årstrinnet og ved slutten av skoleåret for 8. og 9. årstrinnet, i fag som ikkje er avgangsfag og dessutan i orden og i åtferd.

Terminkarakterane skal supplerast med grunngeving og rettleiing. Det same gjeld når det blir gitt vurdering med karakter på prøver og anna arbeid undervegs i opplæringa.

Standpunkt-karakterar er karakterar som blir gitt ved slutten av opplæringa i avgangsfag, og som endeleg karakter på 10. årstrinnet i orden og i åtferd. Standpunkt-karakterane skal gi informasjon om den kompetansen eleven har oppnådd i faget. Standpunkt-karakterar er enkeltvedtak som det kan klagast på, jf. kapittel 5.

Standpunkt-karakterar i fag med sentralt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før fellessensurmøtet. Standpunkt-karakterar i fag med lokalt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før kunngjeringa om lokalt trekkfag. Endeleg karakter i orden og i åtferd skal fastsetjast etter at undervisninga og annan skoleaktivitet er avslutta.

Minoritetsspråkelege elevar som begynner opplæringa i Noreg siste skolehalvåret, er fritekne frå vurdering med karakterar i fag dette skoleåret. Det gjeld både termin- og standpunkt-karakterar.

§ 3–6. Fritak frå vurdering med karakter

Når eleven får opplæring etter ein individuell opplæringsplan, avgjer foreldra eller dei føresette om eleven skal ha vurdering med eller utan karakter. Valretten gjeld berre i fag der eleven får opplæring etter slik plan.

I særlege tilfelle kan rektor, etter søknad frå foreldra eller dei føresette, frita elevar som har individuell opplæringsplan frå vurdering med karakter i orden og i åtferd.

I fag der det blir gitt både skriftleg og munnleg karakter, kan foreldra eller dei føresette til ein elev med individuell opplæringsplan i faget også velje om eleven skal ha berre munnleg eller skriftleg karakter i faget. Dei som vel karakter i norsk skriftleg, kan da velje karakter i den eine eller begge målformene.

Skoleeigaren skal sørge for at eleven og foreldra eller dei føresette får nødvendig rettleiing om kva val av vurdering utan karakter inneber for vurderinga av eleven.

Elevar som etter § 1–11 er unnatekne frå kravet om opplæring i norsk sidemål, er også unnatekne frå kravet om vurdering. Også andre elevar med anna morsmål enn norsk, samisk, finsk og teiknspråk, har i alle høve rett til fritak frå vurdering i norsk sidemål.

§ 3–7. Grunnlaget for vurdering med karakterar i fag

Grunnlaget for vurdering med karakterar er kompetansemåla i læreplanane for fag slik dei er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Karakterane skal gi uttrykk for den kompetansen eleven har oppnådd på det tidspunktet vurderinga skjer, og ut fra det som er forventa på dette tidspunktet. Føresetnadene til den enkelte eleven skal ikkje trekkjast inn, så nær som i faget kroppsøving. I kroppsøving skal det leggjast vekt både på oppnådd kompetanse og på føresetnadene til den enkelte eleven. Vurdering i orden og i åtferd skal ikkje inngå i fagvurderinga.

§ 3–8. Karakterar i fag

Det skal nyttast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Karakteren 1 inneber at eleven har oppnådd liten kompetanse i faget. Karakteren 6 inneber at eleven har oppnådd særleg høg kompetanse. Berre heile talkarakterar skal brukast.

§ 3–9. Karakterar i orden og i åtfærd

I orden og i åtfærd skal ein av desse karakterane nyttast:

- a) God (G). Vanleg god orden og vanleg god åtfærd
- b) Nokså god (Ng). Klare avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtfærd
- c) Lite god (Lg). I ekstraordinære tilfelle ved store avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtfærd.

Ved fastsetjinga av karakter i orden tek ein omsyn til om eleven viser vanleg god arbeidsinnsats og til korleis eleven følgjer ordensreglane som er fastsette for kvar skole.

Ugyldig fråvær kan føre til nedsett karakter i orden.

Ved fastsetjinga av karakter i åtfærd tek ein omsyn til korleis eleven ter seg på skoleområdet og elles når skolen har ansvaret for tilsynet med elevane. Ein skal særleg leggje vekt på korleis eleven ter seg mot andre elevar, lærarar og andre tilsette. Ein kan også ta omsyn til korleis elevane ter seg mot kvarandre på skolevegen og til til korleis eleven følgjer ordensreglane som er fastsette for kvar skole.

Den vurderinga skolen gir i orden og i åtfærd, skal haldast skild frå vurderinga av dei reint faglege prestasjonane.

Ein skal ta omsyn til eleven sine føresetnader, og til vanleg ikkje leggje avgjerande vekt på enkelthendingar. Hovudgrunnlaget for fastsetjing av standpunktkarakterar i orden og i åtfærd skal vere orden og åtfærd hos eleven det siste halve skoleåret.

§ 3–10. Varsling

Dersom det er tvil om ein elev på grunn av stort fråvær eller av andre særlege grunnar kan få terminkarakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag, eller dersom det er fare for at eleven kan få standpunktkarakteren Nokså god eller Lite god i orden eller i åtfærd, må eleven og foreldra eller dei føresette få skriftleg varsel. Varslet skal givast utan ugrunna opphald, slik at betre innsats kan gjere at termin- eller fagkarakter kan setjast, eller at betre orden eller åtfærd kan påverke karakteren.

§ 3–11. Fastsetjing av karakterar

Dersom det er tvil om ein elev på grunn av stort fråvær eller av andre særlege grunnar kan få terminkarakter eller standpunktkarakter i eitt eller fleire fag, må saka leggjast fram for rektor til avgjerd.

Rektor har ansvaret for at faglæraren, etter drøfting i møte der lærarane for elevane er til stades, set termin- og standpunktkarakterar i fag.

Dersom rektor er i tvil om reglane for fastsetjing av termin- og standpunktkarakterar er følgde, kan han eller ho krevje ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette og førte i protokollen.

Karakterane i orden og i åtfærd skal fastsetjast i møte mellom alle lærarane til eleven. Dersom det er usemje, skal det røystast. Når ein elev får ein annan karakter enn God, skal det førast møtebok med ei kort grunngiving og eventuelt røystetal.

Kontaktlæraren leier møtet der terminkarakterane i orden og i åtfærd blir fastsette. Ved likt røystetal har kontaktlæraren dobbelrøyst. Dersom rektor er i tvil om reglane for fastsetjing av karakter er blitt følgde, kan han eller ho krevje nytt møte. Rektor er med i dette møtet og har røysterett. Ved likt røystetal har rektor dobbelrøyst.

Rektor leier møtet der standpunktkarakterar i orden og i åtfærd blir fastsette. Ved likt røystetal har rektor dobbelrøyst.

§ 3–12. Fastsetjing av karakterar for elevar som har stort gyldig eller ugyldig fråvær

Når det ikkje kan givast standpunktvurdering på grunn av stort gyldig eller ugyldig fråvær, gjeld siste terminkarakter som siste vurdering.

§ 3–13. Fastsetjing av karakterar for elevar som blir fritekne for opplæringsplikt

For elevar som blir fritekne for opplæringsplikt etter opplæringslova § 2–1 fjerde ledd, gjeld dei siste terminkarakterane som siste vurdering, jf. § 3–27 og § 5–1.

Eksamen**§ 3–14. Generelle føresegner**

Eksamen skal vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Læreplanen i det enkelte faget fastset om det skal vere eksamen i faget, om eksamen er obligatorisk eller skal trekkjast, om eksamensforma skal vere skriftleg eller munnleg og om eksamen skal vere lokal eller sentral. Departementet fastset kor mange eksamenar det skal vere på 10. årstrinnet.

Når det gjeld trekking av fag til eksamen, skal eleven normalt få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Det er ikkje utsett eller ny eksamen i grunnskolen.

Eksamen skal organiserast slik at eleven kan få vist både breidd og djupn i kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal gi uttrykk for den individuelle kompetansen til kvar elev, slik denne kjem fram på eksamen.

§ 3–15. Oppmelding av elevar til eksamen

Ein elev som fullfører eit fag som kan avsluttast med eksamen, kan trekkjast ut til eksamen i faget. Skolen melder elevane opp til eksamen. Oppmelding til sentralt gitt og lokalt gitt eksamen skjer til Fylkesmannen i det enkelte fylket. Utdanningsdirektoratet fastset oppmeldingsfristar.

§ 3–16. Fritak frå eksamen

Elevar som er fritekne for vurdering med karakter i eksamensfaget eller -faga, skal ikkje delta i eksamen i det eller dei faga.

Når det ligg føre tungtvegande grunnar, kan rektor etter søknad frå foreldra eller dei føresette frita elevar frå eksamen.

§ 3–17. Sentralt gitt eksamen

Ved sentralt gitt eksamen fastset Utdanningsdirektoratet korleis eksamen i det enkelte faget skal organiserast, eksamensoppgåva og dato for den enkelte eksamenen, dato for melding om trekkfag og sensurordningar. Kommunen har ansvaret for trekking av fag og elevar til eksamen og den praktiske gjennomføringa av eksamen.

§ 3–18. Lokalt gitt eksamen

Kommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar. Faglærarane har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eksamen kan organiserast i to delar, der første delen er ei førebuing, og andre delen er sjølve eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Rammene for lokal munnleg eksamen skal normalt vere inntil 30 minutt pr. elev.

§ 3–19. Hjelpemiddel til eksamen

Eksamen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Departementet fastset kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen. Ved lokalt gitt eksamen bestemmer skoleeigaren kva for hjelpemiddel som skal tillast. Tillatne hjelpemiddel må vere formålstenlege og relevante for eksamen og ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere elevens eigen kompetanse.

§ 3–20. Særskild tilrettelegging av eksamen og prøver gjennom året

Elevar med behov for særskild tilrettelegging skal kunne få lagt forholda til rette slik at dei kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i fag i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Tiltaka må vere tilpassa behova til den enkelte og vere eigna til å utlikne problema til eleven så langt råd er. Tiltaka må ikkje føre til at eleven får fordelar framfor andre som ikkje får tilrettelegging ved eksamen og prøver gjennom året. Tilrettelegginga må heller ikkje vere så omfattande at eleven ikkje blir prøvd i kompetansemåla i fag i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Der det i kompetansemåla er krav om skriftlege eller munnlege dugleikar, er det ikkje høve til å leggje til rette slik at desse dugleikane ikkje blir prøvde når slik prøving er fastsett i eksamensforma for faget.

Rektor avgjer etter samråd med eleven og foreldra eller dei føresette kva for ordningar som skal nyttast. Rektor kan krevje uttale frå ein sakkunnig instans. Særskild tilrettelegging av eksamen og prøver gjennom året krev ikkje vedtak om spesialundervisning.

Utdanningsdirektoratet kan gi nærmare retningslinjer for særskild tilrettelegging.

§ 3–21. Bortvising frå eksamen

Ein elev som ikkje rettar seg etter dei reglane Utdanningsdirektoratet har fastsett for eksamen, kan visast bort av rektor. Vedtak om bortvising kan klagast på til Fylkesmannen. Skolen skal informere eleven og foreldra eller dei føresette om klageretten.

§ 3–22. Reaksjonsmåtar ved fusk, og annullering av eksamen

Eksamen i eit fag kan annullerast dersom eleven har fuska eller prøvd å fuske på eksamen. Spørsmålet om annullering av eksamen i faget skal avgjerast av rektor. Vedtak om annullering av eksamen kan klagast på til Fylkesmannen. Eleven har likevel rett til å fullføre eksamen på eksamensdagen.

Skolen skal informere eleven og foreldra eller dei føresette om klageretten.

Dersom det er gjort formelle feil ved avviklinga av eksamen, kan Utdanningsdirektoratet annullere eksamen og etter søknad gi elevane dispensasjon frå kravet om eksamen.

Dersom ein elev har vore oppe til eksamen i eit fag der han eller ho ikkje får standpunktvurdering, blir eksamenskarakteren annullert.

§ 3–23. Sensorar ved sentralt gitt eksamen

Sensorar og oppmenn blir oppnemnde etter retningslinjer fastsette av Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet kan også gi nærmare retningslinjer for sensurering.

Prøvesvara ved sentralt gitt eksamen skal vurderast av to eksterne sensorar. Dersom det er usemje, skal karakteren avgjerast av ein oppmann.

§ 3–24. Sensorar ved lokalt gitt eksamen

Prøvesvara ved lokal eksamen skal vurderast av to sensorar, og den eine kan vere faglæraren til eleven. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Den eksterne sensoren avgjer i samarbeid med skolen kva eleven skal eksaminert i, og avgjer karakteren dersom det er usemje. Ved lokale eksamenar har faglæraren plikt til å delta i vurderinga som sensor.

Dokumentasjon

§ 3–25. Protokollføring

Kvar skole skal ha to protokollar for føring av karakterar, ein for terminkarakterar og ein for standpunkt-karakterar og eksamens-karakterar. Karakterane er fastsette når karakterane er førte inn og protokollen er underteikna. Terminkarakterar kan ikkje endrast etter at dei er fastsette. Standpunkt-karakterar og eksamens-karakterar kan endrast etter klage. Føringsfeil skal rettas og attesterast av rektor.

Elevar som blir fritekne for opplæringsplikt, skal framleis stå oppførte i protokollane.

Utdanningsdirektoratet fastsett kva protokollane elles skal innehalde, og korleis dei skal førast.

§ 3–26. Føring av terminkarakterar i karakterbok

Alle elevar på ungdomstrinnet skal ha karakterbok eller karakterkort, der terminkarakterane skal førast. Også fråvær skal førast i karakterboka eller på karakterkortet.

§ 3–27. Vitnemål

Alle elevar skal ha vitnemål på formular som er fastsett av Utdanningsdirektoratet, når dei blir skrivne ut frå grunnskolen. Elevar med samisk i fagkrinsen skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst. Elevar i skole for spesialundervisning og elevar i fengselsundervisning skal få vitnemål frå ein naboskole eller skolen på heimstaden når eleven, foreldra eller dei føresette ber om det. Skolen skal opplyse om denne retten.

Vitnemålet skal førast på grunnlag av protokollen for standpunkt-karakterar og eksamens-karakterar.

Elevar som har fått siste terminkarakter som vurdering i eit fag i staden for standpunkt-vurdering, skal få denne ført på vitnemålet.

Elevar som har hatt individuell opplæringsplan, skal få det ført på vitnemålet dersom eleven eller foreldra eller dei føresette ønskjer det.

Elevar som er heilt fritekne for vurdering med karakterar, skal ha vitnemål som viser at eleven har fullført grunnskolen.

Utdanningsdirektoratet gir nærmare reglar for korleis vitnemåla skal førast.

Dersom vitnemålet går tapt, skal det utferdast nytt vitnemål som skal vere identisk så langt råd er, men vitnemålet skal ikkje tilbakedaterast.

Grunnskoleopplæring for vaksne

§ 3–28. Grunnskoleopplæring for vaksne

Dei som har rett til grunnskoleopplæring for vaksne etter opplæringslova § 4A–1, kan følgje opplæring spesielt organisert for dei.

Vaksne kan og få godkjent eitt eller fleire fag eller kompetansemål på grunnlag av kompetansekartlegging. Når det er gitt godkjent kompetanse i delar av eit fag, har den vaksne rett til å få opplæring i resten av kompetansemåla i faget.

Vaksne kan også ta fag som privatist.

Kommunen skal orientere vaksne om den ordninga som er fastlagd i lova og forskrifta, og er ansvarlig for opplæringa.

§ 3–29. Standpunkt-vurdering

Vaksne som deltek i eit grunnskoletilbod som kommunen har ansvaret for, har rett til å få standpunkt-karakterar i dei faga dei følgjer opplæringa i. Karaktarskalaen er den same som elles for grunnskolen. Standpunkt-karakter blir gitt berre i heile fag.

Grunnlaget for standpunkt-vurdering i faga er kompetansemåla slik dei er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Karakteren skal gi uttrykk for den kompetansen den vaksne har oppnådd på tidspunktet for vurderinga. Kommunen har ansvar for at standpunkt-karakterar blir gitt på forsvarleg grunnlag.

Opplæringa skal ta utgangspunkt i kompetansemåla i Læreplanverket for Kunnskapsløftet og føre fram til sluttnivået på 10. årstrinnet i grunnskolen.

§ 3–30. Godkjenning av fag/delar av fag

På grunnlag av kompetansekartlegging, jf. § 4A–8 i opplæringslova, kan vaksne få godkjent eit eller fleire fag. Vurderinga av kompetansen skal vere godkjend eller ikkje godkjend.

Vaksne kan på bakgrunn av kompetansekartlegging få godkjent ein eller fleire delar i eit fag. Det er den heilskaplege kompetansen, slik han er forklart i den enkelte delen, som skal liggje til grunn for kartlegginga.

Vaksne kan få opplæring i dei delane av eit fag som ikkje blir godkjende. Det er berre den endelege standpunkt-karakteren i faget, ikkje karakterane for dei enkelte delane som skal framgå av kompetansebevis og vitnemål.

Kommunen har ansvar for at godkjenning skjer på forsvarleg grunnlag, og at godkjenninga blir knytt til måloppnåing i kompetansemåla i delen av faget eller i faget.

§ 3–31. Eksamen

Vaksne som følgjer opplæringstilbod som er organiserte for dei, skal trekkjast ut til éin skriftleg sentralt gitt eksamen og éin munnleg lokalt gitt eksamen. Til skriftleg eksamen blir det trekt mellom norsk, engelsk og matematikk. Til munnleg eksamen blir det trekt mellom norsk, engelsk, matematikk, naturfag, samfunnsfag, og KRL. Vaksne som har hatt samisk som fag, kan trekkjast ut til eksamen i dette faget både skriftleg og munnleg.

Vaksne som har dokumentert gyldig forfall på eksamensdagen, blir fritekne frå eksamen.

Ved sentralt gitt eksamen fastset Utdanningsdirektoratet eksamensoppgåver og dato for kvar eksamen, dato for melding om trekkfag og sensorordningar. Kommunen har ansvaret for trekking av fag og elevar til eksamen, oppmeldinga og den praktiske gjennomføringa av sentralt gitt og lokalt gitt eksamen.

Sensur av sentralt gitt og lokalt gitt eksamen følgjer reglane i § 3–23 og § 3–24.

§ 3–32. Privatistar

Vaksne kan gå opp til eksamen som privatistar. Privatistar må ta eksamen både i skriftlege og i munnlege fag. Skriftlege fag for privatistar omfattar norsk, engelsk og matematikk. Munnlege fag for privatistar omfattar norsk og engelsk og to av faga naturfag, samfunnsfag, KRL.

I tillegg kan privatistar trekkjast ut til munnleg eksamen i matematikk. Vaksne som har hatt samisk som fag, kan trekkjast ut til eksamen i dette faget både skriftleg og munnleg.

Vaksne privatistar som har dokumentert gyldig forfall på eksamen, kan etter søknad frå kommunen til Fylkesmannen gå opp til lokalt gitt eksamen så snart det lèt seg gjere.

I spesielle tilfelle kan Fylkesmannen, etter søknad frå kommunen, gi kommunen høve til å arrangere lokalt gitt eksamen for vaksne privatistar på andre tider i året enn ordinær eksamen. Kommunen har da ansvaret for å utarbeide eksamensoppgåver, den praktiske avviklinga av eksamen og sensur.

Kommunen har plikt til å arrangere privatisteksamen for vaksne.

§ 3–33. Vitnemål

Kravet til vitnemål for vaksne er vurdering i faga norsk, engelsk og matematikk og to av faga matematikk munnleg, naturfag, samfunnsfag, KRL.

Vaksne som har teiknspråk eller samisk som førstespråk, kan få karakter i dette faget i staden for eller i tillegg til karakter i norsk. Vaksne som har norsk som andrespråk for språklege minoritetar, får karakter i dette faget i staden for i norsk.

Vaksne som blir heilt fritekne for vurdering med karakter, skal ha vitnemål som viser at dei har fullført grunnskolen.

Kommunen har ansvaret for å utferde vitnemål for vaksne. Utdanningsdirektoratet fastset formularet for vitnemål for vaksne. Direktoratet gir også nærmare reglar for føring av vitnemål.

Kommunen skal ha ein eigen protokoll for føring av vurdering for vaksne. Vaksne som tek eksamen som privatistar, og som ønskjer karakter i enkeltfag, får utskrift av protokollen.

§ 3–34. Andre reglar

Reglane i § 1–11, § 3–3 til § 3–8, § 3–10, § 3–14, § 3–15, § 3–19 til § 3–22 og kapittel 5 om klage på vurdering gjeld for vaksne så langt dei høver.

Kapittel 4. Vurdering i vidaregåande opplæring

(Opplæringslova § 3–4 første ledd og § 4A–4 femte ledd)

§ 4–1. Rett til vurdering

Elevar, lærlingar og lære kandidatlar i offentleg vidaregåande opplæring har rett til vurdering etter reglane i dette kapitlet.

Skoleeigaren har ansvaret for at rettane blir oppfylte.

For vaksne i opplæring som er organisert for dei, gjeld reglane i § 4–36 til § 4–45.

For vaksne som følgjer ordinær opplæring i den vidaregåande skolen, gjeld dei andre reglane om vurdering i kapittel 4.

§ 4–2. Verkeområde

Reglane i dette kapitlet handlar om

- vurdering, eksamen, fag-/sveineprøve, kompetanseprøve og dokumentasjonsordningar som gjeld vidaregåande opplæring etter opplæringslova
- karaktersystemet i vidaregåande skole og i fagopplæring
- oppmelding til eksamen, fag- og sveineprøve og kompetanseprøve
- fritak frå vurdering i fag
- reaksjonar ved brot på eksamensføresegnene.

§ 4–3. Definisjonar

- a) Elev er etter reglane i dette kapitlet ein som er teken inn i den vidaregåande skolen, og som har teke imot plassen og møtt. Ein elev kan vere heiltidselev eller deltidselev, jf. § 6–2.
- b) Lærling er ein som har skrive lærekontrakt med sikte på fagprøve eller sveineprøve i fag som har læretid i bedrift, jf. opplæringslova § 4–1.

- c) Lærekandidat er ein som har skrive ein opplæringskontrakt med sikte på ei mindre omfattande prøve enn fag-/sveineprøve, jf. opplæringslova § 4-1.
- d) Praksiskandidat er etter reglane i dette kapitlet ein som har meldt seg til fag-/sveineprøve etter opplæringslova § 3-5 utan å vere elev eller lærling.
- e) Privatist er etter reglane i dette kapitlet ein som har meldt seg til eksamen i eitt eller fleire fag utan å vere elev i dette faget eller desse faga.
- f) Førstegongsprivatist er etter reglane i dette kapitlet ein som har meldt seg til eksamen i eitt eller fleire fag utan å vere elev dette faget eller desse faga, og som ikkje har karakter i det/dei frå før, verken som elev eller som privatist.
- g) Eksamen er den prøva som blir organisert etter reglane i dette kapitlet, og som blir halden ved avslutninga av fag. Omgrepet omfattar ikkje den praktiske delen av fag-/sveineprøva.
- h) Fag-/sveineprøve er den avsluttande prøva for lærlingar og praksiskandidatar.
- i) Kompetanseprøve er den avsluttande prøva for lærekandidatar.

Vurdering

§ 4-4. Undervegsvurdering og sluttvurdering

Elevar skal ha undervegsvurdering og sluttvurdering.

Undervegsvurderinga skal ein gi løpande i opplæringa som rettleiing til eleven. Ho skal hjelpe til å fremje læring, utvikle kompetansen til eleven og gi grunnlag for tilpassa opplæring. Undervegsvurdering kan ein gi både med og utan karakter.

Sluttvurderinga skal gi informasjon om nivået til eleven ved avslutninga av opplæringa i faget.

§ 4-5. Vurdering utan karakter

I vidaregåande opplæring skal ein gi vurdering utan karakter i form av ei beskrivande vurdering av korleis eleven, lærlingen og lærekandidaten står i forhold til kompetansemåla i faga og dei andre måla i Læreplanverket for Kunnskapsløftet med sikte på at dei på beste måte skal kunne nå desse måla. Lærekandidatar skal ha vurdering og rettleiing i samsvar med den opplæringsplanen som er utarbeidd for dei, jf. § 6-37 tredje ledd og opplæringslova § 5-5 første ledd. Det skal kunne dokumenterast at vurdering er gitt.

Eleven, lærlingen og lærekandidaten skal kunne delta i vurderinga av sitt eige arbeid. Som ein del av rettleiinga og vurderinga utan karakter skal skolen eller lærebedrifta minst ein gong kvart halvår gjennomføre ein samtale med eleven, lærlingen eller lærekandidaten.

§ 4-6. Vurdering med karakter

Elevar skal, i tillegg til vurdering utan karakterar, også ha karakterar i fag, i orden og i åtfærd. Kva for fag som skal ha vurdering med karakter, er fastsett i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Elevane skal ha terminkarakterar og standpunkt-karakterar i alle desse faga. I tillegg får dei eksamenskarakterar i fag der dei blir trekte ut til eksamen. Karakteren skal gi uttrykk for den kompetansen eleven har oppnådd på det tidspunktet da karakteren blir fastsett.

Vurdering med karakter skal givast med talkarakterar, med unntak av karakterar i orden og i åtfærd.

Terminkarakter i fag, i orden og i åtfærd skal fastsetjast midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn. Elevane skal også få terminkarakterar etter 2. termin på dei årstrinna der det ikkje er fastsett nasjonale kompetansemål i faget i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Terminkarakterar skal supplerast med grunngiving og rettleiing. Det same gjeld når det blir gitt vurdering med karakter på prøver og anna arbeid undervegs i opplæringa.

Standpunkt-karakterar er karakterar som blir gitt ved slutten av opplæringa på kvart årstrinn i fag der det i Læreplanverket for Kunnskapsløftet er fastsett nasjonale kompetansemål på årstrinnet i faget, og i prosjekt til fordjuping. Standpunkt-karakterane skal gi informasjon om den kompetansen eleven har oppnådd i faget. Standpunkt-karakterar er enkeltvedtak som det kan klagast på, jf. kapittel 5.

Standpunkt-karakterar i fag med sentralt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før fellessensurmøtet. Standpunkt-karakterar i fag med lokalt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før kunngjeringa om lokalt trekkfag. Endeleg karakter i orden og i åtfærd skal fastsetjast etter at undervisninga og annan skoleaktivitet er avslutta.

Rektor har ansvaret for at faglæraren set standpunkt-karakterar eller gjer vedtak om at det ikkje kan givast standpunkt-karakterar. Dersom rektor er i tvil om ein har følgd reglane for fastsetjing av termin- og standpunkt-karakterar, kan han eller ho krevje ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette og førte i protokollen.

§ 4-7. Grunnlaget for vurdering med karakter i fag

Grunnlaget for vurdering med karakter i faga er kompetansemåla i læreplanene for fag slik dei er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Karakteren skal gi uttrykk for den kompetansen eleven har oppnådd på tidspunktet for vurderinga, og ut frå det som er forventa på dette tidspunktet. Føresetnadene til den enkelte eleven skal ikkje trekkjast inn. Vurdering i orden og til åtfærd skal ikkje inngå i fagvurderinga.

Karakterar til eksamen, fag-/sveineprøve og kompetanseprøve skal gi uttrykk for i kva grad den det gjeld, har nådd dei kompetansemåla i læreplanen i faget eller faga ein blir prøvd i.

Stort fråvær, same kva grunnen er, kan føre til at grunnlaget for å gi vurdering med standpunkt-karakter manglar.

§ 4–8. Karakterar i fag for elevar og privatistar

Det skal nyttast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Berre heile talkarakterar skal nyttast.

Bestått svarer til karakterane 2–6. Departementet kan i spesielle tilfelle bestemme ei anna grense for bestått. Fag med karakteren 1 i standpunktvurdering er bestått når eksamenskarakteren er 2 eller betre. Dette gjeld ikkje dersom eksamenskarakteren er for ein tverrfagleg eksamen.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet fastsetter hvilke fag som ikke bruker tallkarakterer.

Relatert til dei kompetansemåla i faga som er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet, har dei enkelte karaktergradane dette innhaldet:

Over middels måloppnåing i faget:

Karakteren 6 og karakteren 5. Karakteren 6 gir uttrykk for svært høg måloppnåing i faget. Eleven eller privatisten viser sjølvstende og utmerker seg spesielt. Karakteren 5 gir uttrykk for høg måloppnåing i faget, men eleven eller privatisten viser noko mindre sjølvstende.

Middels måloppnåing i faget:

Karakteren 4 og karakteren 3. Karakteren 4 gir uttrykk for middels eller noko over middels måloppnåing i faget. Karakteren 3 gir uttrykk for noko under middels måloppnåing i faget.

Under middels måloppnåing i faget:

Karakteren 2 og karakteren 1. Karakteren 2 gir uttrykk for mangelfull og usikker måloppnåing i faget. Karakteren 1 gir uttrykk for svært svak og utilstrekkeleg, eventuelt inga måloppnåing i faget.

I enkelte fag kan det i staden for talkarakterar brukast vurderinga bestått/ikkje bestått. Kva for fag dette gjeld, er fastsett i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. For å få karakteren bestått skal innhaldet i karakteren 2 leggjast til grunn.

§ 4–9. Karakterar i orden og i åtferd for elevar

I orden og i åtferd skal ein av desse karakterane nyttast:

- a) God (G). Vanleg god orden og vanleg god åtferd
- b) Nokså god (Ng). Klare avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtferd
- c) Lite god (Lg). I ekstraordinære tilfelle ved store avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtferd.

Ved fastsetjinga av karakter i orden tek ein omsyn til om eleven viser vanleg god arbeidsinnsats, og til korleis eleven følgjer ordensreglane som er fastsette for kvar skole.

Ugyldig fråvær kan føre til nedsett karakter i orden.

Ved fastsetjinga av karakter i åtferd tek ein omsyn til korleis eleven ter seg på skoleområdet og elles når skolen har ansvaret for tilsynet med elevane. Ein skal særleg leggje vekt på korleis eleven ter seg mot andre elevar, lærarar og andre tilsette. Ein kan også ta omsyn til korleis elevane ter seg mot kvarandre på skolevegen og til til korleis eleven følgjer ordensreglane som er fastsette for kvar skole.

Den vurderinga skolen gir i orden og i åtferd, skal haldast skild frå vurderinga av dei reint faglege prestasjonane.

Ein skal ta omsyn til eleven sine føresetnader, og til vanleg ikkje leggje avgjerande vekt på enkelthendingar. Hovudgrunnlaget for fastsetjing av standpunkt-karakterar i orden og i åtferd skal vere orden og åtferd hos eleven det siste halve skoleåret.

Rektor har ansvaret for at terminkarakterar og standpunkt-karakterar i orden og i åtferd for ein elev blir sette etter drøfting i møte der alle lærarane til eleven er til stades. Kriteria for karakterane i orden og i åtferd skal gjerast kjende for eleven.

§ 4–10. Varsling

Dersom det er tvil om ein elev på grunn av stort fråvær eller av andre særlege grunnar kan få terminkarakter eller standpunkt-karakter i eitt eller fleire fag, eller dersom det er fare for at eleven kan få standpunkt-karakteren Nokså god eller Lite god i orden eller i åtferd, må eleven og foreldra eller dei føresette få skriftleg varsel. Varslet skal givast utan ugrunna opphald, slik at betre innsats kan gjere at termin- eller fagkarakter kan setjast, eller at betre orden eller åtferd kan påverke karakteren.

§ 4–11. Fritak frå vurdering i norsk sidemål

Elevar og privatistar i vidaregåande opplæring har rett til fritak frå vurdering i norsk sidemål dersom dei

- a) på grunn av sjukdom, skade eller dysfunksjon som er diagnostisert av ein sakkunnig, har problem med å greie begge målformene
- b) ikkje har gjennomgått ungdomstrinnet i norsk grunnskole
- c) har hatt fritak frå opplæring eller vurdering i norsk sidemål i grunnskolen, jf. § 1–11 eller
- d) fylte vilkåra for fritak frå opplæring eller vurdering i norsk sidemål i grunnskolen, men på grunn av dokumentert saksbehandlingsfeil likevel ikkje fekk fritak.

Det er ikkje høve til å annullere standpunkt- eller eksamenskarakter i norsk sidemål dersom eleven eller privatisten har fått vurdering i dette faget.

Elevar som etter § 1–11 er unnatekne frå kravet om opplæring i norsk sidemål, er også unnatekne frå kravet om vurdering.

For elevar som får fritak frå vurdering, men ikkje opplæring i norsk sidemål, skal det stå «Delteke» i staden for talkarakter i norsk sidemål skriftleg på kompetansebeviset eller vitnemålet. For privatistar fører ein «Friteken» i norsk sidemål skriftleg.

§ 4-12. Fritak frå vurdering i kroppsøving

Elevar som ikkje kan følgje den ordinære opplæringa i den praktiske delen av kompetansemåla i kroppsøvingsfaget, skal få tilrettelagd opplæring så langt dette er mogleg for eleven. Elevar skal få fritak frå vurdering av den praktiske delen av faget når den tilrettelagde opplæringa ikkje kan vurderast med karakter. Det blir ikkje gitt fritak frå vurdering av den teoretiske delen av kompetansemåla.

Elevar med fritak frå vurdering i dei praktiske delane av kompetansemåla av kroppsøvingsfaget kan få vitnemål. Sjå også § 1-12.

§ 4-13. Særlege reglar om vurdering for fag på høgaste nivå

I Læreplanverket for Kunnskapsløftet er det for enkelte fag fastsett at privatistar berre treng å ta eksamen på høgaste (høgare) nivå og likevel få godskrive faget på lågare nivå. For både elevar og privatistar gjeld at slike fag er bestått når det høgaste (høgare) nivået er bestått.

I fag der det i Læreplanverket for Kunnskapsløftet er fastsett at privatistar berre treng å ta eksamen på høgaste (høgare) nivå, kan privatistar velje om (eventuelle) karakterar frå lågare nivå skal førast på vitnemål eller kompetansebevis.

§ 4-14. Vurdering av privatistar

Privatistar må gå opp til eksamen i dei faga dei ønskjer å dokumentere kompetanse i. Forma på eksamen for privatistar er fastsett i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Eksamen**§ 4-15. Generelle føresegner**

Eksamen skal vere i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Læreplanen i det enkelte faget fastset om og eventuelt når i opplæringsløpet det skal vere eksamen i faget, om eksamen er obligatorisk eller skal trekkjast for elevar, om eksamensforma er skriftleg, munnleg eller praktisk eller kombinasjonar av desse formene, og om eksamen skal vere lokal eller sentral. Departementet fastset kor mange eksamenar det skal vere på kvart årstrinn innanfor kvart utdanningsprogram eller programområde.

Når det gjeld trekking av fag til eksamen, skal eleven normalt få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamen skal organiserast slik at eleven eller privatisten kan få vist både breidd og djupn i kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal gi uttrykk for den individuelle kompetansen til kvar elev slik denne kjem fram på eksamen.

Fylkeskommunen har plikt til å informere elevar og privatistar om kva for reglar som gjeld for å ta ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen.

§ 4-16. Oppmelding av elevar til eksamen

Ein elev som fullfører eit fag som kan avsluttast med eksamen, kan trekkjast ut til eksamen i faget.

Skolen melder elevane opp til eksamen. Utdanningsdirektoratet fastset korleis oppmeldinga skal gå føre seg.

Eleven må sjølv melde seg til ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen. Oppmeldinga skjer til skolen.

Utdanningsdirektoratet fastset oppmeldingsfristar.

§ 4-17. Oppmelding av privatistar til eksamen

Privatistar har sjølv ansvaret for å melde seg opp til den skolen eller den instansen som fylkeskommunen fastset. Utdanningsdirektoratet fastset fristen for oppmeldinga.

Ein privatist kan ikkje melde seg til eksamen i same fag fleire stader ved same eksamen.

Den som er elev i eit fag ved fristen for oppmelding til privatisteksamen, kan ikkje melde seg opp som privatist i faget til denne eksamenen.

Skolen eller den instansen som fylkeskommunen peikar ut, avgjer om oppmeldinga kan godkjennast.

§ 4-18. Sentralt gitt eksamen

Ved sentralt gitt eksamen fastset Utdanningsdirektoratet korleis eksamen i det enkelte faget skal organiserast, eksamensoppgåva og dato for den enkelte eksamenen, dato for melding om trekkfag og sensurordningar. Fylkeskommunen har ansvaret for trekking av fag og elevar til eksamen og den praktiske gjennomføringa av eksamen for elevar og privatistar.

§ 4-19. Lokalt gitt eksamen

Fylkeskommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eksamen kan organiserast i to delar, der første delen er ei førebuing og andre delen er sjølv eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget. Fylkeskommunen kan likevel bestemme at eksamen skal organiserast slik at den første delen blir vurdert og inngår i karakteren til eksamen. Dersom det er tvil om karakteren, skal ein leggje mest vekt på den andre delen.

Rammene for eksamen eksamensdagen skal vere

- a) skriftleg eksamen – inntil 5 timar

- b) munnleg eksamen – inntil 30 minutt pr. elev eller privatist
- c) munnleg-praktisk eksamen – inntil 45 minutt pr. elev eller privatist
- d) praktisk eksamen – inntil 5 timar.

§ 4–20. *Særskild eksamen*

Ein elev som får karakteren 1 i standpunktarakter i eit fag, har rett til særskild eksamen i faget dersom han eller ho ikkje er trekt ut til eksamen i faget, eller det gjeld eit fag der det ikkje blir halde eksamen ordinært.

Særskild eksamen blir normalt halden samtidig med utsett og ny eksamen.

§ 4–21. *Ny eksamen*

Ein elev som får karakteren 1 ved ordinær eksamen, har rett til ny eksamen i faget ved første etterfølgjande eksamen. Eleven beheld da standpunktavurderinga i faget. Dersom eleven ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, og standpunktavurderinga i faget fell bort.

§ 4–22. *Utsett eksamen*

Ein elev eller privatist som har dokumentert gyldig forfall ved ordinær eksamen, og ein elev som har gyldig forfall ved særskild eksamen eller ny eksamen, har rett til å framstille seg til første etterfølgjande eksamen. Eleven beheld da standpunktavurderinga i faget. Dersom eleven ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, og eventuell standpunktavurdering i faget fell bort.

Forfall til eksamen blir rekna som gyldig når eleven eller privatisten er hindra frå å stille til eksamen, når hindringa er uføreseieleg og han eller ho elles ikkje kan lastast for hindringa. Dersom ein elev har rett til utsett eksamen i trekkefag, skal trekkinga av fag gjerast på ny.

§ 4–23. *Hjelpemiddel til eksamen*

Eksamen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Departementet fastset kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen. Ved lokalt gitt eksamen bestemmer skoleeigaren kva for hjelpemiddel som skal tillatast. Tillatne hjelpemiddel må vere formålstenlege og relevante for eksamen og ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere elevens eller privatistens eigen kompetanse.

§ 4–24. *Særskild tilrettelegging av eksamen og prøver gjennom året*

Elevar og privatistar med behov for særskild tilrettelegging skal kunne få lagt forholda til rette slik at dei kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i fag i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Tiltaka må vere tilpassa behova til den enkelte og vere eigna til å utlikne problema til eleven eller privatisten så langt råd er. Tiltaka må ikkje føre til at eleven eller privatisten får fordelar framfor andre som ikkje får tilrettelegging ved eksamen og prøver gjennom året. Tilrettelegginga må heller ikkje vere så omfattande at eleven eller privatisten ikkje blir prøvd i kompetansemåla i fag i Læreplanverket i Kunnskapsløftet. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske dugleikar, er det ikkje høve til å leggje til rette eksamen slik at desse dugleikane ikkje blir prøvde når slik prøving er fastsett i eksamensforma for faget.

Rektor avgjer etter søknad kva for ordningar som skal nyttast for elevar. Rektor kan krevje uttale frå ein sakkunnig instans. Særskild tilrettelegging av eksamen og prøver gjennom året krev ikkje vedtak om spesialundervisning.

Privatistar må leggje fram ein sakkunnig uttale som ikkje er eldre enn 12 månader. Fylkeskommunen avgjer kva for ordningar som skal nyttast.

Utdanningsdirektoratet kan gi nærmare retningslinjer for særskild tilrettelegging.

§ 4–25. *Reaksjonsmåtar ved fusk*

Eksamen i eit fag kan annullerast dersom eleven eller privatisten har fuska eller prøvd å fuske ved eksamen. Spørsmålet om annullering av eksamen i faget skal avgjerast av rektor. Vedtak om annullering av eksamen kan klagast på til Fylkesmannen. Eleven eller privatisten har likevel rett til å fullføre eksamen på eksamensdagen.

Skolen skal informere eleven og foreldra eller dei føresette om klageretten.

Dersom eksamen blir annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, kan kandidaten tidlegast gå opp til den eksamen i faget som blir arrangert eitt år etter at eksamen vart annullert.

§ 4–26. *Bortvising frå eksamen*

Ein elev som ikkje rettar seg etter dei reglane som Utdanningsdirektoratet/Fylkeskommunen har fastsett for eksamen, kan visast bort av rektor. Vedtak om bortvising kan klagast på til Fylkesmannen. Skolen skal informere eleven og foreldra eller dei føresette om klageretten.

§ 4–27. *Annullering av eksamen*

Dersom det er gjort formelle feil ved avviklinga av eksamen, kan Utdanningsdirektoratet annullere eksamen og etter søknad gi elevane dispensasjon frå kravet om eksamen.

Dersom ein elev har vore oppe til eksamen i eit fag der han eller ho ikkje får standpunktavurdering, blir eksamenskarakteren annullert. Eksamenskarakteren kan også bli annullert på grunn av fusk, jf. § 4–25.

Sensorar

§ 4–28. *Sensorar ved sentralt gitt eksamen*

Sensorar, eksaminatorar og oppmenn blir oppnemnde etter retningslinjer fastsette av Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet kan også gi nærmare retningslinjer for sensurering.

Prøvesvara ved sentralt gitt eksamen skal vurderast av to eksterne sensorar. Dersom det er usemje, skal karakteren avgjerast av ein oppmann.

§ 4–29. *Sensorar ved lokalt gitt eksamen*

Prøvesvara ved lokal eksamen skal vurderast av to sensorar, og den eine kan vere faglæraren til eleven. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren. Som sensor til lokal eksamen i programfag i yrkesfaglege utdanningsprogram kan det også oppnemnast ein fagarbeidar med praksis frå arbeidslivet.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Den eksterne sensoren avgjer i samarbeid med skolen kva eleven skal eksaminierast i, og avgjer karakteren dersom det er usemje. Ved lokale eksamenar har faglæraren plikt til å delta i vurderinga som sensor.

Dokumentasjon

§ 4–30. *Rett til dokumentasjon*

Alle som har gjennomgått vidaregåande opplæring etter opplæringslova, har rett til å få opplæringa dokumentert. Det same gjeld privatistar når dei har vore oppe til eksamen eller prøve.

Utdanningsdirektoratet fastset dei formulara som skal nyttast.

Den som oppnår ny(e) karakter(ar) i fag eller tek nye fag, har rett til ny dokumentasjon. Nytt vitnemål skal utferdast av den instansen som utferda det opphavlege vitnemålet.

Dersom dokumentasjonen går tapt, skal det utferdast ny dokumentasjon som skal vere identisk så langt råd er, men dokumentasjonen skal ikkje tilbakedaterast.

§ 4–31. *Vitnemål*

Vitnemål blir gitt som dokumentasjon for bestått treårig opplæringsløp som gir studie- eller yrkeskompetanse. Elevar som har samisk i fagkrinsen, skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

For å få utferda vitnemål, må som hovudregel alle fag og eksamenar som skal stå på vitnemålet i samsvar med Læreplanverket for Kunnskapsløftet, vere bestått. Sjå likevel § 1–11 til § 1–13, § 4–11, § 4–12 og § 4–32.

Vitnemål for elevar skal utferdast av den skolen der eleven fullfører og består opplæringa. Skolen er også ansvarleg for å utferde vitnemål til elevar som fullfører opplæringa, men som først seinare består alle fag. Fylkeskommunen er ansvarleg for utferding av vitnemål til lærlingar og privatistar. Utdanningsdirektoratet fastset formularet som skal brukast.

§ 4–32. *Unntak for elevar frå vilkåra for å få vitnemål i yrkesfaglege utdanningsprogram*

Elevar i yrkesfaglege utdanningsprogram som har følgd opplæringa, men ikkje bestått i inntil to av fellesfaga som inngår i fag- og timefordelinga for opplæringa, kan likevel i særskilde tilfelle få utferda vitnemål som gir yrkeskompetanse, men ikkje vitnemål som gir generell studiekompetanse. Samtykke til slikt unntak kan bli gitt etter søknad når eleven

- a) har vore friteken for vurdering med karakter i faget/faga i grunnskolen
- b) har vore friteken for vurdering med karakter i faget/faga i den vidaregåande skolen, eller
- c) har spesifikke lærevanskar, t.d. store lese- og skrivevanskar eller store matematikkvanskar. Slike vanskar kan også vurderast etter at standpunkt-karakter er sett eller eksamen har vore gjennomført.

I dei yrkesfaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda vitnemål, kan det ikkje gjerast unntak i strid med slike sertifiseringsføresegner.

Før søknader om unntak kan bli behandla, skal det liggje føre dokumentasjon som viser at vilkåra er oppfylte. Dokumentasjonen må vere av nyare dato. Før søknader om unntak etter tredje strekpunkt kan bli behandla, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørge for å få utarbeidd slik vurdering.

Rektor avgjer søknad om unntak i samsvar med vilkåra. Eleven kan ikkje få førehandstilsegn om unntak etter denne paragrafen.

§ 4–33. *Kompetansebevis*

Kompetansebevis blir utferda som dokumentasjon for vidaregåande opplæring i dei tilfella vilkåra for å få vitnemål ikkje er oppfylte.

Kompetansebeviset skal vise kva for standpunkt- og eksamenskarakterar som er oppnådde. Kompetansebevis blir også utferda som dokumentasjon for gjennomgådd opplæring.

For elevar skal kompetansebevis utferdast av skolen. Fylkeskommunen er ansvarleg for å utferde kompetansebevis for lærlingar, lærekandidatar og privatistar.

Utdanningsdirektoratet fastset formularet som skal brukast.

§ 4-34. Føring av karakterar i fag på vitnemål og kompetansebevis

I dei fellesfaga som har fleire nivå som byggjer på kvarandre, skal berre karakterar som er oppnådde på høgste nivået i faget, førast på vitnemål og kompetansebevis. I Læreplanverket for Kunnskapsløftet står det kva for fag dette gjeld.

I dei programfaga som har fleire nivå, skal alle karakterar som er oppnådde på kvart nivå, førast på dokumentasjonen.

I fag der ein tek eksamen som privatist, skal berre eksamenskarakteren førast på vitnemålet. Eventuelle tidlegare standpunkt- og eksamenskarakterar i faget fell bort når privatisten vel å få den nye karakteren ført på vitnemålet.

Utdanningsdirektoratet gir nærmare reglar for korleis vitnemål og kompetansebevis skal førast.

§ 4-35. Fråvær

Alt fråvær for elevar skal førast på vitnemål og kompetansebevis. Fråvær skal førast i dagar og enkelttimar. Rektor kan bestemme om fråvær for den som ikkje er elev i alle fag, skal førast i dagar og timar eller berre i timar.

Årsaka til fråvær kan krevjast ført på dokumentasjonen. Eleven har sjølv ansvaret for å dokumentere årsaka til fråværet. Organisert eller sjølvstendig studiearbeid, mellom anna skoleadministrative gjeremål etter avtale med faglæraren eller rektor, skal ikkje reknast som fråvær.

Rektor kan gi elevar fri frå opplæringa i opptil 14 skoledagar i eit skoleår utan at desse dagane skal førast som fråvær på dokumentasjonen. Det gjeld til dømes fråvær i samband med arbeid som tillitsvald, politisk arbeid, hjelpearbeid, lovpålagde oppmøte og fråvær av helse- og velferdsgrunnar. Normalt skal elevar søkje om slik fri frå opplæringa på førehand. Elevar som er medlemmer av andre trussamfunn enn Den norske kyrkja, har innanfor totalramma på 14 skoledagar rett til inntil to dagar fri ved religiøse høgtider. Når elevar får løyve til å ta fri, bør skolen leggje til rette for at dei kan gjere ein innsats for å kompensere for det.

Særskilde reglar om opplæring organisert for vaksne**§ 4-36. Standpunktkarakterar**

Vaksne som følgjer vidaregåande opplæring som fylkeskommunen har ansvaret for, har rett til vurdering i dei faga som dei følgjer og avsluttar opplæringa i. Vurderinga blir gitt med talkarakterar, jf. § 4-8. Grunnlaget for vurdering med karakter i faga er kompetansemåla i faga slik dei er fastsette i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Standpunktkarakteren skal gi uttrykk for kompetansen som den vaksne har oppnådd ved slutten av opplæringa i faget. Dersom den vaksne ønskjer det, kan fylkeskommunen tilby opplæring som blir avslutta med eksamen som privatist.

Fylkeskommunen har ansvaret for at standpunktkarakterar blir sette på forsvarleg grunnlag.

Dersom det ikkje er grunnlag for å setje standpunktkarakter, og årsaka er forhold hos den vaksne, kan den vaksne miste retten til å få standpunktkarakter. Fare for tap av retten til å få standpunktkarakter skal varslast utan ugrunna opphald etter at det er blitt klart at det er fare for dette.

§ 4-37. Realkompetansevurdering

Realkompetanse skal vurderast i forhold til kompetansemåla i faga i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Vurderinga skal vise om realkompetansen er likeverdig med kompetansen som er oppnådd gjennom vidaregåande opplæring. Vurderinga skal vere godkjend eller ikkje godkjend realkompetanse i fag eller delar av fag. Fylkeskommunen har ansvaret for at vurderinga av realkompetanse blir utført på forsvarleg grunnlag.

§ 4-38. Fritak frå den praktiske delen av faget kroppsøving

Vaksne som følgjer opplæringstilbod som er organiserte for dei, har rett til å bli fritekne for opplæring og vurdering i den praktiske delen av faget kroppsøving. Det blir ikkje gitt fritak for vurdering i den teoretiske delen.

§ 4-39. Eksamen

For vaksne gjeld same eksamensordninga som for elevar, sjå § 4-15 til § 4-29.

Den vaksne går opp til eksamen i heile faget.

§ 4-40. Fag-/sveineprøve og kompetanseprøve

For vaksne gjeld reglane for fag-/sveineprøve og kompetanseprøve i § 4-46 til § 4-66.

§ 4-41. Rett til dokumentasjon

Vaksne som har gjennomgått vidaregåande opplæring etter opplæringslova, har rett til å få opplæringa dokumentert, jf. § 4-30 til § 4-34.

§ 4-42. Vitnemål

For å få utferda vitnemål må den vaksne ha bestått alle fag og eksamenar, i samsvar med læreplanen, som kjem til uttrykk på vitnemålet. Godkjend realkompetanse er likeverdig med bestått.

Fylkeskommunen utferdar vitnemål sjølv.

§ 4-43. Fag-/sveinebrev

For å få utferda fag-/sveinebrev må fag-/sveineprøva vere bestått.

For fag i den teoretiske delen av fag-/sveineprøva er godkjend realkompetanse likeverdig med bestått. Elles gjeld § 4-66.

§ 4-44. Kompetansebevis

For vaksne som ikkje fyller vilkåra for å få utferda vitnemål eller fag-/sveinebrev, skal det utferdast kompetansebevis, jf. § 4-33 andre ledd. Godkjend realkompetanse er likeverdig med bestått.

Fylkeskommunen utferdar kompetansebevis.

§ 4-45. Andre reglar

Desse reglane gjeld også for opplæring organisert for vaksne så langt dei høver: § 1-10 til § 1-13, § 4-4, § 4-7, § 4-8, § 4-10, § 4-11 og kapittel 5 om klage på vurdering.

Særskilde reglar for fagopplæringa**§ 4-46. Generelle føresegner**

Fylkeskommunen har det overordna ansvaret for at dei praktiske og teoretiske delane av fag-/sveineprøva blir gjennomførte i samsvar med læreplanar og retningslinjer. Det same gjeld kompetanseprøva for lærekandidatane.

§ 4-47. Oppmelding til fag-/sveineprøva og kompetanseprøva

Lærebedrifta eller skolen melder lærlingen eller eleven opp til den praktiske delen av fag-/sveineprøva. Lærebedrifta melder lærekandidaten opp til kompetanseprøva.

Oppmeldinga skal sendast til fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda i det fylket der lærekontrakten eller opplæringskontrakten er registrert, eller der skolen ligg. Dokumentasjon om at den pliktige teoriopplæringa som er fastsett for faget, er gjennomført, må følgje oppmeldinga til fag-/sveineprøva.

§ 4-48. Krav om bestått i fellesfag for å kunne framstille seg til fag-/sveineprøve

Før den praktiske delen av fag-/sveineprøva kan gjennomførast, skal lærlingen/eleven som hovudregel ha gjennomført eller ha realkompetanse i dei fellesfaga som er fastsette for lærefaget, med godkjent resultat.

Ein lærling eller elev som ikkje har bestått i inntil to av dei fellesfaga som inngår i fag- og timefordelinga for lærefaget, kan likevel få framstille seg til den praktiske delen av fag-/sveineprøva.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda skal gjere bedriftene merksame på høva til unntak når det blir teikna kontrakt.

Lærlingen eller eleven må framstille seg til ny eksamen, og oppnå godkjent resultat, innan to år etter at den praktiske delen av prøva er gjennomført, for at fag-/sveinebrev skal kunne utferdast.

§ 4-49. Krav om bestått i yrkesteori for å kunne framstille seg til fag-/sveineprøve

Før den praktiske delen av fag-/sveineprøva kan gjennomførast, skal lærlingen/eleven/praksiskandidaten som hovudregel ha gjennomført den pliktige teoriopplæringa som er fastsett for lærefaget, med godkjent resultat.

I enkelte fag er det føresett i læreplanen for faget at det skal vere læretid i bedrift (verdiskaping) etter at vidaregåande trinn 3 er gjennomført. Dersom det ikkje har vore mogleg for fylkeskommunen å tilby læreplass i bedrift, skal fag-/sveineprøva arrangerast etter at vidaregåande trinn 3 er avslutta. Elevar som ikkje har bestått den eksamenen som omfattar teorien som inngår i læreplanen for desse lærefaga i vidaregåande trinn 3, skal likevel få framstille seg til den praktiske delen av fag-/sveineprøva.

Eleven må framstille seg til ny yrkesteoretisk eksamen, og oppnå godkjent resultat, innan to år for at fag-/sveinebrev skal kunne utferdast. Dersom dette kravet ikkje blir oppfylt, vil kandidaten bli vist til eventuell ny fag-/sveineprøve (teoretisk del og praktisk del) som privatist, jf. opplæringslova § 3-5.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda gjer vedtak etter føresegnene i denne paragrafen.

§ 4-50. Særlege føresegner om fag-/sveineprøve for praksiskandidatar, teoretisk og praktisk del

Praksiskandidatar, jf. opplæringslova § 3-5, melder seg til fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda innan fristar som fylkeskommunen fastset.

Praksiskandidatar må sjølv melde seg til ny fag-/sveineprøve og til utsett fag-/sveineprøve. For å melde seg opp til dei teoretiske og praktiske delane av fag-/sveineprøva må praksiskandidaten betale prøveavgift etter nærmare retningslinjer frå departementet. Det gjeld også ved oppmelding til ny og utsett prøve.

Dersom det ikkje kan leggjast fram dokumentasjon for gjennomført pliktig teoriopplæring, må praksiskandidaten framstille seg til teoriprøve i regi av fylkeskommunen. Teoriprøva skal normalt vere gjennomført før den praktiske prøva begynner. Teoriprøva skal avleggjast som privatist til eksamen.

Den som skal framstille seg til fag-/sveineprøve som praksiskandidat, kan normalt tidlegast begynne på den praktiske delen av prøva på tidspunktet når praksiskravet er oppfylt.

Dersom prøvenemnda ber om det, skal praksiskandidaten kome med forslag til kvar den praktiske delen av prøva kan haldast, og korleis prøva kan avviklast i praksis.

Dersom ein praksiskandidat ikkje består den praktiske delen av fag-/sveineprøva, kan han eller ho ta ny prøve tidlegast etter seks månader.

§ 4-51. Den teoretiske delen av fag-/sveineprøva

Ved sentralt gitte prøver skal det hentast inn oppgåver frå Utdanningsdirektoratet. Utdanningsdirektoratet bestemmer korleis sensuren skal avviklast.

Ved lokale prøver har fylkeskommunen ansvaret for å utarbeide og fastsetje oppgåver og avvikle sensur, etter retningslinjer frå Utdanningsdirektoratet.

§ 4–52. Tidspunktet for den praktiske delen av fag-/sveineprøva

Fag-/sveineprøva skal som hovudregel avviklast ved slutten av læretida eller skoletida, og skal normalt vere avslutta seinast innan to månader etter dette tidspunktet.

§ 4–53. Utarbeiding av oppgåver til den praktiske delen av fag-/sveineprøva

Prøvenemnda har ansvaret for å utarbeide oppgåver til den praktiske delen av fag-/sveineprøva etter retningslinjer frå Utdanningsdirektoratet. Fagleg råd skal ha høve til å uttale seg om retningslinjene.

Lærebedrifta/skolen skal kome med forslag til oppgåver dersom prøvenemnda ber om det. Så langt det er mogleg, skal det arrangerast felles prøve for fleire kandidatar innanfor same fagområdet.

§ 4–54. Oppbevaring av prøvearbeid for den praktiske delen av fag-/sveineprøva

Er den praktiske prøva ikkje bestått, skal prøvenemnda i samråd med fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda sørge for oppbevaring av prøvearbeidet. Det skal så langt råd er oppbevarast slik prøvekandidaten leverte det frå seg. Dersom prøvearbeidet ikkje kan oppbevarast, skal det sikrast med fotografi eller ei nøyaktig beskriving med tanke på eventuell seinare vurdering i klagenemnda.

§ 4–55. Kompetanseprøve

Lærerkandidatar skal ta kompetanseprøve. Lærerkandidaten skal prøvast i forhold til dei måla som er fastsette for kandidaten, jf. § 6–37 eller opplæringslova § 5–5 første ledd. Fylkeskommunen har ansvaret for å utarbeiding, gjennomføring og vurdering av kompetanseprøver.

§ 4–56. Ny fag-/sveineprøve og kompetanseprøve

Dersom fag-/sveineprøva eller kompetanseprøva ikkje blir bestått, kan lærlingen eller lærerkandidaten ta ny prøve. Læretida kan eventuelt bli forlengd ved frivillig avtale mellom lærebedrifta og lærlingen eller lærerkandidaten. Lærebedrifta og fylkeskommunen til eleven har ansvar for gjennomføringa av ny fag-/sveineprøve. Yrkesopplæringsnemnda kan i særskilde tilfelle oppheve plikta etter denne føresegna. Fylkeskommunen dekkjer utgiftene som lærebedrifta har med å gjennomføre prøva.

§ 4–57. Utsett fag-/sveineprøve og kompetanseprøve

Ein lærling, elev, praksiskandidat eller lærerkandidat som har gyldig forfall ved fag-/sveineprøve eller kompetanseprøve, har rett til å framstille seg til utsett prøve. Utsett prøve skal haldast så snart det er praktisk mogleg.

Forfall til prøva blir rekna som gyldig når den det gjeld, er hindra frå å stille til prøva, når hindringa er uføreseieleg og lærlingen/eleven/praksiskandidaten/lærerkandidaten elles ikkje kan lastast for hindringa.

§ 4–58. Særleg tilrettelegging av fag-/sveineprøva og kompetanseprøva

Når ein lærling, elev, praksiskandidat eller lærerkandidat har særleg behov for det, kan fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda samtykkje i at den praktiske gjennomføringa av fag-/sveineprøva eller kompetanseprøva blir særskilt tilrettelagd.

§ 4–59. Reaksjonsmåtar ved fusk

Fag-/sveineprøve og kompetanseprøve kan annullerast dersom kandidaten har fuska eller forsøkt å fuske ved prøva.

Spørsmålet om annullering av fag-/sveineprøve og kompetanseprøve skal avgjerast av prøvenemnda. Annulering inneber her at prøva skal vurderast til ikkje bestått.

§ 4–60. Bortvising frå fag-/sveineprøve og kompetanseprøve

Den som er oppe til fag-/sveineprøve og kompetanseprøve, og som gjer gjennomføringa av prøva vanskeleg ved åtfærd som forstyrrar andre kandidatar, kan etter å ha vorte åtvåra visast bort. Leiaren av prøvenemnda avgjer spørsmålet om bortvising.

§ 4–61. Prøvenemnd for den praktiske delen av fag-/sveineprøva

Prøvenemnda, som blir oppnemnd og administrert av fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda, skal ha minst to medlemmer som har formell fagleg kompetanse innanfor fagområdet, og så langt det er mogleg, arbeidslivserfaring i faget.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda skal hente inn forslag til medlemmer i prøvenemnda frå partane i arbeidslivet. Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda kan også hente inn forslag frå andre. Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda skal vurdere forslaga.

Prøvenemnda sensurerer den praktiske delen av fag-/sveineprøva.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda fastset ved oppnemninga kven av medlemmene som skal avgjere karakteren dersom det er usemje, når stemmetalet er likt. Medlemmene må normalt vere eksterne i forhold til lærebedrifta/skolen der kandidaten har fått opplæring.

§ 4–62. Særskilde føresegner om sensorar for praksiskandidatar

For praksiskandidatar gjeld § 4–61.

§ 4-63. Karakterar ved fag-/sveineprøva og kompetanseprøva

Ved den praktiske delen av fag-/sveineprøva blir det brukt ein tredelt skala: «Bestått mykje godt»/«Bestått meget godt» – «Bestått» – «Ikkje bestått»/«Ikke bestått». Relatert til måla i dei fagspesifikke læreplanane har desse karakterane dette innhaldet:

- a) *Bestått mykje godt/Bestått meget godt*: Mykje tilfredsstillande måloppnåing i faget.
- b) *Bestått*: Tilfredsstillande og middels måloppnåing i faget.
- c) *Ikkje bestått/Ikke bestått*: Mykje svak eller inga måloppnåing i faget.

Ved den teoretiske delen av fag-/sveineprøva nyttar ein talkarakterar, jf. § 4-8.

§ 4-64. Fag-/sveinebrev

Fag-/sveinebrev blir utferda som dokumentasjon for bestått fag-/sveineprøve, teoretisk og praktisk del.

Fylkeskommunen er ansvarleg for utferding av fag-/sveinebrev.

§ 4-65. Vitnemål og kompetansebevis

Vitnemål blir gitt som dokumentasjon for bestått opplæringsløp som gir rett til fag-/sveinebrev, jf. § 4-31. Vitnemålet kjem i tillegg til fag-/sveinebrev.

Kompetansebevis blir utferda som dokumentasjon for vidaregåande opplæring når vilkåra for å få fag-/sveinebrev eller vitnemål ikkje er oppfylte.

Kompetansebeviset skal vise kva opplæring som er gjennomført. Fylkeskommunen er ansvarleg for utferding av vitnemål for dei som har bestått opplæringsløp som gir rett til fag-/sveinebrev, og for utferding av kompetansebevis for praksiskandidatar, lærekandidatar og lærlingar.

§ 4-66. Krav om fellesfag før fag-/sveinebrev kan utferdast

Før fag-/sveinebrev kan utferdast, må som hovudregel både den teoretiske og den praktiske delen av fag-/sveineprøva vere bestått. Praksiskandidatar er fritakne frå kravet om fellesfag for å få fag-/sveinebrev.

Lærlingar/elevar som har følgt opplæringa, men ikkje bestått i inntil to av fellesfaga som inngår i fag- og timefordelinga for lærefaget, kan likevel i særskilde tilfelle få fag-/sveinebrev. Samtykke til slikt unntak kan bli gitt når

- a) lærlingen eller eleven har vore fritaken for vurdering med karakter i faget eller faga i grunnskolen
- b) lærlingen eller eleven har vore fritaken for vurdering med karakter i faget eller faga i den vidaregåande skolen, eller
- c) lærlingen eller eleven har spesifikke lærevanskar, t.d. store lese- og skrivevanskar eller store matematikkvanskar.

Slike vanskar kan også vurderast etter at standpunkt karakteren er sett eller eksamen er gjennomført.

I dei lærefaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda fag-/sveinebrev, kan ein ikkje gi dispensasjon i strid med slike sertifiseringsføresegner.

Før søknader om unntak kan behandlast, skal det liggje føre dokumentasjon som viser at vilkåra er oppfylte. Dokumentasjonen må vere av nyare dato. Før søknader om unntak etter tredje strekpunkt i andre ledd kan bli behandla, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørgje for at ei slik vurdering blir utarbeidd.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda avgjer søknader om unntak i samsvar med vilkåra i andre ledd. Vedtak kan tidlegast gjerast i samband med overgangen til læreforhold. Det kan ikkje bli gitt førehandstilsegn om unntak etter denne paragrafen.

Kapittel 5. Klage på vurdering

(Opplæringslova § 2-3 tredje ledd, § 3-4 første ledd, § 4A-4 femte ledd)

§ 5-1. Kva det kan klagast på

Det kan klagast på standpunkt karakterar, eksamens karakterar, karakterar til fag-/sveineprøver og kompetanseprøve, og realkompetansevurdering. Det kan også klagast på vedtak om ikkje å setje standpunkt karakter. I grunnskolen kan det dessutan klagast på terminkarakter som er ført på vitnemålet, jf. § 3-27.

§ 5-2. Kven som kan klage

Elevar, lærlingar, lærekandidatar, privatistar og praksiskandidatar eller dei som desse gir skriftleg fullmakt, har klagerett. Foreldra eller dei føresette til umyndige elevar, lærlingar, lærekandidatar, privatistar og praksiskandidatar har sjølvstendig klagerett. Dersom eleven, lærlingen, lærekandidaten, privatisten eller praksiskandidaten er under 15 år, kan dei ikkje klage utan skriftleg samtykke frå foreldra eller dei føresette. Sjå også § 5-15 om klage på realkompetansevurdering.

§ 5-3. Avgjerd i klagesaka

Behandling av klage på karakter eller realkompetansevurdering kan føre til at karakteren eller realkompetansevurderinga blir ståande, eller til at denne blir endra til gunst eller ugunst for klagaren. Avgjerda skal grunnrivast. Avgjerda er endeleg og kan ikkje klagast på.

Fører klagebehandlninga til endring av vitnemålet eller kompetansebeviset, skal det skrivast eit nytt, og tidlegare vitnemål/kompetansebevis skal leverast tilbake.

Behandling av klage på fag-/sveineprøve kan føre til at karakteren blir endra frå ikkje bestått til bestått.

§ 5-4. Saksgangen ved klage

Dei som har klagerett etter § 5-2, skal få opplysningar om høvet til å klage, klagefristen og om kva klagen skal innehalde, i medhald av denne forskrifta og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningslova) § 29, § 30, § 31 og § 32. Dei som har klagerett, skal også få informasjon om at dei har rett til å få retningslinjene som sensorane har fått, og grunngiving etter § 5-7.

Klagen skal sendast til den skolen der klagaren er elev. Privatistar sender klagen til den skolen der eksamen er halden. Klage som gjeld fag-/sveineprøve, skal sendast til fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda der prøva er halden.

Når det gjeld klagar i samband med sentralt gitt eksamen med sentral sensur i grunnskolen og vidaregåande opplæring, skal skolen sende klagen saman med prøvesvaret til Fylkesmannen, jf. § 5-9. Ved klage i fag der det blir vurdert fleire svar, skal alle elevsvara leggjast ved.

Klage på realkompetansevurdering skal sendast til den instansen som har vurdert realkompetansen, sjå elles § 5-15.

§ 5-5. Klagefristar

Fristen for å klage på vedtak som gjeld eksamenskarakterar og standpunktkarakterar, er 10 dagar.

Fristen for å klage på vedtak om vurdering av den praktiske delen av fag-/sveineprøva og realkompetansevurdering er 3 veker.

Fristen skal reknast frå tidspunktet når meldinga om vedtaket er komen fram til den som har klagerett, eller når den som har klagerett, burde ha gjort seg kjend med vedtaket. Fristen blir avbroten når den som har klagerett, ber om grunngiving for vedtaket. Ny frist gjeld frå det tidspunkt klagaren har fått grunngivinga.

§ 5-6. Formkrav

Klagen må fremjast skriftleg, og underskrivast av klagaren eller eventuelt av ein med fullmakt. Klagen skal nemne det vedtaket som det blir klaga på, og dersom det er nødvendig, gi opplysningar som gjer det mogleg å avgjere spørsmål om klagerett og om klagefristen er halden. Klagen bør innehalde årsaka til klagen, bortsett frå klagar etter § 5-9.

§ 5-7. Rett til grunngiving

Den som har klagerett, jf. § 5-2, kan innanfor klagefristen krevje grunngiving for karakterar i fag der det blir halde munnleg eksamen, fastsett standpunkt-karakterar, karakter for praktisk eksamen eller standpunkt-karakter i orden og i åtferd. Grunngivinga skal givast av sensor eller ein lærar som har vore med og fastsett karakteren.

Dersom ein elev ikkje får standpunkt-karakter eller får ikkje bestått som standpunkt-karakter, kan det krevjast grunngiving for det.

Den som har klagerett, kan ikkje krevje grunngiving for karakterar til skriftleg eksamen.

§ 5-8. Rett til å gjere seg kjend med sitt eige svar og eventuelle retningslinjer for sensorar ved skriftleg eksamen

Eleven, privatisten og lærlingen har etter at karakteren ved skriftleg eksamen er fastsett, rett til å gjere seg kjend med sitt eige svar. På oppmoding skal han eller ho få kopi av svaret. Eleven, privatisten og lærlingen kan også krevje å få lagt fram eventuelle retningslinjer som sensorane har fått til hjelp ved sensureringa.

§ 5-9. Klage på karakter til skriftleg eksamen. Klageinstans og klagebehandling. Oppbevaring av eksamenssvar ved skriftleg eksamen

Klageinstansen for vurdering av skriftleg eksamen i grunnskolen er ei klagenemnd på 3 medlemmer. Fylkesmannen i kvart fylke nemner opp klagenemnda.

Klageinstansen for vurdering av skriftleg sentralt gitt eksamen med sentral sensur i vidaregåande opplæring er ei klagenemnd oppnemnd av Fylkesmannen. Klageinstansen for vurdering av skriftleg lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring er ei klagenemnd oppnemnd av fylkeskommunen etter retningslinjer frå Fylkesmannen.

Medlemmene av ei klagenemnd må ikkje ha vore med i førstegongsbedømminga og bør så langt det lèt seg gjere, ikkje vere frå same skolen som klagaren. Når det er felles sensur for fleire grunnskolar, skal medlemmene så langt råd er ikkje vere frå same skolen som klagaren.

Klagenemnda skal gjerast kjend med den karakteren prøvesvaret fekk ved den ordinære sensuren. Nemnda skal elles ikkje få andre opplysningar enn svaret og dei opplysningane som kan leggjast ved svaret ved eksamen. Nemnda skal ikkje gjerast kjend med eventuell grunngiving for klagen.

Når det gjeld klage på karakter til skriftleg eksamen, prøver nemnda alle sider ved karakterfastsetjinga. Finn nemnda at karakteren er urimeleg i forhold til eksamensprestasjonen, set ein ny karakter.

§ 5-10. Klage på karakter ved munnleg eksamen. Klageinstans og klagebehandling

Ved munnleg eksamen kan det berre klagast på formelle feil som kan ha noko å seie for resultatet. Ved klage på munnleg eksamen hentar rektor inn fråsegn frå sensor og eksaminator og sender desse fråsegnene og klagen saman med si eiga fråsegn til Fylkesmannen når det gjeld klagar i grunnskolen, og til fylkestinget eller den fylkestinget gir mynde som klageinstans, når det gjeld klagar i vidaregåande opplæring. Kopi av fråsegnene skal sendast til klagaren.

Dersom klagaren får medhald i klagen ved munnleg eksamen, skal karakteren annullerast, og klagaren har rett til å gå opp til ny eksamen. Dersom klagaren vel å gå opp til ny munnleg eksamen, skal prøvesvaret bedømmast av ein ny sensor.

Gjeld klagen prøve i trekkfag, skal det trekkjast fag på ny. Eleven skal få melding om faget med same frist som ved ordinær prøve.

§ 5–11. Klage på eksamensresultat ved andre, ikkje-skriftlege eksamenar i vidaregåande opplæring

Ved andre ikkje-skriftlege eksamenar enn munnleg eksamen, der det ikkje ligg føre dokumentasjon som kan vurderast av ei klagenemnd, kan det berre klagast på formelle feil som kan ha noko å seie for resultatet. I slike tilfelle skal ein følgje same prosedyren som for munnleg eksamen, jf. § 5–10.

Dersom ein slik eksamen resulterer i dokumentasjon som kan vurderast fagleg av ei klagenemnd, skal ein følgje same prosedyren som for skriftleg eksamen, jf. § 5–9.

§ 5–12. Klage på standpunktarakter. Klageinstans og klagebehandling

Ved klage på standpunktarakter eller vedtak om ikkje å fastsetje standpunktarakter kan klageinstansen berre vurdere om gjeldande føresegn om karakterfastsetjing er følgde. Med klagen skal det følgje fråsegn frå faglæraren om korleis karakteren er fastsett, eller kvifor det ikkje er sett karakter, og fråsegn frå rektor om saksbehandlinga ved skolen. Klagaren skal få kopi av fråsegna.

Klageinstansen i grunnskolen er Fylkesmannen i kvart fylke. Klageinstansen i vidaregåande opplæring er fylkestinget eller den fylkestinget gir mynde.

Dersom klagen blir funnen rettkomen, må klageinstansen presisere kva for reglar ein meiner er brotne eller det kan reisast tvil om er brotne, og sende saka tilbake til skolen. Klageinstansen skal informere klagaren om resultatet av klagebehandlinga. Rektor og faglæraren gjennomfører ny vurdering. Rektor set endeleg karakter. Den nye avgjerda kan det ikkje klagast på.

Finn klageinstansen at klagaren ikkje kan få medhald, er avgjerda endeleg.

§ 5–13. Klage på karakter i orden og i åtferd. Klageinstans og klagebehandling

Ved klage på karakter i orden og i åtferd skal kontaktlæraren til eleven og rektor gi fråsegn som saman med klagen skal sendast til klageinstansen. Fråsegna skal gjere greie for kva for karakterar i orden og i åtferd som har vore gitt tidlegare, kva for tiltak skolen har sett i verk for å rette på forholda, og ei fyldig grunngiving for karakteren. Kopiar av ordensreglementet for skolen, utskrift av protokollen som viser korleis skolen har behandla saka m.m., skal leggjast ved fråsegna. Ved klage i grunnskolen skal det også gjerast greie for om heimen har vore varsla om at karakteren kunne bli sett ned, og eventuell annan korrespondanse med foreldra eller dei føresette. Klagaren skal ha kopi av fråsegna.

Klageinstansen i grunnskolen er Fylkesmannen i kvart fylke. Klageinstansen i vidaregåande opplæring er fylkestinget eller den fylkestinget gir mynde.

Klageinstansen avgjer om klagen skal føre til at karakteren blir endra til gunst eller ugunst for klagaren.

§ 5–14. Klage på bedøminga av den praktiske delen av fag-/sveineprøva i vidaregåande opplæring

Klage på den faglege vurderinga av prøvearbeidet til ikkje bestått skal sendast til fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda i det fylket der prøva er gjennomført, jf. § 5–4 andre ledd siste punktum. Yrkesopplæringsnemnda sender klagen til prøvenemnda.

Klageinstansen for klage på bedøming av fag-/sveineprøve er klagenemnda som er oppnemnd i samsvar med opplæringslova § 12–6.

Medlemmene i klagenemnda må ikkje ha vore med i førstegongsbedøminga og bør ikkje vere frå ei lærebedrift der klagaren er lærling.

Klagenemnda kan gjere om resultatet frå ikkje bestått til bestått, avvise klagen eller oppheve avgjerda i prøvenemnda og vise til ny prøve.

Klage som er grunngitt med formelle feil eller andre ikkje-faglege forhold, skal behandlast av fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda som førsteinstans, og med fylkestinget eller den fylkestinget gir mynde, som klageinstans.

Dersom det er gjort formelle feil som kan ha hatt avgjerande verknad for prøveresultatet, skal avgjerda i prøvenemnda opphevast. Prøva skal da reknast for ikkje gjennomført, og klagaren har høve til å gjennomføre ny prøve så snart som mogleg.

§ 5–15. Klage på realkompetansevurdering

Ved klage på realkompetansevurdering, jf. § 4–37 og § 6–27, gjeld klagereglane i forvaltningslova bortsett frå det som følgjer om klageinstansen sin kompetanse i § 5–3 første ledd.

Kapittel 6. Inntak til vidaregåande opplæring og formidling av lærlingar og lærekandidatar til lærebedrifter

(Opplæringslova § 3–1 åttande ledd, § 3–3 sjette ledd, § 4A–3 første ledd, § 12–4 andre ledd og åttande ledd)

Verkeområde: Definisjonar

§ 6–1. Verkeområde

Dette kapitlet gjeld inntak til all offentleg vidaregåande opplæring og formidling til lærebedrift. Kapitlet gjeld, så langt det høver, for inntak til statlege vidaregåande skolar, jf. § 6–41.

§ 6–2. Definisjonar

Søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring er

- a) ungdom som har rett etter opplæringslova § 3–1
- b) vaksne som har rett etter opplæringslova § 4A–3.

Heiltidselev er ein som er teken inn i den vidaregåande skolen til eit fullstendig utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller eit fullstendig programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3, og som har teke imot plassen og møtt fram.

Deltidselev er ein som er teken inn i den vidaregåande skolen til eitt eller fleire fag i eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller eit programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3, og som har teke imot plassen og møtt fram.

Lærling og lærekandidat er definerte i opplæringslova § 4–1.

Utvexlingselev er norsk ungdom som tek vidaregåande opplæring i utlandet eller utdanning i utlandet på nivå med norsk vidaregåande skole, og utanlandsk ungdom som tek vidaregåande opplæring i Noreg, som ledd i elevutveksling.

Landslinjer er dei utdanningsprogramma på vidaregåande trinn 1 eller programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3 som til kvar tid er godkjende av departementet som landslinjer.

Forskjellige føresegner

§ 6–3. Informasjon

Fylkeskommunen må sørgje for nødvendig informasjon om dei reglane som skal nyttast ved inntak til dei vidaregåande skolane og ved formidling av lærlingar og lærekandidatar til bedrifter.

§ 6–4. Kjønnskvotering

Fylkeskommunen kan bestemme at det skal nyttast moderat kjønnskvotering ved inntak til eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller eit programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3 og ved fordeling av lærlingar og lærekandidatar når det eine kjønn er underrepresentert i det yrket eller den profesjonen opplæringa skal føre fram til. Med moderat kjønnskvotering er meint at kvoteringa skal skje på tilnærma like vilkår.

§ 6–5. Plassar for utvekslingselevar

Fylkeskommunen skal reservere tilstrekkeleg mange plassar for utvekslingselevar frå andre land.

Fylkeskommunen skal også reservere plassar for norske elevar som tek imot plass som utvekslingselev i eit anna land med avvikande skoleår.

§ 6–6. Klage på vedtak om inntak

Vedtak om inntak til vidaregåande opplæring er enkeltvedtak og kan klagast på i samsvar med føresegnene i opplæringslova § 15–2 og forvaltningslova kapittel VI.

Søknad og søknadsfrist for elevar, lærlingar og lærekandidatar

§ 6–7. Søknadsfrist og kunngjering

Søknadsfristen for inntak på grunn av behov for særskild tilrettelegging er 1. februar. Det gjeld mellom anna

- a) søknader om inntak til særskilt prioritert utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 etter opplæringslova § 3–1 sjette ledd
- b) søknader om opplæring utover tre år etter opplæringslova § 3–1 femte ledd
- c) søknader om spesialundervisning etter opplæringslova § 5–1 i samband med inntaket.

Fristen elles for søknader om inntak som elev til vidaregåande opplæring i skole og formidling til læreplass er 1. mars.

Når ein frist går ut på ein laurdag, søndag eller heilagdag, må søknaden vere postlagd eller innlevert nærmaste etterfølgjande yrkedag.

For seint innkomne søknader skal det takast omsyn til så langt råd er, eventuelt behandle dei som ein søknad om inntak det etterfølgjande skoleåret. Søkjaren skal få melding om at søknaden er for seint innkomen, og om konsekvensane av det.

Søknadsfristen skal kunngjerast minst fire veker på førehand. Kunngjeringa skal nemne dei opplysningane og dokumenta som skal følgje søknaden, og kvar søknaden skal sendast.

Inntak i samarbeid med oppfølgingstenesta kan skje uavhengig av fristane som er nemnde ovanfor.

§ 6–8. Søknaden

Fylkeskommunen fastset søknadsskjema som søkjarar må nytte.

Søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3–1 må føre opp tre alternative utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 i prioritert rekkjefølgje. Det gjeld også søkjarar som melder behov for spesialundervisning.

For andre søkjarar bestemmer fylkeskommunen kor mange alternativ i prioritert rekkjefølgje som skal først opp i søknaden.

For søkjarar under 15 år skriv foreldra eller dei føresette under søknaden. Ein søkjar som har fylt 15 år, skriv under søknaden sjølv.

Vilkår for inntak

§ 6–9. Generelle vilkår for inntak til vidaregåande opplæring

Det er eit vilkår for inntak til vidaregåande opplæring at søkjaren har lovleg opphald i landet. Søkjarar som oppheld seg i landet i påvente av vedtak om opphaldsløyve, har ikkje rett til inntak til vidaregåande opplæring.

Mindreårige asylsøkjarar kan likevel takast inn til vidaregåande opplæring i påvente av vedtak om opphaldsløyve, men har ikkje rett til å fullføre skoleåret dersom dei får avslag på søknaden om opphaldsløyve.

§ 6–10. Vilkår for inntak til vidaregåande trinn 1

Vilkår for inntak til utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 er vitnemål eller stadfesting på at søkjaren fyller eitt av desse vilkåra:

- a) har gjennomgått norsk grunnskole
- b) har gjennomgått allmenn grunnsopplæring i utlandet i minst 9 år eller har kunnskap og dugleik på nivå med norsk grunnskole
- c) er skriven ut av grunnskolen etter opplæringslova § 2–1 fjerde ledd
- d) har tilsvarande realkompetanse, jf. § 6–27.

§ 6–11. Vilkår for inntak til landslinjer og spesielle utdanningsprogram

Ved inntak til godkjende landslinjer stiller søkjarar frå heile landet likt i konkurransen om plassar.

For inntak til utdanningsprogram for musikk, dans, drama og idrettsfag i vidaregåande trinn 1 kan fylkeskommunen vedta at inntil 50 prosent av plassane skal tildelast på grunnlag av dokumentasjon av dugleik eller eventuell inntaksprøve i tillegg til poeng utrekna på grunnlag av karakterar.

Søkjarane må elles fylle dei andre vilkåra for inntak.

§ 6–12. Inntak som deltidselev

Ein søkjar som ikkje fyller vilkåra i § 6–22 eller § 6–23 til å bli teken inn som heiltidselev, eller som ikkje har behov for heiltidsopplæring i eit programområde, kan takast inn som deltidselev dersom han eller ho

- a) manglar bestått karakter i eitt eller fleire fag frå eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller eit programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3, eller
- b) manglar fag for å ha full fagkrins i eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller eit programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3, eller
- c) manglar fag for å oppnå generell studiekompetanse.

Søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3–1 bruker ikkje av retten dersom opplæringa utgjer 1/3 eller mindre av timetalet frå eit programområde.

Vidaregåande trinn 1: Inntaksrekjefølgje for søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3–1

§ 6–13. Søkjarar med rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3–1

Søkjarar med rett til vidaregåande opplæring har rett til inntak til eitt av tre valde utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1.

Søkjarar som har rett til spesialundervisning etter opplæringslova § 5–1, har rett til inntak til eit særskilt prioritert utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 når vilkåra i § 6–20 er oppfylte.

Dersom det til eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 melder seg fleire søkjarar enn talet på elevplassar som fylkeskommunen tilbyr denne gruppa, skal elevplassane fordelast etter poengsum utrekna på grunnlag av § 6–14 til § 6–17, og slik at søkjarar med høgare poengsum blir tekne inn framfor søkjarar med lågare poengsum.

Når fleire søkjarar står likt i konkurransen om den eller dei siste plassane, blir rekkjefølgja mellom dei avgjord ved loddtrekning.

§ 6-14. Poengverdiar for karakterar

Ved inntak til vidaregåande skole tel talkarakterane frå grunnskolen med sine respektive talverdiar.

Bokstavkarakterar frå grunnskolen gir desse poenga:

S = 6, M = 5, G og T (realskolen) = 3,5, Ng = 2, Lg og Måt (realskolen) = 1.

§ 6-15. Karakterar frå grunnskolen

Avsluttande karakterar i faga skal leggjast til grunn. Ved omrekning til poeng i dei faga som skal leggjast til grunn, følgjer ein denne framgangsmåten:

- Ved poengutrekninga skal avsluttande karakterar i alle fag frå grunnskolen leggjast til grunn, jf. likevel § 24-2 om overgangsordninga mellom L97 og Kunnskapsløftet.
- Kvar av talkarakterane får tilsvarande poengverdi. Samla poeng for karakterar blir eit utrekna gjennomsnitt (med to desimalar) multiplisert med 10.
- Dersom det mangler karakterar i meir enn halvparten av faga, skal det ikkje reknast ut poeng. Inntaket skjer da ut frå ei skjønsmessig vurdering, jf. § 6-17 andre ledd.
- Vaksne med vitnemål frå grunnskolen fell inn under punkt a og b.

§ 6-16. Karakterar frå annan skolegang

For søkjarar som har karakterar frå det tiande skoleåret i grunnskolen før 1997 eller frå prøver for vaksne vurderte etter krava i grunnskolen, legg ein det beste utvalet av karakterar til grunn ved inntaket.

§ 6-17. Søkjar utan bokstav- eller talkarakterar eller utan samanliknbart karaktergrunnlag

For søkjarar som har gått på godkjende 10-årige grunnskolar og har vitnemål utan bokstav- eller talkarakterar, må ein på grunnlag av fråsegn frå desse grunnskolane rangere søkjarane etter pårekna føresetnader for vidaregåande opplæring.

Søkjarar som ikkje har samanliknbart karaktergrunnlag slik at dei kan bli vurderte etter denne føresegna eller føresegnene elles i § 6-14 til § 6-16, skal vurderast individuelt.

Sakkunnig vurdering og vilkår for inntak til særskilt prioriterte utdanningsprogram i Vg1 for søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3-1**§ 6-18. Kven som er sakkunnig**

Sakkunnig instans er den pedagogisk-psykologiske tenesta, jf. opplæringslova § 5-6.

§ 6-19. Den sakkunnige vurderinga

Den pedagogisk-psykologiske tenesta må sjå til at det ligg føre ei tilstrekkeleg sakkunnig vurdering, jf. § 6-20. Den sakkunnige vurderinga skal gjere greie for

- behovet som søkjaren har for spesialundervisning
- problema som ligg til grunn for søknaden
- føresetnader og moglegheiter som søkjaren har for å meistre dei utdanningsprogramma på vidaregåande trinn 1 han eller ho har søkt, og grunngiving for at den sakkunnige tilrår det særskilt prioriterte utdanningsprogrammet på vidaregåande trinn 1
- vurdering av om søkjaren eventuelt har føresetnader for å meistre andre utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 enn det utdanningsprogrammet på vidaregåande trinn 1 som han eller ho har ført opp som sitt primære val
- opplysningar om tidlegare tiltak og behov for tiltak i vidaregåande opplæring
- utviklingsmoglegheitene for søkjaren i det særskilt prioriterte utdanningsprogrammet på vidaregåande trinn 1 som han eller ho har valt og
- om ein reknar med at det kan bli behov for opplæring utover 3 år etter opplæringslova § 3-1 femte ledd.

Fylkeskommunen skal sjå til at den sakkunnige vurderinga er i samsvar med føresegnene i dette kapitlet.

§ 6-20. Vilkår for inntak til særskilt prioritert utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1

Vilkår for inntak til eit særskilt prioritert utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 er at søkjaren har rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3-1 første ledd og rett til spesialundervisning etter opplæringslova § 5-1. Søkjaren må dessutan ha behov for spesialundervisning på grunn av ein eller fleire av desse vanskaner:

- sansedefektar og motoriske defektar
- store lærevanskar
- emosjonelle eller sosiale problem
- store samansette funksjonshemmingar
- andre funksjonshemmingar.

Søkjaren har rett til inntak til det særskilt prioriterte utdanningsprogrammet på vidaregåande trinn 1 dersom han eller ho har valt på grunnlag av og i samsvar med den sakkunnige vurderinga.

§ 6-21. Inntaksrekkefølga

Inntaksinstansen i fylkeskommunen tek inn søkjarar til særskilt prioriterte utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 på grunnlag av den sakkunnige vurderinga.

Når det er innbyrdes konkurranse mellom søkjarar til eit særskilt prioritert utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1, må fylkeskommunen prioritere dei søkjarane som har størst behov.

Vidaregåande trinn 2 og 3: Villkår for inntak av søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3–1

§ 6–22. Vidaregåande trinn 2

Villkåra for inntak til eit programområde innanfor eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 2 er:

- a) Gjennomgått vidaregåande trinn 1 i same utdanningsprogrammet med bestått i fag det blir bygt vidare på i programområdet på vidaregåande trinn 2. Dette gjeld også søkjarar med dokumentasjon frå bestått relevant grunnkurs frå Reform 94 eller tidlegare, jf. overgangsordningane i kapittel 24.
I tillegg kan ein søkjar som i vidaregåande trinn 1 ikkje har bestått eitt eller fleire fag som det vidaregåande trinnet byggjer på, likevel takast inn som heiltidselev dersom det etter intern vurdering på skolen er dokumentert at søkjaren har dei kunnskapane og den dugleiken som etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet er nødvendig for å følgje undervisninga.
- b) Dokumentert kompetanse som viser at søkjaren har dei kunnskapane og den dugleiken som er nødvendig for å følgje undervisninga.
- c) Vaksne med dokumentert realkompetanse, jf. § 4–37 og § 6–27.

§ 6–23. Vidaregåande trinn 3

Villkåra for inntak til eit programområde innanfor eit utdanningsprogram på vidaregåande trinn 3 er:

- a) Gjennomgått vidaregåande trinn 2 i same utdanningsprogrammet med bestått i fag det blir bygd vidare på i programområdet på vidaregåande trinn 3. Dette gjeld også søkjarar med dokumentasjon frå bestått relevant vidaregåande kurs I frå Reform 94 eller tidlegare, jf. overgangsordningane i kapittel 24.
- b) I tillegg kan ein søkjar som i vidaregåande trinn 2 ikkje har bestått eitt eller fleire fag som det vidaregåande trinnet byggjer på, likevel takast inn som heiltidselev dersom det etter intern vurdering på skolen er dokumentert at søkjaren har dei kunnskapane og den dugleiken som etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet er nødvendig for å følgje undervisninga.
- c) Dokumentert kompetanse som viser at søkjaren har dei kunnskapane og den dugleiken som er nødvendig for å følgje undervisninga.
- d) Vaksne med dokumentert realkompetanse i samsvar med § 4–37 og § 6–27.
- e) Søkjarar som har lovfesta rett til opplæring, men ikkje får tildelt lære plass, har rett til inntak i eit programområde i vidaregåande trinn 3 som byggjer på det vidaregåande trinn 2 søkjaren har dokumentasjon for.

§ 6–24. Inntak av søkjarar med behov for spesialundervisning

Søkjarar som har behov for spesialundervisning, og som ikkje har vurdering med karakter frå vidaregåande trinn 1, skal takast inn på grunnlag av individuell vurdering. Det skal gjerast ei heilskapsvurdering som også legg vekt på ei sakkunnig vurdering og søkjaren si prioritering.

Søkjaren skal takast inn på eit programområde på vidaregåande trinn 2 eller 3 som byggjer på det vidaregåande trinn 1 eller 2 søkjaren har gjennomgått.

Vidaregåande trinn 2 og 3: Inntaksrekkefølge, poengutrekning for søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3–1

§ 6–25. Søkjarar med lovfesta rett etter opplæringslova § 3–1

Søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring, jf. opplæringslova § 3–1, har rett til inntak på eit programområde på vidaregåande trinn 2 innanfor det utdanningsprogrammet på vidaregåande trinn 1 som søkjaren har gjennomgått. Ved inntak til vidaregåande trinn 3 har søkjaren rett til inntak på eit programområde som byggjer på det programområdet på vidaregåande trinn 2 som søkjaren har gjennomgått.

Dersom det til eit vidaregåande trinn melder seg fleire enn det er elevplassar i tilbodet frå fylkeskommunen, skal elevplassane fordelast etter poengsum utrekna på grunnlag av § 6–26. Søkjarar med høgare poengsum blir tekne inn framfor søkjarar med lågare poengsum. Så langt råd er skal ein ta omsyn til søkjaren si prioritering, jf. § 6–8. Står fleire søkjarar likt i konkurransen om den eller dei siste plassane, blir rekkefølga mellom dei avgjord ved loddtrekning.

§ 6–26. Poengutrekning for karakterar

Det blir gitt poeng for standpunkt- og eventuelle eksamenskarakterar på dokumentasjonen frå det vidaregåande trinnet på lågare nivå som dannar grunnlaget for inntak til det vidaregåande trinnet på høgare nivå. Det blir ikkje gitt poeng for eventuelle terminkarakterar. Poeng for karakterar skal reknast ut etter desse reglane:

- a) Ved poengutrekninga skal standpunkt- og eventuelle eksamenskarakterar i alle fag frå det vidaregåande trinnet på lågare nivå leggjast til grunn – også karakteren 1.
- b) Med mindre anna er bestemt i forskrift, skal kvar talkarakter reknast om til tilsvarende poengverdi. Samla poeng for karakterar blir eit utrekna gjennomsnitt (med to desimalar) multiplisert med 10.
- c) Dersom søkjaren har gått eit trinn om igjen, skal det beste utvalet av karakterar leggjast til grunn.

- d) Søkjarar som har gått fleire forskjellige utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller programområde på vidaregåande trinn 2, som alle dannar grunnlag for inntak i det vidaregåande trinnet, må velje kva for dokumentasjon som skal leggast til grunn for utrekninga av poeng for karakterar.

Inntak og rangering av vaksne med og utan rett til vidaregåande opplæring

§ 6–27. Kartlegging og vurdering av realkompetanse for vaksne med rett til vidaregåande opplæring

Fylkeskommunen har plikt til å sørgje for at vaksne søkjarar med rett til vidaregåande opplæring etter § 4A–3 får kartlagt og vurdert realkompetansen sin, slik at denne kompetansen kan danne grunnlag for søknad om inntak, jf. § 6–10, § 6–22 og § 6–23. Kartlegginga og vurderinga av realkompetansen skal oppsummerast skriftleg.

Med realkompetanse er meint den formelle og uformelle kompetansen som den vaksne har.

Vaksne søkjarar med rett til vidaregåande opplæring etter § 4A–3 skal til vanleg få tilbod om opplæring i samsvar med den sluttkompetansen dei ønskjer. I vurderinga skal det leggast avgjerande vekt på moglegheitene som den enkelte har til å oppnå yrkes- eller studiekompetanse.

§ 6–28. Inntak og rangering av vaksne med og utan rett til vidaregåande opplæring

Vaksne søkjarar skal primært takast inn til opplæringstilbod som er organiserte for vaksne.

Vaksne kan søkje om inntak til ordinær opplæring i den vidaregåande skolen. Vaksne søkjarar skal da prioriterast etter ungdom med rett etter opplæringslova § 3–1.

Vaksne søkjarar med rett til vidaregåande opplæring går framfor søkjarar utan rett.

I tilfelle fylkeskommunen har oppretta eit opplæringstilbod med eit avgrensa tal på plassar, skal plassane tildelast søkjarar med rett etter tidspunktet for registreringa av søknaden. Det gjeld både inntak til enkelte opplæringstilbod organiserte for vaksne og inntak til ordinær opplæring i den vidaregåande skolen. Dersom rangering etter registreringstidspunkt fører til at den enkelte vaksne ikkje får opplæring tilpassa behovet sitt, jf. opplæringslova § 4A–3, må fylkeskommunen gjere unntak etter ei konkret vurdering.

Dersom det er fleire søkjarar utan rett enn det er ledige plassar, skal dei som ikkje tidlegare har fullført vidaregåande opplæring, gå framfor søkjarar med fullført studie- eller yrkeskompetanse. Dei vaksne innanfor desse to gruppene skal få tilbod etter kvart som søknadene blir registrerte i fylkeskommunen.

Inntak av teiknspråklege søkjarar med rett til opplæring etter opplæringslova § 3–9

§ 6–29. Definisjon

Knutepunktskolar er ordinære fylkeskommunale vidaregåande skolar som har tilrettelagde opplæringstilbod for døve og sterkt tunghøyryde elevar.

§ 6–30. Søknad og søknadsfrist

Fristen for søknad om inntak etter opplæringslova § 3–9 er 1. februar. Søknaden skal sendast til den fylkeskommunen der søkjaren er busett.

Søkjarar med rett til opplæring etter opplæringslova § 3–9 må føre opp i søknaden om dei ønskjer vidaregåande opplæring i eit teiknspråkleg miljø, eller om dei ønskjer opplæring ved å bruke tolk i den ordinære vidaregåande skolen. Med teiknspråkleg miljø er meint knutepunktskole.

Søkjarar som ønskjer opplæring i eit teiknspråkleg miljø, kan ikkje føre opp andre utdanningsprogram/programområde i søknaden enn dei tilboda som knutepunktskolane gir, eller som desse skolane gir i samarbeid med andre vidaregåande skolar.

Fylkeskommunen der søkjaren er busett, sender søknaden om inntak til knutepunktskolane. Søknadsfristen for fylkeskommunen er 15. mars.

§ 6–31. Sakkunnig vurdering

I samband med inntak etter opplæringslova § 3–9 skal det ligge føre ei sakkunnig vurdering som mellom anna skal greie ut og ta standpunkt til

- a) behovet som søkjaren har for å få opplæring i og på teiknspråk
  - b) om søkjaren har tilleggsvanskar utover høyrselshemminga, slik at det kan vere behov for spesialundervisning etter opplæringslova § 5–1 og
  - c) om ein reknar med at søkjaren kan ha behov for opplæring utover tre år, etter opplæringslova § 3–1 femte ledd.
- Sakkunnig instans er den pedagogisk-psykologiske tenesta, jf. opplæringslova § 5–6.

§ 6–32. Inntaksrekkjefølgje til knutepunktskolar

Dersom det til eit utdanningsprogram/programområde ved ein knutepunktskole er fleire søkjarar enn elevplassar, skal fylkeskommunen der knutepunktskolen ligg, fordele plassane i denne prioriterte rekkjefølgja:

- a) søkjarar frå eige fylke med rett til opplæring etter opplæringslova § 3–1
- b) søkjarar frå eige fylke utan rett til opplæring etter opplæringslova § 3–1
- c) søkjarar frå resten av landet med rett til opplæring etter opplæringslova § 3–1
- d) søkjarar frå resten av landet utan rett til opplæring etter opplæringslova § 3–1.

Innanfor kvar av gruppene i første ledd skal plassane fordelast på grunnlag av dei generelle føresegnene om inntaksrekkjefølgja.

Skolane må reservere plassar for søkjarar som ikkje har vurdering med karakterar. Desse søkjarane skal takast inn på grunnlag av ei individuell vurdering. Det skal gjerast ei heilskapsvurdering, som også legg vekt på den sakkunnige vurderinga og prioriteringa til søkjaren.

Eleven skal normalt ha rett til å fullføre opplæringsløpet ved den skolen han eller ho først er teken inn til.

§ 6–33. (for eventuell seinare bruk)

§ 6–34. *Samarbeid mellom fylkeskommunar og kompetansesenter om inntaket*

Fylkeskommunar som har knutepunktskolar, skal samarbeide om inntaket for å kunne nytte det totale opplæringstilbodet ved knutepunktskolar på beste måte.

§ 6–35. *Vedtak om inntak*

Før fylkeskommunen gjer vedtak om opplæring etter opplæringslova § 3–9, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering.

Fylkeskommunen der knutepunktskolen ligg, avgjer om søkjaren skal få plass, og sender tilbakemelding til søkjaren sin heimfylkeskommune, som gjer det endelege vedtaket om inntak av søkjaren.

Dersom søkjaren får avslag på søknad om inntak til knutepunktskole, skal det snarast mogleg sendast melding til søkjaren sin heimfylkeskommune, som i samråd med skolane må finne eit anna tilbod om opplæring i eit teiknspråkleg miljø.

Fylkeskommunen der søkjaren er busett, har ansvaret for at rettane etter opplæringslova § 3–9 blir oppfylte.

§ 6–36. *Andre reglar som gjeld ved inntak av søkjarar med rett til opplæring etter opplæringslova § 3–9*

Desse reglane gjeld så langt dei høver:

- a) § 6–1 til § 6–3 om verkeområde, definisjonar og informasjon
- b) § 6–6 om klage på vedtak om inntak
- c) § 6–7 til § 6–8 om søknad og søknadsfrist
- d) § 6–9 til § 6–12 om vilkår for inntak av søkjarar med rett etter opplæringslova § 3–1
- e) § 6–13 til § 6–17 om inntaksrekkefølge til utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 for søkjarar med rett etter opplæringslova § 3–1
- f) § 6–18 til § 6–21 om sakkunnig vurdering og vilkår for inntak til særskilt prioritert utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 etter opplæringslova § 3–1
- g) § 6–22 til § 6–26 om vilkår for inntak og inntaksrekkefølge til programområde på vidaregåande trinn 2 og 3.

Formidling av lærlingar og lærekandidatar til lærebedrifter

§ 6–37. *Generelt*

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda formidlar elevar/vaksne til dei lærebedriftene som nemnda på vegner av fylkeskommunen har inngått avtale om læreplassar med.

Formidlinga omfattar både søkjarar som skal fullføre opplæringa som lærekandidatar fram mot kompetanseprøve på lågare nivå enn fag-/sveineprøve, og søkjarar som skal fullføre opplæringa fram til fag-/sveineprøve som lærlingar.

Når det gjeld formidling av lærekandidatar, skal fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda fastleggje eit opplæringsløp for den enkelte lærekandidaten mot planlagd kompetanse, med utgangspunkt i kompetansemåla i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Formidlinga omfattar ikkje søkjarar som er over 21 år, og som tek sikte på full opplæring i lærebedrift utan førehandsopplæring i skolen. Formidlinga omfattar heller ikkje søkjarar med særskilde behov for tilrettelagd opplæring når opplæringa i bedrift inngår som del av eller heile det tilrettelagde tilbodet utan at søkjaren er lærling eller lærekandidat.

§ 6–38. *Vilkår for formidling*

Søkjarar må fylle desse vilkåra for å bli formidla:

- a) For søkjarar som etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet skal ha opplæring som lærling eller lærekandidat i bedrift direkte frå grunnskolen, gjeld § 6–10.
- b) For søkjarar som etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet skal ha opplæring som lærling eller lærekandidat i bedrift etter vidaregåande trinn 1, gjeld § 6–22. For søkjarar med særskilde behov gjeld § 6–24.
- c) For søkjarar som etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet skal ha opplæring i bedrift som lærling eller lærekandidat etter vidaregåande trinn 2, gjeld § 6–23. For søkjarar med særskilde behov gjeld § 6–24.

I tillegg må søkjarane fylle spesielle krav som går fram av Læreplanverket for Kunnskapsløftet eller er tekne inn i avtalen med den enkelte bedrifta etter godkjenning av yrkesopplæringsnemnda. Krava skal vere grunngitt i bedrifta si verksemd, det gjeld mellom anna produksjon, utstyr og kundebehandling. Krava skal ikkje verke diskriminerande eller gjere formidlinga unødvendig vanskeleg. Prinsippet om lik rett til opplæring skal gjelde.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda kan for enkelte lærlingar avvike frå første ledd tredje strekpunkt som vilkår for formidling, på desse vilkåra:

- a) Lærebedrifta skal gi eller koste eventuell manglande opplæring i forhold til kravet i Læreplanverket for Kunnskapsløftet ved at lærlingen ikkje har rett til vidaregåande trinn 2, og eventuelt ikkje rett til vidaregåande trinn 1. Det gjeld både manglande teori og praksis.
  - b) Lærebedrifta og lærlingen må vere einige om avviket.
  - c) Konsekvensar og ansvarsforhold må kome fram i lærekontrakten.
  - d) Lærlingen må framstille seg til den tverrfaglege teoriprøva for det vidaregåande trinn 2 som lærefaget normalt blir rekruttert frå.
  - e) Det kan ikkje krevjast ekstra tilskott for lærlingen.
- Alle vilkåra må vere oppfylte.

§ 6–39. Fordelinga til den enkelte lærebedrifta

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda inngår avtale med lærebedrifter om dei læreplassane som står til disposisjon. I avtalen kan bedrifta stille krav til lærlingen eller lærekandidaten grunngitt i bedrifta si verksemd.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda vel ut dei elevane som skal få tilbod om dei læreplassane det er gjort avtale om, og formidlar lærlingane og lærekandidatane til bedriftene.

God kontakt mellom yrkesopplæringsnemnda og bedriftene er ein føresetnad.

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda skal ha prinsippet om lik rett til opplæring som utgangspunkt ved fordelinga/formidlinga.

I tillegg til elevønska om fagområde og krava som bedriftene stiller, skal det ved formidlinga leggast vekt på

- a) kjønnsfordeling
- b) tilpassa tilbod til søkjarar med behov for tilrettelagd opplæring og
- c) geografiske eller andre særlege forhold.

Elevar som står i nært forhold til ei bedrift, anten gjennom familiær tilknytning eller arbeidsmessige forhold, kan få førerett til læreplass i bedrifta.

Det skal teiknast lærekontrakt/opplæringskontrakt mellom søkjaren og bedrifta. Bedrifta bestemmer sjølv om ho vil teikne kontrakt med den eller dei som er formidla av yrkesopplæringsnemnda.

Dersom det er inngått avtale om fleire læreplassar enn det er søkjarar med lovfesta rett til vidaregåande opplæring, skal kvalifiserte søkjarar utan lovfesta rett få tilbod om plassane. Utveljing og formidling skal skje etter dei same reglane som for søkjarar med lovfesta rett.

Inntak til teoriopplæring for lærlingar og lærekandidatar

§ 6–40. Organisering for lærlingar og lærekandidatar

Fylkeskommunen kan godkjenne lærekontraktar/opplæringskontraktar som avvik frå den opplæringsordninga som er fastsett i Læreplanverket for Kunnskapsløftet for faget, jf. opplæringslova § 3–3 tredje ledd. Avvik kan vere at lærebedrifta tek ansvar for ein større del av opplæringa enn det som følgjer av Læreplanverket for Kunnskapsløftet for faget, eller at opplæringa i skole og bedrift skjer i ei anna rekkjefølgje enn det som følgjer av Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Det skal gå fram av lærekontrakten/opplæringskontrakten kva opplæringsansvar bedrifta har for lærlingen/lærekandidaten. Det skal vere samsvar mellom opplæringsansvaret og den tida bedrifta har ansvar for lærlingen/lærekandidaten. Dersom opplæringa i skole og bedrift skal skje i ei anna rekkjefølgje enn det som følgjer av Læreplanverket for Kunnskapsløftet for faget, skal organiseringa gå klart fram av kontrakten.

Vaksne lærlingar eller lærekandidatar som inngår lærekontrakt eller opplæringskontrakt som fastset ei anna opplæringsordning enn den som følgjer av Læreplanverket for Kunnskapsløftet for faget, skal normalt få den delen av opplæringa som ikkje skjer i bedrifta, som opplæring organisert for vaksne.

Særskilt om inntak til somme statlege vidaregåande skolar

§ 6–41. Særskilt om inntak til somme statlege vidaregåande skolar

Føresegnene i dette kapitlet gjeld inntak til desse statlege vidaregåande skolane så langt dei høver:

- Samisk videregående skole, Karasjok, Sami joatkkaskuvla, Karasjogas
- Samisk videregående skole og reindriftsskole, Kautokeino, Sami joatkkaskuvla ja Boazodoalloskuvla, Guovdageaidnu
- Statens skolar med utdanningsprogram for naturbruk.

Søkjarar frå heile landet stiller likt ved inntak til dei skolane som er nemnde i denne paragrafen.

Dersom det melder seg fleire søkjarar enn det er plassar i dei vidaregåande statsskolane i Karasjok og Kautokeino, har samisk ungdom førerett.

Søkjarar som berre kan få oppfylt fagønska i dei vidaregåande statsskolane i Karasjok og Kautokeino, går framfor søkjarar som kan få oppfylt ønska sine ved ein annan skole.

Inntak til dei samiske vidaregåande skolane som er nemnde i denne paragrafen, skal gjerast av inntaksnemnda i Finnmark fylke.

Kapittel 7. Alternative opplæringsformer i samisk og finsk

(Opplæringslova § 2–7 andre ledd, § 6–2 femte ledd og § 6–3 første ledd)

§ 7–1. *Alternative opplæringsformer i samisk og finsk*

Elevar som har rett til opplæring i samisk og/eller finsk, har rett til alternativ form for slik opplæring når opplæringa ikkje kan givast av eigna undervisningspersonale ved skolen. Alternative former for opplæring kan t.d. vere fjernundervisning, intensivundervisning eller særlege leirskoleopphald.

Alternative opplæringstilbod for elevar i grunnskolen skal utarbeidast i samarbeid med foreldra.

Kapittel 8. (for eventuell seinare bruk)

Kapittel 9. Rådgivande folkerøysting om målform i grunnskolen

(Opplæringslova § 2–5 sjuande ledd)

§ 9–1. *Kapitlet gjeld*

Føresegnene i kapitlet gjeld rådgivande folkerøysting om skriftleg hovudmål i grunnskolen etter opplæringslova § 2–5 sjuande ledd.

§ 9–2. *Røysterett*

Røysterett har alle som bur i det området som soknar til skolen etter opplæringslova § 8–1, og som den 30. dagen før røySTEMøtet står innførte i folkeregisteret som busette i kommunen, og seinast i det året folkerøystinga blir halden, vil ha fylt 18 år.

Røysterett har òg foreldre/forsytarar til barn på barnetrinnet ved skolen, og foreldre/forsytarar som har barn som er innskrivne der for å ta til på første trinnet, utan omsyn til bustad eller statsborgarskap. Krav om å kome med som røySTEFØR forelder/forsytar må vere levert eller framsett for kommunen seinast tre veker etter den første kunnjingeringa om røySTING.

§ 9–3. *Ansvar for røySTINGA*

Kommunen har ansvaret for røySTINGA og skal sørge for at det blir sett opp liste over dei som har røySTERETT etter § 9–2 andre ledd. Kommunen organiserer røySTINGA.

§ 9–4. *RøySTINGA*

Kommunen skal fastsetje tid og stad for røySTINGA og syte for innkalling av dei røySTEFØRE med minst 4 vekers frist. Innkallinga skal ha med opplysningar om

- kva røySTINGA gjeld
- kven som har røySTERETT
- tid og stad for røySTINGA
- tid og stad for føREHANDSRøySTING.

Så langt råd er, skal røySTINGA haldast på ei tid som høver for dei røySTEFØRE. RøySTINGA skal vere skriftleg. Resultatet av røySTINGA er rådgivande, og kjem fram ved vanleg fleirtal.

Dei som har rett til å røySTE, men ikkje kan vere til stades ved røySTINGA, har rett til å røySTE på føREHAND.

§ 9–5. *Nytt vedtak*

Nytt vedtak om hovudmål kan ikkje gjerast før det er gått 5 år.

Kapittel 10. Skyss av elevar i vidaregåande opplæring

(Opplæringslova § 7–2)

§ 10–1. *Fylkeskommunens ansvar*

Fylkeskommunen har ansvaret for skyss etter reglane i opplæringslova § 7–2 for elevar som er busette i fylket.

Fylkeskommunen kan velje om eleven skal få gratis skyss eller full skyssgodtgjersle.

Fylkeskommunen har etter reglane i dette kapitlet ikkje ansvar for skyss når eleven vel eit anna tilbod om vidaregåande opplæring enn det fylkeskommunen gir.

§ 10–2. *Full skyssgodtgjersle*

Eleven har rett til full skyssgodtgjersle i dei tilfella fylkeskommunen ikkje gir tilbod om gratis skyss. Full skyssgodtgjersle inneber at dei naudsynte faktiske skysskostnadene for eleven blir dekte. Val av transportmiddel skal avklarast med fylkeskommunen så snart som mogleg etter at eleven har fått tildelt skoleplass. Kostnadene skal dokumenterast. Dersom det ikkje er mogleg å avklare val av transportmiddel før skolen tek til, må fylkeskommunen likevel dekkje elevens dokumenterte faktiske og naudsynte skysskostnader i perioden fram til slik avklaring skjer.

Ved bruk av privat bil, skal skysskostnadene bli dekte etter satsane for dekning av utgifter ved reise for undersøkelse og behandling, jf. forskrift 19. desember 2003 nr. 1756. Eventuelle naudsynte kostnader som er større enn det satsen dekkjer, må dokumenterast. Slike kostnader kan mellom anna vere betaling av bompengar og fergeturar.

§ 10–3. *Vilkår for dispensasjon frå kravet om gratis skyss*

Dispensasjon frå plikta til å sørge for gratis skoleskyss etter § 7–2 i opplæringslova kan etter søknad til departementet givast når desse vilkåra er oppfylte:

- Fylkeskommunane må ha ei ordning med subsidierte rabattkort for ungdom. Prisen må ikkje overstige 50% av vanleg månadskort for vaksne.
- Eit rabattkort må omfatte ordinær reise til og frå skole, arbeid og fritidsaktivitetar.
- Rabattkortet må i tillegg til ordinær skoleskyss kunne nyttast både på dagtid og kveldstid alle dagar. Dei aktuelle kollektive transportmidla som rabattkortet gjeld for, må vere godt utbygde og ha jamlege avgangar.
- Ordninga må omfatte minst heile skoleåret.

§ 10-4. Avgjerdsmyndigheit

Søknader om dispensasjon frå § 7-2 i opplæringslova blir avgjorde av departementet. Dispensasjon kan givast for eitt år om gongen.

Kapittel 11. Særskilde reglar om fagopplæringa

(Opplæringslova § 3-3 sjettedel, § 4-3, § 4-4 femte ledd, § 4-5 andre ledd, § 12-3 sjettedel)

Godkjenning av lærebedrift

§ 11-1. Godkjenning av lærebedrift

Lærebedrifta må vere godkjend av fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda for å kunne teikne lærekontrakt eller opplæringskontrakt, jf. opplæringslova § 4-3. Fylkeskommunen der lærebedrifta er lokalisert, gir godkjenning for kvart enkelt fag lærebedrifta skal kunne ha lærling eller lærekandidat i. Har bedrifta lokale i fleire fylkeskommunar, avgjer lokaliseringa til den aktuelle avdelinga av lærebedrifta kva for ein fylkeskommune som kan godkjenne bedrifta.

Godkjenning som lærebedrift kan givast til enkeltbedrift, offentleg etat eller institusjon, opplæringskontor eller opplæringsring, jf. § 11-2 og § 11-3.

For å få godkjenning må lærebedrifta ha slik verksemd og slikt utstyr at ho kan gi opplæring som tilfredsstillar krava i læreplanen. Lærebedrifta må ha fagleg leiar med ansvar for opplæringa. Bedrifta må utvikle intern plan for opplæringa for å sikre at lærlingen eller lærekandidaten får opplæring som tilfredsstillar krava i læreplanen, eventuelt den individuelle opplæringsplanen for lærekandidaten.

§ 11-2. Opplæringskontor

Eit opplæringskontor er eit organ for bedrifter som samarbeider om opplæring for lærlingar og/eller lærekandidatar. Bedriftene må samla kunne gi opplæring i samsvar med dei fastsette læreplanane, også dei individuelle opplæringsplanane for lærekandidatar.

Lærekontrakt eller opplæringskontrakt blir da teikna mellom lærling eller lærekandidat og opplæringskontor.

For å få godkjenning som lærebedrift må opplæringskontoret ha vedtekter som fastset pliktene til dei samarbeidande bedriftene. Vedtektene skal godkjennast av fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda. Vedtektene skal m.a. fastsetje rutinar som sikrar at opplæringa blir gitt i samsvar med læreplanane.

Opplæringskontoret må melde frå til fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda om endringar i dei bedriftene som er knytte til opplæringskontoret.

§ 11-3. Opplæringsring

Ein opplæringsring består av to eller fleire bedrifter som samarbeider om opplæring av lærlingar og/eller lærekandidatar. Bedriftene må samla kunne gi opplæring i samsvar med læreplanane, også dei individuelle opplæringsplanane for lærekandidatar.

Lærekontrakt eller opplæringskontrakt blir da teikna mellom lærlingen eller lærekandidaten og den bedrifta som skal ha hovudansvaret for opplæringa.

For å få godkjenning som lærebedrift må bedriftene i opplæringsringen ha ein avtale som fastset pliktene til dei samarbeidande bedriftene. Avtalen må godkjennast av fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda. I avtalen skal det m.a. vere fastsett rutinar som sikrar at opplæringa blir gitt i samsvar med læreplanane.

§ 11-4. Tap av godkjenning

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda skal trekkje tilbake godkjenninga som lærebedrift dersom lærebedrifta ikkje lenger tilfredsstillar dei formelle krava, gir mangelfull opplæring eller gjer seg skuldig i vesentlege brot på pliktene sine. Lærebedrifta må ha ny godkjenning dersom det er gått meir enn to år frå siste avslutta lærekontrakt eller opplæringskontrakt.

§ 11-5. Tilsyn og rapportering

Fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda der lærebedrifta, jf. forskrifta § 11-1 til § 11-3, er lokalisert, fører tilsyn med bedrifta, jf. opplæringslova § 12-4.

Lærebedrifta pliktar å gi den informasjon som fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda krev for å kunne vurdere om godkjenning skal givast eller vidareførast, og for å kunne fastsetje og utbetale tilskott.

§ 11-6. Fylkeskommunalt tilskott til lærebedrift

Fylkeskommunen der lærlingen eller lærekandidaten er busett, skal betale tilskott til lærebedrift og tilskott til opplæringsring og opplæringskontor etter retningslinjer og satsar fastsette av departementet. Betalingsplikta gjeld godkjend lærekontrakt for lærlingar og opplæringskontrakt for lærekandidatar.

Fylkeskommunen der lærebedrifta er lokalisert, kan krevje refusjon av utgifter som er direkte relaterte til lærlingen eller lærekandidaten frå fylkeskommunen der lærlingen eller lærekandidaten er busett.

Når ein lærling eller lærekandidat skifter lærebedrift, skal yrkesopplæringsnemnda i den fylkeskommunen som utbetaler tilskott, gjere vedtak om fordelinga av dei forskjellige tilskotta mellom lærebedriftene.

Har fylkeskommunen gitt lærlingen eller lærekandidaten delar av den opplæringa som etter læreplanen skal givast i læretida, skal lærebedrifta ikkje ha basistilskott for denne delen av opplæringa.

Lærekontrakt

§ 11-7. Innhaldet i og forma på lærekontrakten

Ved teikning av lærekontrakt skal det nyttast kontraktsskjema fastsett av departementet.

Arbeidsoppgåvene til yrkesopplæringsnemnda og delegering til sekretariatet

§ 11-8. Arbeidsoppgåvene til yrkesopplæringsnemnda

Yrkesopplæringsnemnda fastset sine arbeidsoppgåver og arbeidsrutinar innanfor dei rammene som er gitt i lov og forskrift, jf. opplæringslova § 12-4.

§ 11-9. Arbeidsutval

Yrkesopplæringsnemnda kan oppnemne eit arbeidsutval for to år om gongen blant nemnda sine medlemmer. Leiaren og nestleiaren i nemnda skal vere medlemmer i arbeidsutvalet. I arbeidsutvalet må både arbeidsgivar- og arbeidstakarorganisasjonene vere representerte.

§ 11-10. Sekretariat

Yrkesopplæringsnemnda sitt sekretariat utfører på vegner av nemnda dei daglege arbeidsoppgåvene som er lagde til nemnda.

§ 11-11. Delegering

Yrkesopplæringsnemnda kan gi arbeidsutvalet eller sekretariatet fullmakt til å gjere vedtak i saker som er lagde til nemnda i lov eller forskrift. Nemnda fastset retningslinjene for kva saker arbeidsutvalet eller sekretariatet kan behandle.

Desse sakene skal behandlast og avgjerast av nemnda, og kan ikkje delegerast:

- Planar og retningslinjer for nemnda si verksemd i budsjettåret, og retningslinjer for arbeidet i sekretariatet
- Spørsmål om å ta frå ei bedrift retten til å ha lærling/lærekandidat
- Spørsmål om å ta frå ein lærling/lærekandidat opplæringsretten, jf. opplæringslova § 4-6
- Spørsmål om å heve lærekontrakten/opplæringskontrakten når ein av partane i medhald av forvaltningslova har klaga på eit vedtak.

Avvik frå opplæringsordninga

§ 11-12. Avvik frå opplæringsordninga for den enkelte lærlingen/lærekandidaten

Fylkeskommunen kan samtykkje i at det blir fastsett avvik frå dei vanlege kontraktsvilkåra for personar som har avgrensa arbeidsevne på grunn av fysiske og/eller psykiske funksjonshemmingar. Krava til dei allmennteoretiske måla kan ikkje bli senka utover det som følgjer av forskrifta § 4-66.

Lærlingar eller lærekandidatar som har teikna lærekontrakt eller opplæringskontrakt etter reglane i første ledd eller etter opplæringslova § 3-3 tredje ledd, kan få godskrive eventuell tidlegare skole eller praksis etter forskrifta § 11-13 flg.

Lærekontrakt med full opplæring i bedrift kan ikkje godkjennast for ein som fyller kravet til praksis for å framstille seg til prøve med heimel i opplæringslova § 3-5.

Godskriving av tidlegare gjennomgådd teoriopplæring og praksis

§ 11-13. Generelt om godskriving

§ 11-14 til § 11-20 gir reglar om kva som kan godskrivas som gjennomgådd opplæring eller praksistid

- a) for praksiskandidatar, jf. opplæringslova § 3-5, eller
- b) ved godkjenning av lærekontrakt eller opplæringskontrakt med avvik frå opplæringsstrukturen i faget, jf. opplæringslova § 3-3 tredje og sjette ledd.

Fylkeskommunen vurderer den framlagde dokumentasjonen og gjer vedtak i samsvar med forskrifta § 11-14 flg.

§ 11-14. Felles allmenne fag

Praksiskandidatar er fritekne for kravet om bestått i dei felles allmenne faga for å kunne framstille seg til fag-/sveineprøva, jf. forskrifta § 4-66.

§ 11-15. Tidlegare gjennomgått grunnkurs og vidaregåande kurs etter ny struktur (kurs med læreplanar)

Grunnkurs i studieretninga for det aktuelle lærefaget (ordinært løp eller godkjent kryssløp), blir godskrive med eitt år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Andre grunnkurs blir godskrivne med 1/4 år i læretida for lærlingar, men gir ikkje godskriving i praksistida for praksiskandidatar.

Vidaregåande kurs I som er fastsett for det aktuelle lærefaget (ordinært løp eller godkjent kryssløp), blir godskrive med eitt år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Andre vidaregåande kurs I i den studieretninga som er fastsett for det aktuelle lærefaget blir godskrivne med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Vidaregåande kurs I i andre studieretningar blir godskrivne med 1/4 år i læretida for lærlingar, men gir ikkje godskriving i praksistida for praksiskandidatar.

Vidaregåande kurs II i skole som byggjer på det same vidaregåande kurs I som det aktuelle lærefaget, blir godskrive med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Vidaregåande kurs II i andre studieretningar blir ikkje godskrivne korkje i læretida for lærlingar eller i praksistida for praksiskandidatar.

§ 11–16. *Tidlegare gjennomgått grunnkurs og vidaregåande kurs i gamal struktur (kurs med fagplanar eller opplæringsplanar)*

Grunnkurs i det aktuelle faget, eller i fag som tilsvarer godkjent kryssløp i ny struktur, blir godskrive med eitt år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Det skal givast fritak for beståtte studieretningsfag.

Grunnkurs i eit anna fag innan den studieretninga der det aktuelle lærefaget ligg i ny struktur, blir normalt godskrive med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Det vil normalt ikkje bli gitt fritak for beståtte studieretningsfag.

Grunnkurs frå andre studieretningar enn den studieretninga der det aktuelle lærefaget ligg i ny struktur, blir ikkje godskrive korkje i læretida for lærlingar eller i praksistida for praksiskandidatar.

Vidaregåande kurs I i det aktuelle lærefaget, eller i fag som tilsvarer godkjent kryssløp i ny struktur, blir godskrive med eitt år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Det skal givast fritak for beståtte studieretningsfag. Andre vidaregåande kurs I som i ny struktur ligg i same studieretning som det aktuelle lærefaget, blir godskrivne med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Vidaregåande kurs I som i ny struktur ligg i andre studieretningar enn det aktuelle lærefaget, blir ikkje godskrivne korkje i læretida for lærlingar eller i praksistida for praksiskandidatar.

Vidaregåande kurs II som i ny struktur ligg i same studieretning som det aktuelle lærefaget, blir godskrive med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar. Det skal ikkje givast fritak for beståtte studieretningsfag. Vidaregåande kurs II som i ny struktur ligg i andre studieretningar enn det aktuelle lærefaget, blir ikkje godskrivne korkje i læretida for lærlingar eller i praksistida for praksiskandidatar.

§ 11–17. *Tidlegare læretid eller praksistid*

Allsidig, dokumentert praksis i tilknytning til det aktuelle lærefaget, blir godskriven fullt ut som læretid for lærlingar og som praksistid for praksiskandidatar.

Før praksiskandidaten kan gjennomføre fag-/sveineprøva etter opplæringslova § 3–5, må praksisen etter ei samla vurdering dekkje dei mest vesentlege delane av innhaldet i læreplanen for vidaregåande kurs I og vidaregåande kurs II/bedrift som er relevante for faget.

Dersom læretida i det aktuelle lærefaget er fullført, men lærlingen/eleven ikkje har gjennomført eller ikkje har bestått fag-/sveineprøva, kan prøva takast seinare når praksiskravet om tillegget på 25 prosent av den fastsette læretida for faget er dekt, jf. opplæringslova § 3–5.

§ 11–18. *Tidlegare bestått fag-/sveineprøve i ny struktur (etter læreplan)*

Bestått fag-/sveineprøve i andre fag som byggjer på det same vidaregåande kurs I som det aktuelle lærefaget, blir godskriven med 3 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar.

Bestått fag-/sveineprøve i fag som byggjer på eit anna vidaregåande kurs I innanfor den same studieretninga som det aktuelle lærefaget, blir godskriven med 2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar.

Bestått fag-/sveineprøve i fag innanfor andre studieretningar enn det aktuelle lærefaget blir godskriven med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar.

§ 11–19. *Tidlegare bestått fag-/sveineprøve i gamal struktur (etter opplæringsplan)*

Bestått fag-/sveineprøve i fag som i ny struktur byggjer på det same vidaregåande kurs I som det aktuelle lærefaget, blir godskriven med 2 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar.

Bestått fag-/sveineprøve i fag som i ny struktur byggjer på eit anna vidaregåande kurs I innanfor den same studieretninga som det aktuelle lærefaget, blir godskriven med 2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar.

Bestått fag-/sveineprøve i fag som i ny struktur ligg i andre studieretningar enn det aktuelle lærefaget, blir godskriven med 1/2 år i læretida for lærlingar og i praksistida for praksiskandidatar.

§ 11–20. *Dispensasjon frå godskrivingsreglane*

Ved særlege kurs- og fagkombinasjonar der reglane ut frå ei fagleg vurdering vil gi eit urimeleg resultat, kan fylkeskommunen ved yrkesopplæringsnemnda fråvike forskrifta § 11–15 til § 11–19.

Kapittel 12. Tryggleik for elevane

(Opplæringslova § 9a–9)

§ 12–1. *Tryggleik for elevane*

I tillegg til dei krav om førebygging av skade og ulykke som følgjer av andre lover og forskrifter, deriblant m.a. opplæringslova, dei delar av arbeidsmiljølova som er gjorde gjeldande for ulike opplærings situasjonar og forskrift

om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., gjeld dette:

- a) Når skolen er ansvarleg for tryggleiken til elevane, må tilsynet i praksis vere forsvarleg i forhold til risikoen for at skade eller ulykke kan skje.
- b) I situasjonar der skolen er ansvarleg for symjing og bading i grunnskolen, skal det alltid vere ein tilsynsansvarleg, vaksen person til stades. Dersom den gruppa skolen har ansvaret for, overstig 15, skal tilsynet aukast med ein vaksen tilsynsperson for kvar påbegynt gruppe på 15. Dei som fører tilsyn, må vere flinke til å symje og dykke, og må kunne livredning. Tilsynet må aukast ytterlegare når omsynet til tryggleik gjer det nødvendig. For vidaregåande skole gjeld her berre det generelle kravet om tryggleik, slik det er formulert i bokstav a.
- c) Av pedagogiske og trafikktryggleiksmessige omsyn, og når trafikkforholda gjer det forsvarleg, kan det i samarbeid mellom skolen og politiet opprettast skolepatruljar. Skolepatruljar skal ikkje regulere trafikken, og skal ikkje stå ute i vegbana, men berre markere at nokon skal krysse vegen. Foreldra må samtykkje før ein elev blir sett til skolepatruljeteneste.
- d) I ordensreglementet for skolen kan det også takast inn føresegner som nærmare regulerer førebyggjande tiltak, t.d. i høve til å bruke sykkel eller rulleskøyter.
- e) Reglane for grunnskolen gjeld tilsvarande for skolefritidsordninga.

Kapittel 13. Oppfølgingstenesta i vidaregåande opplæring

(Opplæringslova § 3–6 andre ledd)

§ 13–1. Formål

Formålet med oppfølgingstenesta er å sørge for at all ungdom som høyrer til målgruppa, jf. § 13–2, får tilbod om opplæring, arbeid eller anna sysselsetjing.

Tilbod som blir formidla gjennom oppfølgingstenesta, skal primært ta sikte på å føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på lågare nivå innanfor vidaregåande opplæring.

Oppfølgingstenesta kan også arbeide for å redusere fråfallet frå vidaregåande opplæring gjennom samarbeid med rådgivingstenesta i grunnskole og vidaregåande opplæring.

§ 13–2. Målgruppe

Målgruppa for oppfølgingstenesta er ungdom som er omfatta av den lovfesta retten til vidaregåande opplæring, og som det aktuelle skoleåret

- a) ikkje har søkt eller teke imot elev- eller læreplass, eller
- b) avbryt slik opplæring, eller
- c) ikkje er i arbeid, eller
- d) har tapt retten som følgje av vedtak om bortvising med heimel i opplæringslova § 3–8 eller som følgje av vedtak om heving av lærekontrakt i samsvar med opplæringslova § 4–6.

§ 13–3. Oppgaver

Fylkeskommunen skal gjennom oppfølgingstenesta sørge for

- a) å ha oversikt over målgruppa som er definert i § 13–2
- b) at det blir teke kontakt med kvar enkelt ungdom i målgruppa
- c) at alle i målgruppa får tilbod om rettleiing
- d) at alle i målgruppa får tilbod i samsvar med § 13–1
- e) å ha oversikt over aktuelle tilbod for målgruppa og
- f) å følgje opp ungdom som har teke imot tilbod gjennom oppfølgingstenesta.

Ungdom i målgruppa som ikkje tek imot tilbod gjennom oppfølgingstenesta, og som ikkje er i utdanning eller arbeid, skal kontaktast og få tilbod kvart skoleår så lenge dei er omfatta av den lovfesta retten til vidaregåande opplæring.

Registrering av ungdom som høyrer til ansvarsområdet for oppfølgingstenesta, og som tenesta formidlar tilbod til, skjer gjennom heile året.

§ 13–4. Samarbeid og samordning

Oppfølgingstenesta skal sikre tverretatleg samarbeid mellom kommunale, fylkeskommunale og statlege instansar som har ansvar for målgruppa, og formidle, eventuelt samordne, tilbod frå ulike instansar. Aktuelle instansar for samarbeid er særleg grunnskolane og dei vidaregåande skolane og rådgivarane der, den pedagogisk-psykologiske tenesta, opplæringsadministrasjonen i fylkeskommunen, arbeidsmarknadsetaten og sosial- og helseetaten.

Kapittel 14. Krav til kompetanse ved tilsetjing i undervisningsstilling

(Opplæringslova § 10–1 og § 10–3)

§ 14–1. Krav til pedagogisk kompetanse

Alle som skal tilsetjast i undervisningsstilling, må ha pedagogisk bakgrunn i samsvar med krava i rammeplanane for lærarutdanningane med forskrifter, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–2 andre ledd, eller ha tilsvarande pedagogisk kompetanse.

Til opplæring av vaksne etter opplæringslova kapittel 4A kan det også tilsetjast personar utan formell pedagogisk kompetanse etter første ledd. Føresetnaden er at vedkommande har vesentleg erfaring med opplæring av vaksne og er eigna til undervisning av vaksne.

§ 14–2. Krav for tilsetjing i grunnskolen

- a) Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling på 1. klassetrinn i grunnskolen, må fylle eitt av desse krava:
- Førskolelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan
  - Førskolelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg
  - Allmennlærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan
  - Faglærerutdanning i praktiske og/eller estetiske fag, jf. nasjonale rammeplanar, eller tilsvarande kompetanse i desse faga. Tilsetjing kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning.
- b) Den som skal tilsetjast på 2.–4. klassetrinn i grunnskolen, må fylle eitt av desse krava:
- Førskolelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan, og minst 60 studiepoeng vidareutdanning innretta på undervisning på småskoletrinnet
  - Førskolelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg
  - Allmennlærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan
  - Faglærerutdanning i praktiske og/eller estetiske fag, jf. nasjonale rammeplanar, eller tilsvarande kompetanse i desse faga. Tilsetjing kan skje for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning.
- c) Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling på 5. – 10. klassetrinn i grunnskolen, må fylle eitt av desse krava:
- Allmennlærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan
  - Faglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
  - Yrkesfaglærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
  - Universitets- og/eller høgskoleutdanning som samla utgjer minst 240 studiepoeng inklusive pedagogisk utdanning etter § 14–1, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 30 studiepoeng relevant utdanning
  - Førskolelærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg.

§ 14–3. Krav for tilsetjing i den vidaregåande skolen

- a) Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling i allmenne fag i den vidaregåande skolen, må fylle eitt av desse krava:
- Universitets- og/eller høgskoleutdanning som samla utgjer minst 240 studiepoeng, inklusive pedagogisk utdanning etter § 14–1, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 60 studiepoeng relevant utdanning
  - Faglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 60 studiepoeng relevant utdanning
  - Lærerutdanning, jf. § 14–2, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg.
- b) Den som skal tilsetjast i undervisningsstilling i yrkesfag i den vidaregåande skolen, må fylle eitt av desse krava:
- Yrkesfaglærerutdanning, jf. nasjonal rammeplan, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 60 studiepoeng relevant utdanning, jf. § 14–5
  - Universitets- og/eller høgskoleutdanning som samla utgjer minst 180 studiepoeng inklusive pedagogisk utdanning etter § 14–1, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 60 studiepoeng relevant utdanning
  - Faglærerutdanning, jf. nasjonale rammeplanar, for undervisning i fag/på fagområde der vedkommande har minst 60 studiepoeng relevant utdanning
  - Fagbrev, sveinebrev eller fullført og bestått anna yrkesfagleg utdanning i vidaregåande opplæring, 2 års yrkesteoretisk utdanning utover vidaregåande skolenivå og 4 års yrkespraksis etter fullført vidaregåande opplæring, for undervisning i fag/på fagområde som utdanninga/bakgrunnen er relevant for. I tillegg krevst pedagogisk kompetanse etter § 14–1
  - Lærerutdanning, jf. § 14–2, med spesialpedagogisk utdanning tilsvarande minst 60 studiepoeng, dersom hovudoppgåva er spesialundervisning eller behova til elevane gjer slik utdanning ønskeleg.

§ 14-4. Krav for tilsetjing som morsmåslærer for elevar frå språklege minoritetar

Den som skal tilsetjast som morsmåslærer, jf. opplæringslova § 2–8, må fyll eitt av desse krava:

- Læruddanning frå heimlandet til eleven og dokumentert gode norskkunnskapar
- Lærer med same morsmål som eleven: Universitets- og/eller høgskoleutdanning av ei samla lengd på minst 3 år inklusive pedagogisk utdanning etter § 14–1, og dokumentert gode norskkunnskapar. 1 1/2 år av utdanninga må omfatte språket og kulturen til eleven
- Norskspråkleg lærar som ikkje har same morsmål som eleven: Universitets- og/eller høgskoleutdanning i eleven sitt språk som samla utgjer minst 90 studiepoeng, og god kjennskap til den kulturelle bakgrunnen til eleven, i tillegg til pedagogisk utdanning etter § 14–1.

§ 14-5. Tilsetjing på vilkår

Når det til utlyst full stilling eller delstilling i yrkesfag ikkje melder seg søkjar som fyller kompetansekrava, kan søkjar som fyller dei faglege krava, men manglar pedagogisk eller yrketeoretisk utdanning, tilsetjast på det vilkår at utdanninga blir fullført.

Når det til full stilling eller delstilling i morsmål ikkje melder seg søkjar som fyller kompetansekrava, kan søkjar som fyller dei faglege krava, men manglar pedagogisk utdanning, tilsetjast på det vilkår at utdanninga blir fullført.

Arbeidsgivar og arbeidstakar avtaler lengda på tilsetjing på vilkår. Det skal da takast omsyn til omfanget av stillinga, lengda på utdanninga og kor tilgjengeleg utdanningstilbodet er.

§ 14-6. Krav for tilsetjing av lærar med utdanning og praksis frå land i EØS-området

Statsborgar i EØS-land eller i Sveits som har utdanning og praksis som til saman kan seiast å vere likeverdig med den norske læruddanninga som vert kravd i det einskilde tilfellet, kan tilsetjast. Det kan stillast krav om tilfredsstillande kunnskapar, dugleik og innsikt i norsk språk og i norske samfunnsforhold og skoleforhold.

Statsborgarar i EØS-land eller i Sveits som er godkjent som lærar i eit land innan EØS-området eller i Sveits har rett til å bli vurdert som kvalifisert til norsk lærarstilling når utdanninga og praksisen til vedkommande kan seiast å tilsvare det kompetansekravet som er sett til den aktuelle norske lærarstillinga.

Følgjande EØF-/EF-direktiv må leggjast til grunn for korleis ein skal handsame søkjar som er statsborgar i land innan EØS-området eller i Sveits, ved tilsetjing av lærarar: Direktiv 89/48/EØF, direktiv 92/51/EØF og direktiv 2001/19/EF.

§ 14-7. Krav for tilsetjing av lærar med utdanning og praksis frå land utanfor EØS-området

Den som skal tilsetjast, må ha utdanning og praksis tilsvarende den som krevst av lærar med norsk utdanning og praksis. Personar som ikkje har bestått norsk vidaregåande opplæring, må dessutan dokumentere tilfredsstillande kunnskapar, dugleik og innsikt i norsk språk og norske samfunnsforhold og skoleforhold.

Den som har grad eller utdanning frå utanlandsk institusjon, kan få denne godkjend som likestilt med norsk utdanning eller som fagleg jamgod med norsk utdanning, jf. lov om universitet og høgskolar § 3–4 andre og tredje ledd.

Kunnskapsdepartementet godkjenner den som har fagbrev, sveinebrev eller fullført og bestått anna yrkesfagleg utdanning i vidaregåande opplæring, 2 års yrketeoretisk utdanning utover vidaregåande skolenivå og 4 års yrkespraksis etter fullført vidaregåande opplæring for undervisning i fag/på fagområde som utdanninga/bakgrunnen er relevant for. I tillegg krevst pedagogisk kompetanse etter § 14–1.

§ 14-8. Tidlegare godkjend utdanning

Alle som har utdanning som lærar etter tidlegare reglar, eller som har fått dispensasjon frå tidlegare lærarutdanningskrav, vil framleis ha gyldig kompetanse for å bli tilsett i undervisningsstilling.

§ 14-9. Stillingstitlar

Stilling i grunnskolen og i vidaregåande opplæring skal normalt vere lærar, adjunkt eller lektor.

Kapittel 15. Krav om politiattest ved tilsetjing i grunnskolen, skolefritidsordninga og den vidaregåande skolen

(Opplæringslova § 10–9 fjerde ledd)

§ 15-1. Generelt

Alle som skal tilsetjast i grunnskolen, den vidaregåande skolen eller skolefritidsordninga, skal leggje fram attest frå politiet. Kravet gjeld både fast personell og mellombels tilsette.

§ 15-2. Innhaldet i politiattesten

Med politiattest etter opplæringslova § 10–9 første og andre ledd er meint ein politiattest som viser om personen er sikta, tiltalt eller dømd for brot på straffelova § 193, § 194, § 195, § 196, § 197, § 199, § 200 andre ledd og § 201 bokstav c. Med politiattest etter opplæringslova § 10–9 tredje ledd er meint ein politiattest som viser om personen er sikta, tiltalt eller dømd for brot på straffelova § 192, § 193, § 194, § 195, § 196, § 197, § 199, § 200 første og andre ledd og § 201 bokstav b og c. Attesten skal ikkje vere eldre enn 3 månader.

Førelegg, overføring til konfliktråd, påtaleunnlating, frikjenning og fråfallen sikting eller tiltale skal ikkje gå fram av attesten.

§ 15-3. Framgangsmåte

Arbeidsgivaren skal i utlysningsteksten gjere søkjarar merksame på at det vil bli kravd politiattest ved tilsetjing, men at slik attest ikkje skal leggjast ved søknaden. Attest skal berre krevjast av den søkjaren som får tilbod om stillinga. Det skal i tilbodet takast atterhald om at forhold nemnde i opplæringslova § 10-9 og forskrifta § 15-2 kan medføre endring i tilbodet om stilling. Politiattest skal liggje føre før arbeidstakaren blir tilsett i stillinga.

For utferding av attest gjeld lov 11. juni 1971 nr. 52 om strafferegistrering og forskrift 20. desember 1974 nr. 4 om strafferegistrering, med dei unntak og presiseringar som går fram av forskrifta § 15-2.

§ 15-4. Behandling av politiattest

Politiattesten skal oppbevarast utilgjengeleg for uvedkomande, og skal makulerast straks etter å ha vore nytta i tilsetjingssaka eller til det formålet attesten er innhenta, jf. § 15-3.

§ 15-5. Teieplikt

Den som får kjennskap til opplysningar gjennom ein politiattest, pliktar å hindre at uvedkomande får tilgjenge eller kjennskap til opplysningane, jf. forvaltningslova § 13 – § 13e. Brot kan straffast etter straffelova § 121.

Kapittel 16. (for eventuell seinare bruk)**Kapittel 17. Kravet om språkleg parallellutgåve**

(Opplæringslova § 9-4)

§ 17-1. Generelt

Kravet i opplæringslova § 9-4 første ledd skal sikre mest mogleg likt tilbod av læremiddel på begge målformer. Samtidig skal reglane gjere det enklare for elevane å dra nytte av opplæringa, og sikre dei språklege rettane til elevane. Reglane skal ikkje hindre at elevane får ta i bruk eit breitt tilfang av lærestoff i opplæringa.

§ 17-2. Hovudregel

Læremiddel i andre fag enn norsk for årskull med elevtal over 300 må liggje føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. Kravet om språklege parallellutgåver gjeld alle læremiddel som elevane skal bruke regelmessig i opplæringa, så framt læremidla dekkjer vesentlege delar av dei generelle måla i læreplanen, eller vesentlege delar av måla, lærestoffet, hovudmomenta eller hovudemna i eit fag etter læreplanen for eit visst klassetrinn eller kurs.

Læremiddel vil her seie alle trykte eller ikkje-trykte element, enkeltståande eller slike som går inn i ein heilskap, og som aleine eller til saman dekkjer vesentlege delar av dei generelle måla i læreplanen, eller vesentlege delar av måla, lærestoffet, hovudmomenta eller hovudemna i eit fag etter læreplanen for eit visst klassetrinn eller kurs.

Regelmessig bruk vil her seie at læremidlet blir brukt fast, over ein lengre periode, eller jamleg. Dette må sjåast i samanheng med § 17-1.

§ 17-3. Unntak

Kjeldestoff, bakgrunnsstoff, artiklar, aviser, oppslagsverk og liknande, både trykte og ikkje trykte, kjem ikkje inn under kravet om språkleg parallellutgåve sjølv ved regelmessig bruk. Det same gjeld spesiell programvare som ikkje til vanleg blir nytta som kontorstøtteprogram.

Læremiddel der den norske teksten ikkje har noko vesentlig å seie for bruken, fagleg eller pedagogisk, kjem ikkje inn under kravet om språkleg parallellutgåve.

§ 17-4. Alternative måtar

I læremiddel der den norske teksten utgjer ein mindre del, kan kravet om språkleg parallellutgåve oppfyllest ved ei fellesspråkleg utgåve.

Utdanningsdirektoratet kan etter søknad gi løyve til at språklege parallellutgåver av læremiddel for fagområde med små elevgrupper eller for fag i rask endring kan liggje føre som kombinasjonar av trykte og elektroniske utgåver, t.d. som utskrifter frå diskett, utskrifter frå Internett eller bestillingsproduserte utgåver.

§ 17-5. Oppfølgingsansvar

Skoleeigaren har ansvaret for å følgje opp dei rettane elevane har til læremiddel på eiga målform ved mellom anna å ta i bruk godkjende lærebøker. Skoleeigaren har ansvaret for å sjå til at dei læremidla som blir brukte regelmessig i opplæringa, ligg føre i språklege parallellutgåver etter § 17-1 til § 17-4.

Kapittel 18. Kommunen sitt økonomiske ansvar for grunnskoleopplæringa

(Opplæringslova § 13-1 andre ledd)

§ 18-1. Kommunen sitt økonomiske ansvar for elevar som får opplæring utanfor bustadkommunen

- a) For barn som ikkje er særskilt nemnde under punkt b, c og d, og som får grunnskoleopplæring, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp utanfor kommunen, betaler bustadkommunen etter avtale. Bustadkommunen fastset omfanget av spesialundervisninga og den spesialpedagogiske hjelpa etter sakkunnig tilråding frå vertskommunen. Bustadkommunen er den kommunen der foreldra, eller den av foreldra som har omsorga for barnet, bur.

- b) For barn som er i og under opplæringspliktig alder, og som barnevernstenesta eller fylkesnemnda plasserer utanfor kommunen, i fosterheim eller i institusjonar som ikkje er nemnde under punkt c og d, gjeld dette:
- Den kommunen som etter lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester har det økonomiske ansvaret for desse barna, ber også det økonomiske ansvaret for grunnskoleopplæringa, spesialundervisninga og den spesialpedagogiske hjelpa, jf. lov om barneverntjenester § 9–1.
  - Om ikkje anna blir avtalt, skal den kommunen som ber det økonomiske ansvaret, betale for vanleg undervisning det som ein elev i den kommunen der eleven har opphald, kostar i gjennomsnitt. For spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp fastset bustadkommunen omfanget etter ei sakkunnig tilråding frå vertskommunen. Det økonomiske ansvaret følgjer av det fastsette omfanget.
- c) For barn og unge i institusjonar som den statlege regionale barnevernmyndigheita har ansvaret for etter barnevernlova § 5–1, og barn og unge i private og kommunale institusjonar som er godkjende etter barnevernlova § 5–8, gjeld opplæringslova § 13–2.
- d) For pasientar i helseinstitusjonar som eit regionalt helseføretak eig, og for pasientar i private helseinstitusjonar som har avtale med regionale helseføretak, gjeld opplæringslova § 13–3a.
- e) I tvilstilfelle avgjer Fylkesmannen i det fylket der barnet oppheld seg, kven som er ansvarleg for kostnadene.

Kapittel 19. Fylkeskommunen sitt økonomiske ansvar for vidaregåande opplæring

(Opplæringslova § 13–3 og § 3–9 femte ledd)

Refusjon av utgifter til opplæring for gjesteelevar som går i fylkeskommunale vidaregåande skolar

§ 19–1. Generelt

Reglane her gjeld refusjon av utgifter til undervisning for gjesteelevar som går i fylkeskommunale vidaregåande skolar.

Reglane gjeld i den utstrekning andre løysingar ikkje følgjer av andre føresegner eller er avtalte mellom eit heimfylke og eit skolefylke.

Reglane her omfattar ikkje

- elevar som blir dekte av landslinjeordninga
- elevar ved sentrale lærlingskolar
- elevar som blir dekte av fengselsundervisningsordninga
- elevar som blir lagde inn på sjukehus utanfor heimfylket medan dei er elevar ved ein vidaregåande skole.

§ 19–2. Definisjonar

Med gjesteelev er her meint elev som er teken inn til eit vidaregåande skoletilbod i ein fylkeskommune der eleven ikkje er registrert i folkeregisteret som busett per 1. januar det året kurset tek til.

Med heimfylke er meint den fylkeskommunen der ein elev er registrert som busett per 1. januar det året kurset tek til.

§ 19–3. Ansvar

Det er skolefylket sitt ansvar å bringe på det reine om vilkåra for å krevje refusjon er til stades.

§ 19–4. Refusjon

Det kan krevjast refusjon frå heimfylket for gjesteelevar tekne inn

- a) til teoriundervisning for lærlingar
- b) etter førerett til inntak ved institusjonar der dei er langtidspasientar, med 6 læretimar per veke per elev avgrensa til 3 år
- c) på annan måte enn nemnt ovanfor, i den utstrekning heimfylket har akseptert å betale refusjon.

Det kan ikkje krevjast refusjon for gjesteelevar som er tekne inn til tilbod som også finst i det fylket der eleven er busett.

Økonomisk ansvar for utgifter til opphald for teiknspråklege elevar som får opplæring etter opplæringslova § 3–9

§ 19–5. Fylkeskommunen sitt økonomiske ansvar for utgifter til opphald

Fylkeskommunen har det økonomiske ansvaret for utgifter til kost og losji for elevar som får opplæring etter opplæringslova § 3–9.

Fylkeskommunen har det økonomiske ansvaret for utgifter til nødvendige sosialpedagogiske tiltak for elevar som har behov for hjelp med å finne seg til rette i skole- og fritida, mellom anna utgifter til nødvendig miljøpersonale.

Fylkeskommunen sitt økonomiske ansvar etter første og andre ledd gjeld elevar som er busette i fylket, og som må flytte heimanfrå for å få opplæring. Fylkeskommunen der eleven er busett, gjer det endelege vedtaket etter første og eventuelt andre ledd.

Kapittel 20. Foreldreutvalet for grunnskolen

(Opplæringslova § 11–9)

§ 20–1. Formål

Foreldreutvalet for grunnskolen (FUG) er eit sjølvstendig rådgivande organ for departementet i saker om samarbeid mellom skole og heim.

FUG skal arbeide for godt samarbeid mellom skole og heim, og skal vareta foreldra sine interesser i skolesamanheng.

Kapittel 21. Tilgang til skolebibliotek

(Opplæringslova § 9–2 andre ledd)

§ 21–1. Tilgang til skolebibliotek

Skolen skal ha skolebibliotek med mindre tilgangen til skolebibliotek er sikra gjennom samarbeid med andre bibliotek. Bibliotek som ikkje ligg i skolen sine lokale, skal vere tilgjengeleg for elevane i skoletida, slik at biblioteket kan brukast aktivt i opplæringa på skolen. Biblioteket skal vere særskilt tilrettelagt for skolen.

Kapittel 22. Retten til nødvendig rådgiving

(Opplæringslova § 9–2 første ledd)

§ 22–1. Sosialpedagogisk rådgiving

Den enkelte eleven har rett til å få nødvendig rådgiving, oppfølging og hjelp med å finne seg til rette under opplæringa, ved spesielle faglege vanskar under opplæringa, og ved personlege og sosiale vanskar som har noko å seie for opplæringa.

§ 22–2. Utdannings- og yrkesrådgiving

Den enkelte eleven har rett til å få rådgiving om utdannings- og yrkesval. Ved overgangen frå grunnskole til vidaregåande opplæring skal det leggjast særleg vekt på rådgiving om kva dei ulike studieretningane fører fram til.

Den enkelte eleven skal få informasjon om utdanning, yrke og arbeidsmarknad. Dette omfattar mellom anna informasjon om

- grunntrekka ved utdanningsvegane i Noreg og andre land
- yrke og arbeidsmarknad lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- ulike inntaksvilkår, søknadsfristar, lånevilkår, finansieringsordningar.

Informasjonen og rådgivinga må leggjast opp slik at eleven gradvis kan utvikle kunnskap, sjølvinnsikt og evne til sjølv å kunne ta avgjerd om vidare utdanning og framtidig yrke, utan omsyn til tradisjonelle kjønnsroller.

§ 22–3. Ansvar

Skoleeigaren er ansvarleg for å oppfylle rettane etter § 22–1 og § 22–2.

Kapittel 23. Dispensasjon frå forskrifta

§ 23–1. Dispensasjon

Departementet kan i særlege tilfelle dispensere frå reglane i kapitla 3, 4, 6 og 24.

Kapittel 24. Innføringstakt for Læreplanverket for Kunnskapsløftet og overgangsordningar frå L97 og Reform 94 til Kunnskapsløftet

Grunnskolen

§ 24–1. Grunnskolen

Frå og med 1. august 2006 skal 1. til 9. årstrinnet ta i bruk Læreplanverket for Kunnskapsløftet, inklusive ny fag- og timefordeling. Frå og med 1. august 2007 skal 10. årstrinnet ta i bruk Læreplanverket for Kunnskapsløftet, inklusive ny fag- og timefordeling.

Første eksamen i grunnskolen etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet er våren 2008.

Læreplan i Kunnskapsløftet for framandspråk og språkleg fordjuping i engelsk, norsk eller samisk blir innført på 8. årstrinnet frå og med 1. august 2006, på 9. årstrinnet frå og med 1. august 2007 og på 10. årstrinnet frå og med 1. august 2008. Frå og med 1. august 2006 til og med 31. juli 2008 skal læreplanen i tilvalsfag og vurderingsordningane i L97 gjelde for dei årstrinna som ikkje har framandspråk eller språkleg fordjuping i engelsk, norsk eller samisk. (Dvs. at eleven og foreldra kan velje om eleven skal ha vurdering med karakter i tilvalsfag. Dersom ein vel vurdering med karakter i tilvalsfag, skal det setjast terminkarakter og standpunkt-karakter. Karakter i tilvalsfag tel ikkje ved inntak til vidaregåande opplæring.)

Faget programfag til val på ungdomstrinnet blir obligatorisk frå og med 1. august 2008. Frå og med 1. august 2006 til og med 31. juli 2008 kan faget programfag til val innførast lokalt på ungdomstrinnet. Departementets retningslinjer for lokal utarbeiding av læreplan for programfag til val skal da leggjast til grunn. Der ein lokalt ikkje

innfører faget programfag til val, skal ein følgje læreplanen «Skolens og elevenes valg» i L97. Både for lokalt utarbeidd læreplan for programfag til val i Kunnskapsløftet og læreplanen «Skolens og elevenes valg» frå L97 gjeld timeramma for programfag til val i Kunnskapsløftet og vurderingsordningane for tilvalsfag i L97.

31. juli 2006 blir læreplanane i L97 trekte tilbake for 1.–9. trinn. 31. juli 2007 blir læreplanane i L97 trekte tilbake for 10. trinn. Læreplanen «Skolens og elevenes valg» blir trekt tilbake frå og med 31. juli 2008. Siste eksamen i grunnskolen etter læreplan i L97 er våren 2007.

Utdanningsdirektoratet fastset nødvendige justeringar i overgangsperioden når det gjeld eksamensordningar og vitnemålsformular i samband med innføringa av Kunnskapsløftet. Det gjeld også dei som har avvikande lokalt starttidspunkt for Kunnskapsløftet på grunnlag av særskild søknad.

Vidaregåande opplæring

§ 24–2. Poengutrekning ved inntak frå grunnskolen til vidaregåande opplæring

Frå og med 1. august 2006 til og med 31. juli 2008 skal eventuell karakter i tilvalsfag og «Skolens og elevenes valg» med læreplan frå L97 ikkje telje med i poengutrekninga ved inntak til vidaregåande opplæring. Det same gjeld eventuell karakter i faga framandspråk, språklig fordjuping i engelsk, norsk eller samisk og programfag til val i Læreplanverket for Kunnskapsløftet.

§ 24–3. Overgang til vidaregåande opplæring i studieførebuande utdanningsprogram for elevar som har hatt framandspråk i grunnskolen

Elevar som fullfører 10. årstrinnet skoleåra 2005/2006, 2006/2007 og 2007/2008 med framandspråk som tilvalsfag, kan innanfor tilbodet på skolen dei skal gå på, velje

- å halde fram på nivå II i det framandspråket dei har hatt på ungdomstrinnet
- å ta eit nytt framandspråk på nivå I som dei ikkje har hatt opplæring i tidlegare
- å begynne på nytt på nivå I i det språket dei har hatt på ungdomstrinnet, eller
- å ta framandspråk på nivå I og nivå II over tre år.

Elevar som fullfører 10. årstrinnet skoleåra 2006/2007 og 2007/2008 med løyve til å bruke læreplanen for framandspråk i Kunnskapsløftet, kan, innanfor tilbodet på skolen dei skal gå på, velje mellom alternativ a og alternativ b, jf. første ledd.

§ 24–4. Overgang til vidaregåande opplæring i studieførebuande utdanningsprogram for elevar som ikkje har hatt framandspråk i grunnskolen

Elevar som fullfører 10. årstrinnet skoleåra 2005/2006, 2006/2007 og 2007/2008 utan framandspråk som tilvalsfag, kan innanfor tilbodet på skolen dei skal gå på, velje

- å ta eit framandspråk på berre nivå I over to år, eller
- å ta eit framandspråk på nivå I og nivå II over tre år.

Elevar som fullfører 10. årstrinnet frå og med skoleåret 2008/2009 med læreplanen for fordjuping i norsk eller engelsk i Kunnskapsløftet, skal innanfor tilbodet på skolen dei skal gå på, ta framandspråk på nivå I og nivå II over tre år.

Elevar i grunnskolen må gjerast kjende med at dersom dei ikkje vel framandspråk på ungdomstrinnet, vil timetalet til valfrie programfag i vidaregåande opplæring av denne grunn bli redusert med 140 timar, jf. § 1–10.

§ 24–5. Innføring av Læreplanverket for Kunnskapsløftet i vidaregåande opplæring

Frå og med 1. august 2006 skal vidaregåande trinn 1 ta i bruk Læreplanverket for Kunnskapsløftet i fag som i samsvar med fag- og timefordelinga ligg på vidaregåande trinn 1. Frå og med 1. august 2007 skal vidaregåande trinn 2 ta i bruk Læreplanverket for Kunnskapsløftet i fag som i samsvar med fag- og timefordelinga ligg på vidaregåande trinn 2. Frå og med 1. august 2008 skal vidaregåande trinn 3 ta i bruk Læreplanverket for Kunnskapsløftet i fag som i samsvar med fag- og timefordelinga ligg på vidaregåande trinn 3.

Elevar som har fått rett til utvida opplæring etter opplæringslova § 3–1 femte ledd, kan likevel fullføre opplæringa etter læreplanen for Reform 94. Det må skje innan dei tidspunkta som er fastsette i § 24–5 til § 24–7.

Første sentralt gitte eksamen i fag etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet er våren 2007 for fag som i samsvar med fag- og timefordelinga blir avslutta på vidaregåande trinn 1, våren 2008 for fag som i samsvar med fag- og timefordelinga blir avslutta på vidaregåande trinn 2, og våren 2009 for fag som i samsvar med fag- og timefordelinga blir avslutta på vidaregåande trinn 3.

Lokalt gitt eksamen skal følgje same innføringstakt som sentralt gitt eksamen. Fylkeskommunen kan bestemme at første eksamen i fag med lokalt gitt eksamen i staden skal vere om hausten same året som Læreplanverket for Kunnskapsløftet i faget skal takast i bruk.

Der programfag ikkje er knytte til spesifikke årssteg i fag- og timefordelinga i Kunnskapsløftet, fastset Utdanningsdirektoratet tidspunktet for første eksamen i faga.

§ 24–6. Tilbaketrekking av læreplanar og siste eksamen i fag med læreplan for Reform 94 i vidaregåande opplæring

Frå og med 31. juli 2006 blir læreplanane i grunnkurs i Reform 94 trekte tilbake. Frå og med 31. juli 2007 blir læreplanane i vidaregåande kurs I i Reform 94 trekte tilbake. Frå og med 31. juli 2008 blir læreplanane i vidaregåande kurs II i Reform 94 trekte tilbake.

Etter at læreplanane for opplæring i Reform 94 er trekte tilbake, er det likevel høve til å komplettere og forbedre karakterar i fag ved å ta eksamen i faget. Siste eksamen i fag med læreplanar for Reform 94 skal heldast våren 2008 for fag som i samsvar med fag- og timestfordelinga blir avslutta i grunnkurs, våren 2009 for fag som i samsvar med fag- og timestfordelinga blir avslutta i vidaregåande kurs I, og våren 2010 for fag som i samsvar med fag- og timestfordelinga blir avslutta i vidaregåande kurs II.

Siste høvet til å få utferda kompetansebevis og vitnemål frå Reform 94 er våren 2010. Etter siste eksamen i faget med læreplan for Reform 94 kan fag etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet erstatte fag frå Reform 94. Utdanningsdirektoratet fastset kva for fag i Kunnskapsløftet som kan erstatte fag i Reform 94.

§ 24-7. Lærekontrakt og fag-/sveineprøve etter læreplan for Reform 94 og Kunnskapsløftet

Lærlingar kan teikne lærekontrakt etter ordninga for Reform 94 fram til desse datoane:

- a) 31. desember 2007 for lærlingar utan grunnkurs
- b) 31. desember 2008 for lærlingar med fullført grunnkurs (særlop)
- c) 31. desember 2009 for lærlingar med fullført VKI
- d) 31. desember 2010 for lærlingar med fullført VKII (flyfag).

Etter desse datoane kan det likevel teiknast lærekontrakt etter ordninga for Reform 94 i lærefag med store endringar. Utdanningsdirektoratet bestemmer alternativ innføringstakt for desse faga. Fylkeskommunen avgjer kva for ein plan som skal leggast til grunn ved lange avbrot i opplæringa.

Fag-/sveineprøve etter læreplan i Reform 94 må vere avlagd innan 31. desember 2011, så nær som i lærefag der Utdanningsdirektoratet har fastsett ein annan innføringstakt.

Siste sentralt gitte teoriprøve for praksiskandidatar med læreplanar for Reform 94 skal vere våren 2008.

Første fag-/sveineprøve i fag etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet er våren 2008 for praksiskandidatar og våren 2009 for lærlingar.

§ 24-8. Utevkslingselevar og andre som utset eller avbryt vidaregåande opplæring

Elevar som får godkjent opplæring i eitt år tilsvarende grunnkurs eller vidaregåande kurs I i utlandet, avsluttar opplæringa etter den læreplanen dei har begynt opplæringa i.

Elevar som har hatt avbrot i opplæringa, og som har rett til vidaregåande opplæring etter opplæringslova § 3-1, må følgje dei læreplanane som gjeld på det tidspunktet dei held fram opplæringa, jf. også § 24-7.

§ 24-9. Påbegynt opplæring i Reform 94 og overgang til Kunnskapsløftet i vidaregåande opplæring

Grunnkurs som er fullført og bestått i Reform 94 innan 1. august 2010, kan godkjennast som tilsvarende vidaregåande trinn 1 innanfor same fagområdet i Kunnskapsløftet. Vidaregåande kurs I som er fullført og bestått i Reform 94 innan 1. august 2010, kan godkjennast som tilsvarende vidaregåande trinn 2 innanfor same fagområdet i Kunnskapsløftet. Utdanningsdirektoratet fastset kva for krav som skal setjast til felles allmenne fag/fellesfag og studieretningsfag/programfag for å få godkjenning.

Dei som ikkje har fullført og bestått grunnkurs eller vidaregåande kurs I frå Reform 94 innan 1. august 2010, må tilfredsstillast krava i Læreplanverket for Kunnskapsløftet fullt ut.

Beståtte fag i Reform 94 frå grunnkurs og vidaregåande kurs I og II kan også enkeltvis erstatte fag i Kunnskapsløftet. Utdanningsdirektoratet fastset kva for fag i Reform 94 som kan erstatte fag i Kunnskapsløftet.

§ 24-10. Overgangsreglar for opplæring spesielt organisert for vaksne i vidaregåande opplæring

Innføringstakta for opplæring spesielt organisert for vaksne i vidaregåande opplæring følgjer normalt innføringstakta for ordinær opplæring etter læreplanane i Kunnskapsløftet, jf. § 24-5. For opplæring spesielt organisert for vaksne må likevel innføringstakta tilpassast i forhold til første høve til å ta eksamen i det enkelte faget i Kunnskapsløftet. Opplæringa i fag som er planlagde avslutta seinast hausten før første ordinære eksamen i faget i Kunnskapsløftet, må derfor følgje læreplanane i Reform 94. Opplæringa i fag som er planlagde avslutta samtidig med eller etter avviklinga av første ordinære eksamen i Kunnskapsløftet, skal følgje læreplanane i Kunnskapsløftet.

Opplæring spesielt organisert for vaksne etter læreplanane i Reform 94 skal seinast vere avslutta om hausten skoleåret før siste eksamen i det enkelte faget etter læreplanar i Reform 94. Siste eksamen i det enkelte faget er fastsett i § 24-6. Siste fag- og sveineprøve er fastsett i § 24-7. Etter dei tidspunkta som er angitte i desse paragrafane, vil det ikkje bli halde eksamen eller fag- og sveineprøve etter læreplanane i Reform 94. Siste tidspunkt for utferding av kompetansebevis og vitnemål i Reform 94 er fastsett i § 24-6, og for fag- og sveinebrev i § 24-7.

§ 24-11. Vitnemål

På kompetansebevis og vitnemål frå Kunnskapsløftet skal det berre førast fag frå Kunnskapsløftet. På kompetansebevis og vitnemål frå Reform 94 skal det berre førast fag frå Reform 94. Utdanningsdirektoratet fastset korleis fag som erstattar kvarandre frå Reform 94 og Kunnskapsløftet, skal førast på dokumentasjonen.

§ 24-12. Unntak frå forskrifta

For elevar, privatistar, lærlingar, lækandidatar og praksiskandidatar som ikkje følgjer Læreplanverket for Kunnskapsløftet, gjeld i staden for tilvisingar til Læreplanverket for Kunnskapsløftet og ny terminologi fastsett i opplæringslova, læreplanane i L97, Reform 94 og tidlegare nemningar som er fastsette i desse reformene.

For dei som avsluttar opplæringa etter læreplanane i Reform 94, gjeld dette:

- a) Elevane skal ha éin felles karakter i orden og åtferd, jf. § 4–9.
- b) Føresegnene om kriteria for utferding av primærvitnemål er uendra.
- c) Det skal ikkje utferdast vitnemål for bestått fag- eller sveineprøve, jf. § 4–31.

Kapittel 25. Ikraftsetjing

§ 25–2. Ikraftsetjing

Forskrifta tek til å gjelde 1. august 2006. Frå same dag blir forskrift 28. juni 1999 nr. 722 til opplæringslova oppheva.

26. juni Nr. 725 2006

Ikrafttredelse av forskrift 24. januar 2006 nr. 68 om endring i forskrift om tinglysing og forskrift 24. januar 2006 nr. 69 om endring i forskrift om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing.

Fastsatt av Justis- og politidepartementet 26. juni 2006 med hjemmel i forskrift 24. januar 2006 nr. 68 om endring i forskrift om tinglysing del II og forskrift 24. januar 2006 nr. 69 om endring i forskrift om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing del II, jf. lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing § 1, § 4, § 6, § 11, § 17 og § 38 og lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) § 6–1 tredje ledd og § 6–3 tredje ledd, jf. delegeringsvedtak 9. desember 2005 nr. 1439. Kunngjort 30. juni 2006.

Forskrift 24. januar 2006 nr. 68 om endring i forskrift om tinglysing og forskrift 24. januar 2006 nr. 69 om endring i forskrift om standardisert oppsett for blanketter til tinglysing trer i kraft fra 1. juli 2006.

29. juni Nr. 726 2006

Forskrift om endring i forskrift om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods.

Fastsatt av Finansdepartementet 29. juni 2006 med hjemmel i tolltariffens innledende bestemmelser § 2 nr. 6 og § 11 nr. 10, lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 62 femte ledd og Stortingets årlige avgiftsvedtak. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I forskrift 10. januar 2003 nr. 32 om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) 1 liter drikk med alkoholstyrke over 22 til og med 60 volumprosent og 1,5 liter drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent, eller 3 liter drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent.

II

Endringen gjelder fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 727 2006

Ikraftsetjing av lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med heimel i lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv. del VI. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv. gjeld frå 1. juli 2006.

30. juni Nr. 728 2006

Forskrift om endring i forskrift om tomtefeste m.m.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med heimel i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste § 34 tredje ledd. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I forskrift 8. juni 2001 nr. 570 om tomtefeste m.m. blir det gjort følgjande endringar:

§ 4 første ledd bokstav c første punktum skal lyde:

inntekta frå festetomtene etter tenkt lovleg regulering på innløysingstida til saman utgjer 5% eller meir i høve til det gjennomsnittlege årlege driftsresultatet ved drift av egedomen som jord-, skog- eller hagebruk dei tre rekneskapsåra som fell før dagen etter at festaren seinast kan setje fram innløysingskravet.

§ 4 nye tredje og fjerde ledd skal lyde:

Der ein part i ein sameigeeigedom ligg til landbrukseigedom, til dømes der sameige i utmark ligg til eigedom, reknast inntekter og utgifter som fell på sameigeparten, med i reknegrunnelaget etter første ledd bokstav b og c og andre ledd andre punktum. Areal frå sameigeeigedom skal ikkje reknast i landbrukseigedomens areal etter første ledd bokstav a. For festetomt som ligg i sameige mellom fleire landbrukseigedomar, kan kvar sameigar som for sin del fyller vilkåra etter første, jf. andre ledd, setje fram eit tilbod som nemnd i første ledd første punktum. Slik nekting av innløyising og tilbod om lenging frå ein sameigar får verknad mellom festaren og alle sameigarane.

Landbrukseigedom etter paragrafen her er den registrerte eigedom som festetomta høyrer til, medrekna eigedomar med andre registernemningar når alle har same eigar, blir nytta under eitt, og i økonomisk samanheng står fram som éin eigedom. Ei festetomt høyrer til ein landbrukseigedom når den høyrer til denne som festegrunn eller er utskilt frå denne.

§ 4 noverande tredje og fjerde ledd blir nye femte og sjette ledd.

II

Endringane gjeld frå 1. juli 2006.

Endringa i forskrift 8. juni 2001 nr. 570 om tomtefeste m.m. § 4 første ledd bokstav c første punktum skal berre gjelde der krav om innløyising blir fremja på grunnlag av at innløyisingstida er inne eller festetida er ute 1. september 2007 eller seinare. Ved krav om innløyising når festetida er ute for ei tomt som er festa bort for festaren si livstid, gjeld likevel endringa der festaren døydde eller dør 1. juli 2006 eller seinare. Dersom kravet om innløyising er endeleg avgjort ved avtale, skjønn eller rettsavgjerd før 1. juli 2006, gjeld endringa ikkje, sjølv om innløyisingstida er inne eller festetida er ute 1. september 2007 eller seinare.

30. juni Nr. 729 2006

Forskrift om overgangsreglar ved ikraftsetjing av lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med heimel i lov 30. juni 2006 nr. 52 om endringar i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste mv. del VI. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Endringane i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste § 32 første ledd skal gjelde der krav om innløyising blir fremja på grunnlag av at innløyisingstida er inne eller festetida er ute 1. september 2007 eller seinare.

§ 2. Endringane i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste § 34 andre ledd andre punktum om festetomter til fritidshus som høyrer til ein statsallmenning og i lov 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) § 13 tredje ledd andre punktum skal gjelde der krav om innløyising blir fremja på grunnlag av at innløyisingstida er inne eller festetida er ute 1. september 2007 eller seinare. Ved krav om innløyising når festetida er ute for ei tomt som er festa bort for festaren si livstid, gjeld likevel endringane der festaren døydde eller dør 1. juli 2006 eller seinare. Dersom kravet om innløyising er endeleg avgjort ved avtale, skjønn eller rettsavgjerd før 1. juli 2006, gjeld endringane ikkje, sjølv om innløyisingstida er inne eller festetida er ute 1. september 2007 eller seinare.

§ 3. Endringane i lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste § 43 første og andre ledd gjeld ikkje der krav om skjønn er sett fram før 1. juli 2006.

§ 4. Forskrifta gjeld frå 1. juli 2006.

30. juni Nr. 730 2006

Forskrift om endringer i enkelte forskrifter og delegeringsvedtak i forbindelse med lov om arbeids- og velferdsforvaltningen mv.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 4–18, jf. stortingsvedtak 17. desember 1979, lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 23–2, § 23–3, § 23–4 og § 23–9, jf. stortingsvedtak 24. november 2005 nr. 1405, lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 1, § 3, § 5 og § 13, lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd § 1 og lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere § 19 og § 22. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I forskrift 27. januar 2006 nr. 85 om fastsettelse av avgiftsgrunnlag og avgiftssatser i folketrygden for visse grupper medlemmer for året 2006 § 2 bokstav c skal ordet «trygdekontoret» endres til «Arbeids- og velferdsetaten».

II

I forskrift 1. mars 2002 nr. 211 om administrasjonsansvaret for pensjonstrygden for fiskere § 1 andre ledd og § 2 skal ordet «Rikstrygdeverket» endres til «Arbeids- og velferdsdirektoratet».

III

I forskrift 26. januar 1990 nr. 67 om arbeidsledighetstrygd i fiske § 4 nr. 1 bokstav c skal ordet «arbeidskontoret» endres til «Arbeids- og velferdsetaten».

IV

I forskrift 11. november 1983 nr. 1608 til lov om statens tjenestemenn m.m. skal ordene «Aetat» og «Aetats» endres til henholdsvis «Arbeids- og velferdsetaten» og «Arbeids- og velferdsetatens» i følgende bestemmelser:

§ 5a overskriften og bestemmelsen (to steder), § 9 tredje ledd bokstav a og b, § 11 nr. 2 fjerde ledd og § 12 første ledd første punktum.

V

I forskrift 29. mai 1964 nr. 8678 om yrkesskadetrygd for personer som under opphold på sykehus eller liknende får arbeidsterapeutisk behandling gjøres følgende endringer:

§ 3 nr. 2 andre punktum skal lyde:

Dersom særlige grunner taler for det kan det gis hel eller delvis uførepensjon fra et tidligere tidspunkt.

I § 8 skal ordet «Rikstrygdeverket» endres til «Arbeids- og velferdsdirektoratet».

VI

I Regler 1. desember 1961 nr. 5 om trygd for personer innsatt i fengselsvesenets anstalter gjøres følgende endringer:

§ 3 nr. 4 og 5 skal lyde:

4. Har arbeidsskade medført døden under opphold som nevnt i § 1, kan krav om etterlattepensjon gjøres gjeldende med virkning først fra det tidspunkt skadede selv ville ha hatt rett til pensjon etter punkt 1, dersom arbeidsskaden ikke hadde medført døden.

Det kan bestemmes at utløsning av enkepensjon og enkemannspensjon i henhold til § 21 i lov om yrkesskadetrygd skal skje på et tidligere tidspunkt.

5. Dersom særlige grunner foreligger, kan det tilstås ytelser fra et tidligere tidspunkt enn nevnt under punktene 1 og 2.

VII

I Regler 31. januar 1958 nr. 9412 om beregning og innbetaling av avgiften på omsetning av fisk avsnitt II skal ordet «Rikstrygdeverket» endres til «Arbeids- og velferdsdirektoratet».

VIII

I vedtak 23. desember 1988 nr. 1081 om overføring av myndighet etter sjømannsloven og visse andre lover til Nærings- og handelsdepartementet. Overføring av myndighet av en del forskrifter til Sjøfartsdirektoratet skal uttrykket «arbeidskontorer innen riket» i del I nest siste avsnitt endres til «lokale kontorer i arbeids- og velferdsforvaltningen».

IX

I vedtak 16. desember 1977 nr. 9 om ikrafttr. av lov 27. mai 1977 nr. 40 om endringer i forvaltningsloven. Del. av myndighet etter forvaltningsloven, fordeling av myndighet på departementene m.m. og bruk av Kongens myndighet etter endringsloven 27. mai 1977 nr. 40 gjøres følgende endring:

Del III nr. 1 første ledd bokstav d skal lyde:

- d) Arbeids- og inkluderingsdepartementet til Arbeids- og velferdsdirektoratet for så vidt gjelder opplysninger i saker på Arbeids- og velferdsdirektoratets ansvarsområde etter folketrygdloven.

X

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 731 2006**Forskrift om inkorporasjon av trygdeforordningene i EØS-avtalen.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn § 26 første ledd, lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse § 46 tredje ledd, lov 3. desember 1951 nr. 2 om pensjonstrygd for skogsarbeidere § 46 nr. 1, lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere § 30 nr. 1, lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere § 37 andre ledd, Sjømannslov 30. mai 1975 nr. 18 § 2, lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenestene i kommunene § 6–9, lov 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten, lov 16. juni 1989 nr. 65 om yrkesskadeforsikring § 1 annet ledd, lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 1–3 og § 25–15, lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre (kontantstøtteloven) § 22, lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 8–1, jf lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven) § 1–5 og lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd (barnetrygdloven) § 22. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Bestemmelsene i EØS-avtalens vedlegg VI punkt 1 (forordning (EØF) nr. 1408/71 om anvendelse av trygdeordninger på arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og deres familiemedlemmer som flytter innenfor Fellesskapet, med de endringsforordninger som er nevnt i punkt 1) og punkt 2 (forordning (EØF) nr. 574/72 om regler for gjennomføring av forordning (EØF) nr. 1408/71 med de endringsforordninger som er nevnt i punkt 2), gjelder som forskrift med de endringer og tillegg som følger av vedlegget selv, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig. Tilsvarende gjelder for de endringer i avtalens vedlegg VI punkt 1 og 2 som følger av vedlegg 6 punkt 1 til 14 til EØS-komiteens beslutning nr. 7/94 av 21. mars 1994 om endring av protokoll 47 og enkelte vedlegg til EØS-avtalen.

Bestemmelsene i følgende lover fravikes i den utstrekning det er nødvendig i henhold til bestemmelsene nevnt i første ledd:

- Lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn
- Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse
- Lov 3. desember 1951 nr. 2 om pensjonstrygd for skogsarbeidere
- Lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere
- Lov 22. juni 1962 nr. 12 om pensjonsordning for sykepleiere
- Lov 30. mai 1975 nr. 18 om sjømenn
- Lov 3. juni 1983 nr. 54 om tannhelsetjenesten
- Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd
- Lov 26. juni 1998 nr. 41 om kontantstøtte til småbarnsforeldre
- Lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m.
- Lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern
- Lov 8. mars 2002 nr. 4 om barnetrygd.

§ 2. Forskriften her trer i kraft straks.

Fra samme tid oppheves forskrift 1. desember 2000 nr. 1204 om inkorporasjon av trygdeforordningene i EØS-avtalen med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 1–3 og § 25–15 og en rekke andre lover.

30. juni Nr. 732 2006**Vedtak om opphevelse av delegering av myndighet til Sosialdepartementet etter lov om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestykkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd oppheves.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 22. mars 1968 nr. 2 om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestykkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Vedtak 31. mai 1968 nr. 4285 om delegering av myndighet til Sosialdepartementet etter lov om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestykkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd oppheves.

30. juni Nr. 733 2006**Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet til å samtykke i at personell i Arbeids- og velferdsetaten avgir vitneforklaring for domstolene uten hinder av lovbestemt taushetsplikt.**

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven) § 118 og lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (tvistemålsloven) § 204. Kunngjort 30. juni 2006.

Arbeids- og inkluderingsdepartementets myndighet etter lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker § 118 og lov 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål § 204 til å samtykke i at personell i Arbeids- og velferdsetaten avgir vitneforklaring for domstolene uten hinder av lovbestemt taushetsplikt, delegeres herved til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Vedtaket her trer i kraft 1. juli 2006. Fra samme tid oppheves vedtak 15. november 2005 nr. 1286 om delegering av myndighet til Rikstrygdeverket, vedtak 20. november 2002 nr. 1318 om delegering av myndighet til Aetat Arbeidsdirektoratet og vedtak 20. desember 2002 nr. 1840 om delegering av myndighet til Aetat lokal.

30. juni Nr. 734 2006

Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale på statens vegne.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 (Straffeloven) § 79 fjerde ledd første punktum. Kunngjort 30. juni 2006.

Arbeids- og inkluderingsdepartementets myndighet etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale delegeres herved til Arbeids- og velferdsdirektoratet for så vidt gjelder verdier eller interesser som Arbeids- og velferdsetaten forvalter eller fører tilsyn med.

Vedtaket her trer i kraft 1. juli 2006 og gjelder for påtale av straffbare handlinger som har funnet sted etter 30. april 1997. Fra samme tid oppheves vedtak 15. november 2005 nr. 1285 om delegering av myndighet til Rikstrygdeverket etter straffeloven § 79 fjerde ledd første punktum til å begjære påtale på statens vegne og vedtak 28. juni 1995 nr. 621 om delegering av myndighet til Arbeidsdirektoratet til å begjære påtale på statens vegne.

30. juni Nr. 735 2006

Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet etter forvaltningsloven § 13d første ledd.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13d første ledd, jf. delegeringsvedtak 16. desember 1977 nr. 9. Kunngjort 30. juni 2006.

Arbeids- og inkluderingsdepartementets myndighet etter forvaltningsloven § 13d første ledd til å bestemme at opplysninger kan eller skal gis til bruk for forskning uten hinder av taushetsplikten etter § 13, delegeres til Arbeids- og velferdsdirektoratet for så vidt gjelder opplysninger i saker på direktoratets ansvarsområde etter folketrygdloven.

Vedtaket trer i kraft 1. juli 2006. Fra samme tid oppheves vedtak 14. januar 1998 nr. 28 om delegering av Sosialdepartementets myndighet etter forvaltningsloven § 13 bokstav d første ledd.

Vedtak om dispensasjon fra taushetsplikt truffet på et tidligere tidspunkt gjelder også for tiden etter 30. juni 2006, med mindre annet er bestemt i det enkelte vedtak.

30. juni Nr. 736 2006

Delegering av myndighet til Arbeids- og velferdsdirektoratet til å dispensere fra taushetsplikten i arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) § 7 tredje ledd. Kunngjort 30. juni 2006.

Arbeids- og inkluderingsdepartementets myndighet etter arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 7 tredje ledd til å dispensere fra taushetsplikten etter paragrafen delegeres til Arbeids- og velferdsdirektoratet.

Vedtaket trer i kraft 1. juli 2006. Fra samme tid oppheves vedtak 15. april 1997 nr. 371 om delegering av Sosialdepartementets myndighet til å dispensere fra taushetsplikten i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 21–9 første og annet ledd, jf. tredje ledd.

Vedtak om dispensasjon fra taushetsplikt i medhold av folketrygdloven § 21–9 gjelder også for tiden etter 30. juni 2006, med mindre annet er bestemt i det enkelte vedtak.

30. juni Nr. 737 2006

Vedtak om opphevelse av delegering av myndighet til Rikstrygdeverket etter lov om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 22. mars 1968 nr. 2 om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd, jf. delegeringsvedtak 31. mai 1968 nr. 4285. Kunngjort 30. juni 2006.

Vedtak 28. august 2003 nr. 1087 om delegering av myndighet til Rikstrygdeverket etter lov om tillegg til 1) lov om krigspensjonering for militærpersoner av 13. desember 1946 og 2) lov om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner av 13. desember 1946 § 5 første ledd oppheves.

Vedtaket trer i kraft straks.

30. juni Nr. 738 2006

Vedtak om opphevelse av delegering av Sosialdepartementets myndighet etter lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 20–8 til å gi forskrifter om folketrygdens organer og deres oppgaver.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 20–8. Kunngjort 30. juni 2006.

Vedtak 15. april 1997 nr. 372 om delegering av Sosialdepartementets myndighet etter lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 20–8 til å gi forskrifter om folketrygdens organer og deres oppgaver oppheves.

Vedtaket trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 739 2006

Vedtak om opphevelse av delegering av myndighet til Aetat lokal etter forskrift om dagpenger under arbeidsløshet § 6–2 første ledd.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 4–7. Kunngjort 30. juni 2006.

Vedtak 20. desember 2002 nr. 1841 om delegering av myndighet til Aetat lokal etter forskrift om dagpenger under arbeidsløshet § 6–2 første ledd oppheves.

Vedtaket trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 740 2006

Vedtak om opphevelse av delegering av myndighet til fylkesarbeidskontorene til å oppnevne settarbeidskontor hvor arbeidskontoret er inhabilt – forvaltningsloven § 9 annet ledd.

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 9 annet ledd. Kunngjort 30. juni 2006.

Vedtak 1. juli 1996 nr. 681 om delegering av myndighet til fylkesarbeidskontorene til å oppnevne settarbeidskontor hvor arbeidskontoret er inhabilt – forvaltningsloven § 9 annet ledd oppheves.

Vedtaket trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 741 2006

Ikraftsettning av lov 30. juni 2006 nr. 60 om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover.

Fastsett ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 60 om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover del V. Fremja av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 60 om endringer i lov 28. juni 2002 nr. 61 om felles regler for det indre marked for naturgass, i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet (petroleumsloven) og i somme andre lover trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 742 2006

Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 59 om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven).

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 59 om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) del II nr. 1. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 59 om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 743 2006**Forskrift om at visse vedtak kan ankes direkte inn for Trygderetten.**

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 21–12 andre ledd. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Vedtak som skal ankes direkte inn for Trygderetten

Arbeids- og velferdsdirektoratet kan bestemme at vedtak fattet av visse organer i Arbeids- og velferdsetaten på bestemte saksområder ikke skal kunne påklages etter folketrygdloven § 21–12 første ledd. Slike vedtak skal ankes direkte inn for Trygderetten.

§ 2. Overgangsregler

Bestemmelser om særskilt avgjørelsesmyndighet som er gitt av Rikstrygdeverket i medhold av tidligere § 20–2 i folketrygdloven gjelder inntil de blir endret eller opphevet av Arbeids- og velferdsdirektoratet.

§ 3. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 744 2006**Forskrift om at Arbeids- og velferdsdirektoratet skal være ankemotpart i Trygderetten i visse saker.**

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten § 12 nr. 2. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Arbeids- og velferdsdirektoratet skal være ankemotpart når Trygderetten har bestemt at sju medlemmer skal delta i behandlingen av en ankesak, jf. trygderettsloven § 7 fjerde ledd.

I andre ankesaker som reiser prinsipielle eller andre viktige spørsmål, skal Arbeids- og velferdsdirektoratet være ankemotpart når det finner grunn til det.

§ 2. Forskriften trer i kraft 1. juli 2006.

Fra samme tid oppheves forskrift 18. november 1994 nr. 1022 om at Rikstrygdeverket skal være ankemotpart i Trygderetten i visse saker.

30. juni Nr. 745 2006**Forskrift om internrevisjon i Arbeids- og velferdsetaten.**

Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) § 12 første ledd. Kunngjort 30. juni 2006.

§ 1. Etablering av internrevisjon

Det etableres en internrevisjon i Arbeids- og velferdsetaten. Internrevisjonen skal ha en uavhengig stilling og arbeide etter internasjonalt anerkjente standarder. Revisjonsdirektøren rapporterer faglig og administrativt til arbeids- og velferdsdirektøren. Denne fastsetter nærmere instruks for revisjonens virksomhet.

§ 2. Arbeidsområde

Internrevisjonens arbeidsområde omfatter all virksomhet i Arbeids- og velferdsetaten, herunder også den kommunale delen av NAV-kontorene, samt virksomheter som forvalter eller er mottakere av tilskudd over Arbeids- og velferdsetatens budsjett. Internrevisjonen har tilgang til informasjon, medarbeidere og lokaler så langt det er nødvendig for å vurdere Arbeids- og velferdsetatens virksomhet og ansvarsområder. Kommunale revisjonsinstanser har tilsvarende tilgang til informasjon, medarbeidere og lokaler i den statlige delen i vedkommende NAV-kontor så langt det er nødvendig for å vurdere kommunens virksomhet og ansvarsområder. Revisjonsinstansene koordinerer sin revisjonsvirksomhet på NAV-kontorene.

§ 3. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 746 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 47 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 47 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) del II. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 47 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 66 om Schengen informasjonssystem (SIS) trer i kraft straks.

30. juni Nr. 747 2006**Ikrafttredelse av lov 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.) del IV første ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 28. juni 2002 nr. 55 om endringer i straffeprosessloven mv. (hurtigere straffesaksbehandling, varetektsfengsling i isolasjon mv.), endringene i straffeprosessloven § 98, § 102 første ledd annet punktum, § 103 annet ledd første punktum og § 183 første ledd, gjelder fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 748 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 53 om endringer i straffeprosesslova m.m. (sakshandsaminga i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker m.m.).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 53 om endringer i straffeprosesslova m.m. (sakshandsaminga i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker m.m.) del III annet ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 53 om endringer i straffeprosesslova m.m. (sakshandsaminga i Kommisjonen for gjenopptaking av straffesaker m.m.), endringen i straffeprosessloven § 102, gjelder fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 749 2006**Forskrift om bruk av politiarrest.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven) § 183. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

*Kapittel 1. Forskriftens anvendelsesområde og definisjoner***§ 1–1. Anvendelsesområde**

Forskriften gjelder for bruk av politiets arrester og kommer til anvendelse uavhengig av hjemmelsgrunnet for oppholdet i arresten.

§ 1–2. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

- politidistriktets primærarrest*: den arresten som er lokalisert på samme sted som politidistriktets døgnbemannede operative ledelse,
- politidistriktets sekundærarrest*: arrester som på grunn av avstanden til politidistriktets primærarrest må anvendes tilnærmet jevnlig som politiarrest,
- avhørsventerom*: arrester som er tiltenkt midlertidig opphold for arrestanter i en kort ventesituasjon.

*Kapittel 2. Alminnelige regler om forholdene i politiarrest***§ 2–1. Teknisk kommunikasjons- og sikkerhetsutstyr mv.**

Politidistriktets primærarrest og sekundærarrester kan være utstyrt med teknisk utstyr i den grad det er nødvendig for å ivareta kommunikasjon og sikkerhet. Teknisk utstyr i cellene skal bare benyttes for å ivareta den innsattes helseforhold. For øvrig skal kommunikasjons- og sikkerhetsutstyr være i samsvar med de til enhver tid gjeldende retningslinjer fastsatt av Politidirektoratet.

Overvåking eller opptak ved lyd eller bilde, skal varsles med godt synlige oppslag ved inngangen til arrestlokalet. Samtale med advokat, konsulær representant eller helsepersonell skal skje i rom uten overvåkningsutstyr.

§ 2–2. Arrestjournal

Det skal føres arrestjournal over alle personer som er innbrakt eller satt i politiarrest.

Tidspunktet for når personen ble innbrakt eller satt i politiarrest og tidspunktet for løslatelse fra arrest skal nedtegnes i arrestjournalen.

§ 2-3. *Helsetilsyn*

Før innsettelse i politiarrest skal politiet vurdere behovet for helsehjelp og sørge for nødvendig fremstilling for lege. Politiet skal sørge for skjerpet tilsyn med innsatte i påvente av gjennomføring av lege- eller helsetilsyn.

Dersom den innbrakte på grunn av beruselse er ute av stand til å ta vare på seg selv eller å gjøre rede for seg, skal politiet straks vurdere umiddelbart å bringe vedkommende til legevakt eller annet egnet tilbud i helsetjenesten. Dersom slik overføring ikke finner sted, skal vedkommende ha legetilsyn ved innsettelsen i arresten.

Under arrestoppholdet skal innsatte gis rett til å ta kontakt med lege for nødvendig helsehjelp. Kontakten kan gjennomføres enten ved at politiet henvender seg til helsepersonell eller ved at den innsatte selv tar kontakt med helsepersonell pr. telefon etter at politiet har forvissnet seg om at det er helsepersonell som besvarer henvendelsen. Hvis den innsatte ønsker det, skal vedkommende kunne samtale direkte og ukontrollert med helsepersonellet.

Tidspunktet for legeundersøkelsen og eventuelle tiltak som følge av denne skal anmerkes i arrestjournalen.

§ 2-4. *Underretning til pårørende, advokat og konsulær stasjon (ambassade)*

Underretning til pårørende, advokat og konsulær stasjon (ambassade) gjennomføres i samsvar med gjeldende regelverk, særskilt konsulær avtale og riksadvokatens retningslinjer.

Er den innsatte utenlandsk statsborger, skal det i nødvendig utstrekning sørges for tolk.

§ 2-5. *Tilsyn med innsatte*

De innsatte skal ha forsvarlig tilsyn og anbringes slik at de ikke kommer til skade eller utsettes for unødige lidelser, og slik at de ikke kan påføre andre skade. Den ansvarlige for arresten skal sørge for at det føres nøye tilsyn med de innsattes helsetilstand og at lege straks tilkalles ved behov. Den innsatte skal tilbys nødvendig mat og drikke.

Innsatte som er syke eller påvirket av alkohol eller andre berusende midler, skal inspiseres hver halvtime, med mindre omstendighetene tilsier hyppigere tilsyn. Tidspunktet for de enkelte inspeksjonene og resultatet av disse skal anmerkes i arrestjournal.

Den ansvarlige for arresten tar konkret stilling til hva tilsynet ved den enkelte inspeksjon skal bestå i, vurdert ut fra hva som er nødvendig i hvert enkelt tilfelle. Den som utfører inspeksjonen, skal som minimum ved selvsyn forsikre seg om den innsattes situasjon, herunder om vedkommende trenger legehjelp eller er i en situasjon hvor vedkommende lett kan skade seg selv.

§ 2-6. *Madrasser og tepper*

Alle personer som må tilbringe natten i politiarrest, skal få utlevert rengjort madrass og tepper eller tilsvarende.

Dersom hensynet til den enkelte innsatte tilsier det, kan utlevering av tepper eller tilsvarende utsettes av sikkerhetsmessige grunner. Eventuell utsettelse skal anmerkes i arrestjournal.

Madrasser som utleveres skal være av flammehemmende materiale og skal kunne spyles.

Tilsmussede tepper bør vurderes behandlet som smittefarlig avfall, som spesialvaskes, eventuelt destrueres.

§ 2-7. *Lufting*

Innsatte som overnatter i politiarrest, skal så langt det er mulig og med nødvendige restriksjoner og begrensninger få oppholde seg i friluft hver dag.

§ 2-8. *Dusjing mv.*

Innsatte som overnatter i politiarrest, skal gis nødvendige toalettartikler og som hovedregel daglig adgang til dusjrom.

§ 2-9. *Besøk og mottak av personlige eiendeler utenfra*

Innsatte i politiarrest gis ikke adgang til å motta eksterne besøk fra andre enn advokat eller eventuell konsulær representant fra vedkommendes hjemland, med mindre særlige grunner taler for det.

Bare dersom særlige grunner taler for det, er det adgang til å motta personlige eiendeler utover toalettsaker, klær og lesestoff. Personlige eiendeler leveres til arrestpersonalet, som sørger for nødvendig kontroll.

§ 2-10. *Informasjon*

Den innsatte skal snarest mulig gis orientering om grunnlaget for innsettelsen i arrest, og eventuelt hvordan saken vil bli fulgt opp av politiet eller påtalemyndigheten. Er den innsatte fratatt gjenstander som ikke blir utlevert ved løslatelsen, skal det gis redegjørelse for dette sammen med orientering om reglene i straffeprosessloven § 208.

Kapittel 3. Overføring

§ 3-1. *Overføring fra politiarrest til fengsel*

Den innsatte skal overføres innen to døgn etter pågripelsen, med mindre dette av praktiske grunner ikke er mulig. Dersom overføring skjer senere, skal begrunnelsen nedtegnes i arrestjournalen.

Kapittel 4. Tilsynsordning for arrestvirksomheten

§ 4-1. Lokalt tilsyn

Politimesteren skal sørge for at det foretas tilsyn og inspeksjoner av politiarrester under sitt ansvarsområde, samt bruken av disse. Videre skal det føres tilsyn med at innsatte orienteres om sine rettigheter som er gitt i denne forskriften.

§ 4-2. Sentralt tilsyn

Politidirektoratet og lokal statsadvokat (tilsynsutvalget) skal føre tilsyn med politiarrestene. Herunder kan tilsynsutvalget gjennomføre inspeksjon (tilsynsbesøk) etter behov.

Tilsynsutvalget skal bl.a. påse at

- a) politiarrestene er i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, retningslinjer og lokale instruksjoner,
- b) overføring fra politiarrest til fengsel skjer i samsvar med bestemmelsene i § 3-1,
- c) politiarrestenes lokaler, utstyr mv. er i samsvar med gjeldende krav,
- d) det utføres inspeksjoner av arrestene i henhold til gjeldende regelverk og instruksjoner, herunder journalføring, rapportering mv.,
- e) eventuell bruk av tvangsmidler skjer i henhold til regelverket,
- f) politiarrestene har tilfredsstillende ordning for helsetjeneste i arrestene, herunder omfang, metode, journalføring mv.

§ 4-3. Rapportering

Politimesteren skal rapportere skriftlig til tilsynsutvalget en gang i året om bruken av politiarrest i sitt distrikt.

Tilsynsutvalget skal sette opp skriftlig rapport for hver inspeksjon (tilsynsbesøk). Tilsynsutvalgets rapporter sendes til riksadvokaten, stedlig statsadvokat, Politidirektoratet og stedlig politimester.

Kapittel 5. Diverse

§ 5-1. Retningslinjer

Politidirektoratet gir nærmere retningslinjer til gjennomføring av denne forskriften, herunder:

- a) utforming av politidistriktets arrester samt for installering og bruk av kommunikasjons-, overvåknings- og sikkerhetsutstyr, jf. § 2-1.
- b) innhold, føring og kontroll av arrestjournal, jf. § 2-2.
- c) journalføring av lokalt tilsyn, jf. § 4-1.

§ 5-2. Ikrafttredelse

Forskriften her trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 750 2006

Forskrift om endring i forskrift om ordningen av påtalemyndigheten (Påtaleinstruksen).

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (Straffeprosessloven) § 102 annet ledd. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

I

I forskrift 28. juni 1985 nr. 1679 om ordningen av påtalemyndigheten (Påtaleinstruksen) gjøres følgende endring:

Nytt kapittel 9A skal lyde:

Kap. 9A. Påtalemyndighetens oppnevning av forsvarer

§ 9A-1. Oppnevning av forsvarer

En siktet som er pågrepet, skal så vidt mulig ha forsvarer straks det er klart at han ikke vil bli løslatt innen 24 timer etter pågripelsen, jf. straffeprosessloven § 98 første ledd.

Siktede skal spørres om han ønsker forsvarer, og om det eventuelt ønskes en bestemt forsvarer. Svaret skal føres inn i arrestjournalen.

§ 9A-2. Hvem som skal oppnevne forsvarer

Når det skal oppnevnes forsvarer etter straffeprosessloven § 98 første ledd, skal påtalemyndigheten straks avklare om det er tingretten eller påtalemyndigheten som skal foreta oppnevningen.

Dersom behovet for forsvarer oppstår innenfor tingrettens åpningstid, og det ikke er noe som tilsier at retten ikke straks kan behandle begjæringen, skal begjæring om oppnevning av forsvarer sendes til tingretten. Sammen med begjæringen skal påtalemyndigheten opplyse om den pågrepne ønsker en bestemt forsvarer.

§ 9A-3. Fritt forsvarervalg

Når påtalemyndigheten skal oppnevne forsvarer, og den pågrepne ber om en bestemt forsvarer, skal denne oppnevnes etter reglene i straffeprosessloven § 102 første ledd.

§ 9A-4. Hvem som ellers skal oppnevnes

Når den pågrepne ikke har bedt om en bestemt forsvarer, eller den som er ønsket er forhindret fra å påta seg vervet, skal påtalemyndigheten oppnevne den forsvarer som står for tur på en liste over faste forsvarere som påtalemyndigheten har innhentet fra den lokale tingretten.

Påtalemyndigheten må sørge for å holde listen over faste forsvarere à jour gjennom kontakt med tingretten.

Alle henvendelser til advokater som ledd i oppnevningen av forsvarer skal journalføres hos påtalemyndigheten.

§ 9A-5. Varigheten av oppnevningen

Påtalemyndighetens oppnevning av forsvarer gjelder fra oppnevningen og frem til den pågrepne løslates eller fremstilles for retten, eventuelt frem til retten på et tidligere tidspunkt behandler spørsmål om oppnevning av forsvarer, jf. § 9A-7.

§ 9A-6. Orientering til tingretten

Når påtalemyndigheten oppnevner forsvarer, skal den sende kopi av oppnevningen og siktelsen til tingretten.

§ 9A-7. Klage

Den pågrepne kan bringe en unnlattelse av å oppnevne forsvarer og påtalemyndighetens avgjørelse av hvem som skal oppnevnes, inn for tingretten. Påtalemyndigheten skal være behjelpelig med straks å sende saken til retten.

Retten skal vurdere om påtalemyndighetens beslutning er i samsvar med straffeprosessloven. Retten kan gjøre de endringer i beslutningen som den anser hensiktsmessig.

§ 9A-8. Fastsetting av salær til forsvarer

Tingretten skal motta, kontrollere og honorere arbeidsoppgave og salærkrav fra forsvarer oppnevnt av påtalemyndigheten. Eventuell feilsending av arbeidsoppgave og salærkrav til påtalemyndigheten skal oversendes tingretten, med kopi til forsvareren.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 751 2006**Forskrift om endring i alminnelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) § 29. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunnngjort 30. juni 2006.

I

I alminnelig tjenesteinstruks 22. juni 1990 nr. 3963 for politiet (politiinstruksen) gjøres følgende endringer:

§ 9-2 annet og tredje ledd oppheves.

§ 9-2 nytt annet ledd skal lyde:

Foreldre eller foresatte skal varsles når arrestanten er under 18 år. Etter anmodning fra arrestanten skal pårørende, advokat eller tredje person varsles uten unødig opphold. I andre tilfelle bør det gis varsel til arrestantens husstand når særlige grunner taler for det.

§ 9-2 nåværende fjerde og femte ledd blir tredje og fjerde ledd.

§ 9-4 oppheves.

§ 9-6 oppheves.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 752 2006**Forskrift om renter ved forsinket betaling.**

Fastsatt av Finansdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd, jf. delegeringsvedtak 12. desember 2003 nr. 1509. Kunnngjort 30. juni 2006.

I

Med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd fastsettes forsinkelsesrenten til 9,75 prosent p.a.

II

Forskriften trer i kraft 1. juli 2006. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 20. desember 2005 nr. 1578 om renter ved forsinket betaling.

30. juni Nr. 753 2006

Ikrafttredelse av lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) og lov 30. juni 2006 nr. 36 om endringer i statsborgerloven mv. (endrede styringsforhold mv.).

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) § 34 og lov 30. juni 2006 nr. 36 om endringer i statsborgerloven mv. (endrede styringsforhold mv.) del III. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 30. juni 2006.

Lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) gjelder fra 1. september 2006. Lov 30. juni 2006 nr. 36 om endringer i statsborgerloven mv. (endrede styringsforhold mv.) gjelder fra 1. september 2006.

27. juni Nr. 754 2006

Forskrift om endring i forskrift om endring i forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften).

Fastsatt av Miljøverndepartementet 27. juni 2006 med hjemmel i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (Forurensningsloven) § 31, § 32, § 33, § 49, § 52a, § 81 og § 85, jf. delegeringsvedtak 8. juli 1983 nr. 1245 og delegeringsvedtak 11. juni 1993 nr. 785. Jf. EØS-avtalen vedlegg XX nr. 32fa (direktiv 2002/96/EF endret ved direktiv 2003/108/EF) og nr. 32fc (vedtak 2005/369/EF). Kunngjort 3. juli 2006.

I

I forskrift 2. mai 2005 nr. 406 om endring i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) gjøres følgende endringer:

EØS-henvisningen i forskriftens hjemmelsfelt og kapittel 1 skal lyde:

Jf. EØS-avtalen vedlegg XX nr. 32fa (direktiv 2002/96/EF endret ved direktiv 2003/108/EF) og nr. 32fc (vedtak 2005/369/EF).

§ 1–3 første ledd bokstav j) skal lyde:

- j) *Returselskap*; en virksomhet som påtar seg å oppfylle plikter etter denne forskrift for en eller flere produsenter, og som er registrert og godkjent i henhold til § 1–13.

§ 1–5 andre ledd skal lyde:

Forhandler skal oppbevare mottatt EE-avfall til det blir hentet av godkjent returselskap. Dersom EE-avfallet ikke blir hentet, skal forhandler selv ta kontakt med et returselskap for å organisere henting. Returselskap kan kreve at forhandler transporterer EE-avfall for overlevering på egnet sted i rimelig avstand fra det sted der forhandler mottar avfallet.

§ 1–8 andre ledd første punktum skal lyde:

Kommunen skal oppbevare mottatt EE-avfall til det blir hentet av godkjent returselskap.

§ 1–10 første ledd skal lyde:

Produsent skal finansiere innsamling, sortering, ombruk, gjenvinning, disponering og annen behandling av EE-avfall gjennom medlemskap i et kollektivt eller individuelt finansiert returselskap som er godkjent av Statens forurensningstilsyn jf. § 1–13. Som medlemskap regnes at produsenten inngår avtale om kjøp av tjenester fra et godkjent returselskap eller at produsenten selv driver et godkjent returselskap.

§ 1–10 tredje ledd skal lyde:

Plikten til å være medlem i godkjent returselskap gjelder produsenter av både komponenter og selvstendige produkter som er EE-produkt. Dersom komponenter som er EE-produkter inngår i et sammensatt EE-produkt, skal returselskap til sammen sørge for at forpliktelsene knyttet til hele EE-produktet blir dekket.

§ 1–13 overskriften skal lyde:

§ 1–13. Krav om registrering og godkjenning av returselskap

§ 1–13 andre, tredje og nye fjerde og femte ledd skal lyde:

Returselskap skal være godkjent av Statens forurensningstilsyn.

For å bli godkjent må returselskap dokumentere ovenfor Statens forurensningstilsyn at de oppfyller kriteriene i vedlegg 2 del C til dette kapitlet. Dette skal dokumenteres gjennom sertifisering av et sertifiseringsorgan i henhold til vedlegg 2. Returselskapet skal dekke alle kostnader i forbindelse med sertifisering og periodiske revisjoner.

Statens forurensningstilsyn kan trekke et returselskaps godkjenning dersom krav i vedlegg 2 til dette kapitlet ikke oppfylles. Ved tilbaketrekking av godkjenning skal returselskap behandle allerede mottatt EE-avfall i henhold til kriteriene i dette vedleggs del C. Individuelt finansiert returselskap skal benytte utbetalt finansiell garanti til restbehandlingen. Kollektivt finansiert returselskap skal benytte finansiell reserve avsatt i samsvar med § 1–14 e).

Miljøverndepartementet, eller den Miljøverndepartementet bemyndiger, fastsetter i vedlegg 2 til dette kapitlet krav til sertifiseringsorgan, regler og kriterier for sertifisering, samt regler for tilbaketrekking av sertifikat.

§ 1–16 skal lyde:

Individuelt finansierte returselskaper skal sikre at det for hvert EE-produkt som medlemmene produserer i Norge eller importerer, stilles en finansiell garanti som er tilstrekkelig for at pliktene etter § 1–18 kan oppfylles på det tidspunkt EE-produktet kasseres. Materialverdi kan ikke medregnes. Beregning av nødvendig garantibeløp skal skje for hvert medlem i returselskapet.

Garantibeløpet skal frigis til returselskapet på det tidspunkt EE-produktet er identifisert som kassert, eller når en på forhånd beregnet og fastsatt levetid er utløpt. Når individuelt finansierte returselskaper får tilbakebetalt finansiell garanti, skal nødvendig beløp disponeres til formål omfattet av § 1–18.

Dersom det individuelt finansierte returselskapet ikke lenger eksisterer på tidspunktet for tilbakebetaling, skal garantibeløpet tilfalle de godkjente kollektivt finansierte returselskap som på dette tidspunktet omfatter tilsvarende produkter. Beløpet fordeles etter den markedsandel hvert av de kollektivt finansierte returselskapene representerer.

§ 1–19 andre ledd skal lyde:

Returselskap skal rapportere minst årlig til EE-registeret, jf. § 1–22. Rapporten skal minst omfatte:

- a) samlet mengde EE-avfall som er innsamlet, behandlet og sendt videre til ulike typer disponering, fordelt på innsamlingsfylke, kommune, behandlingsmåte og produktgruppene i vedlegg 1 til dette kapitlet. Rapporten skal også angi fordelingen av EE-avfall fra henholdsvis husholdninger og næring,
- b) hvilke behandlingsanlegg som er benyttet, hvilke mengder og typer EE-avfall som er behandlet og i hvilke land behandlingen har skjedd,
- c) mengde EE-produkter ombrukt som hele apparater, i stykk og tonn fordelt på produktgruppene i vedlegg 1,
- d) samlede gjenvinningsandeler for alt innsamlet EE-avfall fordelt på produktgrupper i vedlegg 1, og
- e) medlemmenes samlede import, eksport og innenlands produksjon av EE-produkter fordelt på produktgruppene i vedlegg 1 til dette kapitlet. Ved eksport skal fordeling av mottakerland oppgis.

§ 1–21 andre ledd skal lyde:

Statens forurensningstilsyn eller den Miljøverndepartementet bemyndiger fastsetter gebyrets størrelse for hvert returselskap, og kan gi nærmere bestemmelser om innbetalingen. Returselskap skal betale gebyret til Statens forurensningstilsyn i henhold til faktura. Innbetalte beløp skal i sin helhet gå til dekning av EE-registerets kostnader.

§ 1–22 overskriften skal lyde:

§ 1–22. Produsentregisteret (EE-registeret)

§ 1–22 første ledd bokstav e) og f) skal lyde:

- e) veilede om den enkelte produsents forpliktelser som må oppfylles gjennom medlemskap i returselskap, herunder opplyse om hvilke returselskaper som er godkjent for å dekke aktuelle EE-produkter,
- f) informere produsent dersom godkjenning av returselskap der produsenten er medlem, trekkes tilbake,

Vedlegg 1 skal lyde:

Vedlegg 1. Produktgrupper for EE-produkter og EE-avfall

For de produktgruppene som har undergrupper skal hente- og mottakplikten i § 1–14 andre ledd beregnes i forhold til laveste nivå.

1. Store husholdningsapparater

- a. Kuldemøbler
- b. Andre store husholdningsapparater

Som andre store husholdningsapparater regnes komfyrer, mikrobølgeovner, vaskemaskiner, klimaanlegg og andre apparater av lignende art og størrelse.

2. Små husholdningsapparater

Som små husholdningsapparater regnes støvsugere og andre rengjøringsapparater, strykejern, kaffemaskiner, brødrister, barbermaskiner, ur og andre apparater av lignende art og størrelse.

3. Databehandlings-, telekommunikasjons- og kontorutstyr

- a. Datamonitorer
- b. Andre databehandlings-, telekommunikasjons- og kontorutstyr

Som andre databehandlings-, telekommunikasjons- og kontorutstyr regnes PC-er, skrivere, kopieringsutstyr, kalkulatorer, telefonapparater, mobiltelefoner og andre produkter og utstyr av lignende art.

4. *Lyd- og bildeutstyr*
  - a. Fjernsynsapparater
  - b. Andre lyd- og bildeutstyr
Som andre lyd- og bildeutstyr regnes radioapparater, videokameraer, forsterkere, musikkinstrumenter og andre produkter og utstyr av lignende art.
5. *Belysningsutstyr*
Som belysningsutstyr regnes lysarmaturer, lamper og annen belysning og utstyr av lignende art.
6. *Lysstoffrør og andre gassutladningslamper*
Som lysstoffrør og andre gassutladningslamper regnes lysstoffrør, sparepærer, glødelamper og utstyr av lignende art.
7. *Elektrisk og elektronisk verktøy*
Som elektrisk og elektronisk verktøy regnes borremaskiner, slipemaskiner, dreiemaskiner, skrumaskiner, sveiseverktøy, utstyr til sprøyting, gressklippere og andre produkter eller utstyr av lignende art.
8. *Leker, fritids- og sportsutstyr*
Som leker, fritids- og sportsutstyr regnes togbaner, videospill, treningsapparater, spilleautomater og annet utstyr av lignende art.
9. *Medisinsk utstyr*
Som medisinsk utstyr regnes strålebehandlingsutstyr, dialyseutstyr, laboratorieutstyr, fryseutstyr og andre apparater og utstyr av lignende art.
10. *Overvåknings- og kontrollinstrumenter*
Som overvåknings- og kontrollinstrumenter regnes røykvarslere, termostater, justeringsapparater og andre apparater og instrumenter av lignende art.
11. *Salgsautomater*
Som salgsautomater regnes salgsautomater for drikkevarer og mat, minibanker og andre typer apparater som automatisk leverer produkter.
12. *Kabler og ledninger*
Som kabler og ledninger regnes isolerte elektriske ledere, optiske fiberkabler eller kabler og ledninger av lignende art.
13. *Elektroteknisk utstyr*
Som elektroteknisk utstyr regnes person- og vareheiser, rulletrapper, vinsjer og annet utstyr av lignende art.
14. *Fastmontert utstyr for oppvarming, aircondition og ventilasjon*
Som fastmontert utstyr for oppvarming, aircondition og ventilasjon regnes varmtvannsberedere, ulike luftkondisjoneringsapparat, varmpumper, termometer og annet fastmontert utstyr av lignende art.

Vedlegg 2 skal lyde:

Vedlegg 2. Sertifisering av returselskap

Del A: Definisjoner

1. Definisjoner

I dette vedlegg menes med

- a) *Avvik*; mangel på oppfylning av krav i dette vedlegg, del C: Manglende oppfyllelse av krav/myndighetskrav som ikke omfattes av del C anses ikke som avvik her.
- b) *Sertifiseringsrevisjon*; systematisk og uavhengig undersøkelse for å fastslå om returselskapet har iverksatt effektive systematiske tiltak for å sikre og dokumentere at kriteriene i dette vedleggs del C er oppfylt.
- c) *Akkreditering*; offisiell anerkjennelse av en organisasjons kompetanse og evne til å utføre angitte oppgaver i samsvar med gitte krav.
- d) *Sertifisering*; tildeling og opprettholdelse av sertifikat som sikrer og dokumenterer oppfyllelse av kriteriene i dette vedleggs del C.
- e) *ISO 14001*; internasjonal standard for miljøstyring.
- f) Fjerning av materialer og komponenter fra EE-avfall innebærer at materialer og komponenter kan fjernes manuelt, mekanisk, kjemisk eller metallurgisk slik at alt farlig avfall og materialer og komponenter særskilt nevnt i dette kapittel utgjør en identifiserbar materialstrøm, eller er del av en identifiserbar materialstrøm etter at behandlingen er fullført. Et materiale er identifiserbart hvis det kan overvåkes for å vise miljømessig forsvarlig disponering.

Del B: Regler for sertifisering av returselskap

1. Krav til etablering av styringssystem og sertifisering

For å oppnå sertifisering skal returselskap iverksette og vedlikeholde et effektivt styringssystem for å sikre og dokumentere at kriteriene i dette vedleggs del C er oppfylt.

Returselskap skal inngå skriftlig avtale om sertifisering med et sertifiseringsorgan som oppfyller kravene i punkt 5.

2. Sertifisering

Sertifiseringsorganene skal gjennomføre sertifiseringsrevisjonene hos returselskapet for å verifisere samsvar med kriteriene i dette vedleggs del C.

Sertifiseringen skal omfatte besøk hos returselskap og eventuelt hos underleverandører der dette er nødvendig for å sikre og dokumentere at kriteriene i dette vedleggs del C er oppfylt.

Returselskap sertifiseres for tre år av gangen. Etter førstegangssertifisering skal det gjennomføres periodiske revisjoner. Første periodiske revisjon skal gjennomføres 6 måneder etter sertifisering, deretter med 12 måneders intervall.

Fornyelse av sertifikat etter tre år skal gjennomføres ved en resertifiseringsrevisjon før sertifikatets utløpsdato. Resertifiseringsrevisjonen skal gjennomføres slik at returselskapet har tid til å håndtere avvik i henhold til frister som er gitt under punkt 3. Periodiske revisjoner etter resertifisering skal gjennomføres med 12 måneders intervall.

Sertifikatet utløper automatisk dersom returselskapet ikke fornyer sertifikatet innen tre år eller det har gått over 15 måneder siden forrige sertifiseringsrevisjon (resertifiseringsrevisjon eller periodisk revisjon).

Under revisjonene skal det registreres avvik som sertifiseringsorganet oppsummerer i en revisjonsrapport seinest en uke etter utført revisjon.

Returselskapet skal sende melding om førstegangssertifisering, fornyelse og periodiske revisjoner av sertifikat med kopi av revisjonsrapport til Statens forurensningstilsyn med gjenpart til EE-registeret.

3. Klassifisering av avvik fra sertifiseringsrevisjon

Returselskap skal rette og dokumentere oppfølging av alle avvik. Kriteriene i del C er inndelt i to klasser, med følgende krav til oppfølging:

Klasse 1: Avvik rettes innen 60 dager etter at revisjonsrapport er mottatt.

Klasse 2: Avvik rettes innen 90 dager etter at revisjonsrapport er mottatt.

Dersom avvik 2 ikke er rettet innen fristen på 90 dager, skal avviket videre følges opp som for avvik i klasse 1.

Avvik anses som rettet når sertifiseringsorgan skriftlig stadfester dette.

4. Tilbaketrekking av sertifikat

Sertifiseringsorgan skal straks trekke tilbake returselskapets sertifikat dersom

- a) endelig frist for retting av avvik i pkt. 3 er oversittet med 15 dager.
  - Dersom det ved fristens utløp likevel kun er to eller færre avvik i klasse 1 som ikke er rettet, skal sertifikat først trekkes tilbake når fristen jf. pkt. 3 er oversittet med 60 dager, eller
  - dersom det ved fristens utløp likevel kun er fem eller færre avvik i klasse 2 som ikke er rettet, skal sertifikat først trekkes tilbake når fristen jf. pkt. 3 er oversittet med 90 dager.
- b) Varsel om tilbaketrekking av sertifikat sendes før utløp av fristene i pkt. 3.
- c) EE-registeret har gitt melding om at en eller flere av følgende innbetalinger er manglende eller utilstrekkelig fire måneder etter at første frist for innbetaling er oversittet, med henvisning til kriteriene i denne forskrifts del C:
  - midler til dekning av EE-registerets kostnader jf. kriterium 8.02 og 8.03,
  - kollektiv forpliktelse etter kriterium 5.01 og 5.02,
- d) returselskap ikke innbetaler finansiell garanti, jf. kriterium 4.01
- d) returselskap legger ned sin virksomhet.

Sertifiseringsorganet skal sende melding om tilbaketrekking av sertifikat til Statens forurensningstilsyn med gjenpart til EE-registeret.

5. Krav til sertifiseringsorgan som returselskapet benytter

Sertifiseringsorgan skal:

- være akkreditert i medhold av forskrift om begrensningskapittel 38 for å utføre kontroll i henhold til forurensningsloven § 52c (EMAS-ordningen). Akkrediteringen må minst omfatte følgende klassifisering av økonomisk virksomhet (NACE-koder) fastsatt ved forordning (EØF) nr. 3037/90:
  - DN37 – Gjenvinning
  - O90 – Avløps- og renovasjonsvirksomhet, og
- utføre sertifiseringen av returselskap i tråd med reglene i dette vedlegget, og
- være uavhengig, upartisk og objektiv i utøvelsen av sine oppgaver, og
- sikre at organisasjonen og dens personale ikke er utsatt for noe kommersielt, økonomisk eller annet press som kunne tenkes å påvirke deres vurdering eller svekke tilliten til deres uavhengige vurdering og deres integritet i forbindelse med den virksomheten de utøver, og
- ha til rådighet dokumenterte metoder og framgangsmåter for kontroll, herunder mekanismer for kvalitetskontroll og bestemmelser om fortrolighet, og
- beherske norsk språk skriftlig og muntlig, og ha tilstrekkelig kunnskap om relevant norsk regelverk.

*Del C: Kriterier for sertifisering av returselskap**Normativt dokument – sjekkliste for sertifisering*

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
<i>1. Krav til organisering av returselskap.</i>			
1.01	Registreres som egen enhet i Enhetsregisteret i samsvar med lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret, atskilt fra annen virksomhet.	§ 1–13	2
1.02	Føre og holde à jour liste over de produsenter som er medlem i returselskapet, med innmeldingsdato, organisasjonsnummer, firmanavn, adresser og en ansvarlig kontaktperson. Listen skal også vise hvilke produktgrupper (jf. vedlegg 1) medlemskapet gjelder.	§ 1–19 jf. § 1–22 (1) a)	1
1.03	Kollektivt finansiert returselskap skal ha tilgjengelig realiserbare midler som sikrer at selskapet kan oppfylle kriteriene for sertifisering i dette vedlegget for sine medlemmer de neste seks månedene.	§ 1–14 (1) e)	2
1.04	Ha et styringssystem som sikrer og dokumenterer at alle kriteriene for sertifisering i dette vedlegget oppfylles av returselskapet og dets oppdragstakere med underleverandører. Kravene gjelder uavhengig av hvor arbeidet utføres, og hvem som utfører arbeidet. Styringssystemet skal bygges opp og dokumenteres i samsvar med ISO 14001 standarden.	§ 1–13	2
<i>2. Kollektivt finansierte returselskapers plikt til henting og mottak av EE-avfall.</i>			
2.01	Sørge for vederlagsfri henting av EE-avfall fra forhandlere og kommuner. For henting fra forhandlere aksepteres ordning der forhandler må transportere avfallet til mottak i rimelig avstand fra forhandlers forretningssted.	§ 1–14 (1) a) og (2)	1
2.02	Ta kontakt med kommuner og forhandlere for å organisere henting av EE-avfall. Det må tas kontakt med et tilstrekkelig antall forhandlere og kommuner til at pliktene i kriterium 2.04 til 2.08 kan oppfylles.	§ 1–14 (1) a)	1
2.03	Ta imot EE-avfall vederlagsfritt fra andre virksomheter som driver innsamling av avfall forutsatt at EE-avfallet er sortert, oppbevart og videresendt på en forsvarlig måte slik at det er egnet for videre håndtering.	§ 1–14 (1) b)	2
2.04	I løpet av de siste seks måneder ha hentet eller mottatt EE-avfall fra forhandlere og/eller kommunen i minst 75% av landets kommuner, dog slik at alle fylker dekkes. Dersom det dokumenteres at ingen av returselskapets medlemmer har omsatt eller levert EE-produkter til kunder i en bestemt kommune eller fylke, kan kommunen eller fylket unntas i beregningen. Beregningene skal bare omfatte perioden etter 1. juli 2006.	§ 1–14 (1) c)	2
2.05	I løpet av de siste tre år ha hentet eller mottatt EE-avfall fra forhandlere og/eller kommunen i minst 90% av landets kommuner. Punktet kommer først til anvendelse når returselskapet har vært sertifisert i tre år. Dersom det dokumenteres at ingen av returselskapets medlemmer har omsatt eller levert EE-produkter til kunder i en bestemt kommune eller fylke, kan kommunen eller fylket unntas i beregningen. Beregningene skal bare omfatte perioden etter 1. juli 2006.	§ 1–14 (1) c)	2
2.06	Hente og motta EE-avfall uavhengig av de kasserte produktenes merke eller fabrikat.	§ 1–14 (1) c)	1
2.07	Returselskap skal hente og motta en andel av totalt innsamlet mengde EE-avfall som tilsvarer den samlede markedsandel for medlemmene i returselskapet, slik at:	§ 1–14 (1) c) og (2)	

$$H = A * \frac{M}{100\%}$$

der

H = mengden EE-avfall som skal hentes og mottas (i tonn).

A = antall tonn EE-avfall som er innsamlet av alle returselskap.

Mengder oppgis av EE-registeret.

M = andel av total varetilførsel som returselskapets medlemmer har hatt, oppgitt i %. M skal beregnes på bakgrunn av import- og eksporttall fra Toll- og avgiftsdirektoratet. Total varetilførsel oppgis av EE-registeret.

Som et minimum aksepteres at en prosentandel av H hentes og mottas av

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
	returselskapet, som angitt i bokstavene a) til f). Ved førstegangssertifisering reduseres prosentsatsene i bokstav a), c) og e) med 20 prosentpoeng de første seks månedene. Bokstav b), d) og f) kommer først til anvendelse når returselskapet har vært sertifisert i tre år. Dersom det dokumenteres at ingen av returselskapets medlemmer har omsatt eller levert EE-produkter til kunder i en bestemt kommune eller fylke, kan kommunen eller fylket unntas i beregningen. Beregningene skal bare omfatte perioden etter 1. juli 2006.		
	a) På landsbasis 90% for de siste seks månedene.		2
	b) På landsbasis 95% for de siste tre årene.		2
	c) For hver produktgruppe med ev. undergruppe i vedlegg 1, 50% for de siste seks månedene.		2
	d) For hver produktgruppe i vedlegg 1 med ev. undergruppe, 75% for de siste tre årene.		2
	e) For hvert fylke, 40% for de siste seks månedene. Varetilførselen i fylket beregnes som varetilførselen nasjonalt, multiplisert med fylkets andel av befolkningen.		2
	f) For hvert fylke, 60% for de siste tre årene. Varetilførselen i fylket beregnes som varetilførselen nasjonalt, multiplisert med fylkets andel av befolkningen.		2
2.08	Ikke inngå ekskluderende avtaler eller på annen måte opptre i strid med konkurranseregelverket når det gjelder oppfyllelse av hente- og mottakplikten i kriterium 2.01 til 2.07.		1
2.09	Sørge for at EE-avfall transporteres og håndteres av aktører som har nødvendige tillatelser og for øvrig i tråd med gjeldende regelverk. <i>3. Individuelt finansierte returselskapers plikt til å sikre innsamling av EE-avfall.</i>	§ 1–18 (1) a)	2
3.01	Etablere og drive innsamlingsordninger som sikrer at minst 90% for de siste seks månedene av de EE-produktene selskapet har ansvar for returneres til dette returselskapet ved kassering. Ved førstegangssertifisering, reduseres prosentsatsen med 20 prosentpoeng de første seks månedene.	§ 1–15	2
3.02	Etablere og drive innsamlingsordninger som sikrer at minst 95% for de siste tre årene av de EE-produktene selskapet har ansvar for returneres til dette returselskapet ved kassering. Dette kriteriet kommer først til anvendelse når returselskapet har vært sertifisert i tre år.	§ 1–15	2
3.03	Ikke kreve eller forvente at forhandlere eller kommuner vederlagsfritt sorterer ut og/eller overleverer kasserte EE-produkter av et bestemt merke eller fabrikat til returselskapet. Returselskapet kan heller ikke basere sannsynliggjøringen etter kriterium 3.01 og 3.02 på slik utsortering og/eller overlevering.	§ 1–15	1
4.01	<i>4. Individuelt finansierte returselskapers plikt til å avsette finansiell garanti.</i> Stille en finansiell garanti for hvert enkelt produkt returselskapet har ansvaret for som er tilstrekkelig for at kriterium 3.01, 3.02 og 3.03 kan oppfylles på det tidspunkt EE-produktet kasseres.	§ 1–16 (1)	1
4.02	Melde fra til SFT v/EE-registeret om garanti skal utbetales når den mest sannsynlige levetid er utløpt, eller når det enkelte produkt er registrert som kassert.	§ 1–16 (3)	1
4.03	Beregne den mest sannsynlige levetid for produktet på grunnlag av statistisk beregnede levetider for angjeldende produktgruppe, uavhengig av merke eller fabrikat. Ved bruk av sannsynlig levetid skal beregningene sendes SFT v/EE-registeret.	§ 1–16 (2)	1
4.04	Beregne nødvendig garantibeløp og dokumentere beregningene. Materialverdi kan ikke medregnes.	§ 1–16 (2)	1
4.05	Disponere nødvendig del av utbetalt garantibeløp til formål omfattet av § 1–18, slik at krav i punkt 3.01 og 3.02 til innsamlingsgrad og krav i punkt 6 til behandling blir oppfylt. Dersom utbetalt garantibeløp ikke er tilstrekkelig, må returselskapet dekke kostnadene på annen måte.	§ 1–16 (3)	2

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
<i>5. Individuelt finansierte returselskaps plikt til å delta i finansiering av kollektivt finansierte returselskap for å dekke kostnader knyttet til avfall fra EE-produkter som er produsert i Norge eller importert før hvert av medlemmene sluttet seg til selskapet, samt kostnader for alt EE-avfall som det ikke er mulig å knytte til en eksisterende produsent.</i>			
5.01	Beregne kollektiv forpliktelse, K (i kroner), for hvert enkelt produkt returselskapets medlemmer produserer i Norge eller importerer etter følgende formel	§ 1–17	1
$K = g \left(1 - \frac{n}{2l} \right)$			
<p>der</p> <p>g = nødvendig garantibeløp i kroner, jf. kriterium 4.03.</p> <p>n = antall hele år produsenten har vært medlem i dette returselskapet. Medlemskapet må i denne perioden ha dekket all import og innenlands produksjon av tilsvarende EE-produkter.</p> <p>l = den beregnet mest sannsynlige levetid i hele år for produktet (jf. kriterium 4.02).</p> <p>Dersom $K < 0,1g$ settes K lik 0,1g.</p> <p>Beregnet kollektiv forpliktelse gjelder for et år av gangen, løpende fra den dato importerte produkter er tolldeklarerert, eller den dato EE-produkt har forlatt produksjonssted i Norge.</p>			
5.02	Betale kollektiv forpliktelse til EE-registeret, for fordeling til kollektivt finansierte returselskaper etter markedsandel.	§ 1–17	1
<i>6. Sortering, transport, ombruk, gjenvinning og annen forsvarlig behandling av EE-avfall.</i>			
<i>6.1 Tillatelser, ansvarsfordeling, kompetanse</i>			
6.10	EE-avfall skal transporteres, behandles og disponeres av aktører som har de nødvendige tillatelser og for øvrig i tråd med gjeldende regelverk i det land virksomheten skjer.	§ 1–18 (1) a)	1
6.11	Nødvendige tillatelser til eksport av EE-avfall skal foreligge. Eksport av EE-avfall i form av trading der returselskapet ikke kan fremlegge dokumentasjon på endelig behandling, er ikke tillatt.	§ 1–18 (1) a)	2
6.12	Returselskap skal sørge for at deres oppdragstakere med underleverandører oppfyller kravene i del C punkt 6.1 til og med 6.4. Dette gjelder uavhengig om avfallet behandles hos ett eller flere anlegg. Dokumentasjonskravet endres ikke selv om avfallet går lovlig via flere ledd.	§ 1–18 (1) f)	2
6.13	Returselskap skal sørge for at anlegg som behandler EE-avfall gjennomfører systematiske tiltak for å sikre at virksomheten og personell som forestår behandlingen innehar og opprettholder tilstrekkelig kompetanse til å utføre arbeid i henhold til kriteriene i dette vedlegget.	§ 1–18 (1) f)	2
<i>6.2 Materialer og komponenter som skal fjernes fra EE-avfall</i>			
6.21	Materialer og komponenter som ved kassering av produktet er farlig avfall i henhold til kapittel 11 om farlig avfall, skal systematisk lokaliseres og fjernes fra EE-avfall.	§ 1–18 (1) b)	1
6.22	Alle væsker skal fjernes fra EE-avfall som et første trinn i behandlingsprosessen, og videre inngå i en separat materialstrøm.	§ 1–18 (1) d)	2
6.23	Følgende materialer og komponenter skal fjernes fra EE-avfall som et første trinn i behandlingsprosessen, og ikke på noe tidspunkt blandes med annet avfall, og videre inngå i en separat materialstrøm:	§ 1–18 (1) d) WEEE-direktivet Annex II	
a) Kondensatorer eller andre komponenter som inneholder PCB eller PCT.			
b) Kvikksølvholdige lamper for bakgrunnsbelysning av LCD-skjermer. Hvis det ikke er mulig å fjerne lampene manuelt, skal hele LCD-skjermen fjernes.			
c) Andre komponenter som inneholder kvikksølv, slik som brytere, kontakter, termometre, termostater og releer.			

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
	d) Eksterne batterier, det vil si alle batterier som kan fjernes før annen behandling av EE-avfall uten spesialverktøy, og interne batterier som er farlig avfall, bortsett fra de som er montert på kretskort.		2
	e) Tonerkassetter og fargetoner.		2
	f) Asbest og komponenter som inneholder asbest.		1
	g) Andre gassutladningslamper enn de nevnt under pkt. b).		2
	h) Ildfaste keramiske fibre.		2
	i) Komponenter i EE-avfall som inneholder radioaktive kilder, slik som røykvarslere.		1
	j) Beryllium, bortsett fra beryllium i komponenter som er fastmontert på kretskort.		1
6.24	Følgende materialer og komponenter skal fjernes fra EE-avfall som en identifiserbar materialstrøm, eller er del av en identifiserbar materialstrøm:	§ 1–18 (1) d) WEEE-direktivet, Annex II	
	k) Andre batterier enn nevnt under d).		2
	l) Kretskort.		2
	m) Plast med bromerte flammehemmere. I tvilstilfelle behandles plasten som om den inneholder bromerte flammehemmere.		1
	n) Billedrør/katodestrålerør, inkludert fluoriserende belegg.		2
	o) Klorfluorkarboner (KFK), hydroklorfluorkarboner (HKFK) eller hydrofluorkarboner (HFK), og andre gasser som virker nedbrytende på ozonlaget eller har et globalt oppvarmingspotensial (GWP) på over 15. Minst 90% av gassene skal fjernes og samles opp.		1
	p) LCD-skjermer større enn 100 cm ² . Alle LCD-skjermer som er bakgrunnsbelyst med lysrør/gassutladningslamper.		2
	q) Eksterne elektriske kabler.		2
	r) Kondensatorer med høyde over 25 millimeter eller tilsvarende volum, og som inneholder miljøskadelige stoffer.		2
	<i>6.3 Disponering av materialer og komponenter som skal fjernes fra EE-avfall</i>		
6.30	Materialer og komponenter fjernet fra EE-avfall i henhold til kriterium 6.21 til 6.24 og som er farlig avfall, skal oppbevares, transporteres og leveres til lovlig mottak i henhold til kapittel 11 om farlig avfall eller tilsvarende nasjonalt regelverk. Dersom et materiale eller en komponent i det opprinnelige EE-produktet var farlig avfall, skal hele den aktuelle avfallsstrømmen håndteres som farlig avfall, selv om det i behandlingsprosessen har funnet sted en fortykning som medfører at den fortynnede avfallsstrømmen ikke regnes som farlig avfall.	§ 1–18 (1) b), WEEE-direktivet Annex II	1
6.31	Materialer og komponenter fjernet fra EE-avfall i henhold til kriterium 6.22 og 6.24, og som ikke er farlig avfall, skal videre håndteres som en identifiserbar avfallsstrøm, eller som del av en identifiserbar avfallsstrøm, atskilt fra annet materiale. Det må kunne vises at sluttbehandling, gjenvinning eller annen disponering ikke har skadelige miljøeffekter.	§ 1–18 (1) d), WEEE-direktivet Annex II	2
6.32	For å sikre oppsamling av farlige materialer og komponenter, og for å sikre gjenvinning i samsvar med denne forskrift, skal EE-avfall og materialer og komponenter fra EE-avfall bare lagres og behandles på plasser med fast dekke, nødvendig anlegg for oppsamling og rensing av overvann samt nødvendig tak og klimavern. Dette gjelder uavhengig av det som måtte være krevd i behandlingsanleggets eventuelle tillatelse fra nasjonale myndigheter.	WEEE-direktivet, Annex III	2
	<i>6.4 Gjenvinning og ombruk av EE-avfall</i>		
6.40	Ombruk av komplette EE-produkter skal prioriteres.	§ 1–18 (1) c)	2
6.41	Materialer og komponenter i avfallet skal ombrukes og gjenvinnes der dette ut i fra en avveining av miljøhensyn, ressurs-hensyn og økonomiske forhold er berettiget, dog slik at gjenvinningsandelene i kriterium 6.42 til 6.45 oppnås.	§ 1–18 (1) c)	2
6.42	For EE-avfall i produktgruppe 1 og 11 i vedlegg 1 med ev. undergrupper skal en	§ 1–18 (1) e), jf. WEEE- direktivet	2
	a) gjenvinne minst 80% av gjennomsnittsvekten pr. enhet, og		

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
6.43	b) materialgjenvinne eller ombruke minst 75% av gjennomsnittsvekten i komponenter, materialer og stoffer pr. enhet. For EE-avfall i produktgruppe 3 og 4 med ev. undergrupper i vedlegg 1 skal en	§ 1–18 (1) e), jf. WEEE- direktivet	2
6.44	a) gjenvinne minst 75% av gjennomsnittsvekten pr. enhet, og b) materialgjenvinne eller ombruke minst 65% av gjennomsnittsvekten i komponenter, materialer og stoffer pr. enhet. For EE-avfall i produktgruppe 2, 5, 7, 8 og 10 i vedlegg 1 med ev. undergrupper skal en	§ 1–18 (1) e), jf. WEEE- direktivet	2
6.45	a) gjenvinne minst 70% av gjennomsnittsvekten pr. enhet, og b) materialgjenvinne eller ombruke minst 50% av gjennomsnittsvekten i komponenter, materialer og stoffer pr. enhet. For lysrør og andre gassutladningslamper skal nivået for materialgjenvinning og ombruk av komponenter, materialer og stoffer tilsvare minst 80 vektprosent av lampene.	§ 1–18 (1) e), jf. WEEE- direktivet	2
6.46	For beregninger etter kriteriene 6.42 til 6.45 skal det benyttes et gjennomsnitt på årsbasis for alle behandlingsanlegg som et returselskap har benyttet. Ved kombinert behandling av produktgrupper med ulike gjenvinningsmål, kan det beregnes gjennomsnittlig gjenvinningsnivå, justert for vektmengde av de ulike produktgruppene. Følgende formler skal benyttes i beregningene: Gjenvinningsnivå:	§ 1–18 (1) e), jf. WEEE- direktivet vedtak 2005/369/EF	2
	$F \cdot 100\% = \frac{A + B}{D - G}$		
	Nivå for materialgjenvinning og ombruk:		
	$E \cdot 100\% = \frac{A}{D - G}$		
	der A = vekt av materialfraksjoner som har gått til materialgjenvinning. B = vekt av materialfraksjoner som har gått til energigjenvinning. D = vekt av EE-avfall som har gått til behandling og til ombruk som hele produkt. Med behandling menes materialgjenvinning, energigjenvinning, termisk destruksjon, deponering og annen lovlig behandling. G = vekt av hele EE-produkt som har gått til ombruk.		
6.50	6.5 Overvåking, datainnsamling, regnskap, rapportering Returselskap har alene ansvar for at innsamling, behandling og disponering av EE-avfall overvåkes, dokumenteres og rapporteres i samsvar med pkt. 6.51 til 6.58. Returselskapet innhenter dokumentasjon fra sine oppdragstakere, og deres underleverandører, slik at selskapet kan dokumentere all transport og behandling av EE-avfallet, fram til at alle komponenter og materialer er endelig sluttbehandlet/disponert.	§ 1–19	1
6.51	EE-avfall skal behandles ved anlegg som har vekt for registrering i samsvar med krav i dette kapitlet. Vekt skal måles i kg, og det skal benyttes egnet vekt med tilfredsstillende rutiner for kontroll/kalibrering.	§ 1–19 jf. WEEE- direktivet Annex III	2
6.52	For hvert returselskap som omfattes av krav til sertifisering i denne forskrifts § 1–13 skal det ved hvert behandlingsanlegg registreres mottatt vektmengde EE-avfall fra returselskapet fordelt på produktgruppene i vedlegg 1, og med dato for leveransen.	§ 1–19	2
6.53	For hvert returselskap, som omfattes av krav til sertifisering i denne forskrifts § 1–13 skal det ved hvert behandlingsanlegg registreres, oppsummeres og rapporteres data for behandling og disponering av EE-avfall som angitt i kriterium 6.54 til 6.58. Dersom krav til behandling i dette kapittel tilfredsstilles, kan rapporteringen baseres på felles behandling og disponering av EE-avfall fra flere returselskaper.	§ 1–19	2

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
6.54	Det skal for hvert behandlingsanlegg holdes regnskap med vektmengder EE-avfall som videresendes til andre behandlingsanlegg fordelt på anlegg (navn, adresser) og produktgruppene i vedlegg 1.	§ 1–19	2
6.55	For behandlingsanlegg som har mottatt EE-avfall, jf. kriterium 6.54, skal det føres regnskap med vektmengder EE-avfall på samme måte som for et anlegg som mottar EE-avfall direkte fra returselskap. Data rapporteres til det anlegg som sendte EE-avfallet. Dersom noen eier EE-avfall uten å behandle det, skal data rapporteres på samme måte og til samme aktører som om vedkommende behandlet avfallet.	§ 1–19	2
6.56	Det skal holdes regnskap med vektmengder materialer og komponenter som går ut fra hvert behandlingsanlegg og som er; a) fjernet som et første trinn i behandlingsprosessen, og som videre har inngått i en separat materialstrøm, i henhold til kriterium 6.21 og 6.23, b) fjernet i behandlingsprosessen og som videre har inngått i en identifiserbar materialstrøm, eller er del av en identifiserbar materialstrøm, i henhold til kriterium 6.21 og 6.24, samt effektiviteten i fjerningen (andel fjernet), c) levert til godkjent mottak for farlig avfall, d) levert til andre mottakere enn godkjent mottak for farlig avfall, og da hvor og hvordan dette er videre behandlet, herunder tiltak truffet for å unngå nedstrøms utlekking eller andre negative miljøeffekter.	§ 1–19	2
6.57	Det skal holdes regnskap med vektmengder materialer og komponenter som går ut fra hvert behandlingsanlegg, og som ikke lenger har karakter av EE-avfall. Det skal skilles mellom a) EE-produkter til ombruk, b) metall, for materialgjenvinning, fordelt på umagnetisk/magnetisk, c) plast fordelt på materialgjenvinning og energigjenvinning, d) glass, for materialgjenvinning, e) andre utsorterte fraksjoner fordelt på material- og energigjenvinning, f) restavfall til forbrenning, herunder restprodukter fra shredding (fluff) spesifisert, g) restavfall til deponering eller annen sluttbehandling, herunder restprodukter fra shredding (fluff) spesifisert.	§ 1–19	2
6.58	Det skal holdes regnskap med gjenvinningsandeler jf. kriterium 6.42 til 6.45. Beregninger skal foretas i henhold til reglene i kriterium 6.46.	§ 1–18 (1) e), jf. WEEE- direktivet, vedtak 2005/369/EF	2
7.01	<p data-bbox="272 1422 839 1453"><i>7. Datainnsamling og rapportering til EE-registeret.</i></p> <p data-bbox="272 1453 1098 1514">Returselskap skal samle inn, systematisere og rapportere til EE-registeret følgende data, fordelt på produktgruppene i vedlegg 1 med ev. undergruppe</p> <p data-bbox="272 1547 1098 1659">a) Hvert halvår: Medlemmenes innenlands produksjon av EE-produkter. Det skal samles inn data for hvert av medlemmene og summert for alle medlemmer i returselskapet. Mengder oppgis i antall tonn, ev. i antall stk. EE-produkter.</p> <p data-bbox="272 1671 1098 1731">b) Hvert halvår: Mengde innsamlet EE-avfall fordelt på fylke og kommune. Mengder oppgis i antall tonn kasserte EE-produkter.</p> <p data-bbox="272 1742 1098 1803">c) Hvert år: Fordeling av innsamlet EE-avfall på husholdninger og andre kilder. Det kan i beregningene brukes statistiske metoder og estimer.</p> <p data-bbox="272 1814 1098 1924">d) Hvert år: Mengde EE-avfall behandlet, fordelt på behandlingsmåte, behandlingsanlegg og land. Mengder oppgis i tonn. Dersom samme avfall behandles ved flere behandlingsanlegg, skal dette spesifiseres ved navn på anlegget uavhengig av om avfallet behandles i eller utenfor Norge.</p> <p data-bbox="272 1935 1098 1995">e) Hvert år: Mengde EE-produkter ombrukt som hele apparater, i stk. og tonn.</p> <p data-bbox="272 2007 1098 2031">f) Særskilt rapportering og informasjonsutveksling knyttet til individuelt finansierte returselskaper i henhold til kriteriene i dette vedlegg.</p>	§ 1–19, jf. § 1–22 vedtak 2005/369/EF	1

Nr.	Krav som returselskap systematisk skal sikre og dokumentere oppfyllelse av	Hjemmel Jf. kap. 1 hvis ikke annet er angitt	Avviks- klasse
7.02	Returselskapet skal stille som vilkår for medlemskap at alle data jf. pkt. 7.01 rapporteres fra hvert av medlemmene til returselskapet.	§ 1–19 jf. § 1–22	1
7.03	Returselskap skal hvert år samle inn og systematisere beregnede gjenvinningsandeler i samsvar med kriterium 6.46. Det skal angis: a) returselskapets samlede gjenvinningsandeler for alt innsamlet EE-avfall, b) returselskapets samlede gjenvinningsandeler for hver av produktgruppene i vedlegg 1, både for produktgruppene samlet og for hver undergruppe, c) returselskapets samlede gjenvinningsandeler sett i forhold til kravene i kriteriene 6.42 til 6.45.	§ 1–19 jf. § 1–22	2
7.04	Returselskapet skal elektronisk rapportere alle data som er innsamlet og systematisert i henhold til kriterium 7.01 til 7.03 til EE-registeret, på format angitt av EE-registeret, og i henhold til fastsatte frister. Rapportering skal skje uoppfordret, og som angitt på registerets internettside.	§ 1–19 jf. § 1–22	1
7.05	Returselskap skal straks melde til EE-registeret om hvilke produsenter som melder seg inn eller ut, samt hvilke av produktgruppene EE-produkter i vedlegg 1 inn- eller utmeldingen omfatter. Meldingen skal omfatte medlemmets organisasjonsnummer, firmanavn, adresser og en ansvarlig kontaktperson. Rapporteringen skal skje elektronisk som angitt på registerets internettside.	§ 1–19 jf. § 1–22	1
<i>8. Andre forpliktelser for returselskapet.</i>			
8.01	Returselskap skal informere om at EE-avfall ikke skal kastes sammen med annet avfall. Det må fremgå hvor de aktuelle EE-produktene skal leveres ved kassering, at de inngår i et system for retur og gjenvinning og at de tas imot vederlagsfritt.	§ 1–20	2
8.02	Returselskap skal dekke kostnader knyttet til drift av EE-registeret med en andel tilsvarende medlemmenes andel av total varetilførsel for alle EE-produkter. Beløp fastsettes av SFT. Beløpet betales i henhold til faktura utsendt fra SFT, og innen den frist som er angitt på fakturaen.	§ 1–21	1
8.03	Individuelt finansiert returselskap skal i tillegg til kostnader etter pkt. 8.02 dekke EE-registerets administrative kostnader forbundet med finansiell garanti. Beløp fastsettes av SFT. Beløpet betales i henhold til faktura utsendt fra EE-registeret eller SFT, og innen den frist som er angitt på fakturaen.	§ 1–21	1

II

Endringene trer i kraft den 1. juli 2006.

III

Kravet til godkjenning av returselskap i § 1–13 andre ledd trer i kraft 1. juli 2007.

30. juni Nr. 755 2006

Delegering av myndighet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet etter statsborgerloven § 2, § 7, § 8, § 9, § 20, § 24, § 27, § 29 og § 32.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) § 2, § 7, § 8, § 9, § 20, § 24, § 27, § 29 og § 32. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

I

Kongens myndighet etter lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) § 2, § 7, § 8, § 9, § 20, § 24, § 27, § 29 og § 32 delegeres til Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

II

Vedtaket trer i kraft 1. september 2006.

30. juni Nr. 756 2006**Forskrift om erverv og tap av norsk statsborgerskap (statsborgerforskriften).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 51 om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) § 2, § 7, § 8, § 9, § 18, § 24, § 27 og § 32. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunnngjort 3. juli 2006.

*Kapittel 1. Kravet til dokumentert identitet, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a***§ 1-1. Hovedregel**

Kravet til dokumentert identitet anses som hovedregel oppfylt dersom søkeren legger frem originalt, gyldig pass.

§ 1-2. Unntak

Dersom søkeren ikke kan dokumentere sin identitet, jf. § 1-1, kan det i følgende tilfeller gjøres unntak:

1. Søkerens tidligere hjemland mangler en fungerende sentraladministrasjon, eller det av andre grunner er umulig å fremskaffe originalt, gyldig pass.
2. Søkeren hadde berettiget grunn til å forlate hjemlandet uten originalt, gyldig pass, og hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at vedkommende ikke kontakter tidligere hjemlands myndigheter.

I tilfeller som nevnt i første ledd kan identiteten etter en konkret vurdering anses klarlagt dersom opplysningene om søkeren ikke gir grunn til tvil. Dette gjelder selv om søkeren har fremstått med forskjellige identiteter.

*Kapittel 2. Kravet til å forbli bosatt i riket, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav c***§ 2-1. Midlertidig opphold i utlandet**

Kravet til å forbli bosatt i riket anses oppfylt selv om søkeren skal ta midlertidig opphold i utlandet i forbindelse med studier, arbeidsforhold i inntil tre år eller medisinsk behandling.

§ 2-2. Medfølgende familiemedlemmer

Søker som er ektefelle, registrert partner, samboer eller barn under 18 år som følger person som skal ta midlertidig opphold i utlandet, anses å fylle kravet om å forbli bosatt i riket.

*Kapittel 3. Beregning av oppholdstid, jf. statsborgerloven § 7 første ledd bokstav e og § 11 – § 18***§ 3-1. Tillatelse innvilget før innreise**

For søker som ble innvilget oppholds- eller arbeidstillatelse etter utlendingsloven før innreise i riket og for nordisk borger, regnes oppholdstiden fra ankomst til riket. Ankomst til riket sannsynliggjøres ved registrering hos politiet, registrering i folkeregisteret eller på annen måte.

§ 3-2. Tillatelse innvilget etter innreise

Dersom søknad om oppholds- eller arbeidstillatelse etter utlendingsloven ble fremmet fra riket, regnes oppholdstiden fra søknadstidspunktet, så fremt søknaden ble innvilget.

Oppholdstid mellom avslag på søknad og senere innvilgelse medregnes likevel bare dersom avslaget ble gitt utsatt iverksettelse, eller utsatt iverksettelse fulgte av utlendingsloven.

§ 3-3. Opphold mellom tillatelser

Tiden fra utløpet av oppholds- eller arbeidstillatelse til ny søknad fremmes, medregnes ikke i oppholdstiden.

§ 3-4. Betydning av utenlandsopphold

Dersom søkerens samlede utenlandsopphold det enkelte kalenderår ikke overstiger to måneder, anses utenlandsoppholdet som opphold i riket. Dersom søkerens utenlandsopphold overstiger to måneder, kommer hele utenlandsoppholdet til fradrag ved beregning av oppholdstid.

*Kapittel 4. Omfang av og unntak fra lovens krav om gjennomført norskopplæring i statsborgerloven § 8, jf. § 7 første ledd bokstav f***§ 4-1. Kravet om gjennomført norskopplæring**

Kravet i loven § 8 om gjennomført godkjent norskopplæring er oppfylt dersom søkeren har deltatt i norskopplæring på det læringssporet søkeren er plassert, jf. forskrift 16. september 2005 nr. 1055 om Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Opplæringen må være gitt av kommunen, av en tilbyder kommunen har godkjent eller av en opplæringsinstitusjon som er godkjent med hjemmel i lov 28. mai 1976 nr. 35 om voksenopplæring. Gjennomført norskopplæring dokumenteres med deltakerbevis.

§ 4-2. Unntak på grunn av tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk

Kravet om tilstrekkelige kunnskaper i norsk eller samisk i statsborgerloven § 8 annet punktum er oppfylt dersom søkeren dokumenterer at ett av følgende krav er oppfylt:

1. bestått språkprøve, jf. forskrift 16. september 2005 nr. 1055 om Læreplan i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere
2. gjennomført opplæring i norsk eller samisk i henhold til læreplaner for faget i grunnskolen eller videregående opplæring, og det er satt karakter i faget

3. gjennomførte studier på norsk eller samisk på universitets- eller høgskolenivå i Norge eller i utlandet tilsvarende 30 studiepoeng, eller
4. oppfylt inntakskrav for studier på norsk eller samisk for universitet eller høgskole i Norge.

§ 4-3. Andre unntak

Unntatt fra kravet om gjennomført norskopplæring i statsborgerloven § 8 er:

1. søker som er fritatt fra plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven § 17 fjerde ledd, og
2. søker som på grunn av særlige helsemessige eller andre tungtveiende årsaker er ute av stand til å delta i og gjennomføre 300 timer norskopplæring. Unntaket gjelder søker som overhodet ikke kan delta i norskopplæring, og som ikke vil kunne gjennomføre 300 timer norskopplæring i løpet av tre år.

Kapittel 5. Karenstid, jf. statsborgerloven § 9

§ 5-1. Ubetinget fengsel

Ved ubetinget fengsel beregnes karenstiden etter følgende tabell:

<i>Ubetinget fengsel</i>	<i>Karenstid</i>
Inntil 90 dager:	2 år
Inntil 6 md.:	2 ½ år
Inntil 1 år:	3 år
inntil 2 år:	3 ½ år
inntil 3 år:	4 år
inntil 4 år:	4 ½ år
inntil 5 år:	5 år
inntil 6 år:	5 ½ år
inntil 7 år:	6 år
inntil 8 år:	6 ½ år
inntil 9 år:	7 år
inntil 10 år:	7 ½ år
inntil 11 år:	8 år
osv.	osv.

§ 5-2. Betinget fengsel

Ved betinget fengsel beregnes karenstiden etter følgende tabell:

<i>Betinget fengsel</i>	<i>Karenstid</i>
Inntil et år	1 år
Deretter	2 år

§ 5-3. Forelegg mv.

Det beregnes ikke karenstid for forenklede forelegg, forelegg eller idømte bøter under kr 5.000. Ved forelegg eller idømte bøter fra kr 5.000 beregnes karenstid på 2 år.

Ved gjentatte forelegg eller bøter løper karenstiden fra tidspunktet for den siste straffbare handlingen.

§ 5-4. Samfunnsstraff

Ved samfunnsstraff beregnes karenstiden etter følgende tabell:

<i>Samfunnsstraff</i>	<i>Karenstid</i>
Inntil 100 timer:	1 år
Inntil 200 timer:	2 år
Deretter:	3 år

§ 5-5. Forvaring

Ved forvaring beregnes karenstiden som ved ubetinget fengsel, jf. § 5-1.

§ 5-6. Idømt tvungent psykisk helsevern og idømt tvungen omsorg

Ved idømt tvungent psykisk helsevern og idømt tvungen omsorg beregnes karenstiden ut fra samme tabell som for ubetinget fengselsstraff, ved at det tas utgangspunkt i særreaksjonens faktiske varighet. Karenstiden skal likevel maksimalt være 5 år.

§ 5-7. Påtaleunntatelse og overføring til behandling i konfliktråd

Ved påtaleunntatelse og overføring til behandling i konfliktråd beregnes ikke karenstid.

§ 5–8. Dom bestående av forskjellige reaksjonsformer (deldom)

Ved deldom skal karenstiden for den reaksjonen som gir lengst karenstid gi utgangspunktet for beregning av karenstidens lengde. Karenstiden for de øvrige reaksjonene legges til med en halvpart av den karenstid reaksjonen isolert sett ville gitt.

Karenstiden regnes fra soningens opphør dersom en del av dommen er ubetinget fengsel. Ved andre deldommer løper karenstiden fra opphør av den reaksjonen som utløper sist.

§ 5–9. Gjentatte reaksjoner for straffbart forhold

Ved gjentatte reaksjoner for straffbart forhold gis det for hver reaksjon et tillegg på ett år til den karenstiden som isolert sett utløper sist.

§ 5–10. Reaksjoner for straffbart forhold ilagt i utlandet

Ved reaksjon for straffbart forhold ilagt i utlandet skal det beregnes karenstid, forutsatt at forholdet det er ilagt straff eller annen reaksjon for, er straffbart etter norsk lov. Karenstidens lengde begrenses av strafferammen for tilsvarende forhold etter norsk lov.

Kapittel 6. Unntak fra løsningskravet, jf. statsborgerloven § 10**§ 6–1. Unntak fra løsningskravet**

I følgende tilfeller anses løsning fra annet statsborgerskap som rettslig eller praktisk umulig, eller fremstår av andre grunner som urimelig, jf. statsborgerloven § 10 første ledd:

1. Lovgivningen i søkerens tidligere hjemland tillater ikke at statsborgere løses fra statsborgerskapet, eller løsning anses praktisk umulig.
2. Myndighetene i tidligere hjemland har avslått søknad om løsning.
3. Hensynet til søkerens sikkerhet tilsier at det ikke kreves at søkeren tar kontakt med myndighetene i tidligere hjemland for å søke om løsning.
4. Det er gått mer enn ett år fra norsk statsborgerskap ble innvilget eller fra alder hvor løsning etter tidligere hjemlands lovgiving er mulig uten at løsning er dokumentert oppnådd, og hjemlandet har ikke gitt opplysninger om forventet saksbehandlingstid. Dersom man har kunnskap om at søkerens tidligere hjemland ikke svarer på søknader om løsning fra statsborgerskap, kan det gjøres unntak fra løsningskravet ved innvilgelsen av norsk statsborgerskap.
5. Myndighetene i søkerens tidligere hjemland setter urimelig tyngende vilkår for å bli løst. Hvorvidt løsningsgebyret som kreves er urimelig tyngende skal vurderes ut fra alminnelig inntekt. Dersom gebyret overstiger fire prosent av søkerens inntekt, anses løsningsgebyret urimelig tyngende. Det samme gjelder dersom søkeren har omsorg for barn under 18 år, og løsningsgebyret, derunder eventuelt løsningsgebyr for barn, overstiger to prosent av søkerens inntekt. Løsningsgebyr til og med kr 2.500 anses likevel ikke urimelig tyngende. For foreldreløse barn anses et hvert løsningsgebyr som urimelig tyngende.

Kapittel 7. Særregel om beregning av oppholdstid for ektefelle, registrert partner og samboer til norsk borger, jf. statsborgerloven § 12**§ 7–1. Virkeområde**

Reglene om beregning av oppholdstid etter loven § 12 gjelder kun tidsrommet søkerens ektefelle, registrerte partner eller samboer har vært norsk borger.

§ 7–2. Felles bopel

Beregning av oppholdstid etter loven § 12 gjøres for den tiden ektefeller, registrerte partnere eller samboere har hatt felles bopel, det vil si felles adresse og husholdning. Ved midlertidige atskillelser regnes partene likevel for å ha hatt felles bopel, så fremt årsaken til atskillelsen var utdanning, arbeid eller andre særlige grunner.

Ved atskillelser som skyldes den ene partens opphold i fengsel eller i annen anstalt som følge av idømt reaksjon for straffbart forhold, anses ikke partene for å ha hatt felles bopel.

Kapittel 8. Særlige grupper av søkere, jf. statsborgerloven § 18**§ 8–1. Idrettsutøvere**

For søker som er idrettsutøver og skal delta i stort internasjonalt mesterskap, gjelder ikke vilkåret i loven § 7 første ledd bokstav e, dersom norsk statsborgerskap er et vilkår for søkerens deltakelse i mesterskapet og søkeren skal representere Norge. Hvorvidt mesterskapet er stort vurderes i forhold til hvor mange deltakere internasjonale mesterskap innen vedkommende idrettsgren vanligvis har. Søkeren må likevel ha til sammen minst seks års opphold i riket i løpet av de siste ti årene, med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet. Opphold i en eller flere søknadsperioder medregnes i seksårsperioden.

§ 8–2. Husstandsmedlemmer til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon

For søker som er husstandsmedlem til utsendt personell ved norsk utenriksstasjon, som ikke er statsborger av oppholdslandet, og som er registrert i norsk folkeregister, anses oppholdstiden knyttet til utenriksstasjonen som oppholdstid i riket. Det gjøres unntak fra statsborgerloven § 7 første ledd bokstav c, d og f. Det gjøres også unntak fra statsborgerlovens krav om oppholds- eller arbeidstillatelse.

§ 8–3. Kola-nordmenn

For søker som er etterkommer av norske borgere som utvandret til Murmansk eller Arkhangelsk fylke i Russland fra annen halvdel av 1800-tallet og frem til den russiske grensen ble stengt på slutten av 1920-tallet, og som er innvilget oppholds- eller arbeidstillatelse fordi vedkommende har nærmere bestemt tilknytning til Norge, gjelder ikke vilkårene i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav d og e. Søkeren må likevel ha oppholdt seg i riket de siste to årene med oppholds- eller arbeidstillatelser av minst ett års varighet. Opphold i en eller flere søknadsperioder medregnes i toårsperioden.

For søker som har inngått ekteskap før innreise til Norge med person som innvilges eller er innvilget tillatelse i henhold til bestemmelsene i første ledd, skal det ved anvendelse av reglene i statsborgerloven § 12 første ledd femte punktum legges til grunn at søkeren er norskgift ved ekteskapets inngåelse. Treårskravet i statsborgerloven § 12 første ledd gjelder ikke.

Annet ledd gjelder tilsvarende for registrerte partnere og for samboere.

Kapittel 9. Tap ved fravær fra riket, jf. statsborgerloven § 24**§ 9–1. Botidskrav**

Den som ervervet norsk statsborgerskap ved fødselen og som hevder å ha norsk statsborgerskap i behold etter fylte 22 år, jf. statsborgerloven § 24 første ledd, skal som hovedregel dokumentere botiden ved utskrift fra folkeregister eller annen offentlig myndighet. Dersom det er vanskelig å oppfylle dokumentasjonskravet, kan kravet om botid før fylte 22 år sannsynliggjøres på annen måte. Som botid regnes sammenhengende opphold av minimum 6 måneders varighet.

§ 9–2. Kravet om tilstrekkelig tilknytning

Hvorvidt søkeren har tilstrekkelig tilknytning til Norge etter statsborgerloven § 24 annet ledd avgjøres etter en konkret helhetsvurdering. Søkere som før fylte 22 år har opphold i Norge på til sammen 6 måneder, skal anses for å ha tilstrekkelig tilknytning. Det samme gjelder dersom søkeren er bosatt i Norge på vedtakstidspunktet. Har søkeren i god tro fått utstedt norsk pass med varighet utover fylte 22 år, skal det tillegges vekt i den skjønnsmessige vurderingen.

§ 9–3. Vesentlig å bebreide

Hvorvidt søkeren er vesentlig å bebreide for fristoversittelse, jf. statsborgerloven § 24 tredje ledd, avgjøres etter en konkret helhetsvurdering. Dersom akutt eller vedvarende alvorlig sykdom hos søkeren eller nære familiemedlemmer har forhindret overholdelse av fristen, anses søkeren for ikke å være vesentlig å bebreide.

Kapittel 10. Ny tillatelse ved tilbakekall av norsk statsborgerskap**§ 10–1. Forholdet til utlendingsloven ved tilbakekall av statsborgerskap**

Ved tilbakekall etter statsborgerloven § 26 første ledd skal vedkommende gis bosettingstillatelse, i henhold til utlendingsloven § 12 og utlendingsforskriften § 44a. Dette gjelder likevel ikke personer som har nordisk statsborgerskap og personer som hadde tillatelse etter utlendingsloven kapittel 8 (borgere som omfattes av EØS-avtalen og EØS-konvensjonen) ved innvilgelse av norsk statsborgerskap.

Kapittel 11. Saksbehandlingen i saker etter statsborgerloven § 27 fjerde ledd**§ 11–1. Forholdet til forvaltningsloven**

Forvaltningsloven gjelder ved behandlingen av saker etter statsborgerloven § 27 fjerde ledd, med mindre annet er fastsatt i forskriften her. Forvaltningsloven kapittel VI gjelder ikke.

§ 11–2. Saksbehandlingen i Utlendingsdirektoratet

Dersom departementet beslutter at Utlendingsdirektoratets vedtak skal prøves, legges saken frem for direktoratet, som skal foreta de undersøkelser saken gir grunn til. Kommer Utlendingsdirektoratet til at vedtaket er ugyldig, kan direktoratet oppheve det og behandle saken på nytt. Dersom vilkårene for å prøve vedtaket ikke er oppfylt, jf. statsborgerloven § 27 fjerde ledd, skal Utlendingsdirektoratet avvise saken. Utlendingsdirektoratets vedtak om å avvise saken kan ikke påklages.

§ 11–3. Varsling av den saken gjelder

Utlendingsdirektoratet skal varsle den som vedtaket er til gunst for snarest mulig, jf. likevel forvaltningsloven § 16 tredje ledd. Samtidig skal det settes frist for å gi uttalelse. Varsles vedkommende ved brev, skal kopi av grunnleggende beslutning om prøving vedlegges, med mindre vedkommende etter forvaltningsloven § 19 kan nektes adgang til den.

§ 11-4. Oversendelse til Utlendingsnemnda

Dersom Utlendingsdirektoratet ikke treffer avgjørelse som nevnt i § 11-2, skal sakens dokumenter sendes Utlendingsnemnda så snart saken er tilrettelagt. Dersom Utlendingsdirektoratet gir uttalelse til Utlendingsnemnda som den saken gjelder kan kreve å få se uten hinder av forvaltningsloven § 19, skal direktoratet sende kopi til vedkommende. Utlendingsdirektoratet skal også sende kopi av slik uttalelse til departementet.

Kapittel 12. Utlendingsnemndas behandling av saker etter statsborgerloven § 27 fjerde ledd**§ 12-1. Utlendingsnemndas avvisning av sak**

Dersom vilkårene for å behandle saken ikke er oppfylt skal Utlendingsnemnda avvise saken. Utlendingsnemnda er ikke bundet av at Utlendingsdirektoratet har ansett vilkårene for å foreligge. Utlendingsnemndas vedtak om å avvise saken kan ikke påklages.

§ 12-2. Utlendingsnemndas kompetanse

Tas saken under behandling, kan Utlendingsnemnda prøve alle sider av saken.

§ 12-3. Utlendingsnemndas utredningsplikt

Utlendingsnemnda skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes eller uttalelse om sakens prinsipielle sider gis, jf. statsborgerloven § 27 femte ledd. Utlendingsnemnda kan pålegge Utlendingsdirektoratet å foreta nærmere undersøkelser m.m.

Utlendingsnemndas vedtak om at Utlendingsdirektoratets vedtak er ugyldig, jf. loven § 27 femte ledd første punktum, kan ikke påklages.

Kapittel 13. Saker som behandles i stornemnd**§ 13-1. Hvilke saker som skal behandles i stornemnd**

Saker etter statsborgerloven § 27 fjerde ledd skal behandles i stornemnd.

Saker av prinsipiell betydning, saker med store samfunnsmessige eller økonomiske konsekvenser og saker på områder der det er tendenser til ulik praksis, kan behandles i stornemnd. Også anmodning om omgjøring av Utlendingsnemndas avgjørelse i saker som nevnt i første punktum kan behandles i stornemnd.

§ 13-2. Hvem som kan kreve stornemndsbehandling. Begrunnelse og kontroll

Departementet og Utlendingsdirektoratet kan kreve at en sak som nevnt i § 13-1 annet ledd behandles i stornemnd. Den nemndlederen som har fått tildelt en sak som nevnt i § 13-1 annet ledd kan be om at saken behandles i stornemnd. I saker der det er truffet vedtak i nemndmøte til ugunst for den private parten, og nemndlederen mener at vedtaket er lovstridig, kan nemndlederen be om at saken behandles i stornemnd. Ved nemndleders anmodning om behandling i stornemnd skal direktøren i Utlendingsnemnda kontrollere at vilkårene for slik behandling er oppfylt. Krav eller anmodning om behandling i stornemnd skal begrunnes.

Kapittel 14. Opplysninger om straffbare forhold fra politiet**§ 14-1. Politiets plikt etter anmodning**

Etter anmodning som nevnt i statsborgerloven § 29 annet ledd plikter politiet å gi opplysninger om hvorvidt den som søker statsborgerskap er siktet eller tiltalt for straffbart forhold. Det samme gjelder ilagt straff eller strafferettslig særreaksjon som ikke fremkommer av tidligere fremlagt politiattest. Opplysningene gis skriftlig med kopi til søkeren.

Kapittel 15. Gebyr**§ 15-1. Plikt til å betale gebyr**

Senest samtidig med innlevering av søknad om norsk statsborgerskap skal det betales et saksbehandlingsgebyr, jf. statsborgerloven § 32. Det skal ikke betales gebyr ved søknad om å beholde og søknad om å bli løst fra norsk statsborgerskap. Barn under 18 år er unntatt fra plikten til å betale gebyr.

§ 15-2. Gebyrets størrelse

Gebyr for behandling av søknad om norsk statsborgerskap er kr 2.500.

Kapittel 16. Ikrafttredelse**§ 16-1. Ikrafttredelse**

Forskriften trer i kraft 1. september 2006. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 29. august 2003 nr. 1153 om gebyr for handsaming av søknad om norsk riksborgarrett.

Merknad til forskriften:

(Del 1 annet ledd fra foredraget.)

Etter riksborgerrettsloven av 8. desember 1950 nr. 3 er departementet klageinstans. Utlendingsnemnda blir klageinstans ved ikrafttredelse av den nye statsborgerloven, jf. statsborgerloven § 27 tredje ledd. Det følger av overgangsbestemmelsen i statsborgerloven § 36 tredje ledd at klager som er kommet inn til departementet før lovens ikrafttredelse oversendes Utlendingsnemnda for avgjørelse etter lovens ikrafttredelse. Avgjørelsen som Utlendingsnemnda treffer kan ikke påklages, selv om saken er behandlet av Utlendingsdirektoratet som første instans etter riksborgerrettsloven. Departementet finner det unødvendig å nedfelle dette i forskriften.

30. juni Nr. 757 2006**Vedtak om opphevelse av res. om bevillinger iht. lov om norsk riksborgerrett.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Res. 8. desember 1950 nr. 1 om bevillinger iht. lov om norsk riksborgerrett oppheves fra 1. september 2006.

30. juni Nr. 758 2006**Vedtak om opphevelse av resolusjon vedrørende delegasjon av avgjørelsesmyndighet til fylkesmannen i visse statsborgersaker.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Resolusjon 9. mai 1980 nr. 8774 vedrørende delegasjon av avgjørelsesmyndighet til fylkesmannen i visse statsborgersaker oppheves fra 1. september 2006.

30. juni Nr. 759 2006**Vedtak om opphevelse av delegering av myndighet etter lov om norsk riksborgerrett.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Vedtak 20. august 1999 nr. 950 om delegering av myndighet etter lov om norsk riksborgerrett oppheves fra 1. september 2006.

30. juni Nr. 760 2006**Delvis ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 37 om endringer i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 37 om endringer i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.) del II. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 37 om endringer i utlendingslova (tilvisingar til det departementet som har hovedansvaret for utlendingsforvaltninga, tilvisingar til Dublin-regelverket, gjennomføring av EU si grenseforordning m.m.), endringen i § 27 første ledd bokstav j trer i kraft 13. oktober 2006.

30. juni Nr. 761 2006**Delegering av myndighet til Arbeids- og inkluderingsdepartementet og Justis- og politidepartementet etter utlendingsloven.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven). Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

1. Kongens myndighet til å gi forskrifter etter lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven), herunder til å supplere og endre slike forskrifter, delegeres til Arbeids- og inkluderingsdepartementet, likevel slik at Justis- og politidepartementet delegeres myndighet til å gi forskrifter i medhold av utlendingsloven § 37d om utlendingsinternat, herunder til å supplere og endre slike forskrifter.
2. Vedtak 29. april 2005 nr. 378 om delegering av myndighet til Kommunal- og regionaldepartementet etter utlendingsloven oppheves.

30. juni Nr. 762 2006**Ikraftsettning av lov 30. juni 2006 nr. 41 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med heimel i lov 30. juni 2006 nr. 41 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser del II. Fremja av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 41 om endringer i lov 16. juli 1999 nr. 69 om offentlige anskaffelser tek til å gjelde frå 1. januar 2007.

30. juni Nr. 763 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning § 7. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning trer i kraft 1. juli 2007.

30. juni Nr. 764 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 57 om endringer i opplæringslova.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 57 om endringer i opplæringslova del II. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 57 om endringer i opplæringslova gjelder fra 1. januar 2007.

30. juni Nr. 765 2006**Forskrift om endring i forskrift om hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4–10.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 4–10 første ledd. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

I

I forskrift 7. oktober 2005 nr. 1109 om hvilke utdanninger som skal omfattes av skikkethetsvurdering etter lov om universiteter og høyskoler § 4–10 gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

I følgende utdanninger skal det foregå skikkethetsvurdering gjennom hele studiet, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4–10 første ledd:

- førskolelærerutdanning,
- allmennlærerutdanning,
- faglærerutdanning,
- yrkesfaglærerutdanning,
- praktisk-pedagogisk utdanning,
- audiograf (audiolog),
- barnevernspedagog,
- bioingeniør,
- ergoterapeut,
- farmasøyt (inkludert reseptar),
- fysioterapeut,
- jordmor,
- klinisk ernæringsfysiolog,
- lege,
- optiker,
- ortopediingeniør,
- psykolog,
- radiograf,
- sosionom,

- sykepleier,
- tannlege,
- tannpleier,
- tanntekniker,
- vernepleier.

II

Endringen trer i kraft 1. august 2006.

30. juni Nr. 766 2006

Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 54 om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 54 om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond del II. Fremmet av Kultur- og kirke departementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 54 om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 33 om Opplysningsvesenets fond trer i kraft fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 767 2006

Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 42 om endring i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (innføring av tospråklig navn på Troms fylke, norsk og samisk).

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 42 om endring i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (innføring av tospråklig navn på Troms fylke, norsk og samisk) del II. Fremmet av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 42 om endring i lov 14. august 1918 nr. 1 om forandring av rikets inndelingsnavn (innføring av tospråklig navn på Troms fylke, norsk og samisk) trer i kraft fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 768 2006

Forskrift om endring i forskrift om sosiale tjenester m.v.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) § 1–2, § 7–6, § 7–9, § 7–10, § 7–11, § 7–12, § 11–2, § 11–4, § 11–5 og § 12–2 og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene § 2–3 femte ledd. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

I

I forskrift 4. desember 1992 nr. 915 om sosiale tjenester m.v. gjøres følgende endringer:

§ 6–1 annet ledd skal lyde:

Likeledes gjelder forskriften for kontantytelser fra tjenestepensjonsordning eller personskadetrygd som omfattes av lov om samordning av pensjons- og trygdeytelser og som utbetales under ett gjennom Arbeids- og velferdsetaten til beboere som nevnt.

§ 6–2 skal lyde:

Kontantytelser fra folketrygden, og andre ytelser som nevnt i § 6–1 til beboere i bolig som omfattes av denne forskrift, skal fra og med den annen måned etter innflytningsmåneden innbetales av Arbeids- og velferdsetaten til bank eller postsparebank. Beboeren avgjør hvilken bank som skal benyttes. Midlene skal anbringes på rentebærende konto for hver enkelt beboer. Kontoen skal stilles til beboerens disposisjon, jf. likevel § 6–3.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 769 2006**Forskrift om endring i forskrift om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12. Fremmet av Fiskeri- og kystdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

I

I forskrift 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål gjøres følgende endring:

§ 18–1 andre ledd første punktum skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor treffer vedtak om tildeling av:

- a) industritråltillatelse etter § 5–2
- b) nordsjøtråltillatelse etter § 5–6
- c) avgrenset nordsjøtråltillatelse etter § 6–1 første og tredje ledd
- d) seitråltillatelse etter § 7–1
- e) norsk vårgytende sildtråltillatelse etter § 8–2
- f) makrelltråltillatelse etter § 8a–2
- g) loddetråltillatelse etter § 9–2 tredje ledd
- h) vassildtråltillatelse etter § 11–1.

II

Endringen gjelder fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 770 2006**Vedtak om endring i delegering av myndighet til Fiskeridirektoratet og Fiskeridirektoratets regionkontor etter deltakerloven.**

Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 30. juni 2006 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 4, § 6 tredje ledd, § 7 andre ledd, § 9, § 11 andre ledd, § 12 og § 18 andre ledd. Kunngjort 3. juli 2006.

I

I vedtak 17. juni 2005 nr. 607 om delegering av myndighet til Fiskeridirektoratet og Fiskeridirektoratets regionkontor etter deltakerloven gjøres følgende endring:

Punkt 6 skal lyde:

6. Myndigheten til å tildele spesiell tillatelse i medhold av § 12 delegeres til Fiskeridirektoratet.

Myndigheten til å tildele følgende spesielle tillatelser i medhold av § 12 delegeres til Fiskeridirektoratets regionkontor:

- a) avgrenset nordjøtråltillatelse etter forskrift 12. desember 1986 nr. 2185 om tildeling av tillatelse til å drive fiske med trål (trålforskriften) § 6–1 jf. § 18–1 andre ledd
- b) loddetråltillatelse for fartøy under 27,5 meter største lengde etter trålforskriften § 9–2 jf. § 18–1 andre ledd
- c) industritråltillatelse etter trålforskriften § 5–2 jf. § 18–1 andre ledd
- d) nordsjøtråltillatelse etter trålforskriften § 5–6 jf. § 18–1 andre ledd
- e) seitråltillatelse etter trålforskriften § 7–1 jf. § 18–1 andre ledd
- f) norsk vårgytende sildtråltillatelse etter trålforskriften § 8–2 jf. § 18–1 andre ledd
- g) makrelltråltillatelse etter forskriften § 8a–2 jf. § 18–1 andre ledd
- h) vassildtråltillatelse etter § 11–1 jf. § 18–1 andre ledd
- i) tillatelse til å drive fiske med snurrevad for fartøy på eller over 27,5 meter største lengde etter forskrift 25. juli 1986 nr. 1609 om midlertidig konsesjonsordning for fiske med snurrevad § 1.

II

Endringen gjelder fra 1. juli 2006.

30. juni Nr. 771 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 51 om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) (organisering av rettshjelpsvirksomhet).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 51 om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) (organisering av rettshjelpsvirksomhet) del II. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 51 om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) (organisering av rettshjelpsvirksomhet) trer i kraft straks.

30. juni Nr. 772 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 44 om endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (tilpasning til biomedisinkonvensjonen).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 44 om endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (tilpasning til biomedisinkonvensjonen) del III. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 44 om endringer i lov om svangerskapsavbrudd og lov om sterilisering (tilpasning til biomedisinkonvensjonen) gjelder fra 1. september 2006.

30. juni Nr. 773 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 38 om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 38 om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover del X første ledd. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 38 om endringer i lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere (regnskapsførerloven), lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven), lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansieringsvirksomhetsloven) og enkelte andre lover trer i kraft 1. juli 2006.

Med departementet menes Finansdepartementet i lovvedtaket del IV (finansieringsvirksomhetsloven) ny § 2–17 femte ledd, lovvedtaket del V (regnskapsførerloven) endret § 9, lovvedtaket del VI (regnskapsloven) § 1–7 første ledd nytt fjerde punktum, lovvedtaket del VII (revisorloven) endret § 3–6 og lovvedtaket del IX (forsikringsformidlingsloven) endret § 9–1.

30. juni Nr. 774 2006**Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 40 om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 40 om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning) del II. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 40 om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning) trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 775 2006**Delegering av myndighet til Finansdepartementet etter lov om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 40 om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning) del II tredje ledd. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Kongens myndighet etter lov 30. juni 2006 nr. 40 om endringer i forsikringsloven (utlikning i fellesordninger for premieberegning) del II til å fastsette overgangsregler delegeres til Finansdepartementet.

30. juni Nr. 776 2006**Ikrafttredelse av lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven).**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) § 17–1 første ledd. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) trer i kraft 1. juli 2006.

30. juni Nr. 777 2006**Delegering av myndighet til Finansdepartementet etter forsikringsloven.**

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven). Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Kongens myndighet etter følgende bestemmelser i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsloven) delegeres til Finansdepartementet:

- § 1–1 tredje ledd,
- § 1–6 annet ledd,
- § 2–1 første ledd,
- § 2–2 første ledd,
- § 2–4 annet og tredje ledd,
- § 3–2 første ledd,
- § 3–5 bokstav b),
- § 3–6 første og annet ledd,
- § 3–7,
- § 3–8 første og annet ledd,
- § 4–1 annet ledd,
- § 4–2 annet ledd,
- § 5–1 første og tredje ledd,
- § 5–4 tredje og fjerde ledd,
- § 5–5 tredje ledd,
- § 6–1 tredje ledd,
- § 6–2 annet ledd,
- § 6–3 annet ledd,
- § 6–4 annet ledd,
- § 6–5 annet og tredje ledd,
- § 6–6 annet ledd,
- § 7–2 tredje ledd,
- § 7–3 første og fjerde ledd,
- § 7–4 annet ledd,
- § 7–5 tredje og fjerde ledd,
- § 7–10 fjerde ledd,
- § 7–11 fjerde ledd,
- § 7–12 første og annet ledd,
- § 8–2 første ledd,
- § 8–3 annet ledd,
- § 8–4 annet ledd,
- § 9–1 fjerde ledd,
- § 9–2 annet ledd,
- § 9–3 tredje, fjerde og sjette ledd,
- § 9–5 tredje ledd,
- § 9–6 første ledd,
- § 9–10 fjerde ledd,
- § 9–12 første og tredje ledd,
- § 9–13 første ledd,
- § 9–15 fjerde ledd,
- § 9–16 annet ledd,
- § 9–17 annet ledd,
- § 9–18 tredje ledd,
- § 9–20 tredje ledd,

- § 9–21 tredje ledd,
- § 9–22 tredje ledd,
- § 9–24 annet ledd,
- § 9–26,
- § 12–1 fjerde ledd,
- § 12–2 annet ledd,
- § 12–3 første og annet ledd,
- § 13–1 første ledd
- § 14–4,
- § 14–5,
- § 14–6 fjerde ledd,
- § 14–7 fjerde ledd,
- § 15–1,
- § 15–4,
- § 15–6,
- § 15–7,
- § 15–8 første og tredje ledd.

30. juni Nr. 778 2006

Ikrafttredelse av lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven).

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven) § 13. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven) trer i kraft 18. august 2006.

30. juni Nr. 779 2006

Delegering av myndighet til Justis- og politidepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet etter SCE-loven.

Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 30. juni 2006 med hjemmel i lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven) § 2 annet ledd og § 3 første punktum. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 3. juli 2006.

Kongens myndighet etter lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven) § 2 annet ledd delegeres til Justis- og politidepartementet.

Kongens myndighet etter lov 30. juni 2006 nr. 50 om europeiske samvirkeforetak ved gjennomføring av EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10c (rådsforordning (EF) nr. 1435/2003) (SCE-loven) § 3 første punktum delegeres til Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Rettelser.

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 7/2006 s. 962 (i forskrift 19. mai 2006 nr. 546 om endring i forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen).

§ 49 overskriften skal lyde:

§ 49. Oppmaling av torsk, hyse, sei, *kystbrisling* og vassild

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2006-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
2004	8	1131	Forskrift nr. 930	3
2004	9	1277, 1278 og 1281	Forskrift nr. 931	6
2005	11	1744	Vedtak nr. 938	8
2005	15	2312	Forskrift nr. 1446	3
2005	16	2529	Forskrift nr. 1593	4
2005	16	2538	Forskrift nr. 1609	1
2005	16	2644	Forskrift nr. 1668	2
2005	17	2713	Forskrift nr. 1690	2
2005	17	2855	Forskrift nr. 1694	2
2006			Forskrift nr. 83	2
2006	3	328	Forskrift nr. 229	4
2006	7	962	Forskrift nr. 546	9

B-PostAbonnement

Returadresse:
Lovdata
Postboks 2016, Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringskjema til Lovdata:
Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2006 koster	Avd I	kr 1140	kr 1700	kr 2360
	Avd. I og II	kr 1430	kr 2470	kr 3480

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Fax 23 11 83 01
E-post: lovtid@lovdata.no